

วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Academic Journal of Graduate School Nakhon Ratchasima Rajabhat University

วารสาร
ราชพฤกษ์
Ratchaphruek Journal
Humanities and Social Sciences

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2562

Vol. 17 No. 3 September - December 2019

ISSN 1905-1344 (Print)

ISSN 2651-1835 (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารราชพฤกษ์ เป็นวารสารระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งเป็นวารสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานด้านวิชาการสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์/ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในรูปของบทความวิชาการหรือบทความวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งในและนอกสถาบัน และเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ประสพการณ์ ผลงานระหว่างอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ

สำนักงานกองบรรณาธิการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อาคารเฉลิมพระเกียรติ (อาคาร 9)
340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
โทรศัพท์/โทรสาร 044-272827 ต่อ 14

บรรณาธิการอำนวยการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อติสร เนาวนนท์ อธิการบดี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ ทานอก คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันวิสาข์ ไชรัมย์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	สถาบันพระปกเกล้า
ศาสตราจารย์ ดร. ประสาท สีปคำ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. วีระพันธ์ เหลืองทองคำ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร. นาดยา ปิลาธนนานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมชัย กิจระการ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร. กิติพงษ์ ลือนาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤณา เชิดจิวพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ดร. แววลี แววมิมพลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บรรณาธิการผู้ช่วย

รองศาสตราจารย์ ดร. รสธิน พิมพ์บรรยงก์ ข้าราชการบำนาญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษกร จันทร์เทวนมาศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บรรณาธิการผู้ช่วยและเลขานุการ

นางสาวศิริภาณี กรมโพธิ์

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ

นางธณภร จินตพละ
นายสรพงษ์ เปรมวิริยานนท์
นางสาวชลดา พันนัย
นางสาวนิตรา น้อยภูธร
นางศรีนวล สิงห์มะเริง

กำหนดการตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ จำนวนพิมพ์ 300 เล่ม

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน
ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม
ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความก่อนตีพิมพ์ (Peer review) ภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร. วีระ รุญเจริญ	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร. เทพวานี หอมสนิท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร. พวงเพ็ญ อินทรประวัติน	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
รองศาสตราจารย์ ดร. พรพรรณ ปัญชรศักดิ์กิจ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาท เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา สุวรรณศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
รองศาสตราจารย์ ดร. นาดยา ปิรันธนานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. ดารณี อุทัยรัตนกิจ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สิ้นเดชาวัักษ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
รองศาสตราจารย์ ดร. เกศินี ประทุมสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรียา รักษาการศิลป์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร สุวรรณละออง	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันทนา ถินกาญจน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัชรี จิวพัฒนากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพัตรา วิไลลักษณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร กาญจนกิจสกุล	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สืบสาย บุญวีริบุตร	วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ อภิบาลศรี	ข้าราชการบำนาญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา รุจิรกุล	ข้าราชการบำนาญ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความก่อนตีพิมพ์ (Peer review) ภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร. สามารถ จับใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร. พุฒิพงษ์ สัตยวงศ์ทิพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร. ธนิดา ผาติเสนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร. กิติพงษ์ ลีอนาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ภัทรดิษฐ์ ภูมิภักดีเมธี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิรินดา จงกลกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุนีย์ เต็มสินสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมร แสงอรุณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ ทานอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาสนา กิวดิจาเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันวิสาข์ ไชรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาลินี ไพบูลย์นุกุลกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐกิตติ อินทร์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐินี ทองดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรุณา เชิดจิระพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ตุลา คมกฤต มโนรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ทุกบทความได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

วารสารนี้ผ่านการรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) โดยอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1 และจะถูกคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล ASEAN Citation Index (ACI) ต่อไป

บทบรรณาธิการ

วารสารราชพฤกษ์ เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการ และผลงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำหรับวารสารราชพฤกษ์ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม 2562 เป็นผลงานการทำงานของกองบรรณาธิการชุดใหม่ ภายใต้การทำงานของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อติสร เนาวนนท์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ ทานอก คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งวารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิชาการ และบทความวิจัยที่มีคุณภาพ ทั้งหมด 15 บทความ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงการเขียนผลงานทางวิชาการของผู้ที่กำลังศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาและบุคคลทั่วไป

ในอนาคตวารสารราชพฤกษ์ จะรับบทความภาษาอังกฤษ ตีพิมพ์ให้มากขึ้น เพื่อสอดคล้องกับนโยบายการศึกษา และเพื่อการพัฒนาสู่ระดับสากลต่อไป อีกทั้งในฉบับต่อไปวารสารราชพฤกษ์จะมีการปรับค่าลงทะเบียนการตีพิมพ์บทความ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันวิสาข์ ไชรัมย์
บรรณาธิการวารสารราชพฤกษ์

สารบัญ

บทความวิชาการ

การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง มองให้หลากหลายกับการนำมาประยุกต์ใช้.....1	
<i>เอษณ ยามาลี</i>	

บทความวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ยืดแนวคิด การบูรณาการเป็นฐาน.....11	
<i>ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์, นิคม โยภัญญา และอัญชนา ศรีเรืองฤทธิ์</i>	
การพัฒนารายวิชาอาเซียนศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมาตรฐานสากล..... 24	
<i>จุฑารัตน์ กระโทกนอก, ประพนธ์ เจียรกุล, ศิลา เยี่ยมขันติถาวร และพุลทรัพย์ นาคณา</i>	
การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาด้วยการบูรณาการหลักสูตร..... 33	
<i>อุวนนท์ บาลโพธิ์, สิรินาถ จงกลกลาง และวาสนา กীরติจำเริญ</i>	
การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 43	
<i>จุลมนี สุระโยธิน, เจษฎา กิตติสุนทร และกิติพงษ์ ลือนาม</i>	
พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา.....52	
<i>สุรรัตน์ อักษรกาญจน์</i>	
พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลท้องถิ่น และงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เรื่อง ชีวิตพืชพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....63	
<i>มัศยา ธิติธนานันท์</i>	
ปัจจัยทางสังคมและพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปากของเด็กวัยเรียน.....75	
<i>มารุต ภูเพ็ญดี และสุวิทย์ คุณาวิศรุต</i>	
พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนแห่งหนึ่ง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม.....83	
<i>มณฑิรา จันทร์วารี และปิยะณัฐฎิ์ จันทร์วารี</i>	
พัฒนาเครื่องมือคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก ในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก.....91	
<i>พัชรีวรรณ คุณชื่น</i>	
พัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลือบไหม.....101	
<i>ณัฐวิทย์ คงศรีชาย และอมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์</i>	

สารบัญ

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	112
<i>เมธาวิ จำเนียร, กรกฎ จำเนียร และศศิพัชร บุญขวัญ</i>	
กลยุทธ์การพัฒนาโรงแรมฮาลาล กรณีศึกษา จังหวัดกระบี่.....	122
<i>วรางคณา ตันทสันตสิกุล และเมธาวิ ว่องกิจ</i>	
ปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยวท้องถิ่น อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	129
<i>ภัชญาภา ทองใส และคมลสิทธิ์ สิทธิประการ</i>	
การเปลี่ยนแปลงของสถานีบริการน้ำมันในจังหวัดนครราชสีมา.....	137
<i>สุทธิพงษ์ แสงวิเศษ, มนต์รี ศรีราชเดา และบุญช่วย พาณิชย์กุล</i>	

Contents

Academic Articles

Autonomous Learning: Look in Various Perspectives for Applying.....1	
<i>Eason Yamalee</i>	

Research Articles

English Learning Achievement Development through the Instructional Model Based on Integrated Approach.....11	
<i>Preecha Sriraungrith, Nikom Yakanya and Anchana Sriraungrith</i>	
Development of the ASEAN Studies Course in the Foreign Language (English) Learning Area of School-Based Curriculum for Upper Secondary Students in World Class Standard Schools.....24	
<i>Jutarat Kratoknok, Praphon Jearakul, Sita Yiemkuntitavorn and Poonsap Naknaka</i>	
Enhancing the Primary Students' 21 st Century Learning Skills through the Curriculum Integration.....33	
<i>Thuwanon Banpho, Sirinat Jongkonklang and Wasana Keeratichamroen</i>	
Integrated High School Curriculum Development to Enhance Creativity and Innovation.....43	
<i>Junlamaneer Surayothin, Chetsada Kittisuntorn and Kitipong Luenam</i>	
Development of Literature Circles and Higher Order Question for Analytical Thinking Ability of Higher Education Level Students.....52	
<i>Sureerat Aksornkan</i>	
The Development of 5 Steps Learning Activities with the Local Resources and the School Botanical Garden (Local Plants) to Enhance the Ability in Analytical Thinking Ability for Grade 7 Students.....63	
<i>Masaya Thitithananan</i>	
Socio-Behavioral Factors Related to Oral Health Status of Student.....75	
<i>Marut Phoophaniat and Suwit Kunawisarut</i>	
Smoking Behaviors of the Students in Senior High School in Kantharawichai District, Maha Sarakham Province.....83	
<i>Montira Juntavaree and Piyanut Juntavaree</i>	
The Development of the Screening Tool for in Toddlers & Young Children at Risk for Autism Spectrum Disorders.....91	
<i>Patchreewan Kunchune</i>	
The Development of Waggle Courtier Doll Molding.....101	
<i>Nuttawit Khongsrichay and Amornrat Anunvrapong</i>	

Contents

Guideline for Promoting Lifelong Learning about Arts, Culture and Wisdom of Educational Institutes, Nakhon Si Thammarat Province.....	112
<i>Methawee Chamnian, Korrakot Chamnian and Sasipat Boonkwan</i>	
The Strategic Development for Halal Hotel: A Case Study of Krabi Province.....	122
<i>Warangkana Tantasuntisakul and Methawee Wongkit</i>	
Problems in English Communication for Local Tourism Business in Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province.....	129
<i>Patchayapa Thongsai and Komsit Sitipragan</i>	
Change the Business Gas Station in Nakhon Ratchasima Province.....	137
<i>Sutthipong Sengwiset, Montree Sriladlao and Bunchuy Panitkun</i>	

การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง มองให้หลากหลายกับการนำมาประยุกต์ใช้

Autonomous Learning: Look in Various Perspectives for Applying

เอษณ ยามาลี^{1,*}
Eason Yamalee^{1,*}

รับบทความ 16 มีนาคม 2562 แก้ไข 20 พฤษภาคม 2562
ตอบรับ 22 พฤษภาคม 2562
Received 16 March 2019 Revised 20 May 2019
Accepted 22 May 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านในหลากหลายมิติของประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของการศึกษาปัจจุบันซึ่งได้เน้นถึงเรื่องการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องพูดถึงการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง การเรียนรู้แบบนี้จะเกิดขึ้นเมื่อ ผู้เรียนเกิดการรับรู้ และยอมรับในความรับผิดชอบ ประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้สอนมักตีกรอบที่แคบเกินไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบพึ่งพาตนเอง มากไปกว่านี้ ผู้สอนบางคนไม่พร้อมที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะผู้สอนจำนวนมากยังคุ้นชินกับระบบการจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม วิธีการบางประการสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเช่น การใช้เทคโนโลยีค้นคว้าหาความรู้ หรือการทำแฟ้มสะสมผลงาน ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต่างไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบอย่างสิ้นเชิงในการสร้างบรรยากาศเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง อีกทั้งยังรวมถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง 1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม 2) ปัจจัยเกี่ยวกับเรียนรู้วิธีการเรียนรู้และการฝึกอบรมเชิงกลยุทธ์ 3) สิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ และ 4) บทบาทของผู้สอน

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง การเรียนการสอนแบบดั้งเดิม การรับรู้และยอมรับในความรับผิดชอบ

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต, กรุงเทพฯ 10240
Faculty of Education, Rattana Bundit University, Bangkok 10240 Thailand
*Corresponding author, e-mail: easonym1@gmail.com

ABSTRACT

This article focuses on providing knowledge for readers in various aspects of autonomous learning. Particularly, the current educational world values life-time learning. Therefore, it is unavoidable to mention about autonomous learning. This kind of learning occurs if learners have perceptions and accept responsibilities. Interestingly, instructors usually and narrowly scope down autonomous learning. Moreover, some teachers are still not ready to let learners have autonomous learning. This is because many instructors are still familiar with traditional way of teaching. Some methods can help learners to have autonomous learning; for example, using technologies to find knowledge or preparing portfolios. Both instructors and learners cannot totally reject responsibilities in creating atmospheres that encourage autonomous learning. Furthermore, the following factors can promote autonomous learning: 1) Cultural factors; 2) Learning factors and strategic trainings; 3) Learning environments; and 4) Instructors' roles.

Keywords: Autonomous learning, Traditional education, Perception and acceptance of responsibilities

บทนำ

การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองได้มีการพูดถึงกันอย่างมากในหมู่นักวิชาการในด้านการศึกษาในแนวผู้ใหญ่ (Adult Education) เป็นเวลามากกว่าสามทศวรรษมาแล้ว แนวคิดนี้ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านภาษาด้วย จุดประสงค์หลักของการเรียนรู้ด้วยตนเองในงานวิจัยหลายชิ้น คือการที่ช่วยผู้เรียนได้ตระหนัก และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้เหล่านั้น (Holec, 1981; Little, 1991; Pemberson et al., 1996; Benson, 2001) การจัดการศึกษาในประเทศไทย ได้มีการตระหนักในเรื่องนี้เช่นเดียวกันกับการจัดการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ดังที่มีการบัญญัติไว้ในมาตราที่ 8 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดให้ยึดมั่นในหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ผนวกกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ามาเสริมสร้างการเรียนรู้ซึ่งจะเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) แท้ที่จริงแล้ว การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองนั้นได้รับการสนับสนุนจากแนวคิดการเรียนรู้แบบที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสร้างแรงผลักดันให้ผู้เรียนเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดในการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ในโลกยุคปัจจุบันนั้นได้ถูกผละออกมาจากแนวคิดที่ครู

เป็นผู้ส่งผ่านองค์ความรู้ไปยังผู้เรียนเท่านั้น แต่ขณะเดียวกันผู้เรียนเองก็ต้องสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นด้วย (Benson & Voller, 1997) ยิ่งไปกว่านั้น คุณสมบัตที่ดีของบุคคลในการที่จะสามารถอยู่บนโลกใบนี้ได้เป็นอย่างดีและรอดปลอดภัย นั่นก็คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง กระนั้นก็ตาม การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากผู้เรียนไม่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สิ่งที่ต้องตระหนักคือ ผู้เรียนเองไม่สามารถที่จะเข้าถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ หากผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ คำพูดที่ดูเหมือนง่าย ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนต้องรับผิดชอบต่อสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่แท้ที่จริงแล้ว ในการจัดการศึกษาที่จะบรรลุถึงสิ่งนี้ยังมีอะไรอีกมากที่ต้องนำมาขบคิดและปฏิบัติให้ครบถ้วนทุกด้าน (Breen & Mann, 1997) บทความนี้ผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นถึงแนวทางที่ควรต้องคิดไตร่ตรองอย่างรอบด้าน ในการจัดการเรียนรู้ตามแบบของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง โดยผู้เขียนได้ทำการจำแนกหัวข้อย่อยออกตามรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ 1) ความหมายของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง 2) วิถีทางในการจัดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองให้ประสบผลสำเร็จ และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง

ความหมายของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง

การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง หรือ บางครั้งอาจใช้คำว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองได้ถูกนำเสนอไว้หลายแง่มุมโดยมีนักวิจัย และนักการศึกษาให้คำจำกัดความไว้ คำจำกัดความที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ก็คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองหมายถึง ความสามารถในการที่ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Holec, 1981) คำจำกัดความที่กล่าวมาข้างต้นนั้นอาจสั้นเกินไปจนภายหลังได้มีการให้คำจำกัดความที่เพิ่มความชัดเจนในประเด็นนี้ นั่นก็คือการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองเป็นความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาอันประกอบด้วย ผู้เรียนมีความคิดที่สร้างสรรค์ พร้อมทั้งมีการตัดสินใจ และแสดงออกอย่างอิสระเสรี ในการได้มาซึ่งองค์ความรู้เหล่านั้น (Little, 1991) อนึ่ง การให้คำจำกัดความของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองนั้น แท้ที่จริงแล้ว คำว่าผู้เรียนที่พึ่งพาตนเอง คำนี้สามารถให้คำจำกัดความไว้ในหลายแง่มุม ในแง่มุมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาของผู้เรียนไปจนถึงความสามารถ หรือศักยภาพในการควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง อีกแง่มุมหนึ่งคือ จากการยอมรับสิทธิของผู้เรียนในระบบการศึกษา ไปจนถึงสถานการณ์ที่ผู้เรียนนั้น รับผิดชอบในการตัดสินใจทุก ๆ การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และการนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลต่อการตัดสินใจเหล่านั้น (Miller, 2006) สามารถกล่าวโดยสังเขปได้ว่า การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนพร้อมที่จะรับผิดชอบ และไขว่คว้าให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนไม่ถูกจำกัดกรอบในกระบวนการได้มาของความรู้ นั้น จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำจำกัดความที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ ได้มีการชี้ให้เห็นส่วนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาเกี่ยวกับ ผู้เรียนที่พึ่งพาตนเองจากนิยามต่าง ๆ เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าประเด็นสำคัญไม่ได้มุ่ง มาที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ แต่การปฏิบัติการเรียนรู้ (Learning practice) นั้น ได้ถูกควบคุมโดยผู้เรียนเหล่านั้นเอง ในสถานการณ์การเรียนรู้ที่เฉพาะ หรือการที่ผู้เรียนมีสิทธิ และเสรีภาพในการเรียนรู้ กล่าวโดยสรุป ผู้เรียนที่มีการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ต้องรับผิดชอบต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ เลือกสื่อ

การเรียนรู้ ตรวจสอบ ควบคุม และประเมินการปฏิบัติการเรียนรู้ และท้ายที่สุดประเมินถึง ผลกระทบ และประสิทธิภาพของการเรียนรู้

แม้ว่าแนวคิดของการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนพึ่งพาตนเองในตอนเริ่มแรก มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในแนวผู้ใหญ่ แต่การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองไม่ได้มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดในแต่ละบุคคล สิ่งนี้เป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละคนควรที่จะได้รับการชี้ชัดขึ้นในเวลาต่อมา ซึ่งหมายความว่า การเรียนแบบพึ่งพาตนเองเกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้เรียนเกิดการรับรู้ และยอมรับในความรับผิดชอบ ที่ตัวผู้เรียนต้องจัดการให้ได้มาซึ่งการเรียนรู้ หรือทำให้ได้มาในองค์ความรู้ต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ผู้เรียนภาษาอังกฤษในบริบทที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language Learners: EFL Learners) อาจประยุกต์ใช้กลวิธีการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การดูภาพยนตร์ต่างประเทศ การฟังเพลงสากล หรือการเดาความหมายของคำต่าง ๆ ที่ไม่รู้ในขณะที่กำลังอ่านบทความภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการเดาความหมายจากบริบท ซึ่งก็คือคำ วลี หรือประโยคที่ห้อมล้อมคำต่าง ๆ ที่เราไม่รู้ความหมาย การประยุกต์ใช้เทคนิคเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ต้องเกิดมาจากจิตสำนึกของบุคคลแต่ละคน กอปรกับความตั้งใจที่จะพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของตนเองให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น (Yoosap, 2012) กระนั้นก็ตาม ยังมีประเด็นที่ต้องขบคิดคือ บรรดาผู้สอน และผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ในมุมมองที่แตกต่างกัน ผู้สอนมีแนวโน้มที่จะประเมินการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ภายใตกรอบของการจัดการเรียนรู้ภายในสถาบัน และห้องเรียน หากมองจากมุมมองหรือประเมินในด้านของผู้สอน ในบางกรณีผู้เรียนอาจเห็นเป็นไปในแนวทางที่ไปในทิศทางเดียวกับผู้สอน หรือในบางครั้งผู้เรียน และผู้สอนอาจมีความคิดหรือมุมมองที่ไม่ลงรอยกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้เรียนเองพยายามที่จะมีแนวโน้ม ที่จะสัมผัส หรือได้มาซึ่งการพึ่งพาตนเอง ผนวกกับการเรียนรู้ซึ่งมีความสัมพันธ์ในการดำรงชีวิต มากกว่าเพียงแค่อำนาจจำกัดกรอบการเรียนรู้อยู่แต่ภายในห้องเรียนเท่านั้น (Benson, 2008) กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า ทั้งนิยาม และคำอธิบายที่กล่าวมาข้างต้น

ก่อนหน้านี้ไม่ได้ให้รายละเอียด และข้อแนะนำที่หนักแน่นอย่างเพียงพอถึงวิธีการที่จะบรรลุ หรือได้มาซึ่งการพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จได้อย่างไร ดังนั้นผู้เขียนจึงขออธิบาย และขยายความ เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวในย่อหน้าถัดไป

วิถีทางในการจัดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองให้ประสบผลสำเร็จ

การที่ผู้เรียนจะสามารถที่จะบรรลุผล หรือเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับการจัดการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง บรรดาผู้สอนก็ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการจุดประกาย และชี้แนะนำพาผู้เรียนไปถึงเป้าหมาย เพราะการจัดการเรียนการสอนแบบพึ่งพาตนเอง ไม่ได้หมายความว่า ผู้สอนเพียงแต่อยู่เฉยๆ โดยไม่ได้ทำอะไรเลย และในขณะเดียวกัน กระบวนการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง โดยเนื้อแท้แล้วก็ไม่ได้หมายความว่าให้ตัวผู้สอนเองเรียนรู้หน่อยลง (Thanasoulas, 2000) ในทางกลับกัน การให้การช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในบางกรณี ก็อาจทำให้กระบวนการที่ผู้เรียนพึ่งพาตนเอง ยุติลง ยกตัวอย่างเช่น หากผู้สอนทำการแก้ไขไวยากรณ์อย่างชัดเจน หรือที่เรียกว่าการให้ผลสะท้อนกลับแบบทางตรง (Direct corrective feedback) ให้กับผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะผู้เรียนที่กำลังเรียนในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ เวลาที่มีข้อผิดพลาดในหลักไวยากรณ์เมื่อเขียนรูปประโยค หรือเขียนย่อหน้า ผู้สอนทำการขีดฆ่าคำผิด หรือประโยคที่ผิดด้วยปากกาสีแดง และทำการแก้ไขไวยากรณ์ให้ถูกต้องในทันที สมมติว่า ผู้เรียนเขียนรูปประโยคมาว่า "He could not come school on time this morning because traffic jam" หากเป็นการให้ผลสะท้อนกลับทางตรง ผู้สอนทำการตรวจงาน โดยเขียนรูปประโยคที่ถูกให้หลังไปเลยเช่น "He could not come to school on time this morning because of traffic jam." ในระยะแรกผู้เรียนอาจคิดว่า ผู้สอนใส่ใจที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดให้ผู้เรียน แต่อย่างไรก็ตามหากผู้สอนยังคงแก้ไขข้อผิดพลาดแบบนี้บ่อยๆไป ผลที่ได้รับในระยะยาวนั้น ผู้เรียนเอง มักไม่ค่อยศึกษาในสิ่งที่ผิดพลาดเหล่านั้นเมื่อได้รับงานกลับมาจากผู้สอน ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้เรียน ได้รับการ

ให้ผลสะท้อนกลับทางด้านไวยากรณ์แบบทางตรงจากผู้สอนแล้ว ผู้เรียนเพียงแค่ออกใจโดยลอกตามสิ่งที่ถูกต้องลงไป และนำงานเขียนชิ้นใหม่ที่ได้รับปรุงแล้วมาส่งในร่างถัดไป (Next draft) ประเด็นที่ต้องตระหนักเพิ่มคือ บริบทของการเรียนการสอน ซึ่งในบางครั้งผู้สอนมักคิดว่าจำเป็นต้องแก้ไขไวยากรณ์ที่ผิดพลาดทุกจุดที่เกิดขึ้นในการเขียนที่ผู้เรียนเขียนขึ้นมา เพราะมักคิดว่าผู้เรียนยังมีพื้นฐานที่อ่อนเกินไปที่จะแก้ไขได้เอง ในทางกลับกัน สิ่งที่ผู้สอนซึ่งในบทความนี้ขอยกตัวอย่างในสิ่งที่ผู้เขียนบทความ ในฐานะที่เคยรับผิดชอบในการสอนรายวิชาการเขียนอนุเฉท (Paragraph Writing) ให้กับนิสิตปี 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2561 ได้ใช้อีกวิธีการเพื่อให้เกิดกระบวนการในการที่ผู้เรียนต้องคิดมากขึ้น นั่นก็คือ ทำการแก้ไขสิ่งที่ผู้เรียนเขียนผิดพลาดโดยการให้สัญลักษณ์ (codes) หรืออาจเรียกว่าเป็นการให้ผลสะท้อนกลับทางอ้อม (Indirect corrective feedback) ทั้งนี้เพื่อเป็นการชี้แนวทางให้ผู้เรียนแก้ไข เช่น จากตัวอย่างรูปประโยคที่ผิดพลาด ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนบทความนี้อาจทำการให้ codes เช่น คำว่า "Prep" ระหว่างคำว่า "come" กับ "school" เพื่อชี้ว่าขาด Preposition (บุพบท) และ คำว่า "WW" เหนือคำว่า because เพื่อชี้ให้เห็นว่า "Wrong Word" หรือการใช้คำผิด เพราะสิ่งที่ตามหลังคำสันธาน "because" ต้องเป็นประโยค ไม่สามารถเป็นวลีได้ ดังนั้นเมื่อผู้เรียนเห็นสัญลักษณ์นี้แล้วต้องแก้ไขรูปประโยคให้เกิดความ ถูกต้อง และเมื่อเขียนเสร็จแล้วจึงนำมาส่งผู้สอนในลำดับถัดไป ซึ่งในที่นี้ก็คือร่างถัดไปของการเขียน หรือที่เรียกว่า next draft สิ่งทีกล่าวมาในตัวอย่างข้างต้น สำหรับกรณีที่หนึ่งงานผู้เรียน จะต้องเขียนมากกว่าหนึ่งครั้งเพื่อปรับปรุงงานเขียนก่อนหน้านี้เป็นสิ่งที่อยู่ในขั้นตอนหนึ่งของการ เขียนในลักษณะเป็นการสอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการ หรือที่เรียกว่า Process Writing (Ellis, 2009) ประเด็นที่กล่าวมาก่อนหน้านี้เองอาจทำให้สะท้อนได้ว่า ผู้สอนเองในบางครั้ง ไม่ได้รับการเตรียมพร้อมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง หรืออีกนัยก็คือยังไม่เต็มใจที่จะ ปล่อยหรือยอมให้ผู้เรียนออกไปจากการที่พวกเขาต้องพึ่งพาอาศัยผู้สอน

(Sheerin, 1997) นัยยะ ของการที่จะให้เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองนั้น สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ในห้องเรียน นอกเหนือจากวิธีการข้างต้น โดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เช่น หากเป็นการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะกับนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียน สะท้อนการพัฒนาตัวตนของพวกเขาในการเรียนรู้ เกี่ยวกับสังคมโลกผ่านทาง การเขียนไดอารี่ หรือให้การช่วยเหลือพวกเขาในการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning community) ที่พวกเขา พัฒนาเป็นกลุ่มสังคมที่เป็นหนึ่งเดียวโดยให้การสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งกลุ่มหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้นี้ ประกอบไปด้วยคนที่มีเป้าหมาย และทัศนคติไปในทาง เดียวกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ชุมชนการเรียนรู้นี้ มักไม่ตีกรอบผู้เรียนในวิธีการค้นคว้าให้ได้มาซึ่งความรู้ เหล่านั้น เช่น การที่ผู้สอนให้ผู้เรียนจับกลุ่มและค้นคว้า หาความรู้จากสื่อออนไลน์ หลังจากนั้นนำกลับมา ยังห้องเรียน พร้อมทั้งให้เหตุผลสนับสนุนในสิ่งที่ผู้เรียนเลือก จากสื่อออนไลน์เหล่านั้น จากที่กล่าวมานี้ จริง ๆ แล้ว สามารถนำสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นมาบูรณาการเข้าด้วยกัน กับสิ่งที่ผู้เรียนต้องผลิต หรือเขียนงานเป็นภาษาอังกฤษ ยกตัวอย่างเช่น การที่ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเขียนบันทึก ส่วนตัวเป็นภาษาอังกฤษ โดยเลือกหัวข้อที่เหมาะสม โดยดู และศึกษาตัวอย่างเหล่านั้นจากอินเทอร์เน็ต (Nowlan, 2008) ซึ่งปัจจุบันนี้นับว่าเป็นสิ่งที่ง่ายมาก สามารถกระทำในห้องเรียนได้ทันที เพราะผู้เรียน โดยส่วนมากใช้โทรศัพท์มือถือสื่อสารโทรคมนาคม เมื่อผู้เรียนเลือก แล้วก็นำมาปรึกษากับผู้สอนในลำดับถัดไป จากสิ่งที่เสนอ มานี้ สะท้อนให้เห็นว่า การสอนที่สนองตอบต่อรูปแบบ การเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ได้ดีขึ้น ตัวครูผู้สอนเองก็ยังมีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เหตุผลนี้ ตั้งอยู่บน พื้นฐานที่ว่า ผู้เรียนในห้องเรียนแต่ละแห่งมีลักษณะที่ ไม่เหมือนกัน ดังนั้นครูผู้สอนอาจจะต้อง ดูแล และคอย ชี้แนะ เพื่อให้เขาพัฒนาตนเองได้ (เกศสุดา รัชดาวิเศษกุล, 2547)

ประการถัดไป การทำแฟ้มสะสมผลงานก็เป็นอีก หนึ่งวิธีที่สามารถนำมาใช้ได้สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบ พึ่งพาตนเอง แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios) ไม่เพียงแต่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ ประเมินผล แต่การประยุกต์ให้ผู้เรียนทำแฟ้มสะสมผลงาน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อย่างรอบด้าน นอกจากนี้ การประเมินโดยการใส่แฟ้ม สะสมผลงาน ทำให้เห็นข้อแตกต่างในสิ่งที่ผู้เรียนแต่ละคน มี และข้อแตกต่างเหล่านั้น จะมีการนำมาพิจารณาโดย นักเรียน ครู และเพื่อน ในรูปแบบการประเมินโดยใช้แฟ้ม สะสมผลงานนั้น ผู้เรียนสามารถเก็บเอกสาร ซึ่งประกอบ ไปด้วย ขั้นตอนการวางแผนการเรียนรู้ การกำกับ จนกระทั่ง ถึงกระบวนการประเมินผล สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ สามารถ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในกลวิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ แบบนำตนเอง (Self-directed learning) ยกตัวอย่างเช่น ผู้สอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย อาจมอบหมายให้ ผู้เรียนไปทำรายงานศึกษาวิถีชีวิต และสังคม วัฒนธรรม นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มเติมที่บริเวณ ถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร ในกรณีนี้ ผู้เรียนภาษาอังกฤษใน ประเทศไทยซึ่งแน่นอนว่า เป็น ภาษาที่ตัวเองไม่ได้เป็น เจ้าของภาษา ถูกคาดหวังให้บันทึกถึงความก้าวหน้า ในการได้มาซึ่งภาษาเป้าหมายเหล่านั้น (Target language) ในที่นี้คือภาษาอังกฤษ และประสบการณ์ข้ามวัฒนธรรม ซึ่งพวกเขาประสบระหว่างกระบวนการเรียนรู้นั้น ๆ ลงไป ในแฟ้มสะสมผลงาน (Little, 2005)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง

ไม่ว่าผู้เรียนที่พึ่งพาตนเองในการเรียนรู้คือ การที่ ผู้เรียนมีความสามารถในการรับผิดชอบต่อกระบวนการ เรียนรู้ทั้งหมด หรือมีศักยภาพในการตัดสินใจขอความช่วยเหลือ ได้มาซึ่งองค์ความรู้เหล่านั้น สิ่งต่างๆเหล่านี้เองทำให้นักวิจัยหลาย ๆ ท่าน พยายามที่จะค้นหาวิถีทางที่ เหมาะสมในการเสริมสร้างการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ตามสิ่งที่พวกเขาเชื่อ ในส่วนนี้ผู้เขียนขอเสนอเกี่ยวกับ ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้แบบพึ่งพา ตนเอง

1. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

เมื่อเอ่ยถึงการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองอาจกล่าวได้ว่า ผู้เรียนบางกลุ่มมีความต้องการที่จะน้อมรับการเรียนแบบพึ่งพาตนเองมากกว่าอีกหลาย ๆ กลุ่มของผู้เรียน ข้อจำกัดในทางวัฒนธรรมบางแห่งยังคงมีอิทธิพลต่อผู้เรียนที่เรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ยกตัวอย่างเช่น หากเราคิดถึงในเรื่องของอิสระ หรือ ความรับผิดชอบ สองสิ่งที่กล่าวมานี้แฝงอยู่ในทัศนคติต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งอาจผันแปรไปได้ในบางระดับ โดยส่วนใหญ่แล้ว ไม่มีนักเรียนคนใดที่ปราศจากความรับผิดชอบโดยสิ้นเชิง และในขณะที่เดียวกันครูผู้สอนก็ไม่ค่อยพบกับนักเรียนที่มีสภาวะที่ครูผู้สอนปรารถนาจะให้ เป็น ซึ่งก็คือมีความรับผิดชอบดีเลิศอย่างไม่ขาดตกบกพร่องเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้เอง อิสระภาพแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ถูกพัฒนา และตีกรอบมาจากบุคลิกลักษณะของการเรียนรู้ และ ทัศนคติทางวัฒนธรรม (Littlewood 1999; Scharle & Szabo, 2000) แท้ที่จริงแล้ว มีปัจจัยสามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในเอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ หากพิจารณาในบริบทการเรียนในประเทศไทย ก็เช่นเดียวกัน ซึ่งก็น่าจะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับสิ่งเหล่านี้ อันประกอบด้วย 1) วัฒนธรรมกลุ่มนิยม (collectivism) ซึ่งเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแต่ละคนเข้าใจตัวตนของเขา ในลักษณะพึ่งพาซึ่งกันและกัน กับกลุ่มมากกว่าอัตลักษณ์ของตัวเอง 2) การยอมรับความสัมพันธ์ในความเป็นจริงที่มีอยู่ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของอำนาจ ในที่นี้ เพื่อให้เห็นภาพ เช่นในบริบท เจ้านายกับลูกน้อง หรือ ผู้สอนกับผู้เรียน และ 3) ความเชื่อที่ว่าความสำเร็จจะได้รับผลลัพธ์ หรือบังเกิดขึ้น มาจากความพยายาม ซึ่งสิ่งนี้เองเท่าเทียม หรือเทียบเคียงได้กับการได้มาผ่านทางความสามารถที่มีมา แต่กำเนิด (Riley, 1997) จากที่กล่าวมาข้างต้นกลับมีสิ่งที่น่าสนใจคือ มีงานวิจัยซึ่งผู้ที่ได้ทำวิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 2,307 ฉบับ พบว่านักเรียนชาวเอเชียไม่ประสงค์ที่จะได้รับการเรียนรู้แบบได้รับการช่วยเหลือมากเกินไปจนไม่ได้เรียนรู้ (spoon-fed) พวกเขาต้องการที่จะค้นพบตัวตนของเขาเอง และหาคำตอบด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างจำนวน

มากต้องการเรียนรู้กับเพื่อนในบรรยากาศที่เป็นมิตร และได้รับการสนับสนุน (Little, 2000) ดังนั้น จากข้อค้นพบข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นว่า ครูผู้สอนไม่ควรที่จะมีความคิดกว้าง ๆ หรือมีความคิดที่มีอยู่ก่อนในแบบเชิงอคติ หรืออาจเกิดการเหมารวมว่า ผู้เรียนยังไม่พร้อม แต่ผู้สอนเองยังคงต้องเสาะแสวงหาบริบท และศักยภาพที่แท้จริงที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้เรียน

2. ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ และการฝึกอบรมเชิงกลยุทธ์

นักวิชาการจำนวนหลาย ๆ ท่านได้ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning how to learn) เป็นองค์ประกอบสำคัญของวิถีทางหลาย ๆ วิธีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองและสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มุ่งไปสู่หรือเชื่อมโยงไปสู่การฝึกอบรมเชิงกลยุทธ์ (Cotterall & Crabbe, 1999; Dickinson, 1981 & 1992) หากว่าแนวความคิดเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองหมายถึงความสามารถที่ผู้เรียนรับผิดชอบในการเรียนรู้ ดังนั้น เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ความสามารถที่ผู้เรียนเหล่านั้นมีขึ้น ต้องได้รับการฝึกฝนให้ผู้เรียนมีกลยุทธ์การเรียนรู้ และมีความมั่นใจในการเรียนรู้ (Dickinson, 1993) นั่นจึงทำให้ก่อเกิดการให้การอบรมผู้เรียนที่จะประพฤติ หรือแสดงออกอย่างมียุทธวิธีในกระบวนการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่จะเพิ่มศักยภาพในกระบวนการเรียนรู้ การที่จะฝึกฝนผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองนั้น ซึ่งในที่นี้ก็คือผู้เรียนที่ดี และมีพฤติกรรมที่พร้อมที่จะเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่นำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 1) มีความเข้าใจในรูปแบบ และกลวิธีการเรียนรู้ของตนเอง และ 2) เต็มใจที่จะยอมรับความเสี่ยง (Wenden, 2002) ในประเด็นนี้ด้วยบริบทการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย ที่ถือว่าเป็นการสอนในรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (English as a foreign language: EFL) ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในบริบทของไทย ซึ่งภาษาอังกฤษ

ไม่ได้เป็นภาษาที่หนึ่ง หรือไม่ได้เป็นแม่กระทั้งภาษาที่สอง (Second language) ทำให้ผู้เรียนในประเทศไทยเป็นจำนวนมากไม่กล้าที่จะสื่อสารกับชาวต่างประเทศ ซึ่งมีประเด็นสนับสนุน ดังเช่น งานวิจัยของอาทิศย์ อินตะแก้ว (2560) ได้พบว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยโดยส่วนใหญ่ไม่สามารถพูด สื่อสารภาษาอังกฤษได้ พูดไม่คล่อง พูดเป็นคำไม่เป็นประโยค และขาดความมั่นใจในการพูด จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นในเรื่องการยอมรับความเสี่ยง ก็คือเต็มใจที่จะพูด หรือสื่อสารในภาษาเป้าหมายที่ต้องการเรียนรู้ ในที่นี้คือภาษาอังกฤษ ในสถานการณ์ที่มากกว่าในชั้นเรียน หรือเมื่อเจอชาวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม การฝึกอบรบในการเรียนรู้ซึ่งเน้นในด้านกรฝึกอบรบเชิงกลยุทธ์ ก็ยังคงเป็นที่ถกเถียงยกตัวอย่างเช่น วิธีทางในการอบรมฝึกฝนผู้เรียน อาจมีในรูปแบบครูมีบทบาทที่ควบคุมอย่างสูง (Highly teacher-directed) ไปจนกระทั่งการเจรจาต่อรองของผู้เรียน (Learner-negotiated) และ ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้เอง (Sinclair, 1999)

3. สิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้

สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียนที่เรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ผู้เรียนแต่ละคน หรือพื้นที่ทางชุมชน หรือสังคมที่เขาเติบโตมา อาจมีอิทธิพลอย่างมากในการที่เขาต่อต้านอย่างรุนแรงต่อแนวคิดปัจเจกนิยม (Individualism) และชื่นชอบต่อแนวคิดด้าน ความรู้สึกผูกพันกับกลุ่ม (Collectivism) ดังนั้นผู้เรียนก็ไม่เต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงตัวตน ตัวชี้วัดอีกประการหนึ่งคือ ความพยายามหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Uncertainty Avoidance) โดยค่าดัชนี Uncertainty Avoidance (Uncertainty Avoidance Index) ของประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 64 ซึ่งจัดอยู่ในลำดับที่มาก นั่นก็คือคนไทยโดยทั่วไปไม่ค่อยชอบความเสี่ยง (Hofstede & Hofstede, 2005) ยกตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่มาจากประเทศที่ดัชนี Uncertainty Avoidance สูง มักจะมีความรู้สึกที่ว่า หากผู้เรียนไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้สอนเสนอในชั้นเรียนจะก่อให้เกิดความยุ่งยาก และเป็นภาระที่ไม่ให้ความเคารพในตัวผู้สอน จากสิ่งที่กล่าวมานี้ทำให้

ผู้เรียนอาจจะรู้สึกประหม่าที่จะทำงานโดยปราศจากความช่วยเหลือจากผู้สอน หรือผู้เรียนอาจจะต่อต้านการทำงานทุก ๆ งาน โดยที่งานชิ้นนั้นไม่มีคำตอบที่ตายตัว ผู้เรียนบางคนอาจมองผู้สอนในลักษณะผู้มีอำนาจ ผู้ซึ่งคอยบอกผู้เรียนว่าจะต้องทำอะไร ด้วยสังคมนี Uncertainty Avoidance สูงอาจมีผลให้ผู้เรียนที่มีแรงบันดาลใจ หรือแรงกระตุ้นผลักดันในตัวของพวกเขาเอง อาจแสดงบทบาทในรูปแบบเฉื่อย ๆ ถ้าหากว่าผู้เรียนรู้สึกว่าคุณสอนควรเป็นผู้ควบคุมทุกอย่างในกระบวนการจัดการเรียนการสอน (Scharle & Szabo, 2000) ด้วยเหตุนี้ในการกระตุ้น หรือการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นเงื่อนไขที่จะต้องมาก่อนในการผลักดันให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้สอนอาจทำได้ด้วยการทำดังต่อไปนี้

- 1) ให้โอกาสในการตัดสินใจ หรือ
- 2) สนับสนุนอย่างหนักแน่น ภายใต้ทรัพยากร การเรียนรู้ที่มีอยู่

4. บทบาทของผู้สอน

การที่ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองได้ ผู้สอนควรต้องตระหนักว่าผู้สอนเองต้องทำมากกว่าสิ่งที่ปฏิบัติในบทบาทการสอนโดยทั่วไปในห้องเรียน ซึ่งจะส่งผลไปถึงการพัฒนาทัศนคติการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนรับผิดชอบต่อการเรียน โดยเฉพาะการเรียนภาษาอังกฤษย่อมส่งผลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ต่อบทบาทหน้าที่ของผู้สอนหากมีการเปรียบเทียบระหว่างบทบาทในปัจจุบัน กับบทบาทดั้งเดิมของผู้สอน นั้นหมายความว่า ในขณะที่ผู้เรียนเริ่มที่จะสามารถควบคุมการเรียนรู้ของพวกเขาเอง ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน หรือผู้ที่คอยให้คำชี้แนะ หรือที่เรียกว่า Facilitator (Riley, 1997; Scharle & Szabo, 2000; Wenden, 2002) นอกจากนี้ผู้สอนก็ต้องให้การฝึกฝนผู้เรียนให้เกิดการค่อย ๆ คิด พัฒนา และมีวิจารณญาณ ในการใช้กลยุทธ์ของการเรียนรู้ และกระตุ้นพวกเขาให้ฝึกปฏิบัติทั้งใน และนอกห้องเรียน ทั้งนี้ผู้สอนก็ยังต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับผู้เรียนในการตัดสินใจ ในที่นี้หมายความว่าผู้สอนกระตุ้นผู้เรียน ให้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่พวกเขาพอจะก้าวไปได้ เพื่อให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบ หรือ คิดอย่างมีวิจารณญาณ การที่ผู้เรียนเกิดกระบวนการ

คิดแบบมีวิจารณญาณ มักมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ ยอมรับความเห็นใหม่ ๆ รวมทั้งสามารถสรุปความ ตีความ แยกแยะระหว่างสิ่งที่ เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ (Dam, 1995) เนื่องจากว่า การเรียนภาษาใด ๆ ก็ตามที่ตัวเองไม่ใช่เจ้าของภาษา เป็นกระบวนการของการตีความ ดังนั้นวิธีการแบบการเรียนรู้ที่พึ่งพาตนเองจะต้องมีการส่งผ่านความรู้สึก จากครูผู้สอนไปยังผู้เรียน จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การที่จะให้ผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ผู้สอนควรพิจารณาของผู้เรียน ในลักษณะเป็นหุ้นส่วน หรือพันธมิตร ในการไปถึงจุดมุ่งหมายเดียวกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าเมื่อความเป็นพันธมิตร (Partners) เกิดขึ้น ผู้สอนก็สามารถที่ช่วยผู้เรียนก้าวข้ามผ่านอุปสรรคได้ จึงบังเกิดผลให้ทั้งสองฝ่ายก็พร้อมที่จะสนทนาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน (Wenden, 1998; Benson, 2001) อย่างไรก็ตาม ต้องตระหนักเสมอว่าแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองได้รับการพัฒนาตั้งแต่ต้นในโลกตะวันตก ดังนั้นการนำมาประยุกต์ใช้อาจไม่ประสบความสำเร็จในทุก ๆ ประเทศของทวีปเอเชีย ในบริบทการเรียนของประเทศไทยเองนั้น วิธีการนี้เป็นวิธีการเรียนการสอนที่ใหม่ซึ่งได้รับการกระตุ้นให้นำมาใช้ในโรงเรียนไทยหลายโรงเรียน ปรากฏว่าผู้สอนจำนวนมากรู้สึกขาดความมั่นใจ เมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากนโยบายของรัฐบาล นี่อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากความไม่คุ้นเคยของผู้สอนกับวิธีการสอนแบบใหม่ และการขาดการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ การไม่มีเวลาในการเตรียมบทเรียนใหม่ ซึ่งผลที่ตามมาคือผู้สอนยังคงชอบกับแนวปฏิบัติแบบดั้งเดิม (Kwangsawad, 2007)

สรุปและข้อเสนอแนะ

โลกแห่งการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นโลกที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง เพราะเป็นวิธีการที่ทำให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ยั่งยืน เราไม่สามารถมองได้จากมิติเดียวจากคำจำกัดความกว้าง ๆ ที่กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนรับผิดชอบสิ่งต่าง ๆ ได้เอง การเรียนรู้ด้วยตนเองย่อมเกิดขึ้น

ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมา กับมนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิด บทความนี้ชี้ให้เห็นถึงวิธีการและข้อเสนอแนะของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองในบริบทการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศของ ไทย โดยเนื้อแท้แล้ววิธีการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองไม่ได้หมายความว่า ผู้สอนไม่ทำอะไรเลยปล่อยให้ผู้เรียนค้นคว้าสร้างองค์ความรู้เองทั้งหมด ผู้สอนเองต่างหากที่ต้องทำหน้าที่เป็นแบบอย่าง (Role Model) รวมทั้งจุดประกายอธิบาย และแสดงตัวอย่าง อีกทั้งคอยให้การสนับสนุน หรือขับเคลื่อน (Facilitator) ให้แก่ผู้เรียน ประเด็นที่ท้าทายทั้งกับผู้สอนและผู้เรียนในการก้าวผ่านอุปสรรคบางประการ และเพื่อบรรลุถึงการเข้าถึงเนื้อแท้ของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองนั้น ปัจจัยทางวัฒนธรรมทั้งในแง่อำนาจนิยม และการยอมรับความเสี่ยงต้องนำมาชบคิดอย่างรอบคอบด้วยเหตุนี้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ต้องเป็นฝ่ายเปิดประตูแห่งโอกาสทางการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และฝึกปฏิบัติภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ ในขณะเดียวกันผู้เขียนในฐานะที่เป็นผู้สอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งมีความเห็นว่า ไม่เพียงแต่ผู้สอนที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการผลักดันให้เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง แต่ตัวผู้เรียนเองก็ต้องมุ่งมั่นใฝ่ที่จะศึกษาค้นคว้า และมีวินัยรวมทั้งรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน ท้ายที่สุดนี้เห็นสิ่งอื่นใดผู้เขียนเห็นว่าหมดเวลาโทษกันไปมาถึงความไม่พร้อมต่าง ๆ ทั้งในแง่นโยบาย การศึกษา รวมทั้งความไม่พร้อมไม่ว่าจะเกิดจากฝั่งผู้สอนหรือผู้เรียนเอง

เอกสารอ้างอิง

- เกศสุตา รัชดาวิเศษกุล. (2547). *การพัฒนาการเรียนการสอนที่สนองต่อรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- อาทิตย์ อินท๊ะแก้ว. (2560). *การศึกษาระดับปริญญาโทและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อังกฤษของนักเรียนระดับอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษ: การวิจัยแบบผสมผสานวิธีการ* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- Benson, P. (2001). *Teaching and researching autonomy in language learning*. London: Longman.
- Benson, P. (2008). Teachers' and learners' perspectives on autonomy, In T. Lamb & H. Reinders (Eds), *Learner and Teacher autonomy: Concepts realities, and responses*. (pp. 15-32). Amsterdam: John Benjamins.
- Benson, P., & Voller, P. (1997). *Autonomy and Independence in language learning*. London: Longman.
- Breen, M., & Mann, S. (1997). Shooting arrows at the sun. In P. Benson, & P. (Voller (Eds.), *Autonomy and Independence in language education* (pp. 132-149). London: Longman.
- Cotterall, S. (2000). Promoting learner autonomy through the curriculum: Principles for designing language courses. *ELT Journal*, 54(2), pp. 109-117.
- Cotterall, S., & Crabbe, D. (1999). *Learner autonomy in language learning: Defining the field and effecting change*. Frankfurt: Peter Lang.
- Dam, L. (1995). *Learner autonomy: From theory to classroom practice*. Dublin: Authentik.
- Dickinson, L. (1981). *Self-instruction in language learning*. Cambridge: Cambridge University.
- Dickinson, L. (1992). *Learner autonomy 2: Learner training for language learning*. Dublin: Authentik.
- Dickinson, L. (1993). Talking shop: Aspects of autonomous learning. *ELT Journal*, 47(4), pp. 330-336.
- Ellis, R. (2009). Corrective Feedback and Teacher Development, *Journal of Second Language*, 1(1), pp. 3-18.
- Hofstede, G. & Hofstede, G.J. (2005). *Cultures and Organization: Software of the Mind*. (2nd ed.). McGraw-Hill.
- Holec, H. (1981). *Autonomy in foreign language learning*. Oxford: Pergamon. (First Published 1979, Strasbourg: Council of Europe).
- Kwangsawad, T. (2007). Bridging the gap between CLT and CBI theories and practices in Thai small rural schools. In *Proceedings of the 1st International Conference on Educational Refrom 2007, November 9-11, 2007* (pp. 266-276). Mahasarakham University, Thailand.
- Lee, I. (1998). Supporting greater autonomy in language learning. *ELT Journal*, 52(4), pp. 282-290.
- Little, D. (1991). *Learner Autonomy 1: Definition, Issues and Problems*. Dublin: Authentik.
- Little, D. (2000). Why focus on learning rather than teaching? In D. Little, L. Dam, and J. Timmer (Eds.), *Focus on Learning Rather than Teaching: Why and How? Paper from the International association of teachers of English as a foreign language 48 (IATEFL) Conference* (Krakow, Poland, May 14-16, 1998). (pp. 3-17). Dublin Ireland. Center for Language and Communication Studies. Trinity College.
- Little, D. (2005). The Common European Framework and the European Language Portfolio: involving learners and their judgements in the assessment process. *Sage Journal online*, pp. 2-17.

- Littlewood, W. (1996). "Autonomy": an autonomy and a framework. *System*, 24(4), pp. 427-435.
- Littlewood, W. (1999). Defining and developing autonomy in East Asian Contexts. *Applied Linguistics*, 20(1), pp. 71-94.
- Nowlan, A. (2008). Motivation autonomy: Activities to encourage independent study. *The Internet TESL Journal* 16(10).
- Pernberson, R. Li, E.S.L., Or, W.W.F., & Pierson, H.D. (1996). *Taking Control: Autonomy in language learning*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Riley, P. (1997). The guru and the conjurer: aspects of counseling for self-access. In P. Benson, & P.Voller (Eds.), *Autonomy and Independence in language learning* (pp.114-131). London: Longman.
- Scharle, A & Szabo, A. (2000). *Learner autonomy: A guide to developing learner responsibility*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sheerin, S. (1997). An Exploration of the Relationship between Self-access and Independent Learning. In Benson, P. and Voller, P. (eds.). 1997. *Autonomy and Independence in Language Learning*. London: Longman.
- Sinclair, B. (1999). Survey reviews: Recent publications on autonomy in language learning. *ELT Journal*, 53(4), pp. 309-329.
- Thanasoulas, D. (2000). What is learner autonomy and how can it be fostered? *The Internet TESL Journal*, 6, pp.1-11.
- Wenden, A. (1998). *Learner strategies for learner autonomy*. Great Britain: Prentice Hall.
- Wenden, A.L. (2002). Learner development in language learning. *Applied Linguistics*, 23(1), pp. 32-55.
- Yoosap, B. (2012). The Development of Tertiary Students' English Language Learning Autonomy through English for Communication and Study Skills Course. *SDU Res. J.* 8(2): May-Aug.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน ที่ยึดแนวคิดการบูรณาการเป็นฐาน

English Learning Achievement Development through the Instructional Model Based on Integrated Approach

ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์^{1,*}, นิคอม โยภัญญา^{1,**} และอัญชนา ศรีเรืองฤทธิ์^{1,**}
Preecha Sriraungrith^{1,*}, Nikom Yakanya^{1,**}, and Anchana Sriraungrith^{1,**}

รับบทความ 25 มกราคม 2562 แก้ไข 4 เมษายน 2562

ตอบรับ 17 เมษายน 2562

Received 25 January 2019 Revised 4 April 2019

Accepted 17 April 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้แนวคิดการบูรณาการเป็นฐาน โดยทำการทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่มที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มแรกเป็นนักศึกษาที่เรียนรายวิชาบูรณาการทักษะภาษาอังกฤษ และกลุ่มที่สองเป็นนักศึกษาที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพศึกษา เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ ชุดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้แนวคิดการบูรณาการเป็นฐาน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ dependent ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 30 และคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ของทั้งสองกลุ่มภายหลังการเรียนมากกว่าร้อยละ 50 ซึ่งสูงกว่าก่อนการเรียนมากกว่าร้อยละ 30

คำสำคัญ: แนวคิดการบูรณาการ รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchabun Rajabhat University, Muang District, Phetchabun Province, 67000 Thailand

* Researcher, corresponding author, e-mail: spreecha04@gmail.com

** Co-researcher, 1 Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchabun Rajabhat University, Muang District, Phetchabun Province, 67000

ABSTRACT

The purpose of this research was to discover the English learning achievement of the students learning through the instructional model based integrated approach. The experiment was implemented with 2 subject groups of students, selected with purposive selection method, in the second semester of academic year 2016; the first group consisted of 22 students enrolling to study the Skill-Integrated English course and the second groups comprised 35 students enrolling to study English for ASEAN Studies course. The instruments were the set contents and the teaching and learning activities of the instructional model based on integrated approach, and English learning achievement test. The statistics used for analyzing the data in the research were percentage, mean, standard deviation, dependent t-test. The results revealed that both subject groups had significantly higher achievement after learning through the instructional model at statistical level .01, the difference of average achievement score between before and after learning was over 30, and the average achievement scores of both groups after learning were over 50%, which was higher than before learning over 30%.

Keywords: Integrated approach, English instructional model, English learning achievement

Introduction

It is obvious that to learn English is to develop 4 skills; reading, listening, speaking, and writing. The students who learn English need to acquire both receptive and productive skills in integrated ways. English learning should not be limited to only a single skill in a separate practice because other skills are reciprocally related, that is, one skill would facilitate learning of another skill. Especially, most English courses provided in the educational institutions do not specify any skills to develop in the students. They are commonly perceived as to promote all four skills in the integrated methods because they will be enhanced to connect skills and knowledge from multiple sources and experiences as the integrated-skill approach can exposes EFL learners to authentic language and challenges them interact naturalistically in the language employed for communication (Oxford, 2001). The idea shares the common concept with integrated approach which is considered as the mean applied

to fulfill an English instructional model. The Integrated approach is similar to what Richards & Rodgers (2001) called the Whole Language Approach, which enhances students learn all necessary aspects of content, that is, all the skills of language: writing, reading, listening and speaking should be integrated in learning and teaching (Beatrice, 2014). It also shares characteristics with content-based approach which is modeled to help the students learn a particular issue that commonly happens and associates with their discipline or life context. The classroom activity is very important to enable students to keep speaking and practicing their English as much as possible so that the students can apply the use of grammatical functions in their activities in order to improve their productive skills (Idaryani, 2017).

The integrated approach is believed to enhance students to realize reality, to acquire real-life skills as the approach helps them link learning contents among

subject areas, and to develop several skills using the same topic (Candy, 2016). In the context of teaching English as a second language (ESL) or English as foreign language (EFL), the integrated approach is intended to provide an authentic language environment for learners to develop listening, speaking, reading and writing skills in a meaningful context. In a language classroom based on the integrated-skill approach, learners rapidly gain a true picture of the richness and complexity of the English language as employed for communication and teachers are able to track students' progress in multiple skills at the same time. In addition, integrating the language skills also promotes the learning of real content, not just the dissection of language forms (Oxford, 2001).

Basing on the theoretical beliefs, the group of researchers developed the instructional model by applying the key attributes of integrated approach to formulate practical stages, teaching and learning activities, and other supportive components, and to implement the instructional model for two courses in the second semester of the academic year 2017 to discover how much the students' learning achievement was improved.

Purposes of the research

To discover how the students' English learning achievement after learning through the instructional model based on the integrated approach

Literature Review

English is widely regarded as an essential skill for the globalized economy by governments around the world which devote considerable resources to its teaching in formal education, though often with limited

success in terms of achievement levels (Hayes, 2014). Harmer (2007), Harmer (2003), and Spratt (2005) classify English skills into two main categories; receptive skills and productive skills. The receptive skills incorporate reading and listening skills while the productive skills consist of writing and speaking skills. All four skills also contain their sub-skills and they have certain ways of teaching and learning. Reading and listening skills contains the similar sub-skills; such as predicting and guessing meanings of vocabularies or expressions, identifying the topic and main idea, general information, specific information, detailed information, purposes of authors or speakers, tone of the texts, text organization, etc. Meanwhile, speaking consists of sub-skills including pronouncing words and sentences, using stress and intonation, applying grammatical structure in making sentences, using relevant and appropriate vocabularies, using appropriate gestures and interaction, etc. Writing skill consists of such sub-skills as spelling vocabularies, handwriting, using punctuation, applying grammatical structure, and using the right layout.

To develop English language skills, Harmer (2007), Harmer (2003), and Spratt (2005) argue that, for reading, skimming and scanning are commonly used to find general idea and other sub-skills. Critical reading, intensive reading and extensive reading are also vital for developing reading skill. For speaking, controlled practice, less controlled practice, and free practice are needed for teaching process to develop accuracy and fluency in the learners, while writing is developed through the process of prewriting, brainstorming, drafting, revising, and editing in the process (Anker, 1995). English skills are interrelated and have reciprocal relationship. Receptive features exist in reading and listening skills while the matter of

sounds appears in listening and speaking skills, meanwhile, written text are created in writing and reading skills. Especially, Harmer (2007) cites that each skill cannot be separated because all language skills facilitate one another. For example, speaking skill needs writing and reading skills to prepare the information, and writing skill needs the information obtained from reading and listening skills. Therefore, in teaching English, skill-integrated approach is necessary and the learning task also has to be integrated as Aljiffri (2010) argues that all language skills are interrelated. Norton and Toohey (2002) stated that learning language does not only involve the mental process in our mind but it is also a part of socioculturally situated social practice. Learning English as a foreign language (EFL) is also influenced by learner's motivation, that is, the learners can be motivated and demotivated in learning because of some social factors. In second language acquisition, the social factors can encourage or impede the learners' motivation in learning.

In the attempt to improve English learning, integration approach has played a key role in English language instruction, especially ESL and EFL instruction, in many countries. Integrated approach is categorized into two main types; one is content-based approach and the other is task-based approach. Khairi (2016) points out that content-based approach in language teaching and learning is well known as content-based instruction (CBI). In this instruction, focus on learning process is content that should be learned by the learners based on need stated in curriculum. Language is used by the learner to discuss or learn the content given, not focus to learn the language which is learned indirectly by the learners but will be learned toward the content of learning.

Content as input in language learning should be considered by the teacher in providing it when they conduct teaching and learning process. Content provided by the teacher should easy to understand and based on the learner need in term of age (Pessoa, Hendry, Donato, Tucker & Lee, 2007). Task-based approach is one of approach in language teaching and learning designs learning activities that encourage learners to involve in task provided by the teacher. It emphasis in how learners do the task and process to get the goal of learning language. Besides, task-based instruction allows students to participate in communicative tasks in English. Tasks are defined as activities that can stand alone as fundamental units and that require comprehending, producing, manipulating, or interacting in authentic language while attention is principally paid to meaning rather than form (Nunan, 1989). The task-based model is beginning to influence the measurement of learning strategies, not just the teaching of ESL and EFL. In task-based instruction, basic pair work and group work are often used to increase student interaction and collaboration. Task-based instruction is relevant to all levels of language proficiency, but the nature of the task varies from one level to the other. Tasks become increasingly complex at higher proficiency levels (Khairi, 2016; Nunan, 1989; Brinton, 2003; stroller, 2002).

In the context of teaching ESL or EFL, the most outstanding form of the integrated approach is content-based language instruction. The content-based language instruction is valuable at all levels of proficiency, but the nature of the content might differ by proficiency level. For beginners, the content often involves basic social and interpersonal communication skills, but for higher level, the content

can become increasingly academic and complex (Davies, 2003; Stoller, 2002; Brinton, 2003; Grabe & Stoller, 1997). In CBI, students practice all the language skills in a highly integrated so the content-based language instruction is valuable at all levels of proficiency (Oxford, 2001). Mudfida, Mukhaiyar & Raadjab (2015) supports that CBI a powerful innovation in acquiring and enhancing a language. In its best form, language lessons are blended with stimulating content. Supporting students' success by engaging them in challenging and informative activities helps them learn complex skills and learn language automatically and keeping the students motivated and interested in the language training is the profound advantage of CBI. The key characteristic of CBI lesson elaborated by Peachey (2017) is that, in the stage of preparation, the activity may begin with selection of a subject of interest to students, and they finding three or four suitable sources that deal with different aspects of the subject. These could be websites, reference books, audio or video of lectures or even real people. During the lesson, the class is divided into small groups and each group is assigned to carry out a small research task and provided with a source of information to use to help them fulfill the task.

Integration in teaching a foreign language by its conceptualization can be classified into two main aspects. The first aspect is areas of content integration which means bringing the contents of different areas to be a part of curriculum for students to learn with the purpose to make them encounter a broader range of knowledge in connection to the real world. For example, in a course, the teacher may compile the course book or work book by putting together of the contents in different areas such as geography,

business, education, entertainment, administration, politics, etc. for students to read, listen to, write and speak about. The second aspect is language skill integration which refers to the practice of all four skills; reading, listening, speaking, and writing, through the same or a similar topic of contents. For instance, the teacher may take the topic of content of "weather" for the students to learn, and he or she makes students read the weather written forecast information, then makes them listen the spoken weather report, after that teacher them how to ask and answer about weather, finally makes the students write a report of the weather in their cities (Snow, 2001; Stoller, 2002; Davies, 2003; Brinton, 2003; Mudfida, Mukhaiyar & Raadjab, 2015).

According to Brinton, Snow & Wesche (1989), there are two types of models in CBI. The first is a theme-based model in which selected topics or themes provide the content for students to learn. From these topics, EFL teachers should extract language activities which follow naturally from the content material. For example, teachers can select the topic of "advertising" and have students engage in a variety of activities, such as designing and administering a marketing survey, comparing and contrasting consumer attitudes, etc. Under such circumstances, students would be more familiar with the content and the meaning of the topic. Krashen & Terrell (1983) suggest that EFL teachers must choose reading texts at an appropriate level of complexity and the topic has to hold students' interest to increase their motivation for learning. The other type of the content-based approach is the adjunct model which emphasizes the importance of concurrently teaching the academic subject matter and foreign language skills (Brinton, Snow & Wesche, 1989). EFL teachers have to design

various teaching activities that combine four modes (i.e., speaking, listening, reading, and writing) in order to enhance students' literacy, oral development, and thinking skills positively. In addition, Scarcella & Oxford (1992) argue that there are at least three general models of content-based language instruction existing: theme-based, adjunct, and sheltered. The theme-based model integrates the language skills into the study of a theme, which must be very interesting to students and must allow a wide variety of language skills to be practiced. In the adjunct model, language and content courses are taught separately but are carefully coordinated. In the sheltered model, the subject matter is taught in simplified English tailored to students' English proficiency level.

The integrated-skill approach provides a lot of advantages. Candy (2016) put that the integrated approach helps students get a unified view of reality, and enhances their capability to acquire real-life skills. It does this by linking learning content between and among subject areas. It exposes English language learners to authentic language and challenges them to interact naturally in the language. Learners rapidly gain a true picture of the richness and complexity of the English language as employed for communication. This approach also allows teachers to track students' progress in multiple skills at the same time. Peachey (2017) puts that CBI is advantageous in many ways. It can make learning a language more interesting and motivating, that is, students can use the language to fulfil a real purpose that can make students both more independent and confident. Mudfida, Mukhaiyar & Raadjab (2015) points out that CBI is beneficial in many ways. Learners are exposed to a considerable amount of language through stimulating content and they explore interesting content so they are engaged

in appropriate language-dependent activities, which make learning language becomes automatic. Furthermore, in CBI, complex information is delivered through real life context for the students to grasp well and leads to intrinsic motivation, and the information is reiterated by strategically delivering information at right time and situation compelling the students to learn out of passion. In teaching ESL or EFL with the integrated-skill approach, Oxford (2001) argues that it exposes the learners to authentic language and challenges them to interact naturalistically in the language, which make them rapidly gain a true picture of the richness and complexity of the English language as employed for communication.

In application the content-based approach into ESL or EFL teaching practice, Scarcella & Oxford (1992) suggest that teachers learn more about the various ways to integrate language skills in the classroom, reflect on their current approach and evaluate the extent to which the skills are integrated, choose instructional materials, textbooks, and technologies that promote the integration of listening, reading, speaking, and writing, as well as the associated skills such as syntax, vocabularies, etc., integrate the other language skills through appropriate tasks, and teach language learning by enhancing performance in multiple skills. In the same way, Aljiffri (2010) provides the followings implications and recommendations based on his research findings for improving integrated teaching of the English language skills with other content-based subject areas:

1. An integrated curricular approach to teaching language arts and other subject areas such as Social Studies, should be adopted and associated with a range of student projects and group work activities.

2. Over-emphasis on disciplinary text-books should be reduced and teachers should be given more opportunity to create their own integrated curriculum units based on their students' needs.

3. Language instructors should employ language learning strategies and emphasize that a given strategy can often enhance performance in multiple skills, and reflect the integration of the skills in any language evaluation test.

However, there may be some problems in implementing content-based instruction. Peachey (2017) points out the possible problems in CBI and proposes the ways to solve the problems. In monolingual classes, the overuse of the students' native language during parts of the lesson can be a problem because the lesson isn't explicitly focused on language practice students find it much easier and quicker to use their mother tongue. So, we can solve the problem by trying sharing our rationale with students and explain the benefits of using the target language rather than their mother tongue. It can be hard to find information sources and texts that lower level students can understand and the sharing of information in the target language may cause great difficulties. A possible way to solve the problem is either to use texts in the students' native language and then get them to use the target language for the sharing of information and end product, or to have texts in the target language, but allow the students to present the end product in their native language. In addition, some students may copy directly from the source texts they use to get their information. Avoid this by designing tasks that demand students evaluate the information in some way, to draw conclusions or actually to put it to some practical use.

Productive effects of English learning resulted from CBI have been proved and confirmed by many researchers. Shang (2006) pointed out that CBI was effective for teaching academic subject matter and foreign language skills, EFL teachers should collaborate CBI and literature study in order to make students gain knowledge of vocabulary, grammar, and paragraph structure, interactive communication skills, and types and styles of writing. Sriraungrith (2014) implemented the integrated-approach based instruction with 2 groups of students in the second semester of academic year 2014. The result revealed that both groups had significantly higher achievement after learning through the instructional model at statistical level .01 and that the average achievement scores of both groups after learning were over 70%, which was higher than before learning over 30%. Sriraungrith (2015) implemented the integrated-approach based instruction with the EFL students with 2 groups of students in the second semester of academic year 2015. The result revealed that both groups had significantly higher achievement after learning through the instructional model at statistical level .01, that the average achievement scores of both groups after learning were over 70%, which was higher than before learning over 30%, and that the learning satisfaction was found at a high level.

Methodology

This experiment research was carried out with 2 groups of subject students in the second semester of academic year 2016; the first group consisted of 22 students enrolling to study the Skill-Integrated English course and the second group comprised 35 students enrolling to study English for ASEAN Studies course. All students in both groups were selected with purposive selection method.

The instruments used were the syllabus of the instructional model based on integrated approach which consists of the following teaching and learning stages and activities:

Stages and Activities	Brief Descriptions
Stage 1: Creating awareness of learning: (1) Sharing common learning objectives (2) Stating what and how to learn	The teacher makes clear to the students of what language skills they are expected to achieve and what roles they are going to take in the instruction process.
Stage 2: Planning for the information: (3) Selecting learning sources of receptive skills (4) Collecting information for communication	The teacher discusses with the students on what topics of content they want to learn and shares the sources of the information in both written texts and spoken texts to practice reading and listening skills.
Stage 3: Learning through reading or listening (5) Reading and listening for information (6) Developing new knowledge and language skills	The teacher makes the students read and listen to the contents on the selected topics and provides supports and facilitations, and help them elicit the new knowledge or information from the texts.
Stage 4: Making a dialogues (7) Creating a dialogues in pair and in group (8) Making conversation with about the content	The teacher has the students create a dialogue by using the information from the written and spoken texts, which they read and listen to, and take turn to ask and answer the questions.
Stage 5: Making a presentation (9) Creating the written presentation of the content (10) Making an oral presentation of the content	The teacher asks the students to write a paragraph or an essay by using the information from the written and spoken texts, which they read and listen to, and makes them give oral presentation.

Data Collection procedure

The instructional model based on integrated approach was implemented with the subjects for 10 three-hour weeks. The instruments used were a set of contents and teaching and learning activities of the instructional model, and the English learning

achievement test, which covered all 4 skills. The content-based method was also applied in the model by selecting the topics of reading materials for the students to read, listen, write, and speak about.

Data Analysis

Data of English achievement scores of the students were analyzed with percentage, mean, standard deviation (S.D.), and dependent t-test.

Research results

1. The English learning achievement of the students learning through the instructional model based on integrated approach for Skill-integrated English course reveals in table 1.

Table 1: The scores of English learning achievement of the students learning through the instructional model based on integrated approach for Skill-integrated English course

Experiment	N	$\bar{X}$	Percentage	S.D.	D	T	Df	Sig
Before experiment	22	22.27	22.27	1.22	35.67	4.48	21	0.00**
After experiment	22	57.95	57.95	1.35				

Table 1 shows that the English learning achievement of the students after learning through integrated-approach based instruction for Skill-integrated English course was significantly higher than that before learning at statistical level .01, with the progress score of 35.67, and the average score after learning was 57.95%. The English achievement scores before learning was 22.27 while the after learning scores as 57.95, which showed significant increase.

2. The English learning achievement of the students learning through the instructional model based on integrated approach for English for ASEAN Studies course reveals in table 2

Table 2: The scores of English learning achievement of the students learning through the instructional model based on integrated approach for English for ASEAN Studies course

Experiment	N	$\bar{X}$	Percentage	S.D.	D	T	Df	Sig
Before experiment	35	28.00	28.00	1.26	37.54	3.80	34	0.00**
After experiment	35	65.54	65.54	1.44				

Table 2 shows that the English learning achievement of the students after learning through the instructional model based on integrated approach for English for ASEAN Studies course was significantly higher than that before learning at statistical level .01, with the progress score over 37.54%, and the average score after learning was 67.54%.The English achievement scores before learning was 28.00 while the after learning scores as 65.54, which showed significant increase.

Discussion

The results of the experiment of the instructional model based on the integrated approach with two groups of students who learned different courses showed the same direction of English learning achievement and learning progress. The findings showed that the instructional model resulted in the improvement of the students' English learning achievement in two different courses. The results were congruent with the former experiments undertaken by Sriraungrih (2014) and Sriraungrih (2015) in terms of learning achievement and learning progress. They were also congruent with Shang (2006) who encouraged instructors to apply CBI in English class, and suggested that EFL instructors should design the collaborative content-based literature class carefully to meet the needs of their students. The factors which resulted in the positive effects of the instruction model were believed to be as the followings:

1. In learning each chapter or each topic, the students were required to get involved with only one topic of content areas and they focused mostly on the content to get the information from the text to complete the learning tasks which were designed for practice of all four English skills: reading, listening, writing, and speaking. This was believed to facilitate their development in all four skills as Beatrice (2014) stated that all the skills of language: writing, reading, listening and speaking should be integrated in learning and teaching. However, since the students did not get used to the concept of integration of four-skill practice, some of them might have thought that it was too much to use the same text for practicing four skills which might cause some students to get unmotivated or even bored. Also some students might feel confused or might even feel they weren't improving their language

skills. As Peachey (2017) suggested, the researcher dealt with this by including some form of language focused follow-up exercises to help draw attention to linguistic features within the materials and consolidate any difficult vocabularies or grammar points.

2. The instructional model based on the integrated approach does not limit a wide range of content areas to the instructor, the researcher, compiled the content of different areas from a variety of source for students to learn. Some topics of content were suggested by the students, some were introduced and brought by them, while the others were recommended by the instructor. In the course of Skill-integrated English, the topic "Crypto Currency" which was catching attention of digital age generations was taught to the students, while the topic of "ASEAN Current Situation" was brought for the students to learn in the course of "English for ASEAN Studies". This was believed to develop in the students not only the cognitive competence, language ability, but also social skills. This was congruent with Peachey (2017) who accredited CBI that it helped make learning a language more interesting and motivating. Students could use the language to fulfill a real purpose, which could make students both more independent and confident. They can also develop a much wider knowledge of the world through CBI which could feed back into improving and supporting their general educational needs and could also help students to develop their collaborative skills.

3. The teaching and learning activities complied with the learning tasks which had been designed to cover all four skills. This required the students to complete all the tasks, which might take two weeks (two periods) to complete them at the first two weeks, but after that the students were getting

used to the teaching and learning process. Noticing the students' learning motivation and engagement, the researchers found that most of the students showed active participation. And when assigning them to find their own topics to present in group, they showed their enthusiasm and manage to present their assignments on time. This might have been the results of what Peachey (2017), Mudfida, Mukhaiyar & Raadjab (2015), and Oxford (2001) state that CBI can make learning a language more interesting and motivating to make the students able to use the language to fulfil a real purpose. The students are exposed to a considerable amount of language through stimulating content and they explore interesting content so they are engaged in appropriate language-dependent activities, which make learning language becomes automatic. Besides, it exposes the students to authentic language and challenges them to interact naturalistically in the language, which make them rapidly gain a true picture of the richness and complexity of the English language as employed for communication.

4. As the experiment was carried out with the subjects learning the courses in the regular program provided by the university, the students learned the content as planned in the curriculum for 15 weeks. Each week was spent for one topic, which was used for developing four skills. So, in the experiment, learning 10 chapters or 10 topics of contents seemed to be too much, which might cause the students to practice English insufficiently. This might cause some students to copy directly from the source texts they used to get their information (Peachey, 2017). However, as Peachey (2017) suggested, the researcher avoided this by designing tasks that demanded students to evaluate the information in

some way, to draw conclusions or actually to put it to some practical use with the believe that having information sources that have conflicting information can also be helpful as students have to decide which information they agree with or most believe.

5. One of the key elements of the teaching and learning process of the instructional model based on the integrated approach was that the students were set to work together with their friends, working in pair, which was apparently noticed that they could learn lively and confidently. This might be the reason that all students could complete all language tasks and assignments, even not in the required time frame. This complied with the ideas that a language is used as tools of communication in social interaction. In learning a language, a learner has to be able to understand the grammatical rules of language and then applies them in learners' activities. It was also congruent with Norton & Toohey (2002) who stated that learning language did not only involve the mental process in our mind but was also a part of socioculturally situated social practice. Learning English as a foreign language is influenced by learner's motivation and the learners can be motivated and demotivated in learning because of some social factors.

Recommendations:

1. To learn one chapter or one topic in a 3-hour-period of time and to practice 4 skills was probably too much or repetitive which might cause the students to get bored and demotivated. So it may be adjustable by using only one topic to practice only 2 skills in a period of time. The number of topics to learn may be 50% cut to have fewer numbers of topics but to focus more on developing language skills. Research to find out the answer in this potential experiment is recommended.

2. The key elements of success and failure of the instructional model based on integrated approach in the context of Thailand is highly recommended so that more appropriate teaching model will be formulated for right practice in a certain cite. Qualitative research and experimental quantitative researches between two groups are also suggested.

References

- Aljiffri, I. H. (December 2010). Effects of the Integrated Approach to Teaching English and Social Studies on Achievement in a Saudi Private Elementary School. *Journal of Educational & Psychological Sciences*. 11(4), p. 12. Retrieved March 20, 2019 from <http://searchshamaa.org/PDF/Articles/BAJepsc/16JepscVol11No4Y2010/10JepscVol11No4Y2010.pdf>
- Anker, S. (1995). *Real Writing with Readings* (7th ed.). Boston: Bedford Books.
- Beatrice, M. N. (April 2014). Integrated Approach in Teaching English Language: The Practice in Kenya. *International Journal of Education and Research*, 2(4), pp. 253-264. Retrieved December 12, 2017, from <http://www.ijern.com/journal/April-2014/24.pdf>.
- Brinton, D. (2003). *Content-Based Instruction*. In Nunan, D. (Ed.), *Practical English Language Teaching*. New York: McGraw-Hill.
- Brinton, D. M., Snow, M. A., & Wesche, M. B. (1989). *Content-based second language instruction*. New York: Newbury House.
- Candy, C. D. (2016). *The integrated approach: Giving kids a meaningful learning experience*. Retrieved November 20, 2017, from <http://diwalearningtown.com/qualityteacher/diwa-innovation-spotlight/Integrated-approaches>.
- Davies, S. (2003). *Content-based instruction in EFL contexts*. Retrieved February 15, 2016 from <http://iteslj.org/Articles/Davies-CBI.html>.
- English Instructional Model for Higher Education Students*. (Research report). Phetchabun: Phetchabun Rajabhat University.
- Grabe, W., & Stoller, F. L. (1997). Content-based instruction: Research foundations. In M. A. Snow, & D. M. Brinton (Eds.), *The content-based classroom* (pp.5-21). NY: Longman.
- Harmer, J. (2003). *How to teach English* (3rd ed.). Harlow: Addison Wesley Longman.
- Harmer, J. (2007). *Teaching language skills, The practice of English language teaching* (4th ed.). Pearson Education, Harlow.
- Hayes, D. (2014). The value of learning English in Thailand and its impact on Thai: perspectives from university students. *Asia Pacific Journal of Education*, 36(1), pp. 73-91.
- Idaryani, I. (2017). *Integrated Approach in Teaching-Learning English. Proceedings of ISELT FBS Universitas Negeri Padang*. Retrieved November 15, 2017, from <http://ejournal.unp.ac.id/index.php/selt/article/view/6778>.
- Khairi, A. (2016). *Integrating Content-based and Task-based Approaches for Teaching, learning, and research*. Retrieved March 10, 2019 from <https://www.geges-ndl.com/2016/07/integrating-content-based-and-task.html>
- Krashen, S. D. & Terrell, T. D. (1983). *The natural approach: Language acquisition in the classroom*, Retrieved March 10, 2019 from <http://www.ijern.com/journal/April-2014/24.pdf>.

- Mudfida. R.A., Mukhaiyar, Raadjab, D. (November 2015). The Effect of Content-based Instruction and Task-based Language Teaching on the Second Semester Students' Speaking Skill and Students' Speaking Motivation of English Department Islamic University Indragiri. *Journal English Language Teaching (ELT)*, 1(3), Retrieved March 20, 2015 from file:///D:/4590-9416-1-SM%20(1).pdf.
- Norton, B, &Toohey, K. (2002). *Identity and language learning, in RB Kaplan* (ed), The Oxford handbook of applied linguistics, England: Oxford University Press, (pp. 115-23).
- Nunan, D. (1989). *Designing Tasks for the Communicative Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Oxford. (2001). Integrated Skills in the ESL/EFL Classroom. *The journal of TESOL France*, 8(1), pp. 5-12. Retrieved March 30, 2018 from https://www.tesol-france.org/uploaded_files/files/TESOL%20Vol%208%202001%20C1.pdf
- Peachey, N. (2017). *Content-based Instruction*. Retrieved March 20, 2017 from <https://www.teachingenglish.org.uk/article/content-based-instruction>.
- Pessoa, S., Hendry, H., Donato, R., Tucker, R. G., & Lee, H. (2007). *Content-based instruction in the foreign language classroom: A discourse Perspective*. *Foreign language Annals*, 40, pp. 102-121.
- Richards, J., & Rodgers, T. (2001). *Approaches and methods in Language Teaching* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Scarcella, R., & Oxford, R. (1992). *The tapestry of language learning: The individual in the communicative classroom*. Boston: Heinle&Heinle.
- Shang, H. (November 2006). Content-based Instruction in the EFL Literature Curriculum. *The Internet TESL Journal*, 12(11), Retrieved March 20, 2015, from <http://iteslj.org/Techniques/Shang-CBI.html>.
- Snow, M. A. (2001). Content-based and immersion models for second and foreign language teaching. In M. Celce-Murcia (Ed.), *Teaching English as a Second or Foreign Language* (3rd ed.) (pp. 303-318). Boston, MA: Heinle&Heinle.
- Spratt, M. (2005). *The TKT teaching Knowledge Test Course*. New York: Cambridge University Press.
- Sriraungrith, P. (2014). *The Study of English Learning Achievement of the Students Learning through the Integrated English Instructional Model for Undergraduate Students*. (Research report). Phetchabun: Phetchabun Rajabhat University.
- Sriraungrith, P. (2015). *The Study of the Effects of Implementation of Integrated*
- Stoller, F. L. (2002). *Content-based instruction: A shell for language teaching or a framework for strategic language and content learning?*. Proceeding of Teachers of English to Speakers of Other Languages 2002. Salt Lake City, Utah.

การพัฒนาวิชาอาเซียนศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมาตรฐานสากล

Development of the ASEAN Studies Course in the Foreign Language (English)
Learning Area of School-Based Curriculum for Upper Secondary Students
in World Class Standard Schools

จตุรรัตน์ กระโทกนอก¹, ประพนธ์ เจียรกุล²,
ศิตา เขี่ยมขันติถาวร³ และพูลทรัพย์ นาคณา⁴
Jutarat Kratoknok¹, Praphon Jearakul²,
Sita Yiemkuntitavorn³ and Poonsap Naknaka⁴

รับบทความ 19 มีนาคม 2562 แก้ไข 16 พฤษภาคม 2562

ตอบรับ 22 พฤษภาคม 2562

Received 19 March 2019 Revised 16 May 2019

Accepted 22 May 2019

บทคัดย่อ

โรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลทุกแห่งจะต้องมีหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งควรสอดแทรกเนื้อหาของหลักสูตรอาเซียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการอยู่ในประชาคมอาเซียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนารายวิชาอาเซียนศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมาตรฐานสากล และ (2) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของการใช้รายวิชาอาเซียนศึกษาที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสุนทรวิจิทยา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ขั้นตอนการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาความเป็นในการพัฒนารายวิชาจากเอกสารและการศึกษาภาคสนาม (2) การพัฒนารายวิชาและสื่อการเรียน (3) การทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล และ (4) การปรับปรุงรายวิชาตามผลการทดลองใช้และตามข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) รายวิชาอาเซียนศึกษาที่ได้รับการพัฒนา (2) คู่มือครูสำหรับรายวิชา (3) สื่อการเรียนสำหรับรายวิชา (4) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และ (5) แบบสอบถามเจตคติ

¹ Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi, Thailand

² Assoc. Prof. Dr.; Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi, Thailand

³ Assoc. Prof. Dr.; Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi, Thailand

⁴ Asst. Prof. Dr.; Panyapiwat Institute of Management

*Corresponding author, e-mail: tom_jut@hotmail.com

ต่อการศึกษารายวิชาอาเซียนศึกษาและต่อประเทศสมาชิกอาเซียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า รายวิชาอาเซียนศึกษาที่พัฒนาขึ้นเป็นรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมาตรฐานสากล สามารถสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพราะเป็นระดับชั้นที่เหมาะสมที่จะเตรียมตัวในด้านภาษาและเนื้อหา ไม่ว่าจะในภาคเรียนแรกหรือภาคเรียนที่ 2 สื่อการอ่านที่พัฒนาขึ้นสำหรับหลักสูตรประกอบด้วย 12 บท ประกอบด้วย ข้อมูลของประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ นำเสนอแยกเป็น 10 บทเรียน บทเรียนแรกเป็นบทนำของประชาคมอาเซียน และบทเรียนสุดท้ายเป็นบทสรุป ผลการทดสอบ รายวิชาพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และ (2) ทักษะคตินักเรียนที่มีต่อรายวิชา ต่อประชาคมอาเซียน อยู่ในระดับมาก และต่อประเทศสมาชิกอาเซียน อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: รายวิชาอาเซียนศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ประเทศสมาชิกอาเซียน

ABSTRACT

All schools in the World Class Standard School Project must implement their school-based curriculum including the ASEAN curriculum in order to prepare the students to be in ASEAN Community. This research is conducted with the following objectives: (1) to develop the ASEAN Studies Course in the Foreign Language (English) Learning Area of school-based curriculum for upper secondary students in World Class Standard schools; and (2) to test the effectiveness of the developed ASEAN Studies Course. The research sample consisted of 2 classes of upper secondary students in Sura Nari Witthaya School in Nakhon Ratchasima province, obtained by multi-stage sampling. The research process comprises 4 stages: (1) Conducting a needs assessment study with documentary study and field study, (2) Developing the Course and reading materials, (3) Examining World Class Standard School's students, and (4) Improving the course based on try-out results and recommendations. The research instruments were (1) The developed ASEAN Studies Course; (2) A manual for conducting the course; (3) Reading materials for the Course; (4) An achievement test of knowledge on ASEAN community; and (5) A questionnaire on attitudes toward studying the ASEAN Studies Course, ASEAN Community, and ASEAN member countries. Statistics for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test. Research findings were as follows: the developed ASEAN Studies Course was a supplementary course for upper secondary students in World Class Standard schools. It could be offered at Mathayom Suksa V because it was the level that was ready to prepare in language and contents either in the first semester or the second semester, the developed reading materials for the course comprised 12 chapters, ten of which were on individual ASEAN member countries the first chapter was the introduction of ASEAN community, and the last chapter was the conclusion. The try-out results of the course showed that (1) the post-learning achievement of the students was significantly higher than their pre-learning counterpart achievement; and (2) the students' attitudes toward the Course, toward ASEAN community, and toward ASEAN member countries were at the moderately level.

Keywords: ASEAN studies course, World Class standard schools, ASEAN member country

Introduction

Based on the reasons: 1) the establishment of World Class Standard School Project by the Office of the Basic Education Commission of Thailand to upgrade the schools' quality including their students' achievement to be equal to World Class Standard (Ministry of Education, 2010; Upper Secondary Education Bureau, Office of the Basic Education Commission Ministry of Education, 2012, p.3), the importance of English language, and the cooperation with world community in culture, especially ASEAN community, for exchanging and understanding in learning history, cultures, and information (Office of Prime Minister, 2011, p.1), the researcher perceives the need for development of the ASEAN Studies Course to be offered at the upper secondary level that students should be ready to fully participate in the ASEAN Community, to prepare their English language skills and knowledge on ASEAN Community and ASEAN member countries so that they can effectively compete in the ASEAN labor market or further study in higher education institutions in ASEAN member countries.

Based on the above discussion, the upper secondary level of schools in Thailand and the schools should be ready to offer such a course are the World

Class Standard Schools. Therefore, the researcher decided to develop the ASEAN Studies Course and study try-out results of the course with World Class Standard school students in this research.

Research Objectives

1. To develop the ASEAN Studies Course in the Foreign Language (English) Learning Area of school-based curriculum for Upper Secondary students in World Class Standard schools.
2. To test the effectiveness of the developed ASEAN Studies Course on upper secondary students in World Class Standard schools in terms of: 1) the students' knowledge on ASEAN Community, ASEAN member countries, and their English language skills; and 2) their attitudes toward the course, ASEAN Community, and ASEAN member countries.

Theory Framework

According to the objectives of this research, the researcher studied the needs assessment as a source, then developed the ASEAN Studies Course and studied the try-out effects of the developed ASEAN Studies Course on upper secondary students in World Class Standard schools. The theoretical framework was developed as shown in Figure 1.

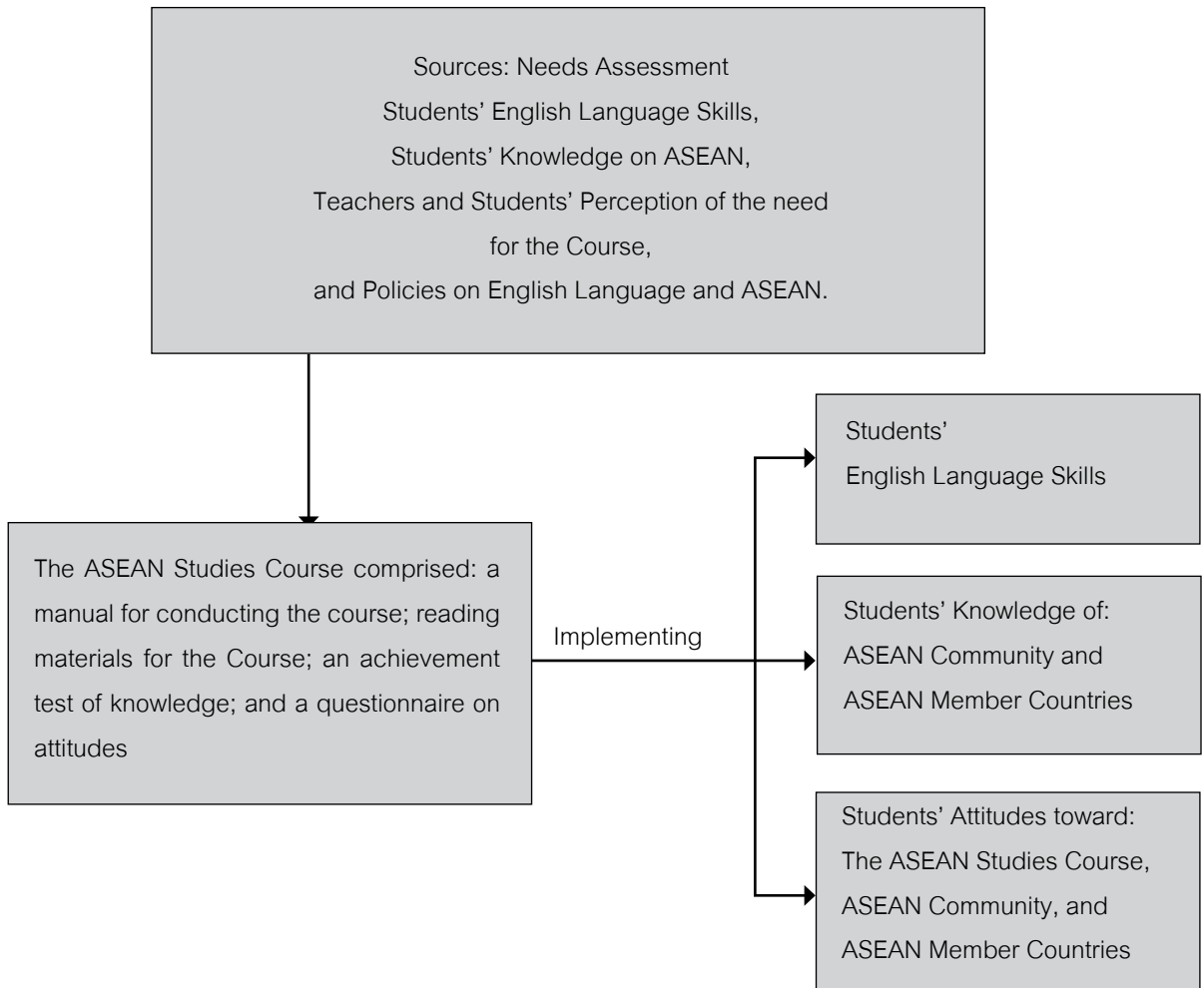

Figure 1 The Theoretical Framework of the Study

Research Process

This research was a research and development study. Its four stages were as follow:

Stage 1: Conducting a Needs Assessment from:
1) the documentary study of policies on English language and ASEAN. The data were analyzed by content analysis; 2) the field study of 3 groups of samples: English teachers, Social Studies teachers and upper secondary students of World Class Standard schools were conducted to obtain information on their perceptions of the needs for

the Course by a questionnaire conducted by the researcher. The data were analyzed using calculation of the mean and standard deviation, then compare the means with the criteria of the 5-rating scale; and 3) the sample of 100 upper secondary students from World Class Standard schools were tested by an achievement test of knowledge on ASEAN community and member countries (written in English language by the researcher). Data were analyzed with calculation of the mean and standard deviation and

then compare the means with the criterion of the passing score of 60 percent and above.

Stage 2: Development of the Course and Reading Materials: 1) Development of the Course (Course Description, Teacher's Manual, Reading Materials for the Course (Textbook, Workbook, and CDs), and Measurement and Evaluation Tools (an achievement test of knowledge on ASEAN Community and ASEAN member countries (written in English language) for upper secondary students); questionnaire (to assess students' attitudes toward learning in the Course (the usefulness of the Course and its components), English language, ASEAN Community, and ASEAN member countries); and 2) Submitting the developed Course and Course materials for quality verification by 9 experts.

Stage 3: Try-out with Students of World Class Standard School by using the developed Course and Course materials with 2 classes of Sura Nari Witthaya School in 1 semester (54 students). The teacher was the researcher. Try-out data on knowledge of ASEAN Community and ASEAN member countries were analyzed using the mean, standard deviation, and both independent and dependent t-test. Data on 5-rating scale questionnaire to assess students' attitude toward learning in the course, ASEAN Community, and ASEAN member countries were analyzed with calculation of the mean and standard deviation and then compare the means with the criteria of 5-rating scale. Data on 3-rating scale questionnaire to assess students' attitude toward components of the ASEAN Studies Course, which was comprised lessons, contents and activities, were analyzed with calculation of the mean and standard deviation and then compare the means with the

criteria of 3-rating scale. Data on students' and teacher's comments and feedback information were analyzed with content analysis.

Stage 4: Improvement of the Course: based on Try-out results and students' and teacher's feedback information

Research Results

1. Results of the Needs Assessment from the documentary study of policies, the opinions of teachers and students from the questionnaire, and the students' score of the achievement test: there was the needs to develop the ASEAN Studies Course and that it should be developed and offered in English language because: 1) English is necessary for communication among ASEAN member countries as it is the working language (ASEAN Secretariat, 2009a, 2009b, 2009c), 2) the Eleventh National Economic and Social Development Plan (2012 - 2016) of Thailand specifies the cooperation with world community in cultures, especially ASEAN community, for exchanging and understanding in learning history, cultures, and information (Office of Prime Minister, 2011); 3) teachers and students in World Class Standard schools agreed that the ASEAN Studies Course was necessary; and 4) upper secondary students of World Class Standard Schools that had low mean score on each topic of the Course comprised ASEAN Community, Salam Datung Brunei Darussalam, Johm-Riab Sua Cambodia, Selamat Datang Republic of Indonesia, Sa-Bai Dee Lao People's Democratic Republic, Salam Datung Malaysia, Mingalar Ba Myanmar, Kumusta Po Philippines, Nĩ Hão Singapore, Sawaddee Thailand, Chão Vietnam, and Conclusion.

2. Results of the ASEAN Studies Course Development: developed from the documentary study of policies, the field study, and the students' score of the achievement test of the Course, questionnaire, and submitted the developed Course and Course materials for quality verification by 9 experts.

2.1 Results of the Course Development: the Course was developed as a supplementary course to be offered for Mathayom Suksa V (Grade 11) level in either the first or second semester and the developed Course comprises the Course description, the teacher's manual, and reading materials for the Course.

2.2 Results of Course Reading Materials Development: written in English, were composed of 12 chapters: The Introduction, 10 Chapters were on individual ASEAN member countries, and The Conclusion. Each chapter contains reading materials, focus on language teaching, exercises, and end-of-chapter activities. Method of teaching was 5-step learning process (QSCCS: Questioning, Searching, Constructing, Communicating, and Serving)

2.3 Results of Course and Reading Materials: comprises directions for conducting the Course, lesson plans, the pre-test and post-test of each chapter, and keys for the pre-tests and post-tests.

3. Try-out Results of the Developed Course.

3.1 Try-Out Results on Learning Achievement: the students of the 2 experimental groups improved their knowledge on ASEAN Community and ASEAN Member Countries. The t-values of both groups was 8.47 which was significant at the .05 level. As for students' English language skills, the students improved their proficiency on English skills in every chapter. The t-value was 17.04 which was significant at the .05 level.

3.2 Try-Out Results on Students' Attitude toward ASEAN Studies Course, ASEAN Community, and ASEAN Member Countries:

1) The students had highly positive attitudes a) toward the usefulness of the Course ($\bar{X} = 4.19$ out of 5 points, S.D. = 0.76); b) toward components of the ASEAN Studies Course ($\bar{X} = 2.76$ out of 3 points, S.D. = 0.63); c) toward the ASEAN Community ($\bar{X} = 3.73$ out of 5 points, S.D. = 1.02).

2) The students had moderately positive students' attitudes toward individual ASEAN member countries: ($\bar{X} = 3.29$ points out of 5 points, S.D. = 0.31)

3) From asking the students to rank each country based on their favor. The 4 ASEAN member countries were received the highest ranking, with Singapore receiving the highest percentage (88.89 percent). The reasons are: 1) Singapore is a small country but it is as developed as big countries and Singaporeans' behavior is well-discipline. Those made its place clean; 2) Lao PDR is similar to Thailand in cultures and traditions. Laos and Thai have been friends for a long time and Laos are so kind to Thai; 3) Vietnam has beautiful natural environment and Vietnamese have simple ways of life; and 4) the Philippines have beautiful places and some Filipinos works in Thailand as English teachers.

4. Results of Stage 4: Improvement of the ASEAN Studies Course Based on Feedback from the Students and Teacher was made to simplify its contents, increase learning activities, and increase the time for studying in the Course. However, some contents maybe assigned as their additional tasks or homework.

Discussion

From the above research findings, the following points of discussion are presented:

1. There is a needs for development of a Course of ASEAN Studies for World Class Standard Schools, this is probably because: a) the importance of English itself (Ministry of Education, 2008, p.190; Bureau of International Cooperation, Ministry of Education, 2011, p.17; ASEAN Secretariat, 2009a, p.3; b) the needs of develop academic achievement in English (Office of the National Economic and Social Development Board, 2006, 2011; Ministry of Education, 2008, p.190; Office of the Education Council, 2009, p.5, 13, 15, 40; Bureau of International Cooperation, 2011a, p.1, p.14, 2011b, p.1, 13, 17; Upper Secondary Education Bureau, 2010, p.3 pm, 2018, p.7; Richards and Rodgers, 2001, p.204; Richard, 2006 cited in English Language Institute, 2015, p.41; ASEAN Secretariat 2009a, p.3; Eyjólfsdóttir, 2011, p.7, Porraneer Deerajviset, 2014); c) the needs of promote knowledge of ASEAN to the students (Office of the National Economic and Social Development Board, 2006, 2011, 2016, Bureau of International Cooperation, 2011a, p.1, 14, 2011b, p.1, 13); d) the needs of teachers and students' awareness of the importance of ASEAN education; and e) the needs of students' knowledge of ASEAN Studies.

2. The developed Course can be offered as a supplementary Course for upper secondary students, preferably at Mathayom Suksa 5 (Grade 11), this is probably because they are ready to prepare for higher education and future careers.

3. The result of the Course development consists of the 5 elements: a) Name and its Properties; b) Teacher's Handbook; c) Textbook and Workbook; d) Other teaching materials: CDs, and e) Unit Tests,

this is probably because the Core Curriculum of Basic Education in 2008 has clearly defined the structure and the elements of the curriculum.

4. Try-out results show that: a) students' knowledge of ASEAN Community and ASEAN member countries had increased because the Course has been carefully developed to include all necessary knowledge on ASEAN Community and ASEAN member country. Therefore, the Course is useful and should be offered to upper secondary students in World Class Standard schools; b) students' attitudes toward ASEAN Studies Course, ASEAN Community, and ASEAN member countries were preferable. This is probably because the Course has been carefully developed to enhance the students to realize the good points on ASEAN Community and ASEAN member countries. Therefore, the Course is useful for promotion of good attitude toward ASEAN Community and ASEAN member countries; c) Students' proficiency of English language skills had increased after studying in the Course. This is probably because the Course was conducted using English as the medium of instruction. The reading materials were carefully prepared using appropriate English language; the exercises, activities, and tests were written in English. Therefore, the Course is a useful course for development of English language skill proficiency of the students.

Recommendations

1. The developed Course should be offered in the other World Class Standard Schools or other schools at the upper secondary level.

2. For further study, other researchers can do the research in other World Class Standard Schools or other schools in order to compare the results.

References

- ASEAN Secretariat. (2009a). *ASEAN socio-cultural community blueprint*. Jakarta: ASEAN Secretariat.
- _____. (2009b). *ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint*. Jakarta: ASEAN Secretariat.
- _____. (2009c). *Roadmap or an ASEAN Community 2009-2015*. Jakarta: ASEAN Secretariat.
- Bureau of International Cooperation, Ministry of Education, Thailand. (2011a). *I and you, "We are ASEAN"*. (2nd ed.). Bangkok: Amarin Printing and Publishing.
- _____. (2011b). *Education: Creating an ASEAN Community 2015 The Role of Education in an ASEAN Community 2015*. Bangkok: Ministry of Education.
- English Language Institute, Ministry of Education. (2010). *The way to teach English in Mathayom Suksa in the Basic Education Curriculum 2001*, Thailand.
- _____. (2015). *New English language instruction guide According to the European Union's Language Ability Framework (CEFR) for secondary education*. (Online) Retrieved February 6, 2015 from <http://english.obec.go.th/english/2013/index.php/th/component/attachments/download/93>
- Eyjólfsdóttir, Tinna. (2011). *Content-Based Instruction: A Closer look at CBI in Iceland*. (Online) Retrieved July 31, 2014, from <https://skemman.is/bitstream/1946/9704/3/Lokaritger%C3%B0%20pdf.pdf>
- Ministry of Education. (2008). *The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551*. Bangkok: The Agricultural Co-Operative Federation of Thailand.
- _____. (2010). *The handout of curriculum and teaching development*, Thailand.
- Office of the Education Council. (2009). *Educational reformation in the second decade (2009 - 2018), Thailand* (2nd ed.). Bangkok: Office of the Education Council.
- Office of Higher Education Administration, Office of the Basic Education Commission Ministry of Education. (2012). *Guidelines for teaching and learning in World Class Standard schools. Revised edition*. Bangkok: Publishing House of Agriculture Cooperative Federation of Thailand Limited.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2006). *The Eleventh National Economic and Social Development Plan*.
- _____. (2011). *The Twelfth National Economic and Social Development Plan*.
- _____. (2016). *The Thirteenth National Economic and Social Development Plan*.
- Office of Prime Minister. (2011). *Government gazette: the eleventh national economic and social development plan (2012 - 2016)*, Thailand.
- Porraneer Deerajviset. (2014). The ASEAN Community 2015 and English Language Teaching in Thailand. *Journal of the Humanities and Social Sciences*, 10(2), pp. 39-75.
- Richards, Jack C. and Theodore S. Rodgers. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University.

Upper Secondary Education Bureau, Office of the
Basic Education Commission Ministry of
Education. (2010). *Curriculum Development
and Teaching Manual*. Bangkok: The
Agricultural Co-Operative Federation of
Thailand.

_____. (2012). *Guidelines for teaching and
learning in international standard schools
Revised edition*. Bangkok: The Agricultural
Co-Operative Federation of Thailand.

_____. (2018). *Target and indicators for learners
International Standard School, revised 2018*.
(Online) Retrieved April 1, 2018, from [https://
secondary.obec.go.th/newweb/2018/03/30/
Documents for the training of key speakers in
World-Class Standard schools/](https://secondary.obec.go.th/newweb/2018/03/30/Documents%20for%20the%20training%20of%20key%20speakers%20in%20World-Class%20Standard%20schools/)

การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา ด้วยการบูรณาการหลักสูตร Enhancing the Primary Students' 21st Century Learning Skills through the Curriculum Integration

ธูวนนท์ บาลโพธิ์^{1,*}, สิรินาถ จงกลกลาง²
และวาสนา กิรีติจำเริญ²
Thuwanon Banpho^{1,*} Sirinat Jongkonklang²
and Wasana Keeratichamroen²

รับบทความ 21 กุมภาพันธ์ 2562 แก้ไข 2 พฤษภาคม 2562
ตอบรับ 10 พฤษภาคม 2562
Received 21 February 2019 Revised 2 May 2019
Accepted 10 May 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ที่บูรณาการทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนในการวิจัย คือ ขั้นตอนเตรียมการสร้างหลักสูตร ชั้นสร้างหลักสูตร และขั้นทดลองใช้ ประเมินและปรับปรุงหลักสูตร องค์ประกอบหลักสูตรควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลซึ่งบูรณาการทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการอ่านออก การเขียนได้ การคิดคำนวณ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ คอมพิวเตอร์ และการรู้เท่าทันเทคโนโลยี อาชีพและการเรียนรู้ควมมีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย ซึ่งควรจะไปบูรณาการกับทุกองค์ประกอบของหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สูงขึ้น สรุปได้ว่าหลักสูตรบูรณาการทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลักสูตรบูรณาการ การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา, 30000

¹ Ph.D. Student in Curriculum and Instruction Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima, 30000, Thailand

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา, 30000

² Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima, 30000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: thuwanon1977@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to develop and evaluate the implementation of the primary school curriculum which integrated the 21st century learning skills. It was found that there are three stages of curriculum development: first, the preparation of the curriculum stage, second, the development of the curriculum stage, and third, the trial, evaluation and improvement of the curriculum stage. The core parts of curriculum should be consisted of objective, content, learning activity, and assessment. Furthermore, the 21st century learning skills consist of reading, writing, arithmetic, critical thinking and problem solving, creativity and innovation, cross-cultural understanding, collaboration teamwork and leadership, communications information and media literacy, computing and ICT literacy, career and learning skills, and compassion. They should be merged in every part of the curriculum. The results showed that the level of students' ability towards the 21st century learning skills was high. Thus, it was concluded that the curriculum, which integrated with the 21st century learning skills was suitable for teaching and learning in primary school.

Keywords: Curriculum development, The 21st century learning skills, Integrated curriculum, Teaching and learning in 21st century

Introduction and Literature Review

It is undeniable that the 21st century learning skills are the most popular educational trend nowadays. Students at the present have to survive effectively by their own way. They must learn how to think, learn, work, solve the problems, communicate, and to work efficiency with the others in their whole life. Schools are the place for them to practice by various learning activities and appropriated learning atmospheres. These may urge them to be more enthusiastic and vigilant into the rapidly change (Susan, 2010; Bellanca and Brandt, 2010). Normally, educational systems in schools are subject matter courses. So, there are duplicated in objectives, contents and activities. Some topics student have to learn repeatedly many times in the different time periods that is the lack of education. They can classify the same objectives, contents and activities from each subject into categories. Thus, appropriate learning activities may influence student's learning

more effectively (Schleigh, Michael and Tammy, 2011 ; Malik and Malik, 2011 ; Hartzle, 2000). Thus, the curriculum is set of the connection between knowledge and experience which providing cognitive, affective and efficiency domains altogether. Themes which integrated in curriculum should be related with real life, they may persuade students' social understanding and problem identifying. So, the students who learned with integrated curriculum can live in social peacefully and solve the problems appropriately (Susan and Rebecca, 2004 ; Todd, 2010. Presently, school curriculum put more weight on content. Students spend more time and effort to master the knowledge but no skills that are require to survive in the present day. The 21st century skills should be emphasized in the school curriculum.

Curriculum development

The processes of the curriculum development should be systematically organized.

Then the well information about the curriculum development from educators are the most essential tools for the curriculum developers who can develop the curriculum more effectively. From the integral and significant role of the curriculum definition in curriculum development, this topic is widely investigated in a vast number of issue with variety results. The definition of curriculum derided into two groups. First, curriculum is a plan that provide for the learners. It is a plan that guides the objective for the schools to design learning activities for students. (Oliva, 1992 ; Saylor and Alexander, 1974). Second, curriculum is an experience that provides for the learners (Taba, 1962; Jacob, 1989). The experience should provide various activities based on real life situations (Beauchamp, 1981). Hargreaves (2003) and Marsh (2004) stated that the four components of the curriculum. 1) Objective is the final goal for student to get, 2) Content is the learning experience for leading students to hit the objectives, 3) Activities is the learning processes that and assessment, and, 4) Evaluation is the way to judge the learning quality. According to Taba (1962), there are seven stages of curriculum development approach including 1) diagnosis of needs, 2) formulation of objectives, 3) selection of content, 4) organization of content, 5) selection of learning experiences, 6) Organization of learning experiences and finally, 7) determination of evaluate and of the ways and means of doing it. Finally, the curriculum development should basically consist of three stages : the preparation of the curriculum stage, the development of the curriculum stage and the trial, evaluation and improvement of the curriculum stage.

The integrated curriculum

The integrated curriculum is another way for enhancing curriculum organization.

As the integrated curriculum can combine many disciplines together. It also make learning more meaningful to the students. Then, the details of the integrated curriculum should be focused as many educators informed. Good (1973) stated that integrated curriculum is a curriculum organization which cuts across subject-matter lines to focus upon comprehensive life problems or broad based areas of study that brings together the various segments of the curriculum into meaningful association. Like as Fogarty (1991). also stated integrated curriculum into ten forms as fragmented, connected, nested, sequenced, Shared, webbed, threaded, integrated, immersed and networked. Based on Sowell (1996), there are essential components of an integrated curriculum as following 1) core skills and processes that include basic skills, such as reading, mathematics, social skills and problem solving. 2) curriculum strands and themes which are the organizing principles around which the curriculum is built. 3) major themes which is further divided from curriculum strand. 4) questions are used to define major themes and focus activities. 5) Unit development should be related to the concepts. 6) evaluation assessed the student progress. Lemlech (2002) summarized the positive effects of curriculum integration as the following findings: 1) integrated curriculum helps students apply skills. 2) an integrated knowledge base leads to faster retrieval of information. 3) multiple perspectives lead to a more integrated knowledge base. 4) integrated curriculum encourages depth and breadth in learning. 5) integrated curriculum promotes positive attitudes

in students. And, 6) integrated curriculum provides for more quality time for curriculum exploration. Any types of the integration the curriculum should have themes which lead the various of topics, contents or skills join together. The themes of the curriculum should be interesting, useful, and clear.

The 21st century learning skills

Living in the new era is the risk for the learners. The 21st century learning skills are the essential skills to apply for living in society nowadays. Education management for the 21st century is challenged. Many educators found several technique for supporting future needed skills. Trilling and Fadel (2009) informed that the students should know the core subjects as following mother's tongue language and world's important languages, arts, mathematics, politic and civic duty, economics, geography, and history. Moreover, there are main concepts to know for surviving in the society such as global awareness environmental literacy, civic literacy, health literacy, financial, economics, business and entrepreneurial Literacy. Hence, there are also emphasizing skills for life long learning in the 21st century, like as reading, writing, arithmetic, critical thinking and problem solving, creativity and innovation, cross-cultural understanding, collaboration, teamwork and leadership, communications, information, and media literacy, computing and ICT literacy and career and learning skills. Then, the 21st century learning skills can be categorized into parts : Key subjects-3Rs, life and career skills, learning and innovation skills, and information, media and technology skills. Moreover, the teaching and learning in the 21st century should emphasize on mastery learning, teaching less but learning more lifelong learning and formative assessing.

Methodology

Research Design

Research and Development was designed in the study. Both qualitative and quantitative research method were utilized. Thus. it is one-shot case study. Firstly, Need assessment of the curriculum was studied. Next, the curriculum development team designed the curriculum. Then, the curriculum was checked for the need and appropriateness of the curriculum by the experts. After that, after the curriculum was improved, it was taught with the sample group. The test was provided after the session. Finally, the curriculum was improved again in order to be a complete curriculum.

Participants

The population was divided into two groups: 1) seven experts in the field of curriculum and instruction, measurement and evaluation, teaching of Thai language subject , teaching of Mathematic subject, teaching of Science and technology subject and teaching of English language subject. 2) 13 grade one students from Ban Bothong School, Pakchong District, Nakhon Ratchasima Province. To determine the respondents of this study, the researcher used a Purposive Sampling method (Kumar, 2011).

Instrumentation

The instrument in this study were :A curriculum evaluation check list questionnaire. And, the 21st Century learning skills test which is a multiple choice test with 40 items. The instruments were validated experts in the field and IOC value ranged from 0.57 to 1.00.

Data collection procedures

The data were collected from 3 stages :1) The researcher studied the documents about the curriculum development, the integration, the 21st century learning skills, then making a primary curriculum which integrated with the 21st century learning skills. In this stage, there are the participants joined to make a curriculum : school's director, primary teachers, parents, school's committee, students, school's stakeholders. 2) The primary curriculum which integrated with the 21st century learning skills and a curriculum evaluation check list questionnaire was checked by the experts. 3) The teacher taught the sampling group students with the primary curriculum which integrated with the 21st Century learning skills for 180 hours. After that, the students did the 21st century learning skills test .

Data analysis

Qualitative content analysis from sets of data as following ;the expert s' questionnaires was analyzed and transcribed to see the need and the appropriateness of the curriculum, the IOC was utilized. The students' 21stcentury learning skills test was analyzed and transcribed to see the students' ability in 21stcentury learning skills. The score was provided in percentage.

Results

There are three parts of the result :

1) The primary curriculum which integrated with the 21st century learning skills consists of the four main integrated subjects ; Thai language, Mathematics, Science, and English from grade 1-6 shown in the figure 1.

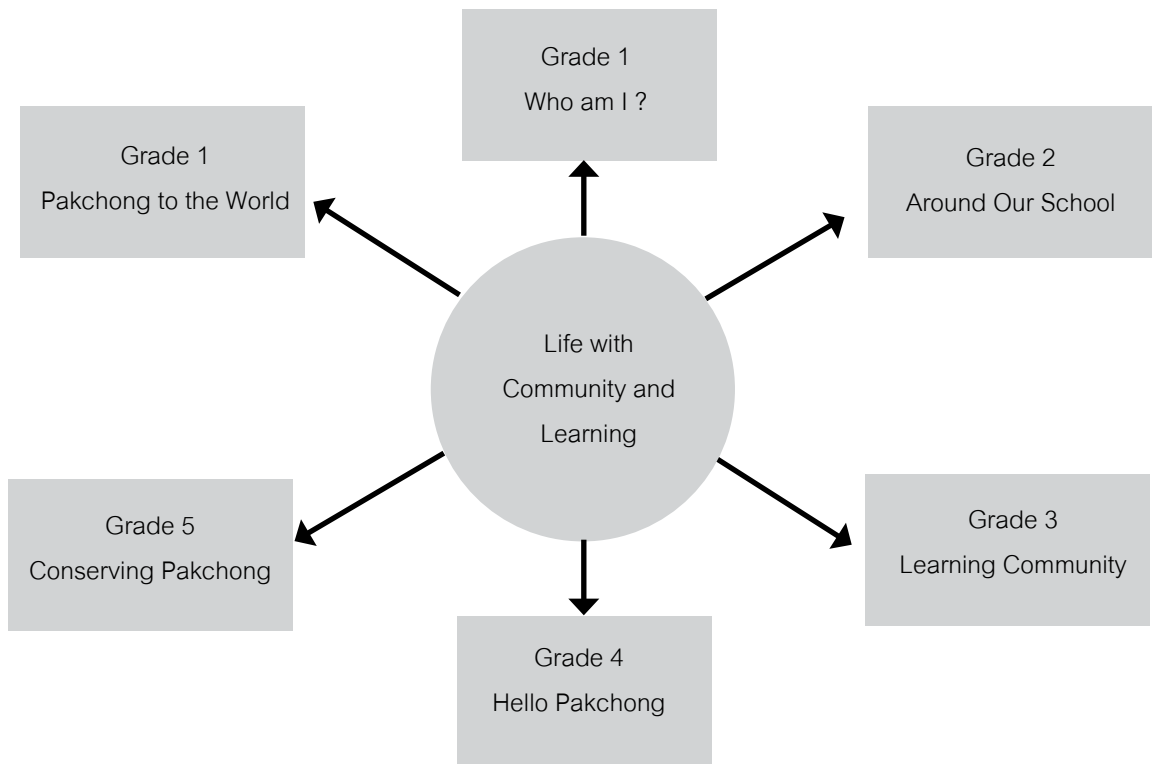

Figure 1 The integrated curriculum

The subjects from grade 1-6 in the curriculum was merged with 21st century learning skills every parts of the curriculum such as the subject’s descriptions, objectives, themes . Each subject contained 520 hours with 8 themes. The example of Grade 1 : Who am I subject as shown in figure 2.

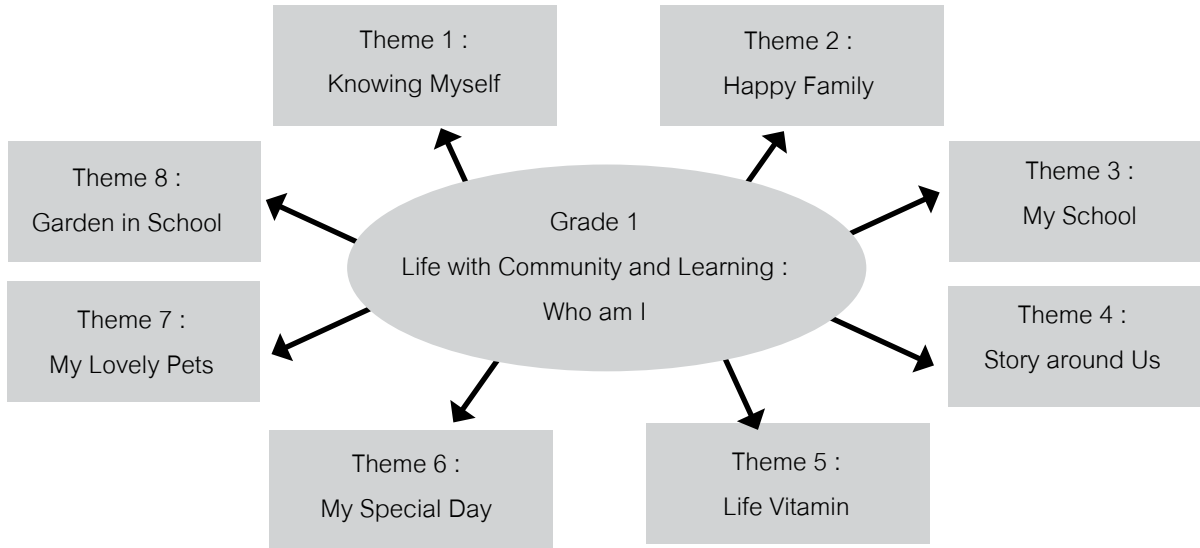

Figure 2 Themes in “Grade 1 Life with Community and Learning : Who am I”

Themes in the curriculum were merged by 21st century learning concept which was suitable for the student to learn. The curriculum development team selected the appropriated standards and indicators for each theme. Then, we designed the thematic lesson plan according to the 21st century learning skills as shown in figure 3.

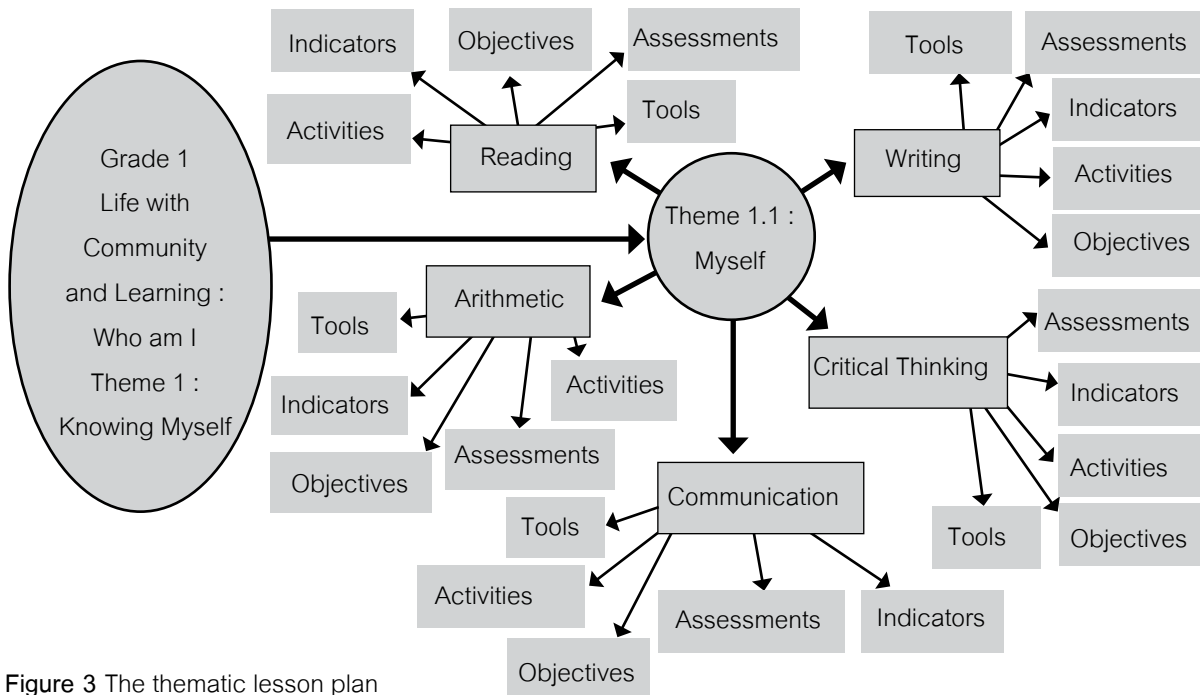

Figure 3 The thematic lesson plan

2) The need and appropriateness of the curriculum. The result as shown in table 1.

Table 1: The need and appropriateness of the curriculum (IOC)

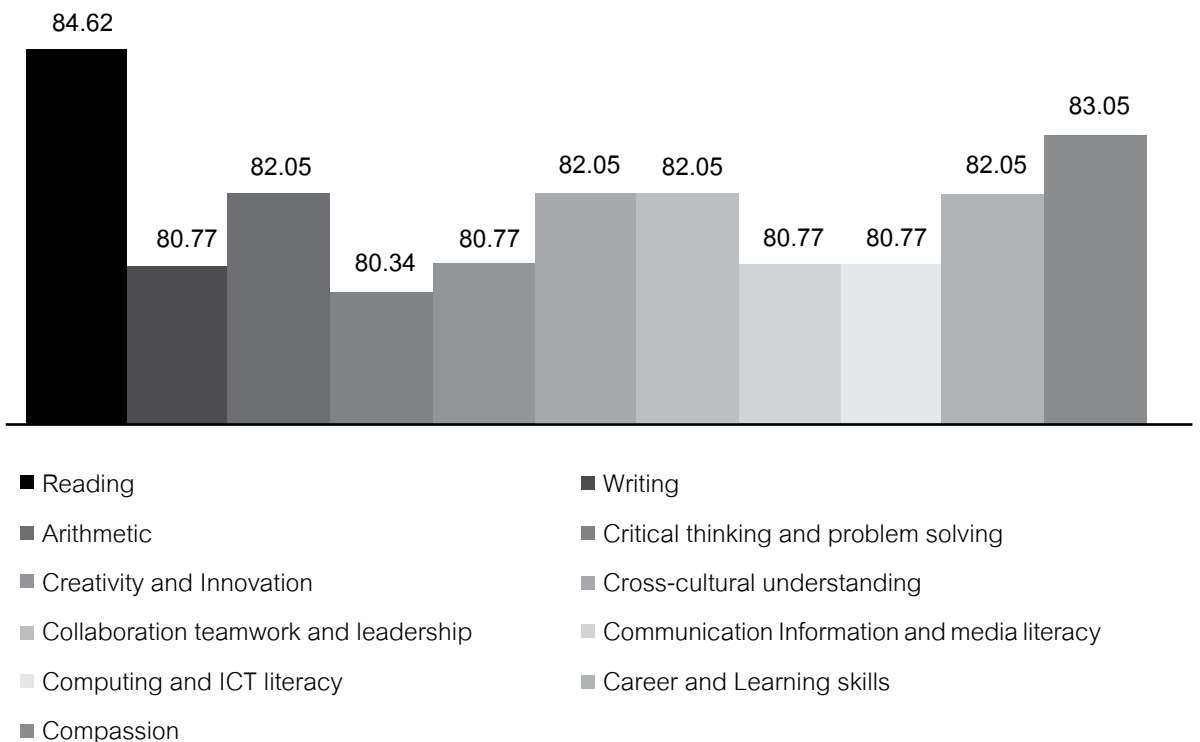
Item	N	Min	Max
22 items	7	0.57	1.00

Table 1 shows the result of the need and appropriateness of the curriculum from the experts. They believed that the elements in the primary curriculum which integrated with the 21st century learning skills are related, consistent and appropriate for teaching and learning in the primary schools (IOC = 0.57-1.00).

3) The students' 21st Century learning skills(3R8C).

The 21st century learning skills can be classified into 11 categories (3R8C) and the students' 21st Century learning skills in each categories shown in figure 4.

Figure 4: The students' 3R8C abilities

Figure 4 The students' 21st century learning skills

Figure 4 shows the students' 21st century learning skills (3R8C). It can be assumed that the students' 3R8C abilities are excellent in every skills (percentage > 80.00). The lowest skill is critical thinking and problem solving (percentage = 80.34) while the highest one is reading (percentage = 84.62).

Conclusion

The 21st century learning skills are the most interesting educational trend nowadays. There are many strategies that the educators around the world designed. The development of the curriculum is one of the way to promote the students' 21st century learning skills. The well curriculum should be consisted of clear objectives, useful and relevant contents, valuable and energetic activities, and authentic assessment. The primary curriculum which integrated with the 21st century learning skills is another way to enhance that. The curriculum that merged with the 21st century learning skills in every parts, helped the teachers clearly designed learning activities. The students who studied with the primary curriculum which integrated with the 21st century learning skills got the 21st century learning skills by the various activities. The appropriated thematic unit plans should be interesting, useful and flexible. The students who knows the 21st century learning skills can easily adapt themselves and live effectively in society.

Discussion

The results revealed that the integrated curriculum are appropriately used in the primary school and highly enhanced the students' 21st century learning skills. The development of the curriculum should be emphasizing focus on the important factors as the objectives, contents, activities and assessments (Marsh, 2004). Similarly, the research of Hartwell and Barry (2001) implied that the curriculum should consider the groups of the needs, processes, applications and assessments. Moreover, this successful curriculum are the participation from many school stakeholder as

teachers, directors, students, parents and local politicians as offered by the study of Keith and Elias (1990) stated that the developing a curriculum development is widespread support for it may be necessary conditions for success came from a representative sample of teachers, curriculum developers, school inspectors, school heads, ministry officials and teacher educators.

This study shows that developing curriculum was good alternative way to promote the students' 21st century learning skills same as the studies by Chevalier (2001) and Suto (2013). They are also believe that an alternative view on the optimal development of 21st century skills is that curricular should be developed to cover them explicitly. Moreover, this study also implied that the integration of the 21st century skills through the curriculum are appropriated. Donovan and Green (2014) suggest that 21st century skill did not mean to be taught as a separate subject, it should be integrated across the school curriculum. As, the mean score of critical thinking and problem solving skill is the lowest. Kuncel and Hezlett (2010) and Halpern (1998) explained that critical thinking exists as a domain-general construct distinct from general cognitive ability or it is a specific ability. It is the kind of thinking involved in solving problems, formulating inferences, calculating likelihood, and making decisions. Based on these findings, it can be concluded that the primary curriculum which integrated with the 21st century learning skills can effectively enhance the students' 21st century learning skills. Finally, they find out that the 21st century learning skills are very important for their lives.

References

- Beauchamp, G. A. (1981). *Curriculum theory*. Itasca, IL: F.E. Peacock Publishers.
- Bellanca, J. and Brandt, Ron. (2010). *21st century skills : rethinking how students learn*. Bloomington, IN: Solution Tree.
- Chevalier, A. (2001). Subject choice and earning of UK graduates. *Economics of Education Review*, 30(6), pp. 1187-1201.
- Donovan, L. and Green, T. (2014). *Making change creating 21st teaching & learning environments*. Huntington Beach, CA: Shell Education.
- Fogarty, R. (1991). *The mindful school : How to integrate the curricula*. Palatine, IL: Skylight.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York, NY: McGraw Hill.
- Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the knowledge society : Education in the age of insecurity*. New York, NY: Teacher College.
- Hartwell, C. H. and Barry, J. B. (2001). Curriculum development research : a literature guide. *Accounting Education*, 10(3), pp. 315-323.
- Hartzle, S.W. (2000). The effect of integrated curriculum program on student achievement. *Dissertation Abstracts International*, 48(3), pp. 26.
- Jacob H. H. (1989). *Interdisciplinary curriculum : Design and implementation*. Alexandria, Va: Association for supervision and curriculum development.
- Keith F.Punch and Elias L.M.Bayona. (1990). Teacher participation in curriculum development: A model and field study in Tanzania. *International Journal of Educational Development*, 10(4), pp. 253-267.
- Kumar, R. (2011). *Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners*. (3rd ed.). New Delhi, IND: Sage.
- Kuncel, N.R. and Hezlett, S.A. (2010). Fact and fiction in cognitive ability testing for admissions and hiring decisions. *Current Directions in Psychological Science*, 19(6), pp. 339-345.
- Lemlech, J. K. (2002). *Curriculum and Instruction : Method for the elementary and middle school*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Malik, A. S. and Malik, R. H. (2011). Twelve trips for developing an integrated curriculum. *Medical Teacher*, 33(2), pp. 99-104.
- Marsh, C. J. (2004). *Key concepts for understanding curriculum* (3rd ed.). New York, NY: Routledge Falmer.
- Oliva, P. F. (1992). *Developing the curriculum* (3rd ed.). New York, NY: Harper Collins.
- Saylor, G. J. and W. M. Alexander. (1974). *Planning curriculum for school*. New York, NY: Holt, Rinechart and Winston.
- Schleigh, S. P., Michael, J. B. and Tammy, L. (2011, September). Redefining curriculum integration and professional development : In-service teachers as agents of change. *Current Issues in Education*, 14(3), pp. 1-12.
- Sowell, E. J. (1996). *Curriculum an integrative introduction*. Upper Saddle River, NJ: Practice Hall.
- Susan, A. Ambrose. (2010). *How learning works : seven research-based principles for smart teaching*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.
- Susan, M. D. and Rebecca, C. B. (2004). *Meeting standards through integrated curriculum*. Alexandria, VA: Association for supervision and curriculum development.

- Suto, I. (2013). *21st Century skills : Ancient, ubiquitous, enigmatic?*. Cambridge, UK: Cambridge Assessment.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development theory and practice*. New York, NY: Harcourt, Brace & World.
- Todd, R. J. (2010). *Curriculum integration learning in a changing world*. Victoria, AU: ACER.
- Trilling, B. and Fadel, C. (2009). *21st Century skills: Learning for life in our time*. New York, NY: John Willey and Sons.

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

Integrated High School Curriculum Development to Enhance Creativity and Innovation

จุลมนณี สุระโยธิน^{1,*}, เจษฎา กิตติสุนทร²
และ กิติพงษ์ ลือนาม²
Junlamanee Surayothin^{1,*}, Chetsada Kittisuntorn²
and Kitipong Luenam²

รับบทความ 15 มีนาคม 2562 แก้ไข 29 เมษายน 2562
ตอบรับ 2 พฤษภาคม 2562
Received 15 March 2019 Revised 29 April 2019
Accepted 2 May 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 2) เพื่อประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพของหลักสูตรจากการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.58) และ 4) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมีความคิดเห็นต่อคุณค่าและความเป็นไปได้ของหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.33)

คำสำคัญ: หลักสูตรบูรณาการ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม
ความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000

¹ Ph.D. Candidate in Curriculum and Instruction, Doctoral Degree of Philosophy, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima, 30000 Thailand

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000

² Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima, 30000 Thailand

*Corresponding author, e-mail: surayothinj22@gmail.com

ABSTRACT

This research concentrated on two aims, which were: 1) To develop the integrated high school curriculum to enhance creativity and innovation; and 2) to evaluate the developed curriculum. The research procedures involved 4 phases including: studying fundamental data, developing curriculum, experimenting curriculum, and evaluating and revising curriculum. The research findings revealed that: 1) the curriculum quality which determined by experts was highly appropriate; 2) the mean scores of creativity and innovation ability in students after learning was higher significantly than before at .05 level; 3) the students were satisfied with learning management through integrated curriculum at high level ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.58), and 4) the stakeholders' opinion towards value and possible of integrated curriculum was high level ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.33).

Keywords: Integrated curriculum, High school students, Creativity, Innovation, Creativity and innovation ability

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์โลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาการต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากศตวรรษที่ 19 และ 20 อย่างสิ้นเชิง ส่งผลให้คนในยุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้ที่พร้อมต่อการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นเป้าหมายการเรียนรู้จึงเปลี่ยนไป คือเปลี่ยนจากเรียนสาระวิชาไปสู่ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2555, น. 15) แต่กระบวนทัศน์ในการจัดการศึกษาที่ผ่านมายังไม่สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด ดังผลการรายงานของ OECD-UNESCO ที่สะท้อนถึงสภาพปัญหาของระบบการศึกษาไทยในช่วงปี พ.ศ. 2557-2558 ระบุว่าหลักสูตรไทยยังไม่นำไปสู่การปฏิบัติ อีกทั้งวัฒนธรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังคงเน้นให้ท่องจำเพื่อนำไปสอบมากกว่าการพัฒนาทักษะที่จำเป็น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น. 105-107) โดยเฉพาะทักษะหรือความสามารถในการคิดสร้างสรรค์นั้นถือเป็นปัญหาวิกฤตของเด็กในยุคปัจจุบันที่พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กลดลงเรื่อย ๆ เมื่อเรียนในระดับสูงขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมที่ได้ทำลายความคิดสร้างสรรค์ของเด็กมากกว่าจะสร้างเสริม (Robinson, 2006) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kim (2011) ที่ได้รวบรวมผลการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและผู้ใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน

300,000 คนตั้งแต่ปี 1990 โดยพบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มอ้างอิงพื้นฐานนั้น กลับลดลงเรื่อย ๆ ในขณะที่ประเทศไทยก็กำลังประสบปัญหานี้เช่นกัน ดังปรากฏผลจากการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยในช่วงที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2559 ที่ประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่รายงานว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามตัวบ่งชี้ที่ 4 คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์ (สमान อัครภูมิ, 2558, น. 9) ดังนั้นแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 จึงมีการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาโดยระบุตัวชี้วัดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในด้านความคิดสร้างสรรค์ และตัวชี้วัดเกี่ยวกับการบูรณาการไว้อย่างชัดเจนในยุทธศาสตร์ที่ 3 โดยมุ่งให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 109-114) ฉะนั้นสถานศึกษาจึงควรออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีทางเลือกที่หลากหลายที่เหมาะสมกับตนเองและควรเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นาดยา ปิลันธนาพันธ์ (2546, น. 7) ที่กล่าวว่าหลักสูตรควรมีความยืดหยุ่น ทันสมัย และส่งเสริมการคิด โดยนำการบูรณาการเข้ามาช่วยมาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อ

เสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นโดยอาศัยความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานในการทำงานในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 อันจะนำไปสู่การสร้างผลผลิต คือ นวัตกรรมที่มีคุณค่าและเกิดความหมายทั้งต่อตนเองและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อประเมินหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยได้ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเป็นจัดเตรียมข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย

- 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมโดยศึกษาจากหนังสือ ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมาย องค์ประกอบ คำนิยามเชิงปฏิบัติการพฤติกรรมบ่งชี้ และแนวทางในการเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของผู้เรียน จากนั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการศึกษาข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาจากภาครัฐและเอกชน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสรุปประเด็นสำคัญและ
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการหลักสูตร เป็นการสอบถามความคิดเห็นของคณะผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา รวมจำนวน 10 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนตะวันออกเฉียง จำนวน 38 คน โดยใช้แบบสอบถาม จากนั้นนำ

ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 มาออกแบบและยกร่างหลักสูตร จากนั้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร 2 คน ด้านเนื้อหา 1 คน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 1 คน และด้านการวัดและประเมินผล 1 คน รวมจำนวน 5 คน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วเทียบกับเกณฑ์และแปลผลซึ่งเกณฑ์การประเมินต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไปหรือค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรเป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนตะวันออกเฉียงวิทยา ที่เรียนรายวิชา นวัตกรรมสร้างสรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 38 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งใช้ระยะเวลาในการทดลอง 1 ภาคเรียน สำหรับตัวแปรที่ศึกษาในตอนต้นที่ 3 ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมและตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ประกอบด้วย การคิดอย่างสร้างสรรค์การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรมให้เป็นผลสำเร็จ การวิจัยในครั้งนี้ใช้แผนแบบการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มเดียวด้วยการทดสอบก่อนและหลังใช้หลักสูตร (One group pretest-posttest design) จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent samples) ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หน่วยงานเรียนรู้แบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ และแบบประเมินผลงาน

ตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรเป็นการตรวจสอบผลหลังทดลองใช้หลักสูตร โดยพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร ด้วยการนำผลจากการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 38 คน โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ รวมถึงผลการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อคุณค่าและความเป็นไปได้ของหลักสูตรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ปกครอง รวมจำนวน 23 คน โดยใช้แบบประเมินคุณค่าและความเป็นไปได้ของหลักสูตรจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน-มาตรฐานแล้วเทียบกับเกณฑ์และแปลผล ซึ่งเกณฑ์การประเมินต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไปหรือค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะและข้อมูลเกี่ยวกับข้อจำกัดบางประการที่พบเห็นในชั้นเรียนมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ผลการศึกษาคำถามพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ได้ข้อสรุป ดังนี้

- 1) ความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม หมายถึงความสามารถในการใช้กระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์โดยการคิดจินตนาการและการคิดนอกกรอบเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของสิ่งประดิษฐ์ กระบวนการ หรือวิธีการ
- 2) ความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรมให้เป็นผลสำเร็จ
- 3) ความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมมีนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) การคิดอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกในการคิดริเริ่มสิ่งใหม่โดยใช้เทคนิควิธีการคิดที่หลากหลายบนพื้นฐานของข้อมูลหรือความรู้ และรู้จักประเมินความคิดของตนเองเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ (2) การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่าง

สร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกในการสื่อสารความคิดกับผู้อื่น การแสดงความคิดริเริ่ม การเปิดใจและยอมรับอย่างเข้าใจ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการร่วมแรงร่วมใจเพื่อความสำเร็จของงาน และ(3)การสร้างนวัตกรรมให้เป็นผลสำเร็จ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกในการวางแผนและการดำเนินการพัฒนานวัตกรรมตามแผนที่กำหนดโดยมีการทดสอบ การประเมินคุณภาพ และการปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่อง และ 4) การส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ได้ข้อสรุปว่า มี 3 แนวทางได้แก่การใช้เทคนิควิธีการสอนที่เน้นกระบวนการคิดสร้างสรรค์อย่างหลากหลายในลักษณะบูรณาการ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการสร้างชิ้นงาน

1.2 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้จากคณะผู้บริหารสถานศึกษาโดยการสนทนากลุ่มได้ข้อสรุปว่า โครงสร้างของหลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นและควรเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาเบ็ดเสร็จในตัวโดยกำหนดเป็นหลักสูตรเสริมเพื่อให้หลักสูตรสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาในแต่ละบริบทได้

1.3 ผลการศึกษาคำถามเกี่ยวกับความต้องการหลักสูตรของสถานศึกษาพบว่าคณะผู้บริหาร ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษามีความต้องการหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.17) ส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.43)

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ โดยแต่ละองค์ประกอบมีสาระสำคัญดังนี้

2.1 หลักการ ประกอบด้วย 1) สร้างทางเลือกที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจ 2) ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเน้นการฝึกปฏิบัติและการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) เน้นกระบวนการคิดสร้างสรรค์โดยให้อิสระในการคิด และ 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิต

2.2 จุดมุ่งหมาย มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้าน ความรู้ ทักษะ/กระบวนการและเจตคติที่ครอบคลุมตาม องค์ประกอบของความสามารถในการสร้างสรรค์และ นวัตกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ 1) มีความรู้ ความสามารถในการ คิดอย่างสร้างสรรค์ 2) มีความรู้ ความสามารถในการทำงาน ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ และ 3) มีความรู้ ความ สามารถในการสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมอย่างเหมาะสม

2.3 เนื้อหาสาระ กำหนดเนื้อหาสาระที่ส่งเสริม ผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ/กระบวนการ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ โดยเน้นเนื้อหาที่นำไปสู่ กระบวนการคิดสร้างสรรค์เป็นสำคัญ

2.4 โครงสร้าง กำหนดเป็นหลักสูตรเสริม สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 รวมเวลาเรียน 20 ชั่วโมงโดยโครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ (จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้) กิจกรรมการเรียนรู้ เวลา และการวัดและประเมิน

2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) กรอบ แนวคิดกระบวนการเรียนรู้ OIC-DET (โอไอซี-เดท) 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเปิดใจ (O = Open mind) ขั้นบ่มเพาะ ความคิด (I = Incubate) ขั้นสร้างสรรค์ (C = Create) ขั้นออกแบบ (D = Design) ขั้นปฏิบัติ (E = Execute) และ ขั้นทดสอบ (T = Test) 2) เทคนิควิธีการสอน 3) สื่อและ แหล่งเรียนรู้ 4) บทบาทครูผู้สอนและผู้เรียน และ 5) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้

2.6 การวัดและประเมินผล กำหนดการวัด ประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) โดยเน้น กระบวนการและผลผลิต

ส่วนผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.53$) พร้อมทั้งปรับปรุง โครงสร้างของหลักสูตรโดยเพิ่มเวลาเรียนจาก 20 ชั่วโมง เป็น 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า ความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนหลังใช้หลักสูตร สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรจากผล การประเมินหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อ หลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.58$) ส่วนความคิดเห็นต่อคุณค่าและความเป็นไปได้ของ หลักสูตรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.33$) พร้อมทั้งปรับปรุง หลักสูตรในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมและ สอดคล้องกับผู้เรียนตามสภาพจริง

สรุปผลการวิจัย

หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถใน การสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย เป็นหลักสูตรที่มีการจัดมวลประสบการณ์เพื่อ ให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และ เจตคติ โดยเน้นการบูรณาการความสามารถในการ สร้างสรรค์และนวัตกรรมและการเชื่อมโยงความรู้วิชาแกน เข้ากับชิ้นงานนวัตกรรมตามที่นักเรียนสนใจ หลักสูตรที่ พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนรู้และการวัดและ ประเมินผล จากการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรโดย ผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ภายหลังจาก นำหลักสูตรไปใช้พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการ สร้างสรรค์และนวัตกรรมหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจ ต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมาก รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ ใช้หลักสูตรมีความคิดเห็นต่อคุณค่าและความเป็นไป ได้ของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากการศึกษา ความรู้และข้อมูลที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรในด้าน ต่าง ๆ ได้ข้อสรุป ดังนี้ 1) ความสามารถในการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม เป็นความสามารถในการใช้กระบวนการ ทางความคิดสร้างสรรค์โดยการคิดจินตนาการและการคิด นอกกรอบเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ โดยความสามารถนี้ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การคิดอย่างสร้างสรรค์

การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรมให้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2558, น. 6) และ Partnership for 21st Century Skills (2019) ที่สรุปว่า ความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ควรประกอบด้วย การคิดอย่างสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์และการนำนวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติ จากการศึกษา พบว่า ความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นการส่งเสริมความสามารถดังกล่าวควรมี 3 แนวทางคือ (1) การใช้เทคนิควิธีการสอนที่เน้นกระบวนการคิดสร้างสรรค์อย่างหลากหลาย (2) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทั้งทางด้านกายภาพ สมอง และอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดซาอูซัย อาจินสมาจาร (ม.ป.ป, น. 52) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ไว้ว่า ควรเน้นทั้งทางด้านกายภาพ สังคม และจิตวิทยา ด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้และควรอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดต่างและ (3) การส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการสร้างชิ้นงานโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลายและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของคณะผู้บริหารสถานศึกษาโดยการสนทนากลุ่มได้ข้อสรุปว่า โครงสร้างของหลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นและควรเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาเบ็ดเสร็จในตัวโดยกำหนดเป็นหลักสูตรเสริมเพื่อให้สถานศึกษาสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละแห่งได้ง่ายขึ้นซึ่งสอดคล้องกับวารการณ สามโกเศศ (2559, น. 2) นักการศึกษาที่กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีไว้ว่า ต้องเป็นหลักสูตรที่เข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

3) ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า คณะผู้บริหาร ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษามีความต้องการหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดแสดงว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ ต้องการหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในการ

ทำงานและการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการหลักสูตรอยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจและต้องการหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของตนเองได้ โดยเน้นการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของตนเองเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมให้เกิดขึ้น

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ โครงสร้าง กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล และจากการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าหลักสูตรมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรบูรณาการซึ่งมีจุดเด่นคือ การบูรณาการหลักสูตรระหว่าง 3 รูปแบบ คือ แบบบูรณาการ (Integrated model) แบบร้อยเรียง (Threaded model) และแบบใยแมงมุม (Webbed model) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดการบูรณาการหลักสูตรของ Fogarty (1991, p. 62) มาใช้ในลักษณะผสมผสาน โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในหลากหลายมิติ ด้วยการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ ความคิดรวบยอด การฝึกปฏิบัติ และคุณลักษณะของนักคิดสร้างสรรค์/นวัตกรรมโดยเน้นการบูรณาการความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมและการเชื่อมโยงความรู้วิชาแกนเข้ากับชิ้นงานนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนั้นหลักสูตรนี้ นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ที่สัมพันธ์กันและช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้อย่างลึกซึ้งแล้วยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างผลงานที่ทำทาบได้ตามความถนัดและความสนใจส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุกสนานกับสิ่งที่กำลังเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างหลักสูตรของ The Scottish Government (2018) ที่ระบุว่าหลักสูตรที่ดีต้องเปิดกว้างในการเรียนรู้ (Breadths) และ

กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีความสุขในการเรียนรู้ (Challenge and enjoyment) นอกจากนี้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นได้สร้างตามหลักการและทฤษฎีของการสร้างหลักสูตร คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระ/ประสบการณ์ การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร (Tyler, 1971, p. 1) โดยมีองค์ประกอบที่สอดคล้องและสัมพันธ์และกันซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีลักษณะสำคัญ คือ 1) หลักการของหลักสูตร มีการระบุเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ชัดเจนสอดคล้องกับแนวคิดของนิรมล ศตวุฒิ (2533, น. 10) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรได้กล่าวไว้ว่า หลักการเป็นจุดหมายปลายทางที่บอกให้ทราบว่าหลักสูตรนั้น ๆ จัดทำขึ้นเพื่อสิ่งใด 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่ระบุว่า สถานศึกษาคควรมีการบูรณาการเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น.109-114) 3) เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน 4) โครงสร้างของหลักสูตรมีความยืดหยุ่น สามารถปรับใช้ตามความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557, น. 15) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของหลักสูตรที่ดีไว้ว่า ต้องสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทต่าง ๆ ได้ 5) กิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับวัยและธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบันโดยเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้เป็นทีมซึ่งตรงกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2556, น. 35-36) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้สมัยใหม่ต้องให้ผู้เรียนรู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงโดยส่งเสริมการฝึกปฏิบัติและการเรียนรู้เป็นทีม นอกจากนี้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นยังมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมที่ดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิด OIC-DET ซึ่งเป็นกระบวนการฝึกความคิดสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การผลิตนวัตกรรม อันประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นเปิดใจขั้นปมเพาะความคิด ขั้นสร้างสรรค์ ขั้นออกแบบขั้นปฏิบัติ และขั้นทดสอบโดยแต่ละขั้นตอนสามารถนำไป

สู่พฤติกรรมบ่งชี้ของความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมได้ และ 6) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่อิงการปฏิบัติโดยเน้นกระบวนการและผลผลิต โดย อองอาจ นัยพัฒน์ (2557, น. 43) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลในลักษณะนี้ว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และจากการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ และด้านการสร้างนวัตกรรมให้เป็นผลสำเร็จหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรในทุก ๆ ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงว่าหลักสูตรมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรเสริมที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่มุ่งส่งเสริมศักยภาพและทักษะที่จำเป็น จึงส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านทักษะหรือความสามารถอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับวิชย วงษ์ใหญ่ (2552, น. 2-3) ที่ให้ข้อสรุปว่า หลักสูตรเสริมเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะหรือพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

3. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร จากผลการประเมินหลักสูตรพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมาก แสดงว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการและแนวคิดการสร้างหลักสูตรบูรณาการ คือ การจัดหลักสูตรโดยเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ต่างๆเข้าไว้ด้วยกันเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยให้แกนกลางของประสบการณ์อยู่ที่ความต้องการของผู้เรียน (Ornstein and Hunkins, 1988, pp. 321-325; Lardizabal, Bustos, Bucu and Tangco, 1977, pp. 142-143) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภานิดา สิทธิหาโคตร (2556) ที่ได้ศึกษาและพัฒนาหลักสูตรบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตร บูรณาการอยู่ในระดับมากนอกจากนี้ผลการประเมินคุณค่า และความเป็นไปได้ของหลักสูตร จากการสอบถามความคิดเห็นคณะผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณค่าและความเป็นไปได้ของ หลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรมีส่วนช่วยเสริมสร้างความสามารถในการ สร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนได้โดยเห็นว่าเป็น หลักสูตรที่นำไปปฏิบัติได้และสามารถเห็นผล ในเชิง ประจักษ์ ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรผู้วิจัยได้ปรับปรุงใน ส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ได้แก่ การระดมวิธีการในกระบวนการ คิดเชิงออกแบบการปรับปรุงใบความรู้โดยออกแบบ ให้นำสนใจการปรับเวลาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ให้ สอดคล้องกับกิจกรรมตามสภาพจริงและการปรับปรุงสื่อ การเรียนรู้ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ โลกในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์และ สามารถนำไปเผยแพร่ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าหลักสูตร บูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ และนวัตกรรมเป็นหลักสูตรที่สามารถใช้ได้ผลกับนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายเนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ที่ กำหนดขึ้นส่วนใหญ่มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อสร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้เป็นทีม ซึ่งต้องอาศัย วุฒิภาวะที่พร้อมต่อการเรียนรู้และการทำงานที่มีความ ซับซ้อนค่อนข้างมากอย่างไรก็ตามสถานศึกษาสามารถ ปรับใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้แต่ต้องปรับ รูปแบบกิจกรรมเทคนิควิธีการสอนตลอดจนการคัดเลือก สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัยและธรรมชาติ การเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับนั้น ๆ

1.2 ในการนำหลักสูตรไปใช้ครูผู้สอนควรเปิด โอกาสให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้และมีพื้นที่ในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ผ่านสื่อ เทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวคิดหลักสูตรนี้ไปขยายผล กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของ หลักสูตร

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อต่อยอดและขยายผล ไปสู่การพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา โดยนำ หลักสูตรนี้เป็นแกนและบูรณาการเข้ากับรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: วีพรินท์.
- ชาญชัย อาจินสมมาตร. (ม.ป.ป). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- นาตยา ปิลันธนานนท์. (2546). *จากหลักสูตรสู่หน่วย การเรียน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2523). *หลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ภาวนิดา สิทธิหาโคตร. (2556). *การพัฒนาหลักสูตร บูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ดุสิตวิทยบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม)*. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2562 จาก <http://tdc.thailis.or.th/>
- วารารณ์ สามโกเศศ. (2559). *หลักสูตรที่ดี. ข่าวประกัน คุณภาพการศึกษามจร.*, (360), สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2561, จาก www.qa.kmutnb.ac.th/qa_news/2559/QANEWS360_25590502.pdf
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2558). *กระบวนการสร้าง ทักษะการสร้างสรรค์และ นวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2552). "หลักสูตรสถานศึกษา" สารานุกรม
วิชาชีพครู: เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิม
พระชนมพรรษา 80 พรรษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
เลขาธิการคุรุสภา.
- สมาน อัครวุฒิ. (2558). ความคิดสร้างสรรค์และการจัด
การเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. *วารสาร
บริหารการศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี*, 15(ฉบับพิเศษ), น. 9-16.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานสภาวะ
การศึกษาไทย ปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษา
ไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2557). *ทิศทางใหม่ของการวิจัยสถาบัน
และพัฒนาอุดมศึกษา: การวิจัยสถาบันกับ
กระบวนการเรียนรู้สู่อนาคต: บันทึกสรุปและการ
ปรับเปลี่ยนที่ท้าทาย ใน องอาจ นัยพัฒน์ (บ.ก.),
การวิจัยสถาบันและกระบวนการเรียนรู้สู่อนาคต
(น.105-120)*. กรุงเทพฯ: วังตะวัน.
- Fogarty, R. (1991). Ten ways to integrate curriculum.
Educational Leadership, 49(2), pp. 61-65.
- Kim, K. H. (2011). The creativity crisis: The decrease
in creative thinking scores on the Torrance tests
of creative thinking, *Creativity Research
Journal*, 23(4), pp. 285-295.
- Lardizabal, A., Bustos, A., Bucu, L. and Tangco, M.
(1977). *Methods and principles of teaching*.
Quezon City: Alemars-Phoenix.
- Ornstein, A., & Hunkins, F. (1988). *Curriculum:
Foundations, principles, and issues*.
Boston: Allyn and Bacon.
- Partnership for 21st Century Learning (P21). (2019).
P21's framework for 21st century learning.
Retrieved March 10, 2019, from [http://static.
battelleforkids.org](http://static.battelleforkids.org)
- Robinson, K. (2006). *Do schools kill creativity?*.
Retrieved April 10, 2019, from [https://www.ted.
com/talks/ken_robinson_says_schools_kill_
creativity](https://www.ted.com/talks/ken_robinson_says_schools_kill_creativity)
- The Scottish Government.(2018). *Curriculum for
excellence: Building the curriculum 3*.
Retrieved May 12, 2018, from [https://education.
gov.scot/documents/btc3.pdf](https://education.gov.scot/documents/btc3.pdf)
- Tyler, R.W. (1971). *Basic principles of curriculum and
instruction*. Illinois: The University of Chicago
Press.

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรม ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงเพื่อพัฒนาความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

Development of Literature Circles and Higher Order Question for Analytical Thinking Ability of Higher Education Level Students

สุรรัตน์ อักษรกาญจน์^{1,*}
Sureerat Aksornkan^{1,*}

รับบทความ 25 เมษายน 2562 แก้ไข 5 ตุลาคม 2562
ตอบรับ 8 ตุลาคม 2562

Received 25 April 2019 Revised 5 October 2019

Accepted 8 October 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 กลุ่มเรียน รวม 130 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้เวลาในการทดลอง 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 30 คาบ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเครื่องมือในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ (1) สสำรวจความรู้เดิมและแบ่งกลุ่ม (2) ค้นคว้าและตั้งคำถาม (3) พิจารณาคำตอบ (4) สะท้อนผล และ (5) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 2) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำคัญ ด้านความสัมพันธ์ และด้านหลักการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรม การใช้คำถามระดับสูง ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี 84100

¹ Program in Thai, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University, Suratthani 84100 Thailand

*corresponding author, e-mail: amenjoynow@hotmail.com

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop the model of literature circle learning with high level questions to improve the analytical thinking ability of the students, and 2) compare the analytical thinking ability of the students of Suratthani Rajabhat University before and after learning literature circles with the use of high-level questions. The sample group in this research was the sample group in objective; four groups of 130 students in the Thai major, Faculty of Education at Suratthani Rajabhat University in academic year 2016 selected by purposive sampling. The study took three periods each week for 10 weeks, equal to 30 periods per subject, in the experimental groups. The tool used to collect the data was the analytical thinking ability test while the tool used in the experiment was a literature circle teaching plan with high-level questions. Then, the data were analyzed by means ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and t-test.

The research revealed the findings as follows:

1. The model of literature circles and higher order question for analytical thinking ability. There are 5 steps: 1) Explore the original knowledge and divide into groups, 2) research and question, 3) Consider the answer, 4) Reflect, and 5) Presentation of data analysis results. Their purpose is to develop analytical thinking ability.

2. Students learned through the literature circles with the use of high-level questions had the ability to analyze after learning at a higher level than before learning at the .05 level of significance. They also had the ability of analytical thinking after learning in three aspects; the importance, the relationship, and the principles. This ability after learning was higher than before learning at the significance level of .05.

Keywords: Literature circles, Higher order question, Analytical thinking ability

บทนำ

การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่มีความสำคัญ เพราะเป็นรากฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคนในการเรียนรู้และการพัฒนาชีวิตเพื่อลดข้อผิดพลาดในการวินิจฉัย การตัดสินใจ และการวางแผนให้เป็นที่ไปอย่างราบรื่น โดยเฉพาะในปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จึงมีอยู่อย่างมากมายและสามารถเชื่อมโยงถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการใช้ชีวิตในยุคข้อมูลข่าวสารจำเป็นต้องมีการเตรียมคน ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญให้มีความพร้อมในการรับรู้ เข้าใจ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร แสวงหาความรู้ สร้างความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ แก้ปัญหาของตนสังคมและประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณสมบัติ ความรู้

ความสามารถ และบุคลิกภาพตามที่สังคมและประเทศต้องการ

แนวคิดการสอนคิดวิเคราะห์ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นเรื่องที่มีการศึกษาวิจัยมานานกว่า 20 ปี ซึ่งเมื่อผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัย สรุปได้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ส่งผลต่อการเรียนรู้ และสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้กับผู้เรียนได้ด้วยการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้วงการศึกษานักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ จึงให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างจริงจังด้วยเหตุผลดังกล่าวการจัดการศึกษาของไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะเห็นได้จากหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับตั้งแต่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และยังคงเนื่องมาถึงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์

แม้ว่าการจัดการศึกษาจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ แต่ผลลัพธ์ของการพัฒนาก็ยังไม่บรรลุเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ดังผลวิจัยและคำกล่าวของนักวิชาการหลายท่านทั้ง สมันท์ ธาตุทอง(2554) สำนักทดสอบทางการศึกษา (2557) และวราพรชล พิเชียรวิน (2561) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาการคิดวิเคราะห์สรุปได้ว่าทักษะการคิดวิเคราะห์ยังคงเป็นทักษะที่ทำได้ในขอบเขตจำกัด และยังไม่บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นเมื่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังอยู่ในระดับต่ำและไม่ได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรการศึกษากำหนด จึงส่งผลให้นักเรียนที่เข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากประสบการณ์สอนของผู้วิจัยและการสัมภาษณ์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการคิดวิเคราะห์ โดยสังเกตจากการตอบคำถามในห้องเรียนและการทำแบบทดสอบเมื่อผู้สอนใช้คำถามหรือให้ผู้เรียนทำข้อสอบที่ต้องมีการคิดวิเคราะห์ หาเหตุผล ความสัมพันธ์ ผู้เรียนมักจะตอบซ้ำหรือเลือกที่จะไม่ตอบและทำข้อสอบในส่วนการคิดวิเคราะห์ได้ค่อนข้างน้อยด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบสอบถามและแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดวิเคราะห์ของ Bloom (1976) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำคัญ ด้านความสัมพันธ์และด้านหลักการ โดยเป็นแบบสอบถามบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงออกทางการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาจำนวน 15 ข้อ แบ่งระดับการประเมิน 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ อาจารย์คณะครุศาสตร์ จำนวน 40 คน ผลการสำรวจพบว่า นักศึกษามีบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงออกทางการคิดวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบจำนวน 40 ข้อ ผู้ตอบแบบทดสอบคือ นักศึกษาคณะ

ครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 1,834 คน ผลปรากฏว่า นักศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ร้อยละ 58.22 อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับปิยะพงศ์ โชติพันธุ์ (2556) และศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ (2557) ที่กล่าวว่า นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และไม่สามารถวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหาหรือข้อมูลที่ได้รับ

ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ระบบการจัดการศึกษาในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ไม่ประสบความสำเร็จ คือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ซึ่งในระดับปริญญาตรี อาจารย์ส่วนใหญ่ยังสอนโดยวิธีบรรยาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีความหลากหลาย และแปลกใหม่ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์น้อย การวัดและการประเมินผลเน้นความรู้ ความจำ ดังที่ พันธุ์ศักดิ์ พลสารมัย (2546) และอดิศา เบญจรัตน์นันท (2560) กล่าวถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีในด้านผู้สอน สรุปได้ว่า ผู้สอนมีวิธีการสอนที่ไม่หลากหลาย มักจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย สอนแบบถ่ายทอดความรู้แต่ไม่ถ่ายทอดความคิด มุ่งเน้นการท่องจำ มีกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ค่อนข้างน้อย ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากการออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบแวดวงวรรณกรรมมีความเหมาะสมในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เนื่องจากการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านเพื่อสะท้อนคิดอย่างใคร่ครวญด้วยการค้นคว้าด้วยตนเองก่อนที่จะอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่านร่วมกันเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสนทนากับผู้สอนและสนทนากันเองโดยผู้เรียนจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่น่าสนใจและสำคัญที่น่าจะนำมาพูดถึงเพราะเหตุใด โดยใช้ความคิดเห็นและมุมมองของตนเองเป็นหลักในการนำเสนอแม้ว่าการสอนแบบแวดวงวรรณกรรมจะเป็นการสอนที่สามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ได้ แต่หากจะพัฒนาการสอนให้มี

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นการกระตุ้นการคิดและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้การใช้คำถามระดับสูงเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ เนื่องจากการตั้งคำถามที่ดีช่วยส่งเสริมให้การใช้เหตุผลเป็นไปด้วยความสะดวก มีความยุ่งยากน้อยลง มีความเป็นระบบ และช่วยให้แก้ปัญหาได้ ดังนั้นนักคิดวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการตั้งคำถามและตอบคำถาม ด้วยความสำคัญดังกล่าวการใช้คำถามระดับสูงจึงเป็นอีกหนึ่งเทคนิคที่เหมาะสมในการนำมาบูรณาการกับการสอนแบบวาดวงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำการสอนแบบวาดวงวรรณกรรมและเทคนิคการใช้คำถามระดับสูงมาพัฒนาร่วมกัน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาและเป็นตัวอย่างในการนำรูปแบบไปใช้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวาดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวาดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design) ประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 278 คน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 กลุ่มเรียน รวม 130 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเลือกเฉพาะกลุ่มเรียนที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วย

ตนเองเท่านั้น เพราะต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งการออกแบบการวิจัยเป็นการศึกษากลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (one-group pretest-posttest design)

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน 2 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบวาดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 ด้านได้แก่ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนในปัจจุบันมีปัญหาทั้งในด้านการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการที่ผู้เรียนขาดทักษะการคิด โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เป็นพื้นฐานของการคิดในมิติอื่น ๆ และเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ดังนั้นเมื่อผู้เรียนขาดความสามารถในการคิด โดยเริ่มตั้งแต่การคิดระดับพื้นฐานจนถึงการคิดในระดับสูง ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำข้อมูลความรู้และประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการพิจารณาไตร่ตรองและประเมินสถานการณ์อย่างรอบคอบเพื่อนำไปสู่การสรุปและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลซึ่งสอดคล้องกับปรีดาพรรณ อ่อนนางใย (2555) สรุปได้ว่า กระบวนการคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะมีความสามารถในด้านอื่น ๆ ดีด้วยเช่นกัน 2) ด้านสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้สอนยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นหลักเพื่อที่จะสอนเนื้อหาให้ครบถ้วน จนทำให้ขาดกลวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ในระยะยาว

2. ศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาโดยสร้างแบบสอบถามบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงออกทางการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาและแบบทดสอบความสามารถใน

การคิดวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา ตามแนวคิดการคิดวิเคราะห์ของ Bloom (1976) 3 ด้าน ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ ผลปรากฏว่า ผลของแบบสอบถามและผลการทดสอบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ นักศึกษามีระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับค่อนข้างต่ำ ไม่เป็นไปตามมาตรฐานบัณฑิตของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา

3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแวตวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับการจัดการ

เรียนรู้แบบแวตวงวรรณกรรมและเทคนิคการใช้คำถามระดับสูงแล้วนำมาพัฒนากำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบแวตวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง โดยพัฒนาขึ้นจากทฤษฎี 7 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการคิดวิเคราะห์ ของ Watson and Glaser 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagne 3) ทฤษฎีพหุปัญญา 4) ทฤษฎีการเชื่อมโยงของ Thorndike 5) ทฤษฎีเครื่องหมาย 6) ทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิม (Schematheory) และ 7) ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) ซึ่งทั้ง 7 ทฤษฎีเมื่อนำมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจะเป็นการส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ตารางที่ 1 ทฤษฎีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ แบบแวตวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง

การจัดการเรียนรู้แบบแวตวงวรรณกรรม ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง	ทฤษฎี
ขั้นที่ 1 สืบหาความรู้เดิมและแบ่งกลุ่ม	ทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิม (Schema Theory)
ขั้นที่ 2 ค้นคว้าและตั้งคำถาม	ทฤษฎีการคิดวิเคราะห์ของ Watson and Glaser ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory Multiple Intelligences) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory)
ขั้นที่ 3 พิจารณาคำตอบ	ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagne ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory Multiple Intelligences) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory)
ขั้นที่ 4 สะท้อนผล	ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory Multiple Intelligences) ทฤษฎีการเชื่อมโยงของ Thorndike ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory)
ขั้นที่ 5 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	ทฤษฎีการเชื่อมโยงของ Thorndike

ขั้นที่ 1 สํารวจความรู้เดิมและแบ่งกลุ่ม ผู้เรียนสังเกตบทอ่านหรือหัวข้อในการเรียนเพื่อสํารวจความรู้เดิมของตนเอง โดยผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนด้วยการใช้คำถามเพื่อทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนในเนื้อหาหรือสร้างประสบการณ์ใหม่เพื่อเป็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ หรือวางพื้นฐานในการทำความเข้าใจเนื้อหา จากนั้นผู้สอนชี้แจงและกำหนดเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนศึกษาโดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนแบบคละความสามารถกลุ่มละประมาณ 4-6 คน

ขั้นที่ 2 ค้นคว้าและตั้งคำถาม ผู้เรียนแต่ละคนอ่านหนังสือหรือสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งอาจมาจากแหล่งข้อมูลที่เหมือนกันหรือต่างกัน โดยผู้สอนเป็นผู้มอบหมายหัวข้อในการศึกษาหรือให้ผู้เรียนเสนอหัวข้อที่สนใจเพิ่มเติมโดยให้ผู้เรียนอ่านมาล่วงหน้าหรืออ่านในระหว่างเรียนการให้ผู้เรียนอ่านมาก่อนหรืออ่านในระหว่างเรียนขึ้นอยู่กับความยากง่ายและความยาวของเนื้อหา จากนั้นให้ผู้เรียนสร้างคำถามด้วยตนเอง ซึ่งผู้สอนจะให้ผู้เรียนเลือกเนื้อหาบางส่วนที่ผู้เรียนสนใจจากเนื้อหาแล้วสร้างคำถามที่ตนเองสงสัยจากเนื้อเรื่องในส่วนนั้นเพื่อนำมาอภิปรายการให้ผู้เรียนสร้างคำถามด้วยตนเองกลวิธีนี้ผู้สอนจะพยายามสร้างคำถามร่วมกับผู้เรียนให้มากที่สุดก่อนที่จะนำมาอภิปราย

ขั้นที่ 3 พิจารณาคำตอบ เมื่อสมาชิกในกลุ่มอ่านหนังสือไปได้สักระยะหนึ่ง ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าวงสนทนาเพื่อเป็นการแบ่งปันประสบการณ์ ความคิด และความเข้าใจส่วนตัวจากสิ่งที่ศึกษา โดยมีผู้สอนหรือผู้เรียนเป็นผู้นำอภิปราย ซึ่งผู้สอนจะตั้งหัวข้อในการอภิปรายให้กับผู้เรียนหรือสร้างวลีเริ่มต้นในการเริ่มต้นอภิปรายโดยเป็นวลีที่ใช้ผูกโยงกับส่วนใดส่วนหนึ่งหรือส่วนต่าง ๆ และตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น หรือข้อสังเกตต่าง ๆ จากการอ่าน โดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์สิ่งสำคัญ ซึ่งเป็นการวินิจฉัยว่าสิ่งใดสำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ว่ามีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์กันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกันและมีหลักการอย่างไร

ขั้นที่ 4 สะท้อนผล เมื่อทุกกลุ่มสนทนาเสร็จครบถ้วนแล้ว ผู้สอนให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนผลจากการร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษา ด้วยรูปแบบที่หลากหลายเพื่อสะท้อนผลการคิดวิเคราะห์ซึ่งอาจใช้การบันทึกสั้น ๆ โดยบันทึกคำ ข้อความสั้น ๆ หรือเนื้อหาที่น่าสนใจ บันทึกความคิดที่เกิดจากการอ่านและการอภิปรายในรูปแบบผังกราฟิกเพื่อเป็นแนวทางในการอภิปราย

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เรียนทั้งห้องร่วมกันคิดวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นข้อสรุป โดยพูดเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่านหรือพูดถึงสิ่งที่อยู่นอกเนื้อหาที่อ่านแต่มีประเด็นที่เกี่ยวพันกับเนื้อหานั้น ๆ พร้อมทั้งนำเสนอวิธีคิดและช่วยกันให้ข้อมูลโดยให้เหตุผลและหลักฐานที่มาจากเนื้อหาเพื่อสนับสนุนความคิดเห็น และผู้สอนยืนยันคำตอบเพื่อให้เกิดความแน่ใจ เนื่องจากจะช่วยปรับความเข้าใจและรับสาระสำคัญของเนื้อหาในเรื่องนั้นไว้ได้

5. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

6. ตรวจสอบคุณภาพของการสอนการคิดวิเคราะห์และเอกสารของการสอนการคิดวิเคราะห์ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจเพื่อพิจารณาความตรงตามเนื้อหา การจัดกิจกรรมความเหมาะสมกับเวลา จากนั้นนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ 2 ครั้ง จากนั้นนำผลการทดลองใช้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอนการคิดวิเคราะห์ที่พัฒนาขึ้น เพื่อนำไปทดลองและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้และการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง

1. สร้างแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามการวัดการคิดวิเคราะห์ของ Bloom (1976) ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำคัญ ด้านความสัมพันธ์ และด้านหลักการ จำนวน 1 ฉบับ คือใช้ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบ

ปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แล้วนำแบบทดสอบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หามีค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ .80 ค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง .28 - .78 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .20 - .64 ซึ่งมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543)

2. นำแบบทดสอบที่ผ่านการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง

3. ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 30 คาบ หลังการทดลองให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนนำคะแนนมาวิเคราะห์ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำคะแนนมาทดสอบค่าที (t-test)

4. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียน ทั้งการคิดวิเคราะห์เป็นรายด้าน และผลสรุปรวมการคิดวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่มฝึกให้คิดอย่างมีขั้นตอนการเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความเห็นของผู้อื่น สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และกระตือรือร้นซึ่งส่งผลให้เกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามี 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 สสำรวจความรู้เดิมและแบ่งกลุ่ม ชั้นที่ 2 ค้นคว้าและตั้งคำถาม ชั้นที่ 3 พิจารณาคำตอบ ชั้นที่ 4 สะท้อนผล และชั้นที่ 5 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2. กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำคัญ ด้านสัมพันธ์ และด้านหลักการ พบว่า ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแวดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้นได้เนื่องด้วยการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ชั้นที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

1) การใช้ประสบการณ์เดิมปรากฏในชั้นที่ 1 ประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำความเข้าใจ และนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ แม้ผู้เรียนบางคนอาจไม่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ แต่การได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้เรียนก็จะเป็นการช่วยสร้างประสบการณ์และเป็นการกระตุ้นประสบการณ์เดิมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเพื่อนำมาร่วมกันวางแผนเป้าหมาย การที่ผู้เรียนสามารถวางแผนเป้าหมายในการเรียนได้นั้นต้องผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่เกิดจากการนำองค์ความรู้เดิมมาคิดวิเคราะห์เพื่อการหาแนวทางในการหาคำตอบ โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์กับประสบการณ์ในชีวิตจริง ซึ่งการที่ผู้เรียนทบทวนประสบการณ์และความรู้เดิมของตนเองด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับกับผู้สอนและกับเพื่อนเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเรื่องที่เรียนได้เข้าใจ เนื่องจากได้คิดวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์เดิมของตนมาช่วยในการเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงเนื้อหากับความรู้อื่นเพื่อตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีจุดหมายและอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้ อีกทั้งช่วยขยายทักษะการทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนให้กระจ่าง ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างความคิดต่าง ๆ และแนวทางในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ดังที่ Shepherd (1973) ที่กล่าวว่าประสบการณ์เดิมช่วยในการรวบรวมความคิด ทำให้เข้าใจเรื่องราวได้อย่างถูกต้อง

2) การค้นคว้าจากรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายปรากฏในชั้นที่ 2 การใช้บทอ่านจากหลากหลายตำราหรือหนังสือหลาย ๆ เล่ม และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ที่กว้างขวางและหลากหลายขึ้น ทั้งยังช่วยฝึกทักษะการสืบค้นอันจะนำไปสู่การจับใจความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าข้อมูลเพราะผู้เรียนจะต้องเลือกเก็บข้อมูลและทำความเข้าใจความหมายของข้อมูล ซึ่งในระหว่างการอ่านผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและตัดสินใจในการคัดเลือกรับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสืบค้นอันจะนำไปสู่การจับใจความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เป็นผลมาจากการคัดเลือกรับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวของเพื่อนำมาเป็นฐานในการร่วมทำความเข้าใจทั้งในด้านความสำคัญและความสัมพันธ์เกี่ยวกับหัวข้อในการศึกษา อีกทั้งฝึกการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานที่นำมาสนับสนุนความคิด ทำให้ผู้เรียนมีแหล่งอ้างอิงในการให้เหตุผลและสามารถอธิบายเหตุผลในการตัดสินใจได้เพื่อนำมาสนับสนุนบทอ่านที่ถูกต้องชัดเจน ทำให้ผู้เรียนมีข้อมูลมากเพียงพอที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดี

3) การใช้คำถามระดับสูงปรากฏในชั้นที่ 2 และ 3 คำถามระดับสูงช่วยการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์เพราะการใช้คำถามระดับสูงจะใช้ความสามารถสูงกว่าชั้นความรู้ ความจำ กล่าวคือ เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบมากกว่าการให้ผู้เรียนบอกข้อเท็จจริงหรือความหมาย ต้องอาศัยการพิจารณาสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้ว วิเคราะห์หาคำตอบหรือข้อสรุปอย่างมีเหตุผล เนื่องจากคำถามที่ดีทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดในระดับสูง

เพราะการถามเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจให้กระจ่าง ได้ข้อมูลย้อนกลับทั้งด้านการเรียนการสอน ก่อให้เกิดทฤษฎีการทบทวน ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดระหว่างความรู้ใหม่และความรู้อื่น ส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นและทำทนายความสามารถของผู้เรียน ทั้งยังนำมาซึ่งการอภิปราย การถกเถียงที่ผ่านกระบวนการคิดและช่วยเสริมสร้างนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553 อ้างถึงใน จิราภรณ์ สกุลเหลืองอร่าม, 2554) กล่าวว่า คำถามมีความสำคัญมากในการช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางความคิด คำถามจะทำให้ผู้เรียนมีแง่มุมความคิดที่แปลกใหม่ เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวางนำไปสู่ความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายซึ่งคำถามที่เกิดจากผู้สอนและเกิดจากผู้เรียนเป็นสิ่งเร้าทำให้เกิดปัญหา ความสงสัยหรือความขัดแย้งอันนำไปสู่การก่อให้เกิดการคิด ซึ่งสิ่งเร้าในที่นี้คือข้อมูล คำถาม โดยนำไปสู่กระบวนการรับรู้ดังนั้นเมื่อผู้เรียนและผู้สอนให้คำถามระดับสูงเป็นเครื่องมือในการสร้างสิ่งเร้า ทำให้คุณภาพในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อการรับรู้มีคุณภาพ ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ (2556) กล่าวว่า ระดับการรับรู้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคุณภาพของสิ่งเร้า และความสามารถในการรับรู้ เมื่อรับรู้แล้วเกิดปัญหาหรือข้อสงสัยจะกระตุ้นให้เกิดการคิด ซึ่งเมื่อผู้เรียนมีคำถามเป็นจุดหมายในการคิด ผู้เรียนจึงมีจุดหมายที่แน่นอนในการคิดแต่ครั้งว่า ต้องการเหตุผลเพื่ออะไร จะช่วยให้เลือกใช้วิธีคิดได้ถูกต้องและได้ผลตรงกับความต้องการ

4) การควบคุมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองปรากฏในชั้นที่ 1-5 การที่ผู้เรียนมีความรู้สึกกว่าตนเองเป็นเจ้าของกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนจึงมีการเสนอและอภิปรายในประเด็นที่ล้วนมาจากสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ หรือประเด็นที่เป็นความรู้สึกส่วนตัวเป็นหลักซึ่งช่วยกระตุ้นให้เกิดการพูดคุยอภิปรายได้ง่ายกว่าประเด็นที่ผู้สอนตั้งให้ นอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้ควบคุมกระบวนการสนทนาในการอภิปราย ผู้เรียนจึงสามารถเสนอประเด็นที่ตนเองสนใจได้ตลอดเวลาทำให้ผู้เรียนเป็นอิสระ กล้าที่จะเสนอประเด็น

ที่จะเข้าสู่การอภิปรายเพื่อทดสอบว่าประเด็นนั้น ๆ มีความน่าสนใจเพียงใด และเมื่อประเด็นของผู้เรียนได้รับการตอบสนองจากผู้อื่นในกลุ่มทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการที่ตนเองเสนอไปทำให้ผู้อื่นสนใจซึ่งเป็นการเสริมแรงที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมีกำลังใจและต้องการที่จะใช้ภาษาในการสนทนาเกี่ยวกับประเด็นที่ตนเองเสนอไปซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Stephen Krashen ที่ว่า แรงจูงใจ ความมั่นใจและความวิตกกังวลเป็นตัวแปรที่สำคัญในการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจ มีความมั่นใจ และมีระดับความกังวลต่ำจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

5) การทำงานเป็นกลุ่มปรากฏในชั้นที่ 1-5 การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มผู้เรียนจะได้รับทั้งความรู้และประสบการณ์ตรง ส่งผลให้มีทักษะทางด้าน การคิด การวางแผน การตัดสินใจและทักษะทางสังคมต่าง ๆ รวมทั้งทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งกลุ่มมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกดังที่ วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี (2546) กล่าวว่า กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิก การสอนโดยกระบวนการกลุ่มให้ความสำคัญในด้านการฝึกทักษะการคิด ด้านมนุษยสัมพันธ์ การรู้จักแก้ปัญหา และการตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือในกลุ่มขนาดเล็ก ผู้เรียนจะได้พูดคุยร่วมกันในบริบทที่สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม เพราะการอภิปรายกลุ่มขนาดเล็ก ผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยใช้ภาษาพูดเพื่อสื่อสารและทำการต่อรองความเข้าใจร่วมกันภายใต้บริบทให้ความช่วยเหลือทางสังคมที่ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน สมาชิกจึงให้ความช่วยเหลือกันเพื่อเป้าหมายของกลุ่ม สอดคล้องกับ Daniels (1994) กล่าวว่า การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดจากการตั้งคำถาม การอภิปราย การวิเคราะห์ความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น การพูดเสนอความคิดเห็น การให้คำอธิบายเพิ่มเติมและการไต่ร่องความรู้อันที่ได้รับ นอกจากนี้การแบ่งกลุ่มยังช่วยให้ผู้สอนสามารถดูแลให้คำปรึกษาและประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ในแต่ละกลุ่ม

6) การอภิปรายปรากฏในชั้นที่ 1-5 การอภิปรายช่วยให้ผู้เรียนกลายเป็นนักคิดวิเคราะห์โดยที่ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด และได้ค้นพบ สร้างสรรค์ ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะให้ความสำคัญกับการแสวงหาคำตอบที่เป็นการตอบสนองด้วยมุมมองของแต่ละคนที่ไม่เพียงแต่อ่านวิเคราะห์ข้อมูลและเล่าข้อมูลออกมาให้กันและกันฟัง แต่จะเป็นการตีความที่เปิดกว้างที่ไม่มีความคิดใครถูกต้องหรือผิดทั้งหมด โดยการแสดงความคิดเห็นที่แต่ละคนเห็นว่าถูกต้องโดยใช้เหตุผลตามความคิดเห็นของตน ซึ่งเป็นการตอบสนองที่ไม่จำกัด เฉพาะเนื้อหา นอกจากนี้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันในการอภิปรายยังทำให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการคิดวิเคราะห์และพิจารณาในประเด็นที่ตนเข้าใจอีกครั้งหนึ่งโดยใช้มุมมองในการตอบสนองของผู้อื่นในการคิดเพื่อเปรียบเทียบกับ การตอบสนองของตน ผู้เรียนจึงได้ค้นพบมุมมองที่เห็นเรื่องราวได้ละเอียดมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีภาพในใจที่เกิดขึ้นระหว่างอ่าน การนำเสนอความคิดเห็นร่วมกันทำให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้พูดคุยมาใช้เพื่อปะติดปะต่อให้เป็นความเข้าใจที่ชัดเจนดังที่ไกรยุทธ ธีรยาสินนท์ (อ้างถึงในสุวิทย์ มูลคำ และคณะ, 2554) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการสอนให้เกิดการคิดว่าการจัดกระบวนการสอนให้เกิดการคิดผู้สอนต้องเปิดโอกาสอภิปรายโดยใช้คำถามแบบปลาย และการสร้างห้องเรียนให้มีบรรยากาศส่งเสริมการคิด และยังทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย ลดภาวะการกดดัน เกิดบรรยากาศของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจึงมีความกล้าที่จะปฏิสัมพันธ์ อภิปรายตามเป้าหมายของการเรียนการสอน ทำให้การเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7) การใช้ผังกราฟิก ปรากฏในชั้นที่ 4 การใช้ผังกราฟิกเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนใหม่ให้สัมพันธ์กับโครงสร้างความรู้เดิมที่มีอยู่ โดยการนำความรู้ใหม่มาจัดระเบียบให้เข้ากับความรู้เดิมและเมื่อเกิดการผสมผสานความรู้เข้าด้วยกันแล้วก็จะสามารถวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลเป็นเนื้อหาหลัก เนื้อหาย่อยและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของข้อมูลได้โดยการชี้แผนผังหรือแผนภาพในการแสดง

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยของข้อมูล อีกทั้งยังเป็นการฝึกผู้เรียนให้ใช้การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนและเป็นความจำถาวรและเห็นข้อมูลอย่างเป็นรูปธรรม จึงสามารถแยกแยะข้อมูลได้สะดวกและถูกต้อง เพราะผู้เรียนใช้ความคิดในการจัดกระทำกับข้อมูล ทำให้เห็นภาพข้อมูลซึ่งการได้วาดภาพเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนจำเนื้อหาความรู้ได้นานและเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง เนื่องจากรูปแบบต่าง ๆ ของผังกราฟิกแสดงให้เห็นการจัดลำดับกระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์ เป็นกลวิธีที่ใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาร์ม โพลีพัฒน์ (2550) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนรู้หลักการด้วยตนเอง เน้นการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดอย่างรอบคอบภายใต้หลักการที่เป็นเหตุผล มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ออกมาในรูปแบบผังกราฟิก และยังสอดคล้องกับพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544) กล่าวว่า การใช้ผังกราฟิก เป็นการฝึกผู้เรียนให้ใช้การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนและสามารถจำได้เป็นความจำถาวร เพราะผู้เรียนใช้ความคิดในการจัดกระทำกับข้อมูล ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและการได้เห็นได้วาดภาพเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนจำเนื้อหาความรู้ได้นาน

ข้อเสนอแนะ

1. การตั้งคำถามระดับสูงในคาบแรก ๆ ผู้สอนควรเป็นแบบอย่างในการตั้งคำถามระดับสูง และไม่ควรเร่งรัดให้ผู้เรียนตั้งคำถามระดับสูงมากเกินไป โดยต้องค่อย ๆ พัฒนาให้ผู้เรียนปรับวิธีการตั้งคำถามจากคำถามระดับต่ำสู่คำถามระดับสูงและผู้สอนควรให้เวลาในการคิดแก่ผู้เรียน
2. การทำผังกราฟิก ผู้สอนควรให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนทุกครั้ง ก่อนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมครั้งต่อไป เพื่อให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนได้ทราบข้อบกพร่องในการเรียนและการถ่ายทอดผลของการศึกษาของตนเองเพื่อนำไปปรับปรุง

3. ควรศึกษาผลการใช้การจัดการเรียนรู้แบบแนวดวงวรรณกรรมร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง ที่มีต่อตัวแปรตามอื่น เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเขียนและการอ่านวิเคราะห์และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นอกจากข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการทราบแล้ว ยังพบข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอีกด้วย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาว่าสามารถนำการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ไปส่งเสริมผู้เรียนในด้านอื่น ๆ ได้อย่างไร

4. ในการวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลเฉพาะข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แต่ไม่ได้ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ผู้เรียนหรือการให้ผู้เรียนบอกความรู้สึกที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนนี้หลังจากการทำกิจกรรมทุกครั้ง เพราะการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพจะทำให้ได้ข้อมูลอื่น ๆ ที่จะช่วยยืนยันประสิทธิผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ฉันท ชาติทอง. (2554). *สอนคิด: การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จิราภรณ์ สกุลเหลืองอร่าม. (2554). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไผ่ดำพิทยาคมรัชมังคลาภิเษกระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยเทคนิค SQ3R กับกลุ่มที่สอนด้วยเทคนิค KWLH-PLUS (วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง)*.
- ปิยะพงศ์ ไซตพันธ์. (2556). *การสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง. จุลสาร PBL วลัยลักษณ์มหาวิทยาลัย วลัยลักษณ์, 6(1), น. 8-9.*
- ปรีดาวรรณ อ่อนนางใย. (2555). *การสร้างแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)*.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์. (2546). การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา: การพัฒนาระบบการเรียนรู้อินเทอร์เน็ต. *วารสารเซนต์จอห์นมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น*, 6(6), น. 1-15.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 1*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. (2546). *หลักการสอน การพัฒนาทักษะชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ววรรษชล พิเชียรวิไล. (2561). ผลการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสุรนารี*, 12(1), น. 37-47.
- ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. (2557). กลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์: แผนที่มีโมโนทัศน์. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 42(3), น. 194-210.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2557). *สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2554*. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2560 จาก <https://www.docdroid.net/z4YkGdn/1-3-web.pdf>
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2554). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. กรุงเทพฯ: อี เคบีคส์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2556). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์
- อดิศา เบญจรัตน์นานนท์. (2560). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษพื้นฐานมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี: เสียงสะท้อนจากผู้เรียนและผู้สอน. *วารสารวิชาการคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 18(2), น. 293-315.
- อาร์ม โปธิ์พัฒน์. (2550). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเขียนแผนผังมโนคติ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- Bloom, B. S. (1976). *Taxonomy of Education Objectives. Handbook I Cognitive Domain*. New York: DividMclay Company.
- Daniels, H. (1994). *Literature Circles: Voice and Choice in the Student-Centered Classroom*. York, Maine: Stenhouse Publishers.
- Shepherd, D. L. (1973). *Comprehensive high school reading methods*. Columbus, Ohio, Merrill.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลท้องถิ่น และสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เรื่องชีวิตพืชพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of 5 Steps Learning Activities with the Local Resources
and the School Botanical Garden (Local Plants) to Enhance the Ability
in Analytical Thinking Ability for Grade 7 Students

มัสยา ธิติธนานันท์*

Masaya Thitithananan*

รับบทความ 20 กรกฎาคม 2562 แก้ไข 29 สิงหาคม 2562

ตอบรับ 29 สิงหาคม 2562

Received 20 July 2019 Revised 29 August 2019

Accepted 29 August 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ 2) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) เพื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) เพื่อขยายผล และประเมินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ ครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่ม 3 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียน โนนไทยคุรุอุปถัมภ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มที่ 3 เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย แบบประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) และการทดสอบ ค่า (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีชั่วโมงสอนจำนวนมาก สื่อนวัตกรรมไม่เพียงพอ ข้ำรูด ไม่ทันสมัย ส่วนจุดเน้นที่ควรเพิ่มเติมให้กับนักเรียนนอกจากการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการคิดและแก้ปัญหา ทักษะการคิดวิเคราะห์

* ครูโรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นครราชสีมา 30200

* Teacher of Nonthaikruuppathamp School affiliated with Nakhon Ratchasima Provincial Administrative Organization, Nakhon Ratchasima 30200 Thailand

* Corresponding author, e-mail: masaya197328@gmail.com

2. ผลการประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญทุกชุด ทุกแผนทั้ง 8 ชุด 8 แผน มีความเหมาะสมแก่การนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด และมีค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าผ่านเกณฑ์ 80/80 ทุกชุด

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้สูงกว่าก่อนใช้ ชุดกิจกรรมและหลังใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

4. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มขยายผล หลังใช้สูงกว่าก่อนใช้ และหลังใช้สูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มขยายผลมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ การใช้ข้อมูลท้องถิ่น กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to : 1) study the conditions and needs for science learning; 2) develop and find an efficiency of the Learning Activities Sets; 3) experiment the Learning Activities Sets; and 4) extend results and assessment the Learning Activities Sets. The samples were the administrators of Nonthakruuppathamp School, Science teachers of Nakhon Ratchasima Provincial Administrative Organization 3, Science teachers and students of Nonthakruuppathamp School, and students of Nakhon Ratchasima Provincial Administrative Organization 3. Research instruments consisted of the interview form, focus group technique, learning activities sets, lesson plans, an academic test, the ability in analytical thinking skill form and satisfaction questionnaire. Data was analyzed by mean, standard deviation. efficiency (E1/E2) and t-test for dependant samples.

The results were as follows :

1. The Science teachers had lots of periodic teaching, learning tools and learning innovations were not enough and not modern. The most important focus for the students was 21st Century Skills; Life and working skills; Thinking and problem Solving skills; Analytical thinking skill.

2. The assessment results of the learning activities sets from the experts were the most appropriate. The efficiency after try out was 80/80.

3. The ability in analytical thinking skill and achievement of experimental group after using the learning activities sets were higher than before using the learning activities sets at .05 significance level. The experimental group had opinion towards the learning activities sets was found at the high level.

4. The ability in analytical thinking skill and the achievement of the extended group after using the learning activities sets were higher the before using the learning activities sets at .05 significance level. The extended group had opinion towards the learning activities sets was found at the high level.

Keywords: Learning Activities , Analytical thinking ability, Local information, 5 Steps Learning Activities, School Botanical Garden

บทนำ

การสร้างเยาวชนหรือนักเรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ครูจึงมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก (วิจารณ์พานิช, 2551, น. 4) ศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงเวลาที่ทำนาย เป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2560, น. 13-15) ได้ออกนโยบายการจัดการศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาควรมีเป้าประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ปลูกฝังเสริมสร้างค่านิยมไทยและจิตสำนึกรักท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการแก้ปัญหา มุ่งให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข

ฝ่ายบริหารวิชาการ โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ (2560) กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ปีการศึกษา 2560 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 2.74 และผลการสอบทางการศึกษาระดับชาติ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.43 ซึ่งผลดังกล่าวยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ เมื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาพบว่า มีสาเหตุมาจากหลายด้าน ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูเพื่อเน้นพัฒนาทักษะการคิดให้กับนักเรียนยังไม่เป็นรูปธรรม เนื้อหายากแก่ความเข้าใจ ขาดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมควรเพิ่มประสบการณ์เรียนรู้ที่แตกต่างและเหมาะสมให้กับนักเรียนและจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 ของโรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ เมื่อ พ.ศ. 2556 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ และจุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ ควรจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแหล่งเรียนรู้กับภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ความร่วมมือจากผู้ปกครอง บุคคล หน่วยงานต่าง ๆ และส่งเสริมให้มีการนำสื่อท้องถิ่น การใช้แหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2557)

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสื่อผสมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามความสามารถและความสนใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ไปในทางที่ดีขึ้น สามารถเรียนรู้ได้โดยปฏิบัติตามคำชี้แจงและขั้นตอนที่แนะนำไว้ สื่อมีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาผู้วิจัยสนใจที่จะนำแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น มาสังเคราะห์สำหรับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลท้องถิ่นและงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่องชีวิตพืชพื้นถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียน และเนื่องจากลักษณะเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องชีวิตพืชพื้นถิ่นมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างองค์ความรู้ และสามารถนำความรู้ที่ค้นพบไปใช้ในชีวิตประจำวัน และถ่ายทอดความรู้ส่งสังคมได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์
2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลท้องถิ่นและงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่องชีวิตพืชพื้นถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยกำหนดเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80
3. เพื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลท้องถิ่นและงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่องชีวิตพืชพื้นถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์

4. เพื่อขยายผลและประเมินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลท้องถิ่นและงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่องชีวิตพืชพื้นถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

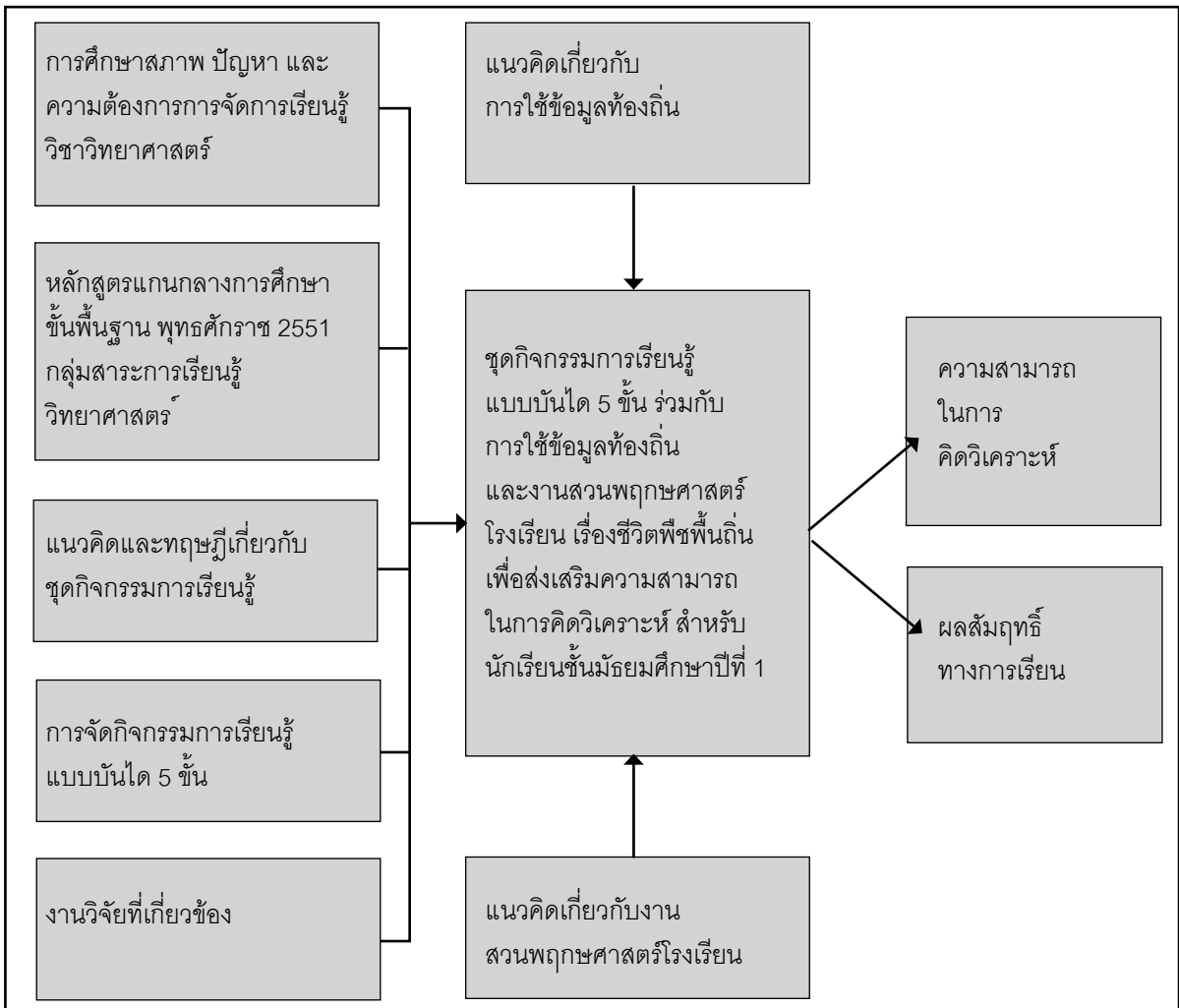
การพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลท้องถิ่นและงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเรื่องชีวิตพืชพื้นถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ออกแบบเป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยดำเนินการเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (R1): การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์

1. ประชากร ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในไทยคุรุอุปถัมภ์ทั้งหมด 5 ท่าน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 ท่าน และรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ท่าน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนในไทยคุรุอุปถัมภ์ ทั้งหมด 15 คน และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มที่ 3 จำนวน 10 โรงเรียน ทั้งหมด 15 ท่าน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ผู้ บริหารสถานศึกษา โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ ทั้งหมด 5 ท่าน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 ท่าน และรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ท่าน กำหนดให้ทุกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ ทั้งหมด 15 ท่านกำหนดให้ทุกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มที่ 3 จำนวน 10 โรงเรียน ทั้งหมด 15 ท่าน กำหนดให้ทุกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00

3.2 แบบสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่ม 3 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00

3.3 การประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ โดยสร้างเอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อย มีหัวข้อประชุมเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการสัมภาษณ์ ณ สถานที่ทำงานของผู้ถูกสัมภาษณ์ แจกจุดประสงค์การสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์อย่างเป็นกันเอง ทบทวนคำตอบที่ได้รับ และปิดการสัมภาษณ์

4.2 จัดประชุม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการประชุม (Moderator) ด้วยตนเอง แจกจุดประสงค์การวิจัย และจุดประสงค์การประชุม ดำเนินการประชุมตามวาระการประชุม ทบทวนยืนยันข้อสรุปขององค์ประชุม กล่าวขอบคุณและปิดการประชุม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยลดทอนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จัดระเบียบ ตรวจสอบความถูกต้องและตรงประเด็นของข้อมูล จากนั้นจัดทำข้อสรุปตามโครงสร้างคำถามการสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอโดยการเขียนในลักษณะบรรยายเป็นความเรียง

5.2 ผู้วิจัยลดทอนข้อมูลจากการจดบันทึกการประชุม จัดระเบียบข้อมูล ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้อง ตรงประเด็นการประชุม จัดทำข้อสรุปและเขียนบรรยายเป็นความเรียง

ระยะที่ 2 (D1): การพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1. **ประชากร** ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 2 ท่าน อาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 ท่าน อาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่าน และอาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนด้านวัดผลวิจัย จำนวน 1 ท่านและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 265 คน

2. **กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ** จำนวน 5 คน กำหนดให้ทุกท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 2 ท่าน อาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่านอาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 ท่าน และอาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนด้านวัดผลวิจัย จำนวน 1 ท่านและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 25 คน ใช้หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นการทดสอบภาคสนามได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มด้วยการจับสลากห้องเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 8 ชุด ใช้เวลาสอน 22 ชั่วโมง ประกอบไปด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการใน 3 ส่วน คือ กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได

5 ชั้น กิจกรรมการเรียนรู้จากการใช้ข้อมูลท้องถิ่น และ กิจกรรมการเรียนรู้จากงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีค่าประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับการใช้ ข้อมูลท้องถิ่น และงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จำนวน 8 แผน 22 ชั่วโมง

3.3 แบบประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ ประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ องค์ประกอบของชุดกิจกรรม การใช้ภาษา เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00

3.3 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ใช้ ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ใน ประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ สื่อ และการวัดประเมินผล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00

4. การดำเนินการพัฒนาเครื่องมือ เก็บรวบรวม ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยพัฒนาชุดกิจกรรม และหาค่า ประสิทธิภาพใน 3 ขั้นตอน คือ การทดสอบรายบุคคล การทดสอบกลุ่มเล็ก และการทดสอบภาคสนาม และ คำนวณค่าประสิทธิภาพ E1/E2 จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ก่อนนำไปใช้ต่อไป

4.2 ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และ รับการตรวจสอบแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ก่อนนำไปใช้ต่อไป

ระยะที่ 3 (R2): การทดลองใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 265 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1/1 จำนวน 44 คน โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ได้มาโดยสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ด้วยการจับสลากห้องเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน 22 ชั่วโมง สร้างเสร็จแล้วในระยที่ 2

3.2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 8 ชุด 22 ชั่วโมง สร้างเสร็จแล้วในระยที่ 2

3.3 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 เลือกจำนวน 30 ข้อ วัดใน 3 ด้านตามแนวคิดของ Bloom คือ การคิดวิเคราะห์ ความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์การคิดวิเคราะห์ หลักการ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.37-0.74 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25-0.62 และมีค่า ความเชื่อมั่น (KR-20) อยู่ระหว่าง 0.806

3.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องชีวิตพืชพื้นถิ่นเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.34-0.76 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25-0.58 และมีค่าความเชื่อมั่น (KR-20) อยู่ระหว่าง 0.858

3.5 แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุด กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่น (α -Coefficient) เท่ากับ 0.828

4. แผนแบบการทดลองและการดำเนินการ ทดลอง

ระยะที่ 3 เป็นวิจัยเชิงทดลอง มีแผนแบบการทดลอง เป็นแบบกลุ่มเดียวมีการวัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) (เกียรติสุดา ศรีสุข, 2552, น. 18) ดังนี้

	T ₁	X	T ₂
--	----------------	---	----------------

เมื่อ	T ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม
	X	หมายถึง	การจัดเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
	T ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test for dependent) และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับเกณฑ์ (ร้อยละ 70) ด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test for one sample)

5.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและโดยภาพรวม

ระยะที่ 4 (D2): การขยายผลและประเมินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ 2 จำนวน 48 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปราสาทวิทยาคม จำนวน 68 คน รวมทั้งสิ้น 116 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโนนไทย คุรุอุปถัมภ์ 2 จำนวน 2 คน และโรงเรียนปราสาทวิทยาคม จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จากโรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ 2 จำนวน 24 คน และโรงเรียนปราสาทวิทยาคมจำนวน 33 คน กลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนได้มา

โดยการสุ่มแบบกลุ่ม ด้วยการจับสลากห้องเรียน และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ 2 จำนวน 1 คน และโรงเรียนปราสาทวิทยาคม จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 2 คน กลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 4 เป็นกระบวนการทวนซ้ำการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระยะที่ 3 ทำให้ในระยะที่ 4 ใช้เครื่องมือเช่นเดียวกับระยะที่ 3 ซึ่งได้สร้างเสร็จแล้วคือแผนการจัดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ในระยะที่ 4 มีการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม 1 ชนิด คือ เอกสารการประชุมกลุ่มย่อย ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มขยายผลมีหัวข้อประชุมเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรคในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อสังเกตข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม หลังจากการนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในระยะที่ 4 มีค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00

4. แผนแบบการทดลองและการดำเนินการทดลอง

ระยะที่ 4 เป็นวิจัยเชิงทดลองทวนซ้ำการทดลองในขั้นที่ 3 จึงดำเนินการเช่นเดียวกัน โดยมีแผนแบบการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียวมีการวัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) (เกียรติสุดา ศรีสุข, 2552, น. 18) ดังนี้

	T ₁	X	T ₂
--	----------------	---	----------------

เมื่อ	T ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม
	X	หมายถึง	การจัดเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
	T ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent) และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับเกณฑ์ (ร้อยละ 70) ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for one sample)

5.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและโดยภาพรวม

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์

1. สภาพการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนทั้งห้องเรียน แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนอื่น ๆ อีกทั้งมีการเปิดห้องเรียนพิเศษเช่น แผนการเรียนวิทยาศาสตร์แบบเข้ม ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดคือองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ส่งเสริมให้นำแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น และมีนโยบายให้ใช้กิจกรรม/โครงการที่โรงเรียนเข้าร่วม อาทิเช่น งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และควรมุ่งพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนทุกโรงได้จัดให้มีทั้งห้องเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และห้องเรียนแผนการเรียนอื่น ๆ รวมถึงมีห้องเรียนพิเศษ เช่น แผนการเรียนวิทยาศาสตร์แบบเข้ม ส่งผลให้ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีชั่วโมงสอนจำนวนมาก และยังพบว่า สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ขาดความทันสมัย เป็นสื่อของหลักสูตรเก่า รวมทั้งตัวสื่อเองไม่ตอบสนองนโยบายการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นหรือการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3. ความต้องการในการจัดการเรียนรู้

ด้วยครูมีภาระการสอนจำนวนมาก เพราะห้องเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์เป็นที่สนใจและมีความต้องการของชุมชนและผู้ปกครอง ทำให้มีความต้องการที่จะมีสื่อนวัตกรรมที่เพียงพอในการจัดการเรียนรู้ออกผลิตสื่อนวัตกรรมใช้เองเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยครูได้ในการผลิตสื่อใช้เองครูควรนำความเป็นท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น รวมทั้งการพิจารณาเอากิจกรรม/โครงการเช่นงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมาใช้ผลิตสื่อเพราะนอกจากจะได้สื่อนวัตกรรมที่ตรงกับเนื้อหาวิชาแล้ว ยังเป็นการนำความรู้ที่เป็นประโยชน์มาใช้จัดการเรียนรู้และเป็นการสนองตอบนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาและองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดส่วนจุดเน้นที่ควรเพิ่มเติมให้กับนักเรียนนอกเหนือจากการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ ทักษะเกี่ยวกับศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนปรับตัวได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง เช่น ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการคิดและแก้ปัญหา ทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

ระยะที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ทุกชุดทั้ง 8 ชุด มีความเหมาะสมแก่การนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ทุกแผนทั้ง 8 แผน มีความเหมาะสมแก่การนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

3. ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากการทดสอบกลุ่มภาคสนาม แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จากการทดสอบกลุ่มภาคสนาม

ชุดกิจกรรม	ค่า E1 / E2	ความหมาย
ชุดที่ 1 สันทนาการเรื่องพืชสร้างอาหาร	84.26 / 82.40	ผ่านเกณฑ์
ชุดที่ 2 สังเกตการลำเลียงสารในผักเสี้ยน	83.88 / 83.20	ผ่านเกณฑ์
ชุดที่ 3 การปรับเปลี่ยนโครงสร้างและส่วนประกอบดอกไม้	83.65 / 82.80	ผ่านเกณฑ์
ชุดที่ 4 วิจัยเรื่องการสืบพันธุ์พืช	82.85 / 83.20	ผ่านเกณฑ์
ชุดที่ 5 อัจฉริยะการแพร่พันธุ์พืชท้องถิ่น	82.66 / 81.60	ผ่านเกณฑ์
ชุดที่ 6 ธาตุอาหารในดินและการเจริญเติบโต	82.28 / 84.40	ผ่านเกณฑ์
ชุดที่ 7 ต้นไม้ใกล้บ้านฉันกับการอนุรักษ์	81.86 / 81.20	ผ่านเกณฑ์
ชุดที่ 8 เก็บข้อมูลเพื่อรู้จักพืชท้องถิ่น	82.28 / 83.60	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า หลังการทดสอบภาคสนามของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 ชุด มีค่าประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 ทุกชุด แสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมั่นใจ

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนใช้และหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนใช้และหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 4 การขยายผลและประเมินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

การวิจัยขั้นที่ 4 เป็นกระบวนการทวนซ้ำการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างที่ต่างออกไป จากกลุ่มตัวอย่างการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในระยะที่ 3 เพื่อที่จะเป็นการยืนยันให้ชัดเจนว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ได้จริง และเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้จริง ไม่ใช่เพียงแต่เกิดผลกับกลุ่มทดลองที่ผู้วิจัยดำเนินการสอนเองในขั้นที่ 3 เท่านั้น มีผลการศึกษาดังนี้

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มขยายผล

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มขยายผล หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนใช้และหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มขยายผล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มขยายผล หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนใช้และหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มขยายผล

ความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. การประเมินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการประชุมครูกลุ่มขยายผลพบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เผยแพร่ให้ทดลองใช้ช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนที่เหมาะสม นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ถูกจัดระเบียบความรู้และความคิด ช่วยให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเกิดทักษะการคิด โดยเฉพาะเป็นไปตามที่มุ่งหวัง คือ เกิดการคิดวิเคราะห์ ขึ้นกับผู้เรียน การนำความเป็นท้องถิ่นเข้ามาใช้ร่วมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นับว่าเป็นสิ่งที่ดีเพราะช่วยสร้างความรักและภูมิใจในท้องถิ่นเกิดขึ้นในตัวนักเรียน ส่วนการนำงานสวนพฤกษศาสตร์เข้ามาใช้ร่วมกับชุดกิจกรรม ที่ประชุมเห็นว่า เป็นงานโครงการที่โรงเรียนได้เสนอตัวเข้าร่วมมาใช้ประโยชน์ เพราะเมื่องาน/โครงการนั้นสิ้นสุดลง มักจะถูกเลเยหรือห่างหายไปจนใช้ประโยชน์ไม่ได้ แต่การนำงานสวนพฤกษศาสตร์มาใช้ร่วมกับชุดกิจกรรมในครั้งนี้ นับว่าเป็นการนำมาใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่า หรือต่อยอดหลังจากกิจกรรมนั้นได้บรรลุผลตามโครงการไปแล้ว และงานสวนพฤกษศาสตร์ที่เลือกมานี้ยังสอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่นำเสนอและสอดคล้องกับความเป็นท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นอย่างดี

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ พบว่า โรงเรียนเปิดห้องเรียนหลากหลายแผนการเรียน ทำให้ครูมีจำนวนชั่วโมงสอนมาก และพบว่าสื่อนวัตกรรมไม่เพียงพอขาดความทันสมัย เป็นสื่อของหลักสูตรเก่า และไม่เชื่อมโยงกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อนวัตกรรมขึ้นใช้เองซึ่งก็คือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จะช่วยแก้ปัญหาหรือบรรเทาปัญหาของครูได้ โดยการนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการมาใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรม เช่น การใช้แหล่ง

เรียนรู้หรือสิ่งที่มีในท้องถิ่นมาประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบูรณาการการสอนเข้ากับงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และเพิ่มจุดที่ควรเน้นให้เกิดกับนักเรียนคือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับศตวรรษที่ 21

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพ พบว่า ผลการประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกชุด ทั้ง 8 ชุด และแผนการจัดการเรียนรู้ ทุกแผนทั้ง 8 แผน มีความเหมาะสมแก่การนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดและประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 ชุด มีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) ผ่านเกณฑ์ 80/80 ทุกชุดกิจกรรม แสดงว่าชุดกิจกรรมสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักการศึกษา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดกิจกรรม และการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นรวมทั้งแนวคิดเรื่องการใช้ข้อมูลท้องถิ่น และงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จากนั้นนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วนำมาปรับใช้และพัฒนาให้มีความเหมาะสมทั้งรูปแบบและองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมแล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ Joyce & Weil (2000) ได้กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบและนวัตกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้นเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการนำมาพัฒนา นำเสนอแนวคิดสำคัญของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มากำหนดหลักการและรายละเอียดขององค์ประกอบและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการสอน

3. ผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้สูงกว่าก่อนใช้และหลังใช้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการชุดกิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนขึ้น ผีทุกทักษะในเนื้อหา

วิชาที่เรียนได้แก่ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด วิเคราะห์ มีสื่อที่หลากหลาย พร้อมทั้งการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้เป็นขั้นเป็นตอนที่มีความเหมาะสม และนักเรียน มีโอกาสทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545, น. 605) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสื่อที่ช่วย ในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาไปสู่ผู้เรียน กิจกรรมที่จัดขึ้น อาจมีหลายรูปแบบ และมีคำสั่ง คำชี้แจง คำแนะนำ วิธีการ ใช้ที่ชัดเจน มีขั้นตอนจากง่ายไปยาก ตอบสนองความสามารถของผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้น และสอดคล้องกับประยูทธ ไทยธานี (2556, น. 32-33) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ลงมือเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความถนัดความสนใจ และปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อแสวงหาค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ของตน ทำให้ผู้เรียนมีโอกาส ค้นพบศักยภาพที่แท้จริงของตนซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ออกแบบขึ้นมานี้เน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และใน ห้องถิ่น ใช้พืชพรรณ ภูมิปัญญา และสิ่งที่มีในห้องถิ่น เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ที่เป็นขั้นตอนแบบบันได 5 ขั้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้จากการทำกิจกรรม สามารถ สร้างชิ้นงาน ผลงาน เพื่อถ่ายทอดความรู้ไปยังส่วนต่าง ๆ ได้

4. ผลการขยายผลและประเมินการใช้ชุดกิจกรรม พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้สูงกว่าก่อนใช้และหลังใช้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการชุดกิจกรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประชุมครูกลุ่มขยายผล พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เผยแพร่ให้ทดลองใช้ ช่วยให้ผู้ครู จัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนที่เหมาะสม นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ช่วยให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์กับนักเรียน ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจาก การนำชุดกิจกรรมไปขยายผลกับโรงเรียน กลุ่มที่ 3 คือ โรงเรียนโนนไทยครูอุปถัมภ์ 2 และโรงเรียน ปรินสาธาวิทยาคมซึ่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน

มีบริบทของความเป็นท้องถิ่นใกล้เคียงกัน ทั้งลักษณะ พืชพรรณในท้องถิ่นที่นำมาใช้เป็นสื่อในชุดกิจกรรม และ แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น บางครั้งมีการใช้แหล่ง เดียวกัน ประกอบกับโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียน เป็นโรงเรียน สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เช่นเดียวกัน จึงทำครูและนักเรียนให้มีเข้าใจในบริบท ของงานที่นำมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรม และเป็นสื่อ ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้จึงทำให้ผลของโรงเรียนที่ขยายผล มีความคล้ายคลึงกับผลของกลุ่มทดลอง

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้อย่างละเอียด จะช่วยให้ผู้ใช้ชุดกิจกรรม ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และไหลลื่น อีกทั้งยังช่วยให้ สามารถถึงจุดเด่นของชุดกิจกรรมนี้ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น การใช้ข้อมูลท้องถิ่น และงานสวน พฤกษศาสตร์ ออกมาใช้อย่างเต็มที่

2. การศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้อย่างละเอียด นอกจากจะช่วยให้ผู้ใช้สามารถ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ไหลลื่น สามารถถึงจุดเด่นของชุด กิจกรรมนี้ออกมาได้ ดังกล่าวในข้อ 1.1 แต่จุดเด่น อีกประการหนึ่งของชุดกิจกรรมการเรียนรู้คือ การพัฒนา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เกิดควบคู่ไปผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ดังนั้นผู้ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ควรปฏิบัติ ตามคู่มือการใช้อย่างเคร่งครัด และเอาใจใส่ในการทำ กิจกรรมแต่ละกิจกรรม ตามลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสม เพราะในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ออกแบบไว้เป็นอย่างดีแล้ว

3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้ออกแบบในชุด กิจกรรมการเรียนรู้ได้เน้นให้นักเรียนได้เกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ ผ่านกระบวนการใช้คำถาม การค้นคว้าหาความรู้ จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาสรุปองค์ความรู้ มีการนำเสนอ และต่อยอดความรู้สู่สังคมโดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนและท้องถิ่น ดังนั้นควรเลือกเนื้อหาที่มีความ เหมาะสมกับกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย,กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
(2560). *การวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพ
การศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). *ระบบสื่อการสอน*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูทธ ไทยธานี. (2556). *เอกสารประกอบการอบรม
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โครงการพัฒนา
ครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching
and Mentoring ปีงบประมาณ 2556*. นครราชสีมา:
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์, ฝ่ายบริหารวิชาการ. (2560).
*เอกสารผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำปีการศึกษา
2560*. นครราชสีมา: โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2551). *การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ
(พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ตาตาพับลิเคชั่น.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน). (2557). *รายงานการประเมิน
คุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558)
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนโนนไทย
คุรุอุปถัมภ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวง
มหาดไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา.
- Joyce, B., & Weil, M. (2000). *Model of teaching*. Boston:
Allyn and Bacon.

ปัจจัยทางสังคมและพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์ กับสถานะสุขภาพช่องปากของเด็กวัยเรียน

Socio-Behavioral Factors Related to Oral Health Status of Student

มารุต ภูพะเนียด^{1,*} และสุวิทย์ คุณาวิสรุต¹
Marut Phoophaniat^{1,*} and Suwit Kunawisarut¹

รับบทความ 27 กรกฎาคม 2562 แก้ไข 18 กันยายน 2562
ตอบรับ 19 กันยายน 2562

Received 27 July 2019 Revised 18 September 2019
Accepted 19 September 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสุขภาพช่องปาก และศึกษาปัจจัยทางสังคมและพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสถานะสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน โดยศึกษาในกลุ่มเด็กวัยเรียนตำบลมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 287 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบตรวจสุขภาพช่องปาก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปริมาณคราบจุลินทรีย์อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 55.05 ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเหงือกอักเสบ ร้อยละ 87.11 และมีฟันแท้ผุ ร้อยละ 55.99 โดยมีค่าเฉลี่ยผุ ถอน อุด เท่ากับ 1.11 ซึ่งต่อคน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า การดูแลสุขภาพช่องปากเด็กของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟัน ($r = -0.11$ $p < 0.05$) และการเกิดฟันผุ ($r = -0.45$ $p < 0.05$) พฤติกรรมการบริโภคอาหารมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟัน ($r = -0.16$ $p < 0.05$) และทักษะการแปรงฟันที่ถูกต้องมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟัน ($r = -0.13$ $p < 0.05$) และการเกิดฟันผุ ($r = -0.11$ $p < 0.05$) สรุปได้ว่าปัจจัยทางสังคมครอบครัวและพฤติกรรมมีผลต่อสถานะสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียน

คำสำคัญ: ปัจจัยทางสังคม ครอบครัว พฤติกรรมทันตสุขภาพ สถานะสุขภาพช่องปาก

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร, สุพรรณบุรี, 72000

¹ Lecturer, Department of Dental Public Health, Sirindhorn College of Public Health, Suphanburi 72000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: marut@phcsuphan.ac.th

ABSTRACT

The aims of this research were assessing the oral health status and analyzing the relationship between socio-behavioral factors and oral health status of students. The research sample were 287 students in Makhamlom, Bangplama, Suphanburi Province. The instruments for data collection were a questionnaire and an oral health examination form. Data were analyzed statistically by percentage, mean, standard deviation, Chi-square and Pearson correlation coefficient. The results showed that most students had low levels of dental plaque at 55.05 percent, 87.11 percent of gingivitis and 55.99 percent of dental caries. Based on the relationship analysis, showed that parents' oral health care was negatively correlated with dental plaque ($r = - 0.11$ $p < 0.05$) and dental caries ($r = - 0.45$ $p < 0.05$). Food consumption behavior was negatively correlated with dental plaque ($r = - 0.16$ $p < 0.05$) and brushing skills were negatively associated with dental plaque ($r = - 0.13$ $p < 0.05$) and dental caries ($r = - 0.11$ $p < 0.05$). This research concluded that family and behavioral factors influence students' oral health status.

Keywords: Social factors, Family, Oral health care behavior, Oral health status

บทนำ

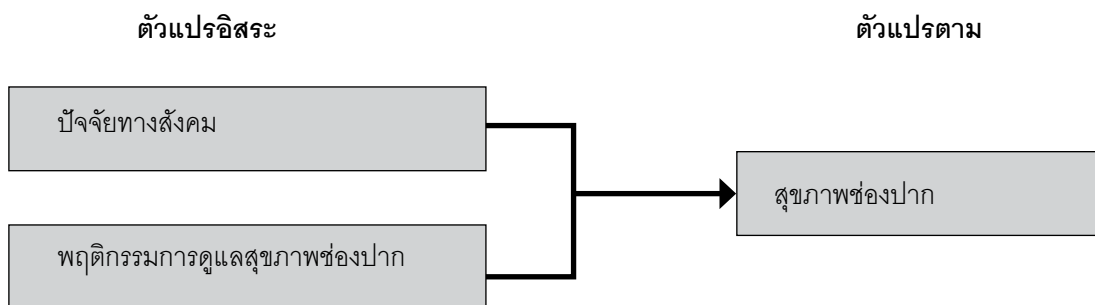
การรักษาสุขภาพช่องปากและฟันที่ดีเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการดูแลสุขภาพของบุคคลพื้นที่แข็งแรงไม่เพียงแต่จะช่วยให้ดูดีแต่ยังช่วยให้รับประทานได้สะดวกและพูดได้อย่างชัดถ้อยชัดคำสุขภาพปากและฟันที่ดีจึงมีความสำคัญต่อการความเป็นอยู่ที่ดี ในปัจจุบันมีปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพช่องปากหลายรูปแบบซึ่งพฤติกรรมและปัจจัยเสี่ยงมีความแตกต่างกันตามกลุ่มวัยและบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้ได้ข้อมูลสภาวะในช่องปากพฤติกรรมและปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพช่องปากรวมทั้งการเข้าถึงบริการทันตสุขภาพของประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กวัยเรียนเป็นกลุ่มที่อัตราการเกิดโรคฟันผุสูงซึ่งการทราบข้อมูลสภาวะสุขภาพช่องปากนอกจากจะนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาทั้งสุขภาพช่องปากของประชาชนแล้วยังสามารถประเมินสถานการณ์แนวโน้มของปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

จากรายงานการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 8 พ.ศ.2560 โรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบในระดับประเทศ พบว่า เด็กอายุ 12 ปี ร้อยละ 52 มีฟันผุ และ

ร้อยละ 83 มีภาวะเหงือกอักเสบ ส่วนโรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบในเขตภาคกลาง พบว่า ร้อยละ 47.10 ของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากฟันผุ และร้อยละ 32.10 ของเด็กอายุ 12 ปี มีภาวะเหงือกอักเสบ (สำนักทันตสาธารณสุข, 2561) และจากรายงานสภาวะช่องปากของเด็กวัยเรียนจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ.2560 พบว่า เด็กอายุ 6 ปี 9 ปี และ 12 ปี มีฟันผุ ร้อยละ 9.42, 25.60 และ 44.40 ตามลำดับ และจากรายงานสภาวะช่องปากเด็กวัยเรียนอำเภอบางปลาม้า พ.ศ. 2560 พบว่า เด็กอายุ 6 ปี 9 ปี และ 12 ปี มีฟันผุ ร้อยละ 4.49, 28.09 และ 38.75 ตามลำดับ เช่นเดียวกับตำบลมะขามล้มที่พบว่า เด็กอายุ 6 ปี 9 ปี และ 12 ปี มีฟันผุ ร้อยละ 5.59, 22.22 และ 50.00 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าการเกิดโรคฟันผุเพิ่มขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นตั้งแต่ปี 2557-2559 ทุกกลุ่มอายุมีแนวโน้มของการเกิดโรคฟันผุเพิ่มขึ้นทุกปี (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี, 2560) เป็นที่น่าสงสัยว่าเหตุใดเด็กที่มีอายุเพิ่มขึ้นแทนที่จะมีปัญหาสุขภาพช่องปากลดลงตามความสามารถในการดูแลตัวเองที่มีมากขึ้นตามวัย แต่กลับมีปัญหาสุขภาพช่องปากเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าปัญหาสุขภาพช่องปากนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับ

ความสามารถ หรือความรู้ตามวัยในการดูแลสุขภาพช่องปากเพียงอย่างเดียวแต่อาจจะประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง ดังเช่น พฤติกรรมทันตสุขภาพ และปัจจัยทางสังคม (Bashirian et al., 2018) รวมถึงการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง (Herrera et al., 2014) เหล่านี้อาจเป็นปัจจัยร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2559 พบว่า เด็กอายุ 6-14 ปี ร้อยละ 89.6 มีพฤติกรรมกินขนมกรุบกรอบ เฉลี่ยวันละ 1 ครั้ง นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการบริโภคน้ำหวาน น้ำอัดลม ร้อยละ 71.30 เฉลี่ยวันละ 1 ครั้ง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) สอดคล้องกับการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 8 พ.ศ. 2560 ที่พบว่า พฤติกรรมเด็กวัยเรียนส่วนใหญ่ชอบดื่มน้ำหวาน น้ำอัดลม และขนมกรุบกรอบ และกว่าครึ่งไม่แปรงฟันหลังอาหารกลางวัน (สำนักทันตสาธารณสุข, 2561) พฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลอย่างมากในการก่อให้เกิดปัญหาฟันผุในเด็ก ซึ่งฟันผุดังกล่าวสามารถก่อให้เกิดความเจ็บปวด การติดเชื้อ และปัญหาการบดเคี้ยวอาหารที่มีผลต่อน้ำหนัก การเจริญเติบโตและบุคลิกภาพของเด็กและปัญหาดังกล่าวยังส่งผล กระทบต่อการเรียน ทำให้เด็กหยุดเรียนอันเนื่องจากการเจ็บปวดหรือต้องไปรับการรักษาทางทันตกรรมและปัญหาฟันผุนำไปสู่การสูญเสียฟันในวัยเด็กและอาจสะสมจนต้องสูญเสียฟันทั้งปากในวัยสูงอายุ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุปได้ว่า การมีสุขภาพช่องปากที่ดีของเด็กวัยเรียน คือ มีปริมาณคราบจุลินทรีย์น้อย การปราศจากโรคฟันผุ และเหงือกอักเสบซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคม และพฤติกรรมของเด็กวัยเรียน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ลักษณะทางครอบครัว การศึกษา อาชีพ พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และเงินค่าขนมที่ได้จากผู้ปกครอง และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ความถี่ของการแปรงฟัน รวมถึงทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธีเพื่อนำมาอธิบายสาเหตุปัจจัยของการเกิดปัญหาในกลุ่มเด็กวัยเรียน ซึ่งหมายถึง สภาวะของการมีปริมาณคราบจุลินทรีย์ โรคฟันผุ และเหงือกอักเสบ นำไปเผยแพร่กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กวัยเรียนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินสุขภาพช่องปากของเด็กวัยเรียน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบตัดขวาง (Cross sectional research) โดยจะศึกษาคุณลักษณะทางสังคม พฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก และสภาวะสุขภาพช่องปาก

ประชากรศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาทั้งหมดที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเขตตำบลมะขามล้ม อำเภอ บางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนทั้งหมด 287 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง และเงินค่าขนมที่นำมาโรงเรียน โดยคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียน ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับการแปรงฟันและการบริโภคอาหาร เป็นแบบประมาณค่า 3 ตัวเลือก

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง โดยคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเงินขนมที่ได้จากผู้ปกครอง เป็นแบบใส่ค่าตัวเลข

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กของผู้ปกครอง เป็นแบบประมาณค่า 3 ตัวเลือก

ส่วนที่ 5 ประเมินทักษะการแปรงฟันเป็นแบบประเมินที่ดัดแปลงมาจากดัชนี Oral Hygiene Skill Achievement (S.A.I) (Niedermaier & Sullivans, 1981) โดยการแปรงฟันด้วยวิธีโมดิฟายด์บาส (Modified Bass technique) แบ่งตำแหน่งการประเมินออกเป็น 17 ส่วนเกณฑ์การให้คะแนน พิจารณาจากตำแหน่งการวางแปรงสีฟัน 0 คือ วางแปรงไม่ถูกต้อง หรือไม่ได้วางแปรงในส่วนนั้น 1 คือ วางแปรงได้ถูกต้อง และวิธีการแปรงฟัน 0 คือ วิธีการแปรงไม่ถูกต้องหรือไม่ได้แปรงในส่วนนั้น 1 คือ วิธีแปรงถูกต้อง

ส่วนที่ 6 แบบบันทึกสุขภาพช่องปากประกอบด้วยแบบตรวจคราบจุลินทรีย์ตัวฟัน ประเมินโดย Debris Index Simplified (DI-S) ซึ่งประเมินตัวแทนฟัน ได้แก่ ฟันซี่ 16 11 26 36 32 46 โดยมีเกณฑ์การประเมิน 0-3 คะแนน ดังนี้

0 คือ ไม่พบ 1 คือ พบเล็กน้อย ไม่เกิน 1/3 บนตัวฟัน
2 คือ พบไม่เกิน 2/3 บนตัวฟัน และเล็กน้อยใต้เหงือก
3 คือ พบมากกว่า 2/3 บนตัวฟัน และพบมากใต้เหงือก
การจัดลำดับใช้เกณฑ์ในการจัดระดับคราบจุลินทรีย์ตัวฟัน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูงระดับปานกลางระดับต่ำ (Greene & Vermillion, 1964) โดยกำหนดช่วงการวัดดังนี้

ระดับสูง หมายถึง 1.9 -3.0 คะแนน

ระดับปานกลาง หมายถึง 0.7 - 1.8 คะแนน

ระดับต่ำ หมายถึง 0.0 - 0.6 คะแนน

โรคฟันผุ ประเมินจากค่า ผุ จุด ถอน (DMFT) โดยนับเป็นจำนวนซี่ฟันในช่องปากของผู้เข้าร่วมวิจัยทั้งหมด

เหงือกอักเสบ ประเมินจาก Gingivitis Index (GI) โดยประเมินตัวแทนฟัน ได้แก่ ฟันซี่ 16 12 24 36 32 44 มีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ 0 คือ ปกติ 1 คือ มีเลือดออกเล็กน้อยเองหรือจากการใช้ mouth mirror หรือ prob 2 คือ เหงือกอักเสบปานกลาง พบแถบของการอักเสบ มีเลือดออกขณะ probing และ 3 คือ เหงือกอักเสบระดับรุนแรง มีอาการอักเสบลุกลามบวมแดงชัดเจน การจัดลำดับใช้เกณฑ์ในการจัดระดับเหงือกอักเสบแบ่งเป็น 4 ระดับคือระดับรุนแรงระดับปานกลางระดับน้อย และระดับปกติ (Loe & Silness, 1963) โดยกำหนดช่วงการวัดดังนี้

เหงือกอักเสบระดับรุนแรง หมายถึง 2.1- 3.0 คะแนน

เหงือกอักเสบระดับปานกลาง หมายถึง 1.1 - 2.0 คะแนน

เหงือกอักเสบระดับน้อย หมายถึง 0.1 - 1.0 คะแนน

เหงือกปกติ หมายถึง 0 คะแนน

การประเมินคุณภาพเครื่องมือความตรง (Validity) แบบสอบถามผ่านการตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สำนวนภาษา ความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 4 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่าวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.81 และ 0.87 ตามลำดับ

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม วิจัยผ่านการรับรองจากคณะกรรมการการทำวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี เอกสารรับรองเลขที่ PHCSP-อจ.017

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยอธิบายคุณลักษณะของตัวแปร โดยสถิติเชิงพรรณนาได้แก่จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและพฤติกรรมกับสภาวะสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation) และไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการวิจัย

1. สภาวะสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียนนักเรียนส่วนใหญ่มีปริมาณคราบจุลินทรีย์อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 55.05 และระดับปานกลาง ร้อยละ 41.11 โดยมีค่าเฉลี่ย 0.71 คะแนน ร้อยละ 87.11 ไม่มีปัญหาเหงือกอักเสบ และมีก็เป็นเพียงเหงือกอักเสบระดับน้อยเท่านั้น และปราศจาก

ฟันแท้ผุถึงร้อยละ 54.01 มีฟันแท้ผุ ร้อยละ 37.98 มีฟันแท้ที่อุด ร้อยละ 15.33 และเคยถอนฟันแท้ ร้อยละ 1.05 เฉลี่ยฟันแท้ผุ ถอน อุด เท่ากับ 1.11 ซี่ดอคน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับสภาวะสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียนพบว่า การดูแลของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณคราบจุลินทรีย์ตัวฟัน และการเกิดโรคฟันผุ และทักษะการแปรงฟันมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณคราบจุลินทรีย์ตัวฟัน และการเกิดโรคฟันผุ ส่วนการอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง และเงินค่าขนมระดับการศึกษาผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาวะสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียน พบว่า พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกต้องมีความสัมพันธ์ทางลบปริมาณคราบจุลินทรีย์ตัวฟัน และทักษะการแปรงฟันมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณคราบจุลินทรีย์ตัวฟัน และการเกิดโรคฟันผุส่วนความถี่ของการแปรงฟันไม่มีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียน

ตารางที่ 1 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติไคสแควร์

ปัจจัย	ปัญหาสุขภาพช่องปาก*				df	χ^2	p - value
	ใช่		ไม่ใช่				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ลักษณะการอยู่อาศัย							
อยู่กับพ่อแม่	90	31.36	72	25.09	1	1.005	0.341
ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่	62	21.60	63	21.95			
การศึกษาของผู้ปกครอง							
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	48	16.72	37	12.89	2	0.946	0.623
มัธยมศึกษา	73	25.44	65	22.65			
สูงกว่ามัธยมศึกษา	31	10.80	33	11.50			
อาชีพของผู้ปกครอง							
เกษตรกร	40	13.94	29	10.10	2	1.773	0.412
รับจ้าง	65	22.65	68	23.69			
อื่น ๆ	47	16.38	38	13.24			

*ปัญหาสุขภาพช่องปาก คือ มีคราบจุลินทรีย์ระดับสูง หรือ มีโรคฟันผุ หรือ มีเหงือกอักเสบ

ตารางที่ 2 ทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้วยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ปัจจัย	คราบจุลินทรีย์		ฟันผุ		เหงือกอักเสบ	
	r	p-value	r	p-value	r	p-value
เงินค่าขนม	-0.042	0.237	-0.042	0.237	0.071	0.114
การดูแลของผู้ปกครอง	-0.118	0.023*	-0.457	0.000*	0.066	0.262
พฤติกรรมการบริโภคอาหาร	-0.166	0.005*	-0.071	0.231	-0.025	0.670
ความถี่ของการแปรงฟัน	0.003	0.962	0.059	0.319	0.042	0.478
ทักษะการแปรงฟัน	-0.134	0.011*	-0.166	0.002*	-0.026	0.663

*นัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผล

จากสมมติฐานที่ว่า ปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน จากผลการวิจัยพบว่า การดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณคราบจุลินทรีย์ และการเกิดโรคฟันผุ อธิบายได้ว่าหากผู้ปกครองดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียนได้ปริมาณคราบจุลินทรีย์ และการเกิดโรคฟันผุก็จะลดลง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองหรือคนในครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดูแลเด็กในความปกครองของตนเอง (ชุดิมา ไตรรัตน์วรกุล, 2554) สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำความสะอาดช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ตัวแบบด้านทันตสุขภาพจากผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำความสะอาดช่องปาก (นัฐวุฒิ โนนภา, พัทธพล นามศรี, อนุพงษ์ สอดสี และวสันต์ ปิ่นวิเศษ, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางสังคม เศรษฐฐานะ และพฤติกรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฟันผุในเด็ก 9-12 ปี ที่พบว่า มารดาที่ดูแลเด็กได้ไม่ดี เด็กจะมีฟันผุมากกว่าในกลุ่มที่มารดาดูแลดี 1.41 เท่า (Herrera et al., 2014) นอกจากนี้ยังพบประเด็นเรื่องเงินค่าขนมที่ พบว่า เด็กที่ได้รับเงินค่าขนมมากขึ้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กของผู้ปกครอง ซึ่งอาจบ่งชี้ได้ว่าผู้ปกครองมักให้เงินเด็กไปบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กให้ถูกต้องเหมาะสม

สรุปได้ว่า ปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนตามสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ว่า พฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริโภคอาหารมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณคราบจุลินทรีย์ อธิบายได้ว่า หากนักเรียนมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกต้องเหมาะสมปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟันของนักเรียนก็จะลดลง ทั้งนี้เนื่องจากคราบจุลินทรีย์หรือแบคทีเรียในช่องปากสามารถเกิดและเจริญเติบโตได้ดีเมื่อได้รับสารอาหารประเภทแป้งและน้ำตาล (ชุดิมา ไตรรัตน์วรกุล, 2554) ซึ่งหากเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมการบริโภคที่ดีจะไม่บริโภคอาหารประเภทแป้งและน้ำตาลบ่อยเกินไปจึงทำให้ปริมาณคราบจุลินทรีย์เกิดน้อยกว่าผู้ที่บริโภคอาหารประเภทแป้งและน้ำตาลบ่อย ๆ ซึ่งจากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าเด็กนักเรียนมีพฤติกรรมควรปรับปรุงมากที่สุดคือการรับประทานขนมกรุบกรอบซึ่งมีคะแนนพฤติกรรมดังกล่าวเฉลี่ยต่ำสุด (0.98 คะแนน) สอดคล้องกับรายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ประเทศไทย ที่พบว่า เด็กวัยเรียนมีพฤติกรรมการบริโภคขนมกรุบกรอบมากกว่าการบริโภคอาหารประเภทแป้งและน้ำตาลกลุ่มอื่น ๆ (สำนักทันตสาธารณสุข, 2561)

ในส่วนพฤติกรรมการแปรงฟันกลับพบว่าความถี่ของการแปรงฟันไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียนทั้งปริมาณคราบจุลินทรีย์ เหงือกอักเสบ

และการเกิดโรคฟันผุซึ่งขัดแย้งกับศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมทันตสุขภาพและสภาวะสุขภาพช่องปากของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า เด็กที่ไม่แปรงฟันอย่างสม่ำเสมอ มักมีฟันผุมากกว่าเด็กที่แปรงฟันอย่างสม่ำเสมอ (จันทร์เพ็ญ เกสรราช, นงลักษณ์ ดาวลอย และปองชัย ศิริศรีจันทร์, 2560) แสดงให้เห็นว่ายังไม่สามารถยืนยันได้ว่า การที่นักเรียนแปรงฟันอย่างสม่ำเสมอจะทำให้เกิดคราบจุลินทรีย์ การเกิดเหงือกอักเสบ รวมถึงการเกิดโรคฟันผุลดลงได้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยนี้ที่พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมแปรงฟันอยู่ในระดับดีถึงร้อยละ 83.28 แต่ก็ยังพบเด็กที่มีฟันผุอยู่ ทั้งนี้การป้องกันฟันผุอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ดังเช่นผลงานวิจัยนี้ที่พบว่า ทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธีมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณคราบจุลินทรีย์ และการเกิดโรคฟันผุ อธิบายได้ว่า ถึงแม้นักเรียนจะมีพฤติกรรมแปรงฟันอย่างสม่ำเสมอเพียงใด แต่หากแปรงไม่ถูกวิธีก็ไม่สามารถป้องกันการเกิดคราบจุลินทรีย์และโรคฟันผุได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแปรงฟันที่ถูกต้องนั้นต้องแปรงให้ทั่วครบทุกตำแหน่งในช่องปาก และขัดขจัดคราบเศษอาหารออกให้หมด จึงทำให้สามารถป้องกันฟันผุได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องอิทธิพลของการใช้แปรงสีฟันและเทคนิคการแปรงฟันต่อการลดคราบจุลินทรีย์ พบว่าการแปรงฟันวิธีโมดิฟายด์บาส (Modified Bass technique) สามารถลดปริมาณคราบจุลินทรีย์ได้ดียิ่งขึ้นมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบกับวิธีอื่น (Alanazi et al., 2017) สรุปได้ว่า พฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากมีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตลอดจนผู้ปกครอง นักเรียนต้องดูแลเด็กนักเรียนให้มีพฤติกรรมกรับโรคให้เหมาะสม
2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทันตบุคลากร ครู ผู้ปกครอง ควรมีมาตรการในการควบคุมการแปรงฟันที่ถูกวิธีในโรงเรียนรวมถึงที่บ้าน โดยเฉพาะบริเวณเพดานปากและด้านลิ้น

3. ควรศึกษาปัญหาสภาวะสุขภาพช่องปากเฉพาะเรื่องแบบเจาะลึก จะทำให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำมากขึ้น และจากงานวิจัยนี้จะเห็นได้ว่าทักษะการแปรงฟันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการลดคราบจุลินทรีย์ และการป้องกันโรคฟันผุ จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาวิจัยเชิงทดลองในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการแปรงฟันกับการป้องกันปัญหาสุขภาพช่องปากในกลุ่มเด็กวัยเรียน

เอกสารอ้างอิง

จันทร์เพ็ญ เกสรราช, นงลักษณ์ ดาวลอย และปองชัย ศิริศรีจันทร์. (2560). พฤติกรรมทันตสุขภาพและสภาวะสุขภาพช่องปากของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุรินทร์. *วารสารทันตภิบาล*, 28(2), น. 28-44.

ชุติมา ไตรรัตน์วรกุล. (2554). *ทันตกรรมป้องกันในเด็กและวัยรุ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เพลส บুক.

นัฐวุฒิ โนนภา, พัชพร นามศรี, อนุพงษ์ สอดสี และวสันต์ ปิโนวิเศษ. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทำความสะอาดช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารทันตภิบาล*, 29(1), น. 27-35.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *การสำรวจพฤติกรรมกรับโรคอาหารของประชากร พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี. (2560). *ข้อมูลเพื่อตอบสนอง Service Plan สาขาสุขภาพช่องปาก*. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2560, จาก <https://spb.hdc.moph.go.th/hdc>.

สำนักทันตสาธารณสุข. (2561). *รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ประเทศไทย พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิชย์.

- Alanazi, K. J., Subhan, S. A., Alshehri, H. M., Aljaload, M. M., Aljafary, M. H., Alazmi, M. M. & Fawaz, A. A. (2017). Influence of Tooth Brush Grips and Brushing Techniques on Plaque Removal Efficacy. *J Dent Oral Health*, 4, pp. 1-7.
- Bashirian, S., Shirahmadi, S., Seyedzadeh-Sabounchi, Sh., Soltanian, A. R., Karimi-shahanjarini, A. & Vahdatinia, F. (2018). Association of caries experience and dental plaque with sociodemographic characteristics in elementary school-aged children: a cross-sectional study. *BMC Oral Health*, 18(1). pp. 1-12.
- Greene, J. C. & Vermillion, J. R. (1964). The simplified oral hygiene index. *Journal of the American Dental Association*, 68(1), pp. 7-14.
- Herrera, M. S., Medina-Solis, C.E., Islas-Granillo, H., Lara-Carrillo, E., Scougall-Vilchis, R.J., Escoffié-Ramírez, M., Rosa-Santillana, R. & Avila-Burgos, L. (2014). Sociodemographic, Socio-economic, Clinical and Behavioural Factors Modifying Experience and Prevalence of Dental Caries in the Permanent Dentition. *West Indian Medical Journal*, 63(7), pp. 752-757.
- Loe, H. & Silness, J. (1963). Periodontal disease in pregnancy. I. Prevalence and severity. *Acta Odontologica Scandinavica*, 21, pp. 533-551.
- Niederman, R. & Sullivans, M. T. (1981). Oral Hygiene Skill Achievement Index. *Journal of the Periodontology*, 52(3), pp. 143-156.

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนแห่งหนึ่ง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

Smoking Behaviors of the Students in Senior High School in Kantharawichai District, Maha Sarakham Province

มณฑิรา จันทวารีย์^{1,*} และปิยะณัฐฎ์ จันทวารีย์²
Montira Juntavaree^{1,*} and Piyanut Juntavaree²

รับบทความ 4 กรกฎาคม 2562 แก้ไข 20 กันยายน 2562

ตอบรับ 23 กันยายน 2562

Received 4 July 2019 Revised 20 September 2019

Accepted 23 September 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 158 คน เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional study) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน คือ Multiple logistic regression ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง อายุระหว่าง 15-19 ปี เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.5 ส่วนใหญ่ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 81 สาเหตุที่สูบบุหรี่ คือ อยากรองด้วยตนเอง ร้อยละ 53.3 อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ คือ 15 ปี ร้อยละ 40 มีความรอบรู้ทางสุขภาพ 6 ด้าน ดังนี้ ความรู้ พบว่า อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.90$, S.D. = 0.71) การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.71$, S.D. = 0.15) ทักษะการสื่อสาร พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.01$, S.D. = 0.57) ทักษะการตัดสินใจพบว่ามีอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.83$, S.D. = 0.53) การจัดการตนเองพบว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.87$, S.D. = 0.52) ด้านการรู้เท่าทันสื่อพบว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.23$, S.D. = 0.77) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ คือ ความรอบรู้ทางสุขภาพ ด้านความรู้ เรื่อง การสูบบุหรี่ทำให้มีโอกาสติดยาเสพติดประเภทอื่น (AOR = 1.12; 95% CI = 1.075 to 5.59; P-value = 0.03) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อควบคุมและป้องกันนักสูบหน้าใหม่และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการสูบบุหรี่

คำสำคัญ: ความรอบรู้ทางสุขภาพ การสูบบุหรี่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

¹ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม 44000
Faculty of Science and Technology, Rajabhat Maha Sarakham University, Maha Sarakham 44000, Thailand.

² วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร, อุบลราชธานี 34190
Sirindhorn Public Health College Ubon Ratchathani, Ubon Ratchathani 34190, Thailand

*Corresponding, e-mail: dek-do@hotmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research was to study smoking behaviors and factors affecting to the students in senior high school, Kantharawichai District, Maha Sarakham Province. The sample group consists of 158 senior high school students. The study uses cross sectional study. Questionnaires were used for a data collection. Descriptive statistics that used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, minimum, and maximum and inferential statistics with multiple logistic regression. The research results showed that 59.5 percent of the sample group are male, and 81 percent of the sample group didn't smoke. The reason of smoking is curiosity which was accounted for 53.3 percent. 40 percent of them started smoking at the age of 15. The level of their health literacy in 6 aspects found that knowledge was at a high level ($\bar{X} = 1.90$, S.D. = 0.71). The accessibility of health data was at a moderate level ($\bar{X} = 0.71$, S.D. = 0.15). The communication skill was at a moderate level ($\bar{X} = 2.01$, S.D. = 0.57). The decision making skill was at a high level ($\bar{X} = 1.83$, S.D. = 0.53). Their self-management is at a moderate level ($\bar{X} = 1.87$, S.D. = 0.52). Their media literacy was at a moderate level ($\bar{X} = 2.23$, S.D. = 0.77). The factors related to smoking behaviors were health literacy, knowledge of how smoking increases a chance of substance addiction (AOR = 1.12; 95% CI = 1.075 to 5.59; P-value = 0.03). Involved organizations should control and prevent new smokers and effects of smoking.

Keywords: Health literacy, Smoking behavior, Senior high school

Introduction

Smoking has a disadvantage toward health of the smokers and those who breathe in secondhand smoke. It is also a cause of disability and premature death because cigarettes and cigarette smoke contain substances that are harmful to health in both short term and long term. According to the study, the factors of the smoking of students are an influence of friends, acceptance from seniors, the awareness of a smoking rule in school, the imitation of family members (Tassanee Jongpricha, 2015). National Statistical Office collected a data of the smoking in Thai citizens in 2014. The data showed that 11.4 million out of 54.8 million Thai citizens who were above 15 years old smoked. Those who aged between 25-29 years old were those who had the highest smoking rate. 27.8 percent of the smokers smoked in their own houses.

According to tobacco consumption behaviors nationwide, in 2017, the highest rate of smoking belonged to those who had an educational background of elementary school followed by those who had an educational background of junior high school, those who never studied in senior high school and those with higher education which accounted for 22.0, 5, 18.1, 18.0 and 7.7 percent respectively. Those who had an educational background of higher education had 64.68 percent lower of smoking rate. Thai citizens who were above 15 years old started to smoke for the first time and regularly at the age of 18.1 years old which was a little higher than in 2014 which had the average of starting age of 17.8 years old. When compared each age group in 2017, the adolescents had the average age of start smoking of 16.2 years old which increased from 2014 which

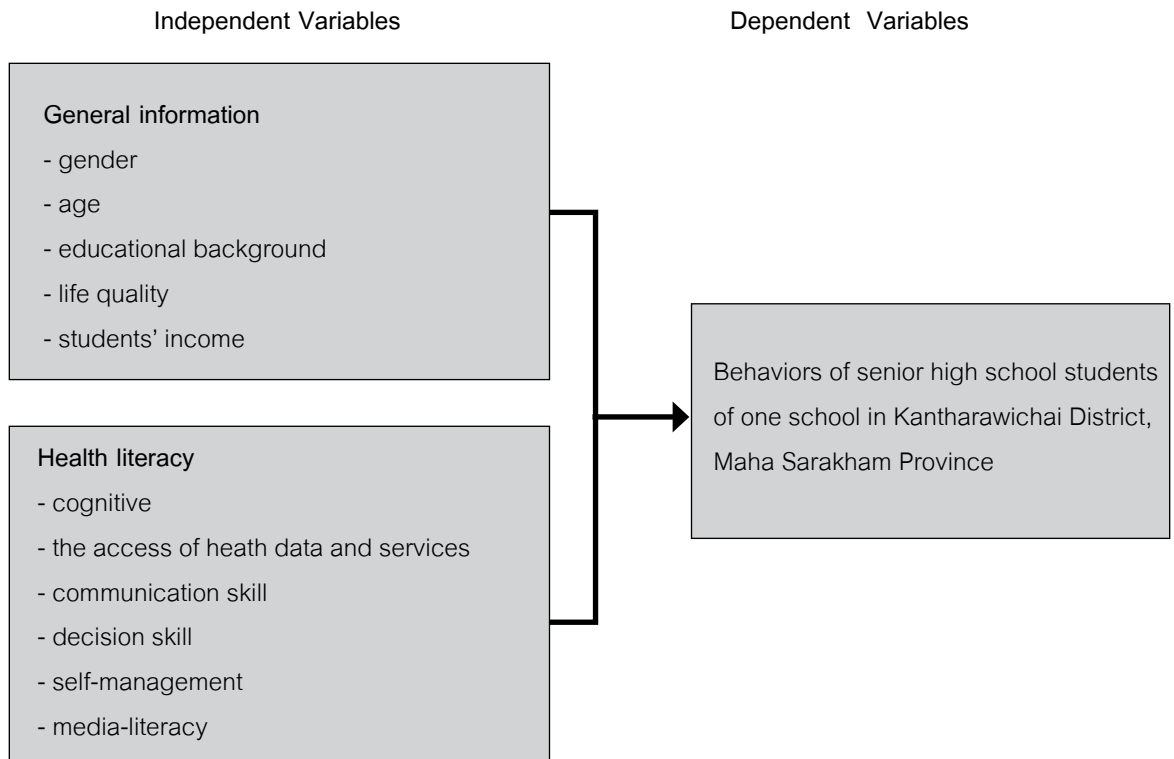
had the average of start smoking of 15.6 years old. The working age group and elderly had a minor difference in starting age of smoking in each year which was between 18-19 years old. From 1991-2017, the tobacco consumption rate of the male population had a smaller decrease when compared to the female population which was 36.42 and 66 percent (National Statistical Office, 2014)

According to the statistics and tobacco consumption situation in Thailand, smoking is an issue that needs to be solved because tobacco is a narcotic that is easy to purchase, and people start to smoke at young age in both female and male. The smokers are more likely to have a risk in using stronger narcotics. (Pornnap Homsin, 2012) Smoking also has negative effects to smokers and people

around them. It occurs long-term health issues. Therefore, the researcher sees a significance in studying and researching about health and smoking in order to assess knowledge about smoking for preventing and solving issues in the present and future. Objective

1. To study health literacy of senior high school students of one school in Kantharawichai District, Maha Sarakham Province.
2. To study smoking behaviors of senior high school students of one school in Kantharawichai District, Maha Sarakham Province.
3. To identify factors related to smoking behaviors of senior high school students of one school in Kantharawichai District, Maha Sarakham Province.

Conception Framework

Research Methods: Analytical study with cross-sectional study

Population and Sample: This research Conducting studies in students of Kantharawichai School Kantharawichai District, Maha Sarakham Province 554 people e, the sample will use the Purposive Sampling in the school is 158 people Senior High School students, which the characteristics of the selected sample were in line with the research objectives..

Research tools: This research uses questionnaires as research tools. The questionnaires consist of 3 parts as follows: **Part 1** general information of sample group **Part 2** aspects of health literacy, this part consists of questions on health literacy. It is divided in 6 part which are cognitive, the access of heath data and services, communication skill, decision-making skill, self-management, and media literacy related to smoking. **Part 3** smoking behaviors

Research tool

The assessment of questionnaires is conducted. Indexes or indicators of questionnaires' quality are content validity, reliability, and discrimination.

1. Content Validity of the research tools: the questionnaires are proposed to specialists in order to check content validity, language, and assessment. The content validity of the tools : IOC of 0.85. The questionnaires are adjusted for use by 3 specialists.

2. Reliability: the researcher improves and adjusts the created questionnaires as suggested by the specialists. The 50 improved questionnaires are used for a try out on senior high school students of Rajabhat Maha Sarakham University Demonstration School, Maha Sarakham who are not the sample group. The reliability test on knowledge is conducted by using: KR-20 (0.74). Data accessibility, communication skill, decision making skill, self-management, and media literacy related to smoking are analyzed by using Cronbach's alpha coefficient (0.88)

Data analysis

1. Data is analyzed by using descriptive statistics. The general information, factors of smoking behaviors, factors influencing tobacco consumption. The data is presented in the table by using frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, minimum, and maximum.

2. The data analysis uses multiple logistic regression for finding factors influencing tobacco consumption of students. Adjusted OR is presented with confidence interval of 95%CI.

Research Results

1. General information of senior high school students of one school in Kantharawichai District, Maha Sarakham Provinve which 158 of students are sample group.

Table 1 General information of senior high school students of one school in Kantharawichai District, Maha Sarakham Province (n = 158)

General information	Number	Percent
1. Age		
15 years old	30	19.0
16 years old	48	30.4
17 years old	53	33.5
18 years old	22	13.9
19 years old	5	3.2
$(\bar{X}) = 16.52$, S.D. = 1.05, Min = 15, Max = 19		
2. Gender		
Male	94	59.5
Female	64	40.5
3. How often does your family member(s) smoke?		
Regularly	34	21.5
Sometimes	42	26.6
Never	82	51.9
4. Hobby		
Gaming	71	44.9
Playing sport	51	32.3
Reading	17	10.8
Drawing	7	4.4
Listening to music	12	7.6

2. The health literacy is divided into 6 aspects as follows Table 2

Table 2 The health literacy is divided into 6 aspects (n = 158)

The health literacy	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation
1. Cognitive understanding of smoking behaviors	1.90	0.71	High level
2. The access of health data and services	0.71	0.15	High level
3. Communication skill	2.01	0.57	High level
4. Decision making in smoking behaviors	1.83	0.53	Moderate level
5. Self- management in smoking behaviors	1.87	0.52	Moderate level
6. Medial literacy about smoking behaviors	2.23	0.77	Moderate level

3. Smoking behaviors, most of the students do not smoke which are 128 students (81 percent). 30 students smoke (19 percent). The reason of smoking of 16 students are curiosity (53.3 percent). The type of tobacco that they smoke the most is cigarette (22 students, 73.3 percent). 19 students smoke 1-4 cigarettes per day (63.3 percent). 22 students smoke occasionally (73.3 percent). 12 students started smoking at the age of 15 (40 percent). Expense used for smoking is 40 baht (36.7 percent). There are 24 students who want to quit smoking (80 percent). The reason they want to stop smoking are a health concern from smoking, wanting to stay healthy, respectively.

Factors related to smoking behaviors

The study used multiple logistic regression with a technique of backward elimination. The study found magnitude of effect as seen in a table below:

of her study find that bachelor's degree male students have knowledge about tobacco at a high level accounted for 64 percent. And result is consistent with Aran Koonkum (2010) who studies Factors Relating to Smoking Prevention Behavior of Male Students in the Upper Secondary Schools under the Jurisdiction of the Office of Ubon Ratchathani Educational Service Area 2. The results find that knowledge about smoking ($\beta = 0.10$). a predictive factors were found to have a linear relationship at the level of .05 of significance ($F = 69.78$, $P = .00$) with the correlation coefficient of .64 And result is consistent with Sombat Dulyarat (2013) who studies Factors Affecting the Youth's Behavior for Cigarette in Mae Hong Son Province The results find that When tested on their knowledge on the danger of smoking, 68.3% of the students did know well about smoking danger This may be because the sample group from the school in Kantharawichai District, Maha Sarakham Province

Table 3 Multiple logistic regression analysis between factors related to smoking behaviors of senior high school students (n = 158)

	Amount	%SK	Crude OR	Adjusted OR	95%CI	P-value
1. Smoking increases chance of other narcotics addition						0.03
Smoke	128	44.68	1	1	1	
Do not smoke	30	58.92	2.70	2.04	1.34 to 3.11	

Discussion

According to the cognitive understanding of smoking behaviors, the study found that most of the students have the knowledge at a high level which accounted for 62.7 percent. This result is consistent with Aparat Ingkapakorn (2015) who studies knowledge and smoking behaviors of male students of bachelor's degree, Kasetsart University. The results

learns from their school through no-smoking in school signs and gains knowledge from a seminar related to dangers of smoking. This makes the sample group have a high level of knowledge.

The access of health data and services related to smoking behaviors of the sample group on overall is at a moderate level. When consider in each aspect,

the aspect of stop-smoking awareness from television or printed media has the highest mean ($\bar{X} = 2.22$, S.D. = 0.68) because the school provides seminars and media related to stop-smoking campaign for the students. Hence, the students can access to media provided by their school.

The communication skill about smoking behaviors of the sample group in overall is at a moderate level. The aspect with the highest mean is being able to suggest other about how to prevent smoking, such as refusing when being asked to smoke ($\bar{X} = 2.25$, S.D. = 0.75). In addition, the students realize the dangers of smoking. The students who have never smoked will mostly refuse when being asked to smoke and be able to advice their friends to not smoke when being asked to.

The decision-making skill about smoking behavior of the sample group in overall is at a highest level. The aspect that has the highest mean is smoking when feeling stressed ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.65). Most of the students feel stressed about family issues or study problems and they are smokers, so they choose to smoke because they believe it helps them feel relaxed. This is a result of nicotine in tobacco which make the smokers feel relaxed when they are smoking.

These results are consistent with Phornpatchara Siriindharadhorn (2013). The study shows that Predictability of attitude towards smoking-avoidance and Emotional Quotient on smoking-avoidance behaviors of secondary school students The study shows that Students decide to smoke because of stress. From studying (80 %)

The self-management skill about smoking behavior of the sample group in overall is at a moderate level. The aspect with the highest mean is choosing another activity to stay away from smoking,

such as exercise ($\bar{X} = 2.28$, S.D. = 0.77). These results are consistent with Chittima Thungproun (2014). The study shows that The effect of self-management program on smoking behavior among non commissioned officers. When self-management is good, such as attending various trainings, it is possible to quit smoking.

The media literacy of smoking behaviors of the sample group in overall is at a moderate level. The aspect with the highest mean is often see brochures about dangers of smoking when visiting a health service facility ($\bar{X} = 2.25$, S.D. = 0.77). Hospital or health promoting hospital will provide brochures about dangers of smoking for students or other people to read and to apply for use in daily life. These results are consistent with Chatchadaporn Parittayapong (2012). The effect of a non-smoking television campaign on the decisions of smokers regarding smoking. The study shows that The form of presentation through diverse media will cause awareness of violence.

There are 30 students who smoke while still studying while the other 128 students do not smoke. The aspects with the highest mean is the reason of smoking is curiosity which accounted for 53.3 percent, followed by feeling frustrated when not smoking which accounted for 43.3 percent. The age that they started smoking is 15 years old which accounted for 40 percent. These results are consistent with Niyom Channuan (2016) who studies smoking situation of students and staffs of Ubon Ratchathani University. The study shows that they start smoking at the age of 16.9 years old because they are influenced by family members, friends or seniors. This makes them curious and want to try smoking. There are the increasing number of new smokers, and there are students who are young and are starting to smoke.

Suggestion

1. Most of the students do not smoke but there are some female and male students who smoke. Therefore, the school should have a policy for preventing smoking in the school area. There should be a serious policy such as checking students' bags before entering the school and patrolling places that students might use for smoking during lunch break and after school.

2. Finding a solution to control and prevent students from smoking as well as effects or dangers from smoking. And Cooperate with other institutions, including educational institution and family in order to solve a smoking problem.

References

- Aparat Ingkakorn. (2015). *Knowledge, Perspective, Behaviors of Male Students' Smoking Behaviors in Bachelor's Degree, Kasetsart University, Bang Khen Campus*. Retrieved December 14, 2018, from [https:// www.tci-thaijo.org](https://www.tci-thaijo.org).
- Aran Koonkum. (2010). *Factors Relating with Smoking Behavior, Prevention of male Students Upper Secondary School Under the Education Area Office, 2nd District, Ubon Ratchathani*. Retrieved December 25, 2018, from [https:// www.tci-thaijo.org](https://www.tci-thaijo.org).
- Chatchadaporn Parittayapong. (2012). *The effect of a non-smoking television campaign on the decisions of smokers regarding smoking*. Retrieved January 31, 2019, from [https:// www.tci-thaijo.org](https://www.tci-thaijo.org).
- Chittima Thungproun. (2014). *The effect of self-management program on smoking behavior among non commissioned officers*. Retrieved February 11, 2019, from [https:// www.tci-thaijo.org](https://www.tci-thaijo.org).
- National Statistical Office. (2014). *Survey on Smoking and Drinking Behaviors of Citizens in 2014*. Bangkok: Population and Social Statistics, Statistical Office of Economy and Society.
- Niyom Channuan. (2016). *Smoking Situation of Students and Staffs of Ubon Ratchathani University: Non-Smoking Project of Ubon Ratchathani*. Retrieved December 14, 2018, from [https:// www.ubu.ac.th](https://www.ubu.ac.th)
- Phornpatchara Siriindharadhorn. (2013). *Predictability of attitude towards smoking-avoidance and Emotional Quotient on smoking-avoidance behaviors of secondary school students*. Retrieved February 11, 2019, from [https:// www.tci-thaijo.org](https://www.tci-thaijo.org).
- Pornnapa Homsin. (2012). *Predictors of smoking up take among thai male adolescents: early smoking stages*. Retrieved December 25, 2018, from [https:// www.tci-thaijo.org](https://www.tci-thaijo.org).
- Sombat Dulyarat. (2013). *Factors Affecting the Youth's Behavior for Cigarette in Mae Hong Son Province*. Retrieved February 11, 2019, from [https:// www.tci-thaijo.org](https://www.tci-thaijo.org).
- Tassanee Jongpricha. (2015). *Smoking behavior of students at Chan Kasem Rajabhat University*. Retrieved December 25, 2018, from [https:// www.tci-thaijo.org](https://www.tci-thaijo.org).

การพัฒนาเครื่องมือคัดกรองความผิดปกติเด็ก ที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก ในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก

The Development of the Screening Tool Toddlers & Young Children at Risk for Autism Spectrum Disorders

พัชรีวรรณ คุณชื่น^{1,*}

Patchreewan Kunchune^{1,*}

รับบทความ 4 สิงหาคม 2562 แก้ไข 17 กันยายน 2562

ตอบรับ 18 กันยายน 2562

Received 4 August 2019 Revised 17 September 2019

Accepted 18 September 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสร้างแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 520 คน โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบคัดกรองด้านความแม่นยำของเนื้อหา ได้ข้อคำถามจำนวน 36 ข้อ จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลในครูผู้สอนเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก ที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง ค่าความเชื่อมั่น และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า แบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่สร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงตรง (Validity) ระหว่าง .80 -1.00 ซึ่งพิจารณาได้ว่ามีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการคัดกรองได้ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability = α) ทั้งในภาพรวมและรายด้านได้แก่ ด้านการสื่อสารสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และด้านพฤติกรรมและความสนใจอยู่ในระดับดีมาก ($\alpha = .91, .84$ และ $.87$ ตามลำดับ) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบ Modified Checklist for Autism in Toddlers (M-CHAT) กับแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ $.97$ ซึ่งพิจารณาได้ว่าแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กมีความสัมพันธ์กันสูงมากสามารถนำมาใช้ในการคัดกรองเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กได้

คำสำคัญ: เด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก เด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก การคัดกรอง

¹ ศูนย์พัฒนาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ 10110

Development Center for Special Education, Faculty of Education, Srinakharinwirot university, Bangkok, 10110, Thailand

* Corresponding author, e-mail: patchreewan.swu@gmail.com

ABSTRACT

The objective of this research was to develop the screening tool in toddlers and young children at risk for Autism Spectrum Disorders (ASD). The sample of this research were 520 toddlers and young children in Preschool Child Development Center in Bangkok. Teachers who supervised the children acted as the assessors. The research instrument was the screening scale in toddlers and young children at risk for Autism Spectrum Disorders (ASD). the questionnaire was sent to the experts for further verification and confirmation on its validity of criterion and content. 36 items of questions were concluded and trialed with teachers who supervised the children acted as the assessors in Preschool Child Development Center in Bangkok. Data collected were then analyzed to determine the reliability, validity, and Pearson's correlation coefficient.

The results of this research indicated that the validity of the developed screening scale in toddlers and young children at risk for Autism Spectrum Disorders (ASD) was between .80 and 1.00. This implied that the scale quality was acceptable and could be practically used for screening. The reliability (α) of the screening scale for both overall and individual aspects, including social communication and social interaction and behavior and interest were at a very good level ($\alpha = .91, .84, \text{ and } .87$, respectively). For the correlation coefficients between Modified Checklist for Autism in Toddlers (M-CHAT) and the reliability (α) of the developed screening scale was .97. This implied that the developed screening scale had very high correlation and could be practically applied to screen toddlers and young children at risk for Autism Spectrum Disorders (ASD).

Keywords: Children at risk for Autism Spectrum Disorders (ASD), Toddlers and young children, Screening

บทนำ

เด็กในกลุ่มอาการออทิสติก คือกลุ่มอาการที่มีความผิดปกติด้านพัฒนาการเด็ก มีสาเหตุมาจากความผิดปกติของโครงสร้างหรือสารเคมีบางอย่างของสมอง แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นสมองส่วนใดทำให้เกิดความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคม และความผิดปกติอื่น ๆ ที่พบร่วมด้วย โดยที่เด็กในกลุ่มอาการออทิสติกแต่ละคนมีระดับความรุนแรงไม่เท่ากัน เด็กในกลุ่มอาการออทิสติกบางคนแสดงความผิดปกติในวัยเด็กเล็ก เช่น ไม่สบตา ไม่สนใจสิ่งรอบข้าง หรือไม่ยิ้ม หรือเด็กในกลุ่มอาการออทิสติกบางคนอาจจะมีพัฒนาการปกติในช่วงสองสามเดือนแรก หรือวัยหัดเดินและจะเห็นเด่นชัดขึ้นเมื่อเด็กในกลุ่มอาการออทิสติกมีอายุมากขึ้น (Mayo Clinic Staff, 2019) จากการศึกษาพบว่าเด็กในกลุ่มอาการออทิสติกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้จากรายงานการสำรวจของประเทศสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2557 พบว่า เด็กในกลุ่ม

อาการออทิสติกมีถึง 1 ต่อ 68 คน แต่ล่าสุด ปี พ.ศ. 2559 มีโอกาสพบ 1 ต่อ 59 คน (Centers for Disease Control and Prevention, 2019) และจากการสำรวจอย่างเป็นทางการของประเทศไทย คาดว่าความเสี่ยงน่าจะไม่ต่างจากในระดับโลกมากนักประมาณการณ์ว่า ปัจจุบันในประเทศไทยระบุว่ามีเด็กในกลุ่มอาการออทิสติกกว่า 3 แสนคนหรือทุก ๆ 1,000 คน พบเด็กในกลุ่มอาการออทิสติก 6 คน และดูเหมือนว่าแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เช่นเดียวกัน กับเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในวัยหัดเดินและวัยเด็กเล็ก จะพบ 1:161 คน คาดว่าทั่วประเทศมีประมาณ 18,220 คน (กรมสุขภาพจิต, 2562) ซึ่งถือเป็นอัตราส่วนที่สูงมาก และคาดการณ์ได้ว่าอุบัติการณ์น่าจะเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เด็กกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งสามารถเข้าเรียนในระบบปกติมากขึ้นจากข้อมูลของสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะ

กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้สำรวจข้อมูลเด็กในกลุ่มอาการออทิสติกที่เข้าเรียนในระบบปกติ ในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวน 5,949 คน ในปี พ.ศ. 2561 มีเด็กในกลุ่มอาการออทิสติก ในโรงเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติเพิ่มมากขึ้น ถึงจำนวน 6,289 คน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ งานข้อมูลสารสนเทศ, 2562) จะเห็นได้ว่าเด็กในกลุ่มอาการออทิสติก ได้เข้าสู่ในระบบโรงเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติมากขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อเด็กในกลุ่มนี้ที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น มีปัญหาในการเข้าสังคม สภาพจิตใจ และทักษะด้านวิชาการ ซึ่งแสดงถึงเด็กในกลุ่มอาการออทิสติกที่จะไม่ได้รับการดูแลและพัฒนาความสามารถอย่างเต็มที่ถึงแม้ว่าเด็กในกลุ่มนี้จะมีความผิดปกติที่ไม่หายขาด แต่ก็พบว่าเด็กในกลุ่มนี้สามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ บางคนสามารถเรียนจนจบและดำรงชีวิตได้เหมือนคนปกติ แต่จะต้องมีปัจจัยหลายอย่าง เช่น เด็กมีระดับไอคิวมากกว่า 70 หรือไม่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาร่วมด้วย ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับการที่เด็กในกลุ่มอาการออทิสติกได้รับการวินิจฉัยและการช่วยเหลือตั้งแต่วัยหัดเดินและวัยเด็กเล็กซึ่งจะมีโอกาสพัฒนาได้มากกว่าที่จะช่วยเหลือเมื่อเด็กในกลุ่มอาการออทิสติกมีอายุมากขึ้น ดังนั้นถ้าเด็กในกลุ่มอาการออทิสติกได้รับการคัดกรองตั้งแต่วัยหัดเดินและวัยเด็กเล็กจะทำให้สามารถช่วยเหลือ หรือพัฒนาเด็กในกลุ่มนี้ได้เร็ว เนื่องจากสมองของเด็กในช่วงวัยหัดเดินและวัยเด็กเล็กจะมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วถึงแม้ว่าไม่หายขาดแต่เด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกจะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้น ช่วยเหลือตนเองได้ สามารถใช้ชีวิตได้เหมือนเด็กปกติ สื่อสารได้ สามารถเข้าโรงเรียนได้ตามวัย (พิมพาภรณ์ กลั่นกลิ่น, 2555, น. 5-7) การคัดกรองเพื่อค้นหาเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในปัจจุบันแบบคัดกรองที่มีอยู่ในปัจจุบันจะเน้นช่วงอายุ 6-12 ปี หรือเด็กในวัยเรียน แต่ยังไม่มียแบบคัดกรองของเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กสำหรับครูผู้สอนไว้ช่วยตรวจสอบเบื้องต้น จึงทำให้เด็กวัย

หัดเดินและเด็กเล็กไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือถูกส่งต่อไปยังแพทย์ นักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องเพื่อรับการประเมินและวินิจฉัยเพิ่มเติม ซึ่งเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก ถ้าค้นพบได้เร็วก็สามารถช่วยเหลือได้ทัน่วงที่สามารถวางแผนการดูแลช่วยเหลืออย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ในทางกลับกันถ้าพบได้ช้าเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก ก็จะมีเติบโตมาพร้อมกับปัญหาที่รุนแรง และมีผลกระทบที่ตามมาอีกมาก เช่น ปัญหาการดูแลตนเองในชีวิตประจำวัน ปัญหาการสื่อสาร ปัญหาด้านสัมพันธภาพกับคนรอบข้าง ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรม ผลกระทบที่ตามมาไม่ได้เกิดเฉพาะกับตัวเด็กเท่านั้น แต่กระทบต่อผู้คนรอบข้างทุกคนที่อยู่กับเด็กด้วยทำให้เกิดความเครียด วิตกกังวลหรือซึมเศร้าตามมา (ทวีศักดิ์สิริวิรัตน์เรขา, 2560, น. 8)

จากสภาพปัญหาความจำเป็นที่ต้องมีแบบคัดกรองเพื่อค้นหาเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่เสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกสำหรับครูผู้สอนได้คัดกรองเพื่อทำการช่วยเหลือผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก เพื่อเป็นแบบคัดกรองมาตรฐานช่วยให้ครูผู้สอนสามารถคัดกรองเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่เสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกได้อย่างถูกต้อง แม่นยำและสามารถส่งต่อไปยังแพทย์ นักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องเพื่อรับการประเมินและวินิจฉัยเพิ่มเติม ส่วนครูผู้สอนสามารถช่วยเหลือเด็กให้เข้าสู่กระบวนการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมตั้งแต่แรกเริ่มซึ่งจะทำให้เด็กมีพัฒนาการใกล้เคียงเด็กปกติมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบคัดกรองโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC

2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบคัดกรอง ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับแบบประเมินออทิสติกที่ได้มาตรฐาน ด้วยสูตรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลำดับขั้นตอนในการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก ในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก จากศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 25,975 คน (ข้อมูล กันยายน 2560)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก ที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ออกเป็น 3 ขนาด ตามจำนวนเด็กได้ทั้งหมด จำนวน 6 ศูนย์ ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนร่วมใจพัฒนา, ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนอาคารสงเคราะห์อ่อนนุช 86, ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนกระทู้มเสื่อปลา, ศูนย์สงเคราะห์เด็กในอาคารสงเคราะห์รามอินทรา, ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิต และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดศาลาแดง จำนวนเด็กทั้งหมด 520 คน และงานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่โครงการ 063/61X

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านการสื่อสารทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จำนวน 14 ข้อ และด้านพฤติกรรมความสนใจ จำนวน 22 ข้อ รวมทั้งหมด 36 ข้อ โดยคัดกรองรายบุคคล

คำนิยามศัพท์

1. เด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีลักษณะหรือพฤติกรรมที่แตกต่างจากพัฒนาการของเด็กปกติที่สามารถสังเกตได้ตั้งแต่เด็กมีอายุ 16 เดือนจนถึง 5 ขวบ ลักษณะ หรือพฤติกรรมเหล่านี้เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการสื่อสารทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และด้านพฤติกรรม ความสนใจ

2. การคัดกรอง (Screening Tool) หมายถึง การคัดกรองเด็กเพื่อค้นหาเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก โดยใช้แบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก ในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบประเมินนี้ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จำนวน 14 ข้อ และด้านพฤติกรรม ความสนใจ จำนวน 22 ข้อ รวมทั้งหมด 36 ข้อ สำหรับครูผู้สอน และสิ่งสำคัญ แบบคัดกรองนี้มีความแตกต่างจากแบบคัดกรองอื่น ๆ คือเป็นแบบคัดกรองที่มีภาพประกอบในแต่ละข้อคำถาม ใช้เวลาในการคัดกรองคนละประมาณ 20 นาที

3. เด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก หมายถึง เด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก (Toddlers & Young Children) ที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 16 เดือน ถึง 5 ขวบ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ พัฒนาการของเด็กแรกเกิด - 5 ปี ประวัติการพัฒนาระบบประสาท พัฒนาการในประเทศไทย (กรมสุขภาพจิต, 2562) คู่มือการวินิจฉัยโรคทางจิตเวช โดยสมาคมจิตแพทย์อเมริกันฉบับที่ 5 (DSM V) เกณฑ์ในการวินิจฉัยเด็กในกลุ่มอาการออทิสติก (The American Psychiatric Association, 2019) Quotient (AQ) Ages 4-11: Scoring Key (Allison C & Auyeung B, & Baron-Cohen S, 2012) และ Modified Checklist for Autism in Toddlers (M-CHAT) ตามแนวคิดของ Robins, Fein and Barton (นิชรา เรืองดารกานนท์, ผู้แปลและเรียบเรียง, 2562) นำข้อมูลที่เกิดจากการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาเป็นข้อคำถาม

2. วิเคราะห์ปัญหาการประเมินพัฒนาการเด็กในปัจจุบัน พิจารณาข้อสำคัญของแต่ละช่วงอายุของเด็ก พิจารณาความเหมาะสมด้านความตรงตามโครงสร้างทฤษฎี (Construct validity) ความทันสมัย ความเป็นไปได้ ในการใช้ประเมิน ความเข้าใจได้ของข้อคำถามแต่ละข้อ และทำการคัดเลือกข้อที่ไม่เหมาะสมออกหรือทำการปรับแก้ข้อคำถามให้มีความชัดเจน และเหมาะสม โดยศึกษาแนวการสร้างแบบประเมินจากแบบประเมิน Modified Checklist for Autism in Toddlers (M-CHAT) และ The Child Autism Spectrum Quotient (AQ) Ages 4-11: Scoring Key โดยผู้วิจัยได้นำแบบประเมินทั้ง 2 แบบ มาสร้างเป็นแบบคัดกรองสำหรับเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก ในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก และผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบข้อคำถามในแบบคัดกรองกับเกณฑ์การวินิจฉัย และ DSM 5 (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) พบว่า ข้อคำถามครอบคลุมอาการหลักตามเกณฑ์การวินิจฉัยใหม่ทั้งหมด แบบประเมินนี้ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จำนวน 14 ข้อ และด้านพฤติกรรม ความสนใจ จำนวน 22 ข้อ รวมทั้งหมด 36 ข้อ

2. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดย

2.1 นำแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่พัฒนาขึ้น ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความตรงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์การทำงานด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็ก เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อความและลักษณะพฤติกรรม คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องซึ่งมีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป (Rovinelli and

Hambleton, 1977, pp. 49-60) และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้คัดกรองเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก ในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก

2.2 นำข้อมูลมาตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยการนำไปประเมินเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 520 คน

2.3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับแบบประเมินออทิสติกที่ได้มาตรฐาน ด้วยสูตรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน จากนั้นนำผลที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์การทำงานด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 ท่านประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล กำหนดเกณฑ์แบ่งระดับอาการออทิสติก

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการเขตที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 6 ศูนย์ ในกรุงเทพมหานคร โดยแจ้งวัตถุประสงค์ รายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา สถานที่ และผู้รับผิดชอบในการประสานงาน

3.2 อบรมทำความเข้าใจแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กให้กับครูผู้สอน

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับเด็กกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล ระหว่างวันที่ 1 - 15 กรกฎาคม 2562

3.4 รวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ จัดทำแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก ฉบับสมบูรณ์ พร้อมคำอธิบายในการใช้แบบคัดกรอง พร้อมทั้งจัดทำเกณฑ์แบ่งระดับอาการภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก แล้วดำเนินการจัดทำฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กโดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์การทำงานด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และเนื้อหาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อความและลักษณะพฤติกรรมคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 1.00 โดยเลือกรายการประเมินที่มีค่า IOC (Index of Item - Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างแบบคัดกรองฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับแบบประเมิน ออทิสติกที่ได้มาตรฐาน ด้วยสูตรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก มีผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก จำแนกเป็นรายด้าน

รายการประเมิน	ค่าดัชนีสอดคล้อง	ความหมาย
ด้านการสื่อสารทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จำนวน 14 ข้อ	.80 -1.00	ใช้ได้
ด้านพฤติกรรม, ความสนใจ จำนวน 22 ข้อ	.80 -1.00	ใช้ได้

จากตาราง 1 แสดงว่า แบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กจำแนกเป็นรายด้าน โดยด้านการสื่อสารทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (จำนวน 14 ข้อ) และด้านพฤติกรรม, ความสนใจ (จำนวน 22 ข้อ) มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง .80 -1.00 ซึ่งพิจารณาได้ว่าแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กมีคุณภาพ สามารถนำมาใช้ในการคัดกรองได้

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก โดยติดต่อประสานงานกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 6 ศูนย์ นำแบบคัดกรองฯ ไปให้ครูผู้สอนประเมินเด็กวัยหัดเดินและเด็ก จำนวน 520 คน มีผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก

รายการประเมิน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item - total correlation=r)	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability= α)
ด้านการสื่อสารสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (14 ข้อ)	อยู่ระหว่าง .82 - .83	.84
ด้านพฤติกรรมและความสนใจ (22 ข้อ)	อยู่ระหว่าง .86 - .87	.87

ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Reliability= α) ในภาพรวมเท่ากับ .91

จากตารางที่ 2 พบว่า แบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กในด้านการสื่อสารสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability = α) ในระดับดีมาก เท่ากับ .84 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item - total correlation = r) อยู่ระหว่าง .82 - .83 ด้านพฤติกรรมและความสนใจมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability = α) ในระดับดีมากเท่ากับ .87 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item - total correlation = r) อยู่ระหว่าง .86 - .87 และในภาพรวมแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability = α) ในระดับดีมาก เท่ากับ .91

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับแบบประเมินออทิสติกที่ได้มาตรฐานด้วยสูตรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน จากการที่ได้นำแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำไปให้ครูผู้สอน ประเมินเด็กวัยหัดเดินและเด็ก จำนวน 520 คน และพบว่าเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก จำนวน 72 คน จากนั้นนำแบบประเมิน M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) ซึ่งเป็นแบบประเมินที่ได้มาตรฐานให้ครูผู้สอนประเมินเด็กที่ถูกคัดกรองว่ามีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ระหว่างแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับแบบประเมิน M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) ด้วยสูตรการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) มีผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy})	แปลผล
.97	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กกับแบบประเมิน M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) ที่ได้มาตรฐาน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ซึ่งพิจารณาได้ว่าแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสัมพันธ์กันสูงมาก และมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการคัดกรองได้

4. เกณฑ์การประเมินผลของแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการหาคุณภาพของแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเทียบกับแบบ M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) ประเมินออทิสติกที่ได้มาตรฐาน มีผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เกณฑ์มาตรฐานแบ่งระดับอาการของเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก

แบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก (72 คะแนน)	ระดับอาการ
24 - 72	มีภาวะเสี่ยงอาการออทิสติก ระดับรุนแรง
11 - 23	มีภาวะเสี่ยงอาการ ออทิสติก ระดับปานกลาง
คะแนน 10 คะแนนลงมา	มีภาวะเสี่ยงอาการออทิสติก ระดับเล็กน้อย

จากตารางที่ 4 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดิน และเด็กเล็ก จำนวน 3 ท่าน แบ่งระดับอาการของกลุ่มเด็กออทิสติก ผลการวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งระดับอาการ ออกเป็น 3 ระดับ คือ ค่าคะแนนตั้งแต่ 24 คะแนนขึ้นไป มีภาวะเสี่ยงอาการออทิสติก ระดับรุนแรงมาก ค่าคะแนนระหว่าง 11-23 มีภาวะเสี่ยงอาการออทิสติก ระดับปานกลาง และค่าคะแนน 10 คะแนนลงมา มีภาวะเสี่ยงอาการออทิสติก ระดับเล็กน้อย

อภิปรายผล

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดิน และเด็กเล็ก มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability = α) ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และด้านพฤติกรรมและความสนใจ อยู่ในระดับดีมาก ($\alpha = .92, .84$ และ $.87$ ตามลำดับ) พิจารณาความเชื่อมั่นที่ได้พบว่า มีค่าสูงกว่า 0.70 ซึ่งบุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2545, น. 117) กล่าวว่า เกณฑ์พิจารณาความเชื่อมั่นควรมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543, น.317) กล่าวว่า ค่าความเชื่อมั่นควรอยู่แถว 0.75 จะเหมาะสมกว่าฟิลด์, แอนดี้ (Field, Andy, 2019) เสนอแนะว่า ควรใช้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของแบบคัดกรองกลุ่มอาการออทิสซึมในเด็กอายุไม่เกิน 2 ปี (ชลทิพย์ ทรัพย์วิเชียร, 2557) มีค่าความเชื่อมั่นแบบคัดกรองกลุ่มอาการออทิสซึมในเด็กอายุไม่เกิน 2 ปี ทั้งฉบับเท่ากับ .94 สอดคล้องกับงานวิจัยที่หาความเชื่อมั่นของแบบคัดแยกเด็กปฐมวัยที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ผลการศึกษาแบบคัดแยกเด็กปฐมวัยที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านมีค่าความเชื่อมั่นแต่ละชุด คือ ชุดที่ 1 การรู้จักตัวอักษร ชุดที่ 2 การรู้จักชื่อและเสียงของตัวอักษร ชุดที่ 3 การวิเคราะห์เสียง

ชุดที่ 4 การวิเคราะห์เสียงคล้องจอง และชุดที่ 5 การประสมเสียง แต่ละชุดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85, .80, .81, .82 และ .87 ตามลำดับ (ดารณี ศักดิ์ศิริผล, 2561) จึงแสดงให้เห็นว่าแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดิน และเด็กเล็กที่สร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นสูง เป็นที่น่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการคัดกรองได้

2. ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดิน และเด็กเล็ก กับแบบประเมิน M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) แบบประเมินออทิสติกที่ได้มาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระหว่างแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดิน และเด็กเล็ก กับแบบประเมิน M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) แบบประเมินออทิสติกที่ได้มาตรฐาน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) โดยผู้วิจัยได้นำแบบประเมิน M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) แบบประเมินออทิสติกที่ได้มาตรฐาน ให้ครูผู้สอนนำไปประเมินซ้ำอีกครั้งกับกลุ่มเด็กที่ถูกคัดกรองว่ามีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก จำนวน 72 คน ที่ได้ถูกคัดกรองจากแบบคัดกรองที่สร้างขึ้นเพื่อหาความสัมพันธ์กันระหว่างแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กกับแบบประเมิน M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) ที่ได้มาตรฐาน พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 แบบคัดกรองทั้งสองมีความสัมพันธ์กันสูงมาก แสดงให้เห็นว่าแบบคัดกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบคัดกรองที่มีคุณภาพสามารถคัดกรองเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก และมีความสอดคล้องกันในการคัดกรองของแบบประเมิน M-CHAT ซึ่งเป็นไปตามหลักการสร้างเครื่องมือดังที่ Pallant, J. (2013, p. 345); Hinkle, William & Stephen (1998, p.118) และกัลยา วานิชย์บัญชา (2561, น. 25-26)

กล่าวได้ว่า ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงก็แสดงว่า แบบประเมินที่สร้างขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์สูงโดยถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .80 - .99 ถือว่า แบบประเมินมีความสัมพันธ์สูง ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .60 - .79 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .40 - .59 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .20 - .39 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .00 - .19 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ หรือ ไม่มีความสัมพันธ์

3. กำหนดเกณฑ์คะแนนระดับอาการเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก ของแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กจากการนำผลคะแนนที่ได้จากการนำแบบประเมิน M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) แบบประเมินออทิสติกที่ได้มาตรฐานให้ครูผู้สอนนำไปประเมินซ้ำอีกครั้งกับกลุ่มเด็กที่ถูกคัดกรองว่ามีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก จำนวน 72 คน นำผลที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพแบบคัดกรองฯ กำหนดเกณฑ์คะแนนระดับอาการเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกโดยเทียบกับแบบประเมิน M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) ที่ได้มาตรฐาน โดยแบบประเมิน M-CHAT ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและการวิเคราะห์คุณภาพตามเกณฑ์มีความไวเท่ากับ 0.92 และค่าจำเพาะ 0.99 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก (พัฒนาไค ฟินทูนันท์, วีระศักดิ์ ชลไชยะ และจันทิทิตา พฤกษานานนท์, 2552, น. 226) ผลการวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งระดับอาการของกลุ่มเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดิน และเด็กเล็ก ออกเป็น 3 ระดับคือ ค่าคะแนนตั้งแต่ 24 คะแนนขึ้นไป มีภาวะเสี่ยงอาการออทิสติกระดับรุนแรงมาก ค่าคะแนนระหว่าง 11 - 23 มีภาวะเสี่ยงอาการออทิสติก ระดับปานกลาง และค่าคะแนน 10 คะแนนลงมา มีภาวะเสี่ยงอาการออทิสติก ระดับเล็กน้อย

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. เนื่องจากการทำแบบคัดกรองที่ได้เป็นการสะท้อนถึงการรับรู้และมุมมอง (Perception) ของครูในการสังเกตพฤติกรรมเด็กที่แสดงออก จึงเป็นข้อจำกัดของแบบคัดกรองดังนั้นการที่จะให้ครูทำแบบคัดกรองครูควรรู้จักเด็ก และได้มีโอกาสสังเกตพฤติกรรมของเด็กไม่ต่ำกว่า 6 เดือน
2. แบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก เป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการ “คัดกรอง (Screening)” เพื่อค้นหาเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก “ไม่ใช่” เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการ “วินิจฉัย (Diagnosis)” เด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก
3. แบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก มีประโยชน์สำหรับครู หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกเบื้องต้น สามารถคัดกรองเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็กที่เสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติก ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และสามารถส่งต่อไปยังแพทย์ นักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องเพื่อรับการประเมินและวินิจฉัยเพิ่มเติม ส่วนครูผู้สอนสามารถช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมตั้งแต่แรกเริ่มซึ่งจะทำให้เด็กมีพัฒนาการใกล้เคียงเด็กปกติมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้สนใจอาจนำแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานที่/ภูมิภาคอื่นเพื่อจะได้เป็นข้อมูลรวม เพื่อเป็นเกณฑ์ปกติและเกณฑ์การตัดสินในระดับประเทศต่อไป
2. ผู้สนใจอาจปรับปรุงแบบคัดกรองความผิดปกติเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อกลุ่มอาการออทิสติกในเด็กวัยหัดเดินและเด็กเล็ก แล้วนำไปทดลองใช้

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2562ก). *เปิดประตูสู่ออกาส...*
 “วันออกทิสติกโลก” 2 เมษายน. สืบค้นเมื่อ 25
 กรกฎาคม 2562, จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=2771>
- _____. (2562ข). *คู่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็กแรกเกิด
 5 ปีสำหรับผู้ปกครอง*. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2562,
 จาก <https://thaichilddevelopment.com/images/doc/Ebook1.pdf>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). *สถิติสำหรับงานวิจัย
 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลทิพย์ ภัยวิเชียร. (2557). *แบบคัดกรองกลุ่มอาการ
 ออทิสซึมในเด็กอายุไม่เกิน 2 ปี. สุขภาพจิตแห่ง
 ประเทศไทย, 22(1), น. 1-10.*
- ดารณี ศักดิ์ศิริผล. (2561). *การพัฒนาแบบคัดแยก
 เด็กปฐมวัยที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการมีความ
 บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน.
 วิชาการศึกษาศาสตร์, 19(1), น. 234-243.*
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2560). *การคัดกรอง สุขภาพจิต
 เด็กวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: ปิยอนด์พับลิชชิง.
- นิชรา เรืองดารกานนท์, ผู้แปล และเรียบเรียง. (2562).
*Modified Checklist for Autism in Toddlers
 (M-CHAT)*. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2562,
 จาก https://med.mahidol.ac.th/sites/default/files/public/pdf/M-CHAT_Thai%20version.pdf
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การประเมินการ
 เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิดและวิธีการ
 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พัฒนาไฉล พินทุพันธ์, วีระศักดิ์ ชลไชยะ และจันทิชาติ
 พฤษานานนท์. (2552). *การคัดกรองโรค
 ออทิสติกด้วยเครื่องมือคัดกรอง M-CHAT
 และ CHAT ส่วน B ในเด็กที่มีพัฒนาการทางภาษา
 ล่าช้า. กุมารเวชศาสตร์, 38(3), น. 221-229.*
- พิมพ์ภรณ์ กลั่นกลิ่น. (2555). *การสร้างเสริมสุขภาพเด็ก
 ทุกช่วงวัย*. กรุงเทพฯ: คลังนานาชาติ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัย
 ทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยา
 สาส์น.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, งานข้อมูลสารสนเทศ.
 (2562). *รายงานนักเรียน ของโรงเรียนปกติทั่วไป
 จัดการเรียนรวม*. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2562,
 จาก http://203.159.157.29/set_index/index.php?page=student-special.php
- Centers for Disease Control and Prevention. (2019).
Data & Statistics on Autism Spectrum Disorder.
 Retrieved June 24, 2019, from <https://www.cdc.gov/ncbddd/autism/data.html>
- Field, A. (2005). *Project 3: Design Questionnaire*.
 Retrieved May 12, 2019, from <http://www.sussex.ac.uk/users/andyf/teaching/rm2/project3.pdf>
- Hinkle, D.E & William ,W. & Stephen G. J. (1998).
*Applied Statistics for the Behavior Sciences
 (4th ed.)*. New York: Houghton Mifflin.
- Mayo Clinic Staff. (2019). *Autism spectrum disorder*.
 Retrieved July 23, 2019, from <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/autism-spectrum-disorder/symptoms-causes/syc-20352928?p=1>
- Pallant, J. (2013). *SPSS survival manual*. NY:
 McGraw-Hill International.
- Rovinelli, R. J. and Hambleton, R. K. (1977) On the
 Use Content Specialists in the Assessment of
 Criterion Reference Test Item Validity. *Dutch
 Journal of Educational Research*. 2, pp. 49-60.
- The American Psychiatric Association. (2019). *The
 Diagnostic and Statistical Manual. Fifth Edition*.
 Retrieved June 11, 2019, from <https://images.pearsonclinical.com/images/assets/basc-basc3resourc>

การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว

The Development of Waggle Courtier Doll Molding

ณัฐวิทย์ คงศรีชาย¹ และอมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์^{2, *}
Nuttawit Khongsrichay¹ and Amornrat Anunvrapong^{2, *}

รับบทความ 27 พฤษภาคม 2562 แก้ไข 19 กันยายน 2562

ตอบรับ 21 กันยายน 2562

Received 27 May 2019 Revised 19 September 2019

Accepted 21 September 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่นิยมของผู้บริโภค และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำโดยการสร้างภาพร่าง 3 มิติ และผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว 4 รูปแบบ และทำการประเมินเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยใช้คำถามปลายเปิด ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกภาพร่าง 3 มิติ รูปแบบที่ 1 เนื่องจากมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้สร้างเป็นผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบมากที่สุด ทำการสร้างผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการออกแบบ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจความแข็งแรงทนทานของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) 2) ด้านความสวยงาม ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามประณีตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$) 3) ด้านประโยชน์ใช้สอย ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยในการใช้งานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) และ 4) ความพึงพอใจโดยรวมพบว่าผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$)

คำสำคัญ: พัฒนาผลิตภัณฑ์ ตุ๊กตาวัง การเคลื่อนไหว

^{1, 2} สาขาวิชาการศึกษาพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพฯ 10120

^{1, 2} Program of Thai Wisdom Product Development, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok 10120 Thailand

*Corresponding author, e-mail: amornrat.a@mail.rmutk.ac.th

ABSTRACT

This study aimed to investigate the customers demand on waggie courtier doll molding, to develop waggie courtier doll molding that answers the customers demand, and to evaluate customers' satisfaction toward the waggie courtier doll molding. The four three-dimensional (3D) pattern of waggie courtier doll molding were designed. The pattern will be evaluated and used in further step. The participants were five expertises who are expert in manufacturing and product design. Research instrument is an open-ended questionnaire. Pattern number 1 was selected by the expertises because it was the most suitable pattern for the waggie courtier doll molding. The model of waggie courtier doll molding was made. The product will be used as the sample in customers' satisfaction of evaluation step. The participants were 50 customers who are interesting in waggie courtier doll molding. The research instrument was customers' satisfaction questionnaire. The highest customers' satisfaction score in each aspect was: 1) product design aspect; the customers satisfied the concordant of material and product ($\bar{X} = 4.96$); 2) the beauty of product, the consumers are satisfied with the delicate and neat of product ($\bar{X} = 4.94$); 3) the usefulness aspect, the customers satisfied the safe use of product ($\bar{X} = 4.70$), and 4) the satisfaction toward whole product, the waggie courtier doll molding gained the customer satisfaction in highest level ($\bar{X} = 4.76$).

Keywords: Product development, Courtier doll molding, Waggle

บทนำ

การทำตุ๊กตาของประเทศไทยจากหลักฐานที่พบเป็น ตุ๊กตาดินเผา ได้มีการประดิษฐ์ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ทำสืบทอดต่อกันมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ และแบบของ ตุ๊กตาจะมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความเชื่อ และการนำไปใช้งานในแต่ละยุคสมัย (วรรณณา ธีธรรมมา, 2545; เกศริน วิโรจน์ชูฉัตร, 2553; กนกวรรณ งามศรี, 2554)

ตุ๊กตาดินเผาสมัยรัตนโกสินทร์ พบว่า ชาวไทย ส่วนใหญ่นักถือผีบ้านผีบรรพบุรุษ และพระภูมิเจ้าที่ในศาล มีเครื่องถ้วยต่าง ๆ ตลอดจนตุ๊กตาช้าง ม้า วัว ควาย และ ตุ๊กตารูปคนชายหญิงซึ่งทำด้วยดินเผา นอกจากนี้ตุ๊กตาจีน เป็นที่นิยมกันมากเพราะมีการค้าขายกับต่างประเทศ อย่างกว้างขวาง ในสมัยรัชกาลที่ 4 คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เกิดตุ๊กตาชาววังขึ้นมา โดยมี ลักษณะเลียนแบบชาววัง คือ โบหน้า ทรงผม การแต่งกาย ตลอดจนกริยาท่าทาง มีการจำหน่ายในราชวัง ต่อมาเริ่ม มีการแพร่หลายรูปแบบเพิ่มมากขึ้นจากที่เดิมเคยเลียนแบบ ชาววัง ก็จะเป็นการปั้นลักษณะชาวบ้านทั่วไป แต่ยังมี

แนวการปั้นตุ๊กตาแบบเดิม (ทิพย์วาณี สนิทวงศ์, 2538; กิตติชัย ระมิงศ์วงศ์, 2543; ขวัญใจ สุขก้อน, น้ำฝน ลูกคำ และบัญญัติพร สันฐาน, 2555) ตุ๊กตาชาววังมี 3 ขนาด คือ เล็ก (จิ้ง) กลาง และใหญ่ ที่นิยมเป็นตุ๊กตาชาววังขนาดเล็ก สูงประมาณ 2-3 เซนติเมตร (ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด อ่างทอง, 2533; วลัยลักษณ์ ทรงศิริ, 2536)

มีการศึกษาองค์ความรู้ตุ๊กตาชาววังอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สุนทรียา อนุสนธิ์พรเพิ่ม (2536) ศึกษาวิถีชีวิต แบบชาวบ้านและวัฒนธรรมไทยโดยใช้ตุ๊กตาชาววังบ้าน บางเสด็จเป็นตัวสะท้อน รัตนาภรณ์ พิษผล (2541) พัฒนา วิถีทัศน์งานปั้นตุ๊กตาชาววังสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ในโครงการศูนย์ศิลปาชีพบางไทร วัฒนธรรม จุฬาริภาค (2542) ศึกษาการทำของเล่นเด็ก (ตุ๊กตาชาววัง) ที่พัฒนา มาจากไม้ระกำบุษกร ช่างเจริญ (2553) ศึกษาการบริหาร งานของศูนย์ตุ๊กตาชาววัง เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ วิถีชีวิตไทย กนกวรรณ งามศรี (2554) ศึกษาองค์ความรู้ การปั้นตุ๊กตาชาววัง กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น และพัฒนาหลักสูตรการเรียนในพื้นที่ตำบล

บางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง และกรีฑากร
แสงสกุล (2555) ศึกษางานหัตถกรรมดินไทย OTOP เพื่อ
วิเคราะห์กระบวนการและขั้นตอนการผลิต รูปแบบของ
ผลิตภัณฑ์ และการถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด

ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของผลิตภัณฑ์งานปั้น
ตุ๊กตาจิ๋วชาววัง จึงได้มีความคิดที่จะนำภูมิปัญญาท้องถิ่น
มาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้น
ตุ๊กตาจิ๋วชาววังให้มีความแปลกใหม่ไปจากรูปแบบเดิม
ที่มีอยู่ โดยใช้เทคนิคการเคลื่อนไหวมาช่วยพัฒนา
ผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววัง
ให้มีความทันสมัยในด้านรูปแบบ แต่วัสดุ และการผลิต
ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาไทยเหมือนเดิม
โดยการออกแบบเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักเศรษฐกิจ
พอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์
งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว
2. เพื่อออกแบบและพัฒนากรรมวิธีในการสร้าง
ผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของบริโภคที่มีต่อ
ผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วย
เทคนิคการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยได้ลำดับการศึกษาเพื่อให้
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์
งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวกลุ่ม
ตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจงานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววัง
จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive
sampling) (Palys, 2008; Teddie & Yu, 2007) เครื่องมือ
ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประเมินความ
พึงพอใจ (Satisfaction scale) โดยใช้แบบสอบถามกำหนด
ค่านำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของ

ลิเคิร์ต (Likert's method) (James & Perla, 2007; Boone
& Boone, 2012)

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววัง
ด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวทำการสร้างภาพร่าง 3 มิติ
ผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว
4 รูปแบบ จากนั้นทำการประเมินเพื่อหาภาพร่าง 3 มิติ
ที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิต
และการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth
interview) โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended
questions) (Kvale, 1996)

3. นำภาพร่าง 3 มิติที่ผ่านการประเมินจาก
ผู้เชี่ยวชาญ มาทำการสร้างเป็นผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋ว
ชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบ แล้วนำมา
ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์งานปั้น
ตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว โดยการสุ่มเลือก
แบบเจาะจง จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประเมิน
ความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามกำหนดค่านำหนักของ
การประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต

ผลการวิจัย

ความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตา
จิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว รวบรวมข้อมูลผู้บริโภค
ที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไป
ที่สนใจงานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววัง จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่ม
แบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม
ประเมินความพึงพอใจผลการศึกษาพบว่าข้อมูลเบื้องต้น
ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 46 และเพศหญิง
ร้อยละ 54 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21-30 ปี (ร้อยละ 45)
ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ
70) ส่วนมากประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 40)

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการผลิตภัณฑ์งานปั้น
ตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวดังนี้ ด้านวัสดุ
ในการปั้นจิ๋ว ผู้บริโภคต้องการดินเหนียวมากที่สุด

($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา ได้แก่ ดินปั้น ดินไทย และดินน้ำมัน ตามลำดับด้านวัสดุเสริม ผู้บริโภคต้องการทรายและหินมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา ได้แก่ หินภูเขาหิน ผงหินภูเขาหิน เศษไม้ และพลาสติก ตามลำดับด้านการออกแบบ ผู้บริโภคต้องการวิถีชีวิตของคนไทยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ได้แก่ วิถีชีวิตชาวนา เทศกาลงานวัด ประเพณีบวชนาค และประเพณีแห่เทียน ตามลำดับ ด้านการประยุกต์ ผู้บริโภคต้องการใช้วัสดุแบบเดิมผสมกับวัสดุใหม่มากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) รองลงมา ได้แก่ ใช้วัสดุแบบเดิม ด้านชนิดของกลไก ผู้บริโภคต้องการการกลไกไฟฟ้ามากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) รองลงมา ได้แก่ กลไกมือ และด้านประโยชน์ใช้สอยเสริม ผู้บริโภคต้องการเปิดไฟเพิ่มแสงสว่างมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) รองลงมา ได้แก่ มีเสียงเพลง และมีช่องเก็บของ ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว ทำการสร้างภาพร่าง 3 มิติ จำนวน 4 รูปแบบ ประเมินหาแบบที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้คำถามปลายเปิดผู้เชี่ยวชาญได้เลือกภาพร่าง 3 มิติ รูปแบบที่ 1 (ภาพที่ 1) เนื่องจากมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้สร้างเป็นผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบมากที่สุด (ภาพที่ 2 และ 3)

ผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็น ดังนี้ รูปแบบที่ 1 มีองค์ประกอบที่เหมาะสมในการสร้างผลิตภัณฑ์ เรื่องราววิถีชีวิตคนสร้างบ้านและทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9)

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความต้องการของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว (n = 50)

รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
1. ด้านวัสดุในการปั้นจิ๋ว	
- ดินเหนียว	4.46
- ดินปั้น	3.80
- ดินไทย	3.66
- ดินน้ำมัน	2.12
2. ด้านวัสดุเสริม	
- ทรายและหิน	4.66
- หินภูเขาหิน	4.60
- ผงหินภูเขาหิน	3.46
- เศษไม้	2.88
- พลาสติก	1.72
3. ด้านการออกแบบ	
- วิถีชีวิตของคนไทย	4.50
- วิถีชีวิตชาวนา	4.26
- เทศกาลงานวัด	3.88
- ประเพณีบวชนาค	3.50
- ประเพณีแห่เทียน	3.46

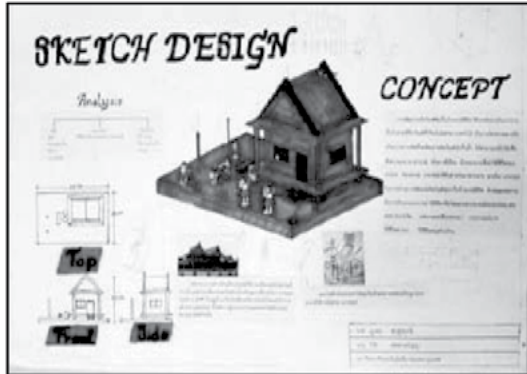
รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
4. ด้านการประยุกต์	
- ใช้วัสดุแบบเดิมผสมกับวัสดุใหม่	4.86
- ใช้วัสดุแบบเดิม	3.88
5. ด้านชนิดของกลไก	
- กลไกไฟฟ้า	4.82
- กลไกมือ	2.62
6. ด้านประโยชน์ใช้สอยเสริม	
- เปิดไฟเพิ่มความสว่าง	4.96
- มีเสียงเพลง	4.52
- มีช่องเก็บของ	4.42

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ

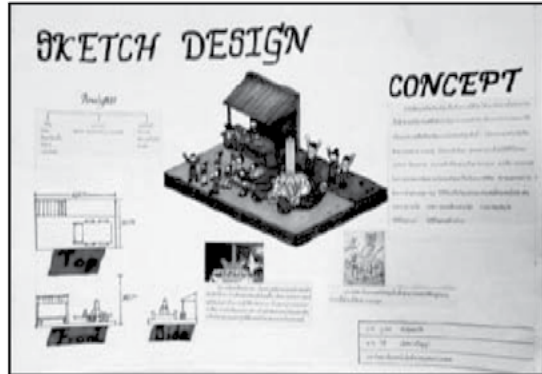
4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มาก
2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

เป็นเรื่องราวที่เหมาะสมกับการแสดงออกในการเคลื่อนไหว ตึกตาชาววัง บ้านทรงไทยจำลองควรเป็นบ้านภาคกลาง เพราะเป็นที่สนใจและนิยมของผู้บริโภค ขนาดตึกตาจิว ชาววังควรมีขนาดไม่เกิน 3 เซนติเมตร เนื่องจากพื้นที่การจัดวางของงานมีจำกัด และจะไม่ผสมส่วนกับบ้านทรงไทยจำลอง บ้านทรงไทยควรใช้สีน้ำตาลทั้งหมด เพื่อให้ตัวตึกตาจิวเด่นชัดนอกจากนี้ตึกตาชาววังที่ติดตั้งมีหลากหลาย ทั้งวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ เพราะเป็นวิถีชีวิตคนสร้างบ้านและทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ท่าทางการแสดงออกก็ให้มีความแตกต่างให้หลากหลายเพื่อให้งานมีเรื่องราวมากขึ้น

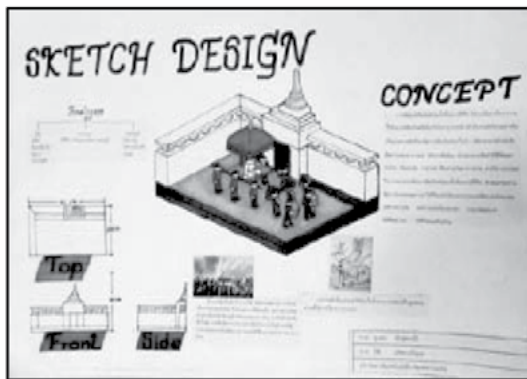
การวางกลไกไฟฟ้าต้องคำนึงถึงพื้นที่ขนาดของงาน ขนาดที่มีความเหมาะสม คือ 60x55 เซนติเมตร ถ้าตึกตาชาววัง เป็นเนื้อดินเผาที่แกร่ง เมื่อใส่กลไกไฟฟ้าแล้วมีการเคลื่อนไหวจะทำให้ตัวตึกตาแตกร้าวได้ ควรจะใช้ดินญี่ปุ่น เป็นตึกตาชาววังเฉพาะตัวที่จะเคลื่อนไหวได้ เพราะดินญี่ปุ่นมีความยืดหยุ่น แข็งแรง ไม่แตกง่าย และต้องแบ่งส่วนงานเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นตึกตาชาววังดินญี่ปุ่น เคลื่อนไหวได้ และส่วนที่ 2 เป็นตึกตาชาววังดินเผา ไม่เคลื่อนไหว

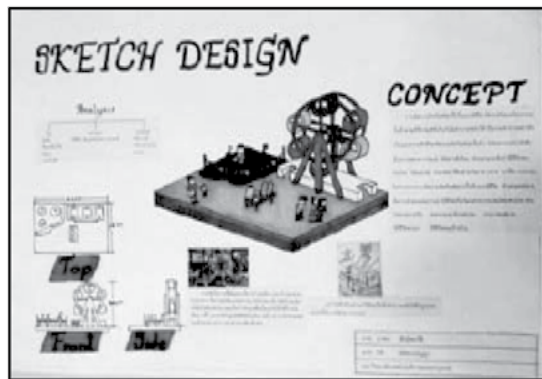
รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2

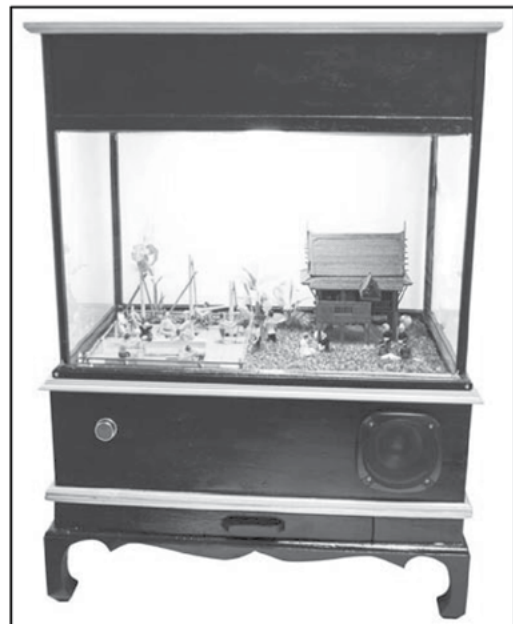

รูปแบบที่ 3

รูปแบบที่ 4

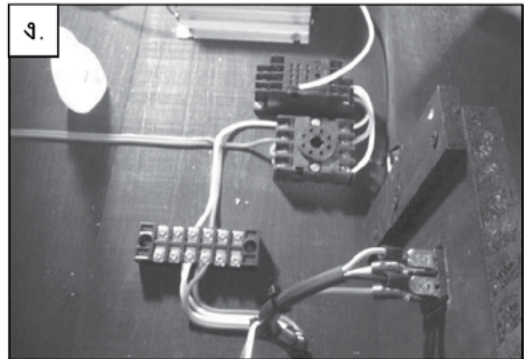
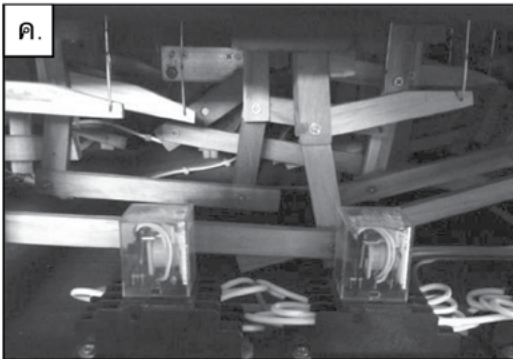
ภาพที่ 1 ภาพร่าง 3 มิติ ผลิตภัณฑงานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว 4 รูปแบบ

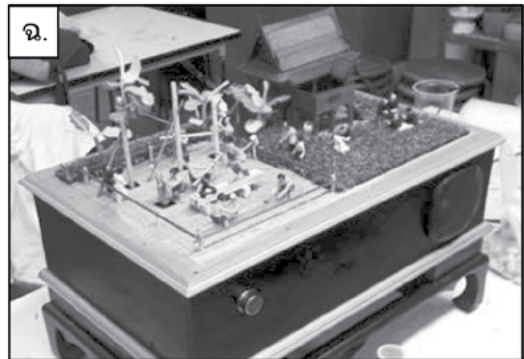
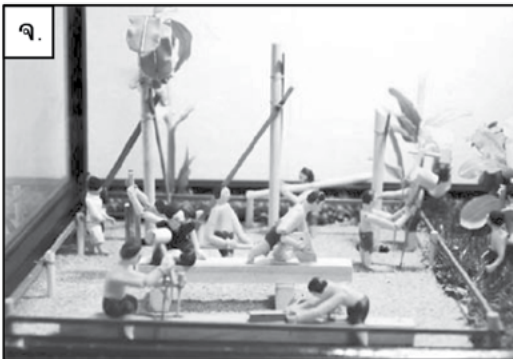
ภาพที่ 2 ภาพร่าง 3 มิติที่นำมาพัฒนาต่อยอดและผลิตภัณฑงานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบ

การทำฐานตู้โชว์

การวางกลไกไฟฟ้า

การทำในส่วนจัดแสดง

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบ ได้แก่ การทำฐานตู้โชว์ (ก. และ ข.) การวางกลไกไฟฟ้า (ค. และ ง.) และการทำในส่วนจัดแสดง (จ. และ ฉ.)

นำภาพร่าง 3 มิติรูปแบบที่ 1 ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทำการสร้างเป็นผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวดั้งแบบ แล้วนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจผลการศึกษพบว่าข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 60 และเพศหญิงร้อยละ 40 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21-30 ปี (ร้อยละ 42) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 54) ส่วนมากประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 58)

ผลการประเมินความพึงพอใจ ด้านการออกแบบ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจความแข็งแรงทนทานของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) รองลงมา ได้แก่ มีเสียง

ดนตรีประกอบ ลักษณะตุ๊กตาจิ๋วที่แสดง และขนาดของสัดส่วน ตามลำดับ ด้านความสวยงาม ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์มีความสวยงามประณีตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมา ได้แก่ แนวความคิด และลักษณะการเคลื่อนไหว ตามลำดับ ด้านประโยชน์ใช้สอย ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์มีความความปลอดภัยในการใช้งานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา ได้แก่ มีช่องเก็บอุปกรณ์เสริม และสะดวกต่อการดูแลรักษา ตามลำดับ และ ความพึงพอใจ โดยรวมพบว่าผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) นอกจากนี้ผู้บริโภคเห็นสมควรให้ขายที่ราคา 20,001-30,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 52) รองลงมา ได้แก่ 10,000-20,000 และ 30,001-40,000 บาท ตามลำดับ และผู้บริโภคร้อยละ 76 มีความเห็นว่าผลิตภัณฑ์ชิ้นนี้สามารถที่จะจำหน่ายได้ (ตารางที่ 2 และ 3)

ตารางที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวดั้งแบบ (n=50)

รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
1. ด้านการออกแบบ	
- ความแข็งแรงทนทาน	4.96
- มีเสียงดนตรีประกอบ	4.82
- ลักษณะตุ๊กตาจิ๋วที่แสดง	4.32
- ขนาดสัดส่วน	4.06
2. ด้านความสวยงาม	
- สวยงามประณีต	4.94
- แนวความคิด	4.92
- ลักษณะการเคลื่อนไหว	4.32
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย	
- มีความปลอดภัยในการใช้งาน	4.70
- มีช่องเก็บอุปกรณ์เสริม	4.58
- สะดวกต่อการดูแลรักษา	4.22
4. ความพึงพอใจโดยรวม	4.76

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ

4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มาก
2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตารางที่ 3 คำถามการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว
ต้นแบบ (n=50)

รายการ	ร้อยละความพึงพอใจ
ท่านคิดว่าผลิตภัณฑ์ควรจัดจำหน่ายในราคาเท่าไร?	
- 10,000 ถึง 20,000 บาท	
- 20,001 ถึง 30,000 บาท	
- 30,001 ถึง 40,000 บาท	
หากผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว ผลิตมาเพื่อจำหน่าย ท่านคิดว่าจะจำหน่ายได้หรือไม่?	
- จำหน่ายได้	76
- ไม่แน่ใจ	24
- จำหน่ายไม่ได้	0

สรุปผลการวิจัย

1. ความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวผู้บริโภคมีความต้องการใช้วัสดุเป็นดินเหนียว วัสดุเสริมเป็นทรายและหิน ออกแบบเป็นวิถีชีวิตของคนไทย ใช้วัสดุแบบเดิมผสมกับวัสดุแบบใหม่ มีกลไกไฟฟ้าทำให้เคลื่อนไหว และมีไฟเพิ่มความสว่าง

2. การออกแบบและพัฒนากรรมวิธีในการสร้างผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวรูปแบบที่ 1 เหมาะสมที่จะใช้สร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบเนื่องจากมีเรื่องราววิถีชีวิตคนสร้างบ้านและทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องราวที่เหมาะสมกับการเคลื่อนไหวตุ๊กตาชาววัง บ้านทรงไทยจำลองควรเป็นบ้านภาคกลาง ขนาดตุ๊กตาควรมีขนาดไม่เกิน 3 เซนติเมตร ตุ๊กตาที่ใช้ควรมีความหลากหลายของวัย การวางกลไกไฟฟ้าต้องคำนึงถึงพื้นที่ขนาดของงานที่เหมาะสม คือ 60x55 เซนติเมตร แบ่งส่วนงานเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นตุ๊กตาชาววังดินญี่ปุ่นเคลื่อนไหวได้ และส่วนที่ 2 เป็นตุ๊กตาชาววังดินเผาไม่เคลื่อนไหว

3. การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบผู้บริโภคพึงพอใจผลิตภัณฑ์มีความแข็งแรง

ทนทาน และสวยงามประณีต เหมาะสมที่จะนำไปจำหน่ายและเห็นสมควรให้ขายที่ราคา 20,001-30,000 บาท

อภิปรายผล

การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยได้ประยุกต์หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยให้ความสำคัญในด้านรูปแบบที่แปลกใหม่จากของเดิมโดยยึดตามหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้แก่ คำนึงถึงหน้าที่ใช้สอย ความปลอดภัยในการใช้งาน ความแข็งแรงของตัวผลิตภัณฑ์ ความสะดวกสบายในการใช้สอย ความสวยงามประณีต ราคาที่เหมาะสม มีการซ่อมแซมได้ง่าย เลือกใช้วัสดุและวิธีการผลิตที่เหมาะสม และมีการขนส่งเคลื่อนย้ายที่สะดวก (สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ, 2550; อรัญ วานิชกร, 2559)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวในครั้งนี้ เป็นการช่วยอนุรักษ์ตุ๊กตาชาววังที่เป็นภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่สืบไป สอดคล้องกับรายงานการวิจัยก่อนหน้าของสุนทรียา อุนสนธิพรเพิ่ม (2536) รัตนาภรณ์ พิษผล (2541) วัฒนธรรม จุฑะวิภาต (2542) บุษกร เช่งเจริญ (2553) กนกวรรณ งามฉวี (2554) และกัรिताกร แสงสกุล (2555) ที่ได้ศึกษาวิถีชีวิตแบบชาวบ้าน

และวัฒนธรรมไทยโดยใช้ตุ๊กตาชาววังเป็นตัวสะท้อน การพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตไทย การสร้างองค์ความรู้การปั้นตุ๊กตาชาววัง กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้

การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว การตกแต่งตุ๊กตาจิ๋วชาววังทำให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม ประณีต ผลิตภัณฑ์สื่อถึงความเป็นภูมิปัญญาไทย ซึ่งสอดคล้องกับ บัณฑิต อินทร์คง (2557) ที่กล่าวว่า งานตกแต่งด้านสถาปัตยกรรมก็เพื่อให้เกิดความงดงาม และออกแบบให้เหมาะสมกลมกลืนกับผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. งานวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว สามารถนำไปสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบได้ จึงควรที่จะมีการนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ ต่อไป เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค

2. ควรมีการพัฒนาในเรื่องของสไตล์ (Style) และดีไซน์ (Design) มาสนับสนุนการพัฒนาตุ๊กตาจิ๋วชาววัง รวมไปถึงเทรน (Trend) ในปัจจุบันเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ งามฉวี. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาการปั้นตุ๊กตาชาววัง* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

กริธากร แสงสกุล. (2555). *หัตถกรรมดินไทย: กรณีศึกษา งานหัตถกรรมดินไทย OTOP ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

กิตติชัย ระมิงค์วงศ์. (2543). *ตุ๊กตาชาววัง*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เกศริน วิโรจน์ชูจันทร์. (2553). *ศิลปะประดิษฐ์การปั้นตุ๊กตาด้วยดินไทย*. กรุงเทพฯ: เพชรกระรัต.

ขวัญใจ สุขก้อน, น้ำฝน ลูกคำ และบุญนชรร สันฐาน. (2555). *การออกแบบตราสัญลักษณ์บรรจุภัณฑ์งานประดิษฐ์จากดินไทย ของกลุ่มงานประดิษฐ์จากดินไทย จังหวัดนนทบุรี* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ทิพย์วาณี สนิทวงศ์. (2538). *ตุ๊กตาชาววัง และตุ๊กตา แก้วสินบน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

บุษกร แซ่เจริญ. (2553). *การจัดการแหล่งเรียนรู้ของจิ๋วเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

บัณฑิต อินทร์คง. (2557). *ศิลปะลายรดน้ำและลายกำมะลอ: องค์ความรู้ที่ไม่เคยสูญ*. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัย และงานสร้างสรรค์*, 1(2), น. 168-185.

รัตนภรณ์ พิษผล. (2541). *การพัฒนารายการวิถีทัศน์ เรื่อง "งานปั้นตุ๊กตาชาววัง" สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโครงการศูนย์ศิลปาชีพบางไทร* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

วรรณณา ธีธรรมมา. (2545). *ตุ๊กตาสถิตการดัดตนแบบไทยโบราณ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

วลัยลักษณ์ ทรงศิริ. (2536). *ตุ๊กตาชาววัง*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.

วัฒน์ จุฑะวิภาต. (2542). *หัตถกรรมไทยความเป็นมาและการผลิตในปัจจุบัน กรณีศึกษา: การทำของเล่นไม้ระกำ* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดอ่างทอง. (2533). *ตุ๊กตาชาววัง*. นครสวรรค์: สยามศิลป์.

สถาพร ตีบุญมี ณ ชุมแพ. (2550). *การศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สุนทรียา อนุสนธิ์พรพิมล. (2536). *ตุ๊กตาชาววังบ้านบางเสด็จ: ภาพสะท้อนวิถีชีวิตแบบชาววังและวัฒนธรรมไทย กรณีศึกษาตุ๊กตาชาววังบ้านวัดศาลใต้และวัดศาลเหนือ ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง* (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- อรัญ วานิชกร. (2559). *หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Boone, H. N., Jr. & Boone, D. A. (2012). Analyzing Likert data. *Journal of Extension*, 50(2), Article Number 2TOT2.
- James, C. & Perla, R. J. (2007). Ten common misunderstandings, misconceptions, persistent myths and urban legends about Likert scales and Likert response formats and their antidotes. *Journal of Social Sciences*, 3(3), pp. 106-116.
- Kvale, S. (1996). *Interviews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. London: Sage Publications.
- Palys, T. (2008). Purposive sampling. In: Given, L. M. (Ed.) *The Sage Encyclopedia of Qualitative Research Methods*. (Vol.2). Los Angeles: Sage, pp. 697-698.
- Teddie, C. & Yu, F. (2007). Mixed methods sampling: A typology with examples. *Journal of Mixed Methods Research*, 77(1), pp. 77-100.

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

Guideline for Promoting Lifelong Learning about Arts, Culture and Wisdom of Educational Institutes, Nakhon Si Thammarat Province

เมธาวี จำเริญ^{1,*}, กรรกฎ จำเริญ²

และศศิพัชร บุญขวัญ³

Methawee Chamnian^{1,*}, Korrakot Chamnian²

and Sasipat Boonkwan³

รับบทความ 28 สิงหาคม 2562 แก้ไข 11 ตุลาคม 2562

ตอบรับ 29 ตุลาคม 2562

Received 28 August 2019 Revised 11 October 2019

Accepted 29 October 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์การเรียนรู้และต่อยอดศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของจังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อค้นหาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู อาจารย์ นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน จำนวน 1,600 คน จากพื้นที่ที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นป่า เขา นา เล (ทะเล) ของจังหวัดนครศรีธรรมราช พื้นที่ละ 400 คน จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล โดยผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์การเรียนรู้และต่อยอดศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของสถาบันการศึกษา 3 อันดับแรก คือ เยาวชนมีความสนใจเทคโนโลยีสื่อออนไลน์มากกว่าศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เยาวชนไม่สนใจเรียนรู้และต่อยอด และเยาวชนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ สำหรับช่องทางสื่อที่กลุ่มตัวอย่างต้องการนำมาใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สื่อออนไลน์ เนื้อหาสาระที่ใช้สื่อสารควรเน้นให้เห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาต่อชุมชนและประเทศชาติ สำหรับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ โรงเรียนควรได้งบประมาณจัดสรรและสนับสนุนการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชัดเจน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น สถาบันการศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้แบบตลอดชีวิต

^{1,2} หลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช 80280
Department of Communication Arts, Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat
University, Nakhon Si Thammarat, 80280 Thailand

³ หลักสูตรคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช 80280
Department of Business Computer, Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University,
Nakhon Si Thammarat, 80280 Thailand

*Corresponding author, e-mail: methawee_kae@nstru.ac.th

ABSTRACT

This research had the objectives to 1) study situation of learning and continuing culture and wisdom of educational institutions, Nakhon Si Thammarat Province, and 2) find guideline for promoting lifelong learning about arts, culture and wisdom of educational institutes, Nakhon Si Thammarat Province. The researcher selected quantitative research with questionnaire as a tool. The sample were 1,600 teachers, students, and school personnel according to the geographic areas which were mountain (Khao), forest (Pa), rice field (Na), and sea (Le) of Nakhon Si Thammarat Province, and the sample of 400 persons were selected from each area. The data were analyzed using mean, standard deviation and interpretation. The findings revealed that the top three of problems of learning and enhancing the arts and culture of the educational institutions were that young people were interested in online media technology instead of the arts and culture and local wisdom, they were not interested in learning and inheriting the legacy, as well as lacking motivation in learning. For the channel, the sample needed online media. The message should highlight the importance of arts, culture and wisdom towards community and country. For lifelong learning approach, the school should obviously allocate and support the learning of arts, culture and local wisdom.

Keywords: Arts and Culture, Local Wisdom, Educational Institutions, Lifelong Learning Promoting

บทนำ

บรรพบุรุษของไทยสั่งสมและสืบสานศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์มาช้านาน จนปัจจุบันศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาสามารถเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม นอกจากนี้ประเทศไทยเรายังอุดมไปด้วยความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาประจำถิ่น หรือศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้านในแต่ละภูมิภาค

อรุณี ตันศิริ (2549, น. 5-6 อ้างใน นงลักษณ์ ใจฉลาด, 2561) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรม โดยสรุปไว้ว่า วัฒนธรรมมีความสำคัญเท่าเทียมกันทั้งด้านวัตถุและจิตใจ ทั้งนี้ คนในสังคมจะต้องช่วยกันดูแลวัฒนธรรมทั้งสองด้าน ให้สมดุล ไม่ให้วัฒนธรรมด้านใดด้านหนึ่งบกพร่องหรือขาดหายไป เช่น หากวัฒนธรรมทางวัตถุเจริญ แต่วัตถุทางจิตใจไม่เจริญตามแล้ว ความหายนะก็ย่อมเกิดขึ้นได้เช่นกัน สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม (2561) ที่ให้ข้อมูลว่า เรื่องของวัฒนธรรมเป็นเรื่องของทุกคนในชาติ ทุกฝ่ายในสังคม ที่ต้องตระหนักถึงหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าของวัฒนธรรมร่วมกันรักษา

สืบสานวัฒนธรรมเดิม และประยุกต์กระแสวัฒนธรรมใหม่ที่หลั่งไหลจากภายนอกประเทศมาใช้ให้เหมาะสม คงคุณค่าอันดีงามของความเป็นไทย เพื่อรักษาทุนวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษสร้างไว้ให้เรา และเป็นหน้าที่ของเราในการส่งต่อมรดกวัฒนธรรมเหล่านี้สู่คนรุ่นต่อไป ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะ ผลงานของชาวบ้านในท้องถิ่น ซึ่งได้มาจากการสั่งสมประสบการณ์สืบทอดกันมา และนำมาปรับปรุงพัฒนาขึ้น เป็นผลงานที่มีการสร้างสรรค์ และใช้ในการดำรงชีวิตให้เข้ากับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน (กรีซ ภัทรภาคิน และณัฐวัฒน์ วิถีวัฒนา, 2561)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เจริญรุดหน้า กอปรกับการไหลบ่าของวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ทำให้ประเด็นของการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาได้รับความสนใจจากคนในชาติน้อยลง โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มักสนใจสื่อสมัยใหม่ เช่น สื่อออนไลน์ ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันแทบจะตลอดเวลา จนทำให้ละเลยบทบาทหน้าที่ในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติไปทีละน้อย ดังนั้น สถาบันทางสังคมสถาบันหลัก

ที่จะมีส่วนช่วยในการกระตุ้นเตือนและสร้างการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สำคัญ คือ สถาบันการศึกษา เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของเยาวชน โดยมีครู อาจารย์ในสถาบันการศึกษาเป็นผู้ชี้แนะสั่งสอน

สำหรับจังหวัดนครศรีธรรมราช ในอดีตเป็นหัวเมืองสำคัญของภาคใต้ และถือเป็นจังหวัดใหญ่ในภาคใต้และมีศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ พบว่าในปี 2561 มีประชากร 1,560,433 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2561) จาก 23 อำเภอ และด้วยประชากรที่มีจำนวนมาก จึงส่งผลให้มีสถาบันการศึกษาจำนวนมาก ทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยมีสถาบันการศึกษาเฉพาะทางด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาหลายแห่ง เช่น วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจพบว่า มีจำนวนนักเรียนที่สนใจเรียนในด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาน้อยลงเรื่อย ๆ การนำแนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตมาใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ในสถาบันการศึกษาเหล่านี้ จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมเยาวชนให้หันมาสนใจและสืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญามากขึ้น ทั้งนี้ แนวคิดดังกล่าว

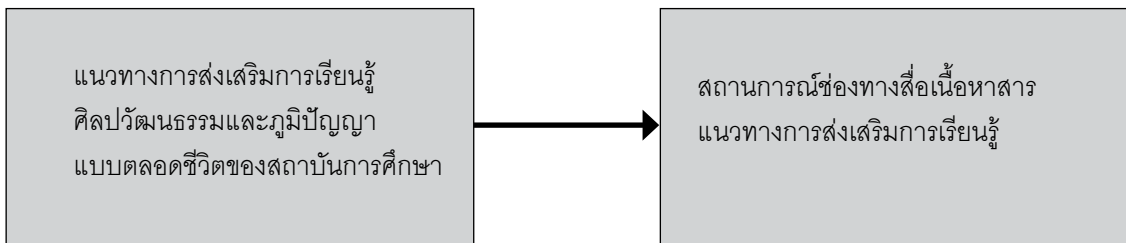
เป็นแนวคิดที่ขยายมุมมองการศึกษาจากเดิมที่เห็นว่าการศึกษานี้เป็นกิจกรรมเพียงช่วงหนึ่งของชีวิต เป็นกิจกรรมที่มีผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะ ไปสู่กระบวนการทัศนียภาพของการศึกษาที่เห็นว่า แท้จริงแล้วการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ชีวิตของคนแต่ละคนต้องเรียนรู้ไปทำงานไปเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดเวลา (ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์, 2552)

งานวิจัยในครั้งนี้จึงต้องการศึกษาสถานการณ์การเรียนรู้และต่อยอดศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของสถาบันการศึกษา และค้นแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนเชิงนโยบาย และเป็นแนวทางส่งเสริมให้เยาวชนของชาติเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาดังกล่าวก็จะไม่สูญหายไปตามกาลเวลา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การเรียนรู้และต่อยอดศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อค้นหาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตในสถาบันการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพกรอบแนวคิดการวิจัยข้างต้น มุ่งศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา โดยเริ่มศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบัน จากนั้น จึงค้นหาแนวทางการใช้สื่อสาร และวิธีการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษาได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามสำรวจสถานการณ์ ช่องทางสื่อ เนื้อหาสาร และแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสถาบันการศึกษา ใน 4 เขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่หลากหลาย โดยการเลือกพื้นที่ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้เลือกเขตพื้นที่การศึกษา เขตละ 1 อำเภอ โดยคำนึงถึงพื้นที่อำเภอที่มีศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ มีศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาประจำถิ่นที่น่าสนใจ และมีความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ในเชิงภูมิศาสตร์ ได้แก่ ป่า เขา นา เล (ทะเล)

เมื่อได้พื้นที่ที่จะทำการวิจัย คณะผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียน บุคลากรในสถาบันการศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่ (มีลักษณะพื้นที่เป็นป่า) อำเภอหนองบัว (มีลักษณะพื้นที่เป็นเขา) อำเภอหัวไทร (มีลักษณะพื้นที่เป็นทะเล) และอำเภอพระพรหม (มีลักษณะพื้นที่เป็นนา) อำเภอละ 400 คน รวม 1,600 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ทั้งนี้ แบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อมวลชน ด้านการศึกษา และด้านศิลปะวัฒนธรรม รวม 3 คน ซึ่งได้หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือ IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ 0.60 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) จากการสุ่มตัวอย่าง 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคที่ 0.85 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับสูงและเก็บรวบรวมข้อมูลใน 4 อำเภอเป้าหมายจากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการแปลค่าผลการ

วิจัย โดยระดับการแปลค่าระดับค่าเฉลี่ยมีดังต่อไปนี้

4.21 - 5.00	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลประชากรศาสตร์

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้นำโดย เพศหญิง 941 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 เพศชาย 659 คน ร้อยละ 41.20

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพนักเรียนมากที่สุด 1,542 คน ร้อยละ 96.40 รองลงมาเป็นครูอาจารย์ 38 คน หรือ ร้อยละ 2.40 และบุคลากรสายสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในโรงเรียน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 ตามลำดับ

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพนักเรียนประกอบด้วย นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา มากที่สุด จำนวน 1,045 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30 รองลงมาเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 500 คน ร้อยละ 31.30 และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 40 คน ร้อยละ 2.50 ตามลำดับ

สำหรับผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 สถานการณ์การเรียนรู้และต่อยอดศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 สถานการณ์การเรียนรู้และต่อยอดศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของสถาบันการศึกษา

ประเด็นสถานการณ์การเรียนรู้และต่อยอดศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของสถาบันการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	การแปลค่า
1. มีความสนใจเทคโนโลยีสื่อออนไลน์มากกว่าศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.41	1.214	มาก
2. เยาวชนไม่สนใจเรียนรู้และต่อยอด	3.00	1.121	ปานกลาง
3. เยาวชนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้	2.95	1.156	ปานกลาง
4. ไม่มีการสนับสนุนอาชีพหรือความมั่นคงทางด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาอย่างเป็นรูปธรรม	2.91	1.167	ปานกลาง
5. เยาวชนไม่ได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (มาจากความต้องการของเยาวชน)	2.88	1.101	ปานกลาง
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาไม่มีนโยบายการส่งเสริมการเรียนรู้ ของเยาวชนที่ชัดเจน	2.81	1.167	ปานกลาง
7. ไม่มีสถานที่ให้แสดงความสามารถด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา	2.79	1.165	ปานกลาง
8. ไม่มีหน่วยงานในชุมชนให้การสนับสนุน	2.72	1.166	ปานกลาง
9. ไม่ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาอย่างเพียงพอ	2.66	1.173	ปานกลาง
10. เยาวชนไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว	2.58	1.214	น้อย
11. ไม่มีครู/อาจารย์ที่แนะ สั่งสอนเรื่องศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.47	1.218	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละประเด็นพบว่า ประเด็นสถานการณ์การเรียนรู้และศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของสถาบันการศึกษา 3 อันดับแรก คือ เยาวชนมีความสนใจเทคโนโลยีสื่อออนไลน์มากกว่าศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.41 เยาวชนไม่สนใจเรียนรู้และต่อยอดค่าเฉลี่ย 3.00 และเยาวชนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 2.95

สำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษาได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความต้องการช่องทางสื่อที่ควรใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา

ประเด็นช่องทางสื่อที่ควรใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	การแปลค่า
สื่อออนไลน์	3.79	1.133	ปานกลาง
วิทยุโทรทัศน์	3.40	1.082	ปานกลาง
สื่อพื้นบ้าน มโนราห์ หนังตะลุง เป็นต้น	3.40	1.156	ปานกลาง
สื่อพื้นบ้านผ่านสื่อออนไลน์/รับชมรับฟังจากการบันทึกเทปวิดีโอหรือแผ่นบันทึกเสียง	3.38	1.116	ปานกลาง
สื่อบุคคลการพูดปากต่อปาก	3.27	1.138	ปานกลาง
สื่อป้ายประกาศ	3.23	1.072	ปานกลาง
สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ	3.19	1.018	ปานกลาง
นิตยสาร	3.12	1.094	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์	3.05	1.092	ปานกลาง
วิทยุกระจายเสียง	3.05	1.082	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ความต้องการรูปแบบที่ควรใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการรูปแบบสื่อออนไลน์มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.79 โดยสื่อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาจากสื่อออนไลน์ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์และสื่อพื้นบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.40 และสื่อพื้นบ้านผ่านสื่อออนไลน์หรือรับชมรับฟังจากการบันทึกเทปวิดีโอหรือแผ่นบันทึกเสียง ค่าเฉลี่ย 3.38 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความต้องการเนื้อหาสาระที่ควรใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา

ประเด็นเนื้อหาสาระที่ควรใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	การแปลค่า
1. ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาต่อชุมชนและประเทศชาติ เช่น การอนุรักษ์มรดกของชาติ ฯลฯ	3.85	1.011	มาก
2. ควรเน้นให้เห็นวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตที่มีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน	3.76	1.037	มาก
3. ควรเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในวิถีชีวิตในครอบครัว ชุมชน สังคมในประเทศ	3.73	1.026	มาก
4. ควรเน้นให้เห็นความรู้สึกด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเดิมผสมผสานกับความรู้ใหม่ที่ได้รับ	3.72	1.100	มาก
5. ควรเน้นการส่งเสริมความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และถ่ายทอด	3.71	1.056	มาก
6. ควรแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการนำไปประกอบอาชีพได้	3.70	1.041	มาก
7. ควรแสดงให้เห็นประโยชน์จากการอนุรักษ์และถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เช่น การได้รับการยกย่องจากสังคม การเป็นต้นแบบของสังคม	3.70	1.072	มาก

จากตารางที่ 3 ความต้องการเนื้อหาสาระที่ควรใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยมากในทุกประเด็น โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาต่อชุมชนและประเทศชาติ เช่น การอนุรักษ์มรดกของชาติ ฯลฯ ค่าเฉลี่ย 3.85 ควรเน้นให้เห็นวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตที่มีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน ค่าเฉลี่ย 3.76 และควรเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในวิถีชีวิตในครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ค่าเฉลี่ย 3.73

ตารางที่ 4 วิธีการที่ควรใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา

ประเด็นวิธีการที่ควรใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	การแปลค่า
1. โรงเรียนควรจัดงบประมาณจัดสรรและสนับสนุนการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชัดเจน	3.81	1.022	มาก
2. โรงเรียนควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	3.77	1.130	มาก
3. ชุมชนสนับสนุนองค์กรเด็กและเยาวชนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น	3.77	1.090	มาก
4. โรงเรียนควรส่งเสริมให้สามารถต่อยอดไปสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยให้ทุนการศึกษาจากความสามารถพิเศษด้านศิลปวัฒนธรรม	3.75	1.056	มาก
5. ชุมชนควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา	3.71	1.058	มาก
6. ผู้นำชุมชนควรมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและท้องถิ่นในชุมชน	3.66	0.982	มาก
7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ชัดเจน	3.65	1.064	มาก
8. ศิลปินบ้านครูเพลงควรมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน	3.64	1.037	มาก
9. ครู/อาจารย์ควรติดตามประเมินผลการส่งเสริมการเรียนรู้นักเรียนอย่างจริงจัง	3.59	1.088	มาก
10. โรงเรียนควรกำหนดให้มีชั่วโมงเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นในทุกวัน	3.58	1.042	มาก
11. ชุมชนควรส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนในชุมชน ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ	3.57	1.045	มาก
12. โรงเรียนควรใช้ลักษณะการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.55	1.049	มาก
13. โรงเรียนควรบูรณาการศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในกระบวนการเรียนรู้ในทุกรายวิชาที่สอน	3.53	0.994	มาก

จากตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม รู้สึกเห็นด้วยมากที่สุดต่อวิธีการที่ควรใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบัน การศึกษาในประเด็นต่าง ๆ และเมื่อนำแต่ละประเด็น มาเปรียบเทียบ พบว่า 3 วิธีการแรกที่กลุ่มตัวอย่างเห็น ว่าควรใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา แบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนควรได้ งบประมาณจัดสรรและสนับสนุนการเรียนรู้ด้านศิลป วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชัดเจน ค่าเฉลี่ย 3.81 รองลงมา ประเด็นโรงเรียนควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อ และการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และชุมชนสนับสนุน องค์กรเด็กและเยาวชนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาของท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.77 ตามลำดับ นอกจากนี้จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าทุกภาคส่วน มีส่วนสำคัญที่จะช่วยกันส่งเสริม การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิต แก่เยาวชน ได้แก่ สถาบันการศึกษา ผู้บริหารสถาบันการ ศึกษา ตัวนักเรียนเอง ชุมชนรอบข้างและนโยบายระดับชาติ

สำหรับแนวทางการส่งเสริมเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษานั้น ควรเริ่มจากนโยบายของโรงเรียน ที่จะต้องมุ่งเน้นการ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากขึ้นและชัดเจนขึ้น โดยการกำหนดชั่วโมงการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญา และการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถต่อยอด ไปสู่การศึกษาขั้นสูงขึ้นไป และตัวอาจารย์เองควรใช้สื่อสาร การสอนสมัยใหม่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ดังกล่าว

สรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์สามารถสรุปผลการวิจัยตาม วัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. สถานการณ์การเรียนรู้และต่อยอดศิลป วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของสถาบันการศึกษา จังหวัด นครศรีธรรมราชพบว่า เยาวชนมีความสนใจเทคโนโลยี สื่อออนไลน์มากกว่าศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เยาวชนไม่สนใจเรียนรู้และต่อยอดและเยาวชนขาดแรง จูงใจในการเรียนรู้ โดยช่องทางการสื่อสารที่ควรนำมาใช้ใน

การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา แบบตลอดชีวิตในสถาบันการศึกษา ได้แก่ สื่อออนไลน์ โดยควรเน้นนำเสนอเนื้อหาที่ให้เห็นถึงความสำคัญของ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาต่อชุมชนและประเทศชาติ

2. แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษา คือ โรงเรียนควรได้งบประมาณจัดสรรและสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชัดเจน

อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัย คณะผู้วิจัยสามารถอภิปราย ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ว่า สำหรับประเด็น สถานการณ์การเรียนรู้และต่อยอดศิลปวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาของสถาบันการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประเทศไทยมีศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น จนทำให้สามารถสร้างชื่อเสียง ในด้านท่องเที่ยวติดอันดับต้น ๆ ของโลก แต่ปัจจุบัน ศิลป วัฒนธรรมและภูมิปัญญาเหล่านี้ ได้ถูกวัฒนธรรมต่างชาติ เข้ามาแทนที่ และนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามา อยู่ในความสนใจของคนไทย จนทำให้ศิลปวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาประจำชาติและท้องถิ่นเริ่มสูญหายไปทีละเล็ก ทีละน้อย สอดคล้องกับทัศนะของ นางลักษณ์ ใจฉลาด (2561) ที่เห็นว่า ปัจจุบันความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและ สังคมที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการสื่อสาร คมนาคม ธุรกิจและการค้าต่าง ๆ มีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทางด้านวัฒนธรรมจากแบบอย่างที่เคยปฏิบัติกันมาแต่ ดั้งเดิมเป็นอันมาก ทำให้วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมบางอย่าง ของไทยที่ควรสงวนและรักษาไว้ค่อย ๆ เลือนหรือถูก วัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาแทนที่อย่างรวดเร็ว ซึ่งเห็นได้ จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์ และโลกไซเบอร์ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหาความสุขและ สร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เกิดเป็น วัฒนธรรมย่อยร่วมสมัยที่หลากหลายในรูปแบบการ รวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกันมีการคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม

ในประเด็นแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบตลอดชีวิตของสถาบันการศึกษาประเทศจากผลการวิจัย พบว่า สื่อออนไลน์ที่เยาวชนให้ความสำคัญและต้องการในปัจจุบันกลับสามารถนำมาเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ หากนำมาใช้อย่างเหมาะสม โดยพัชราภา ตันติชูเวช (2560) ได้ทำการศึกษาพบว่าการเรียนรู้ผ่านโลกออนไลน์เป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับเจนเอเรชั่นแอลฟา หรือเยาวชนที่เกิดหลังปี ค.ศ. 2000 ซึ่งจะเป็นคนชอบความรวดเร็ว ไม่สามารถอดทนต่อการรอคอยได้ยาวนาน ประกอบกับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่วและเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ทำให้การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยนี้มีแนวโน้มที่จะยับยั้งหลักสูตรให้สั้นลง จบได้รวดเร็ว และมีการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในการเรียนการสอน เป็นการเรียนรู้ผ่านโลกออนไลน์และเครือข่ายสังคมเสมือนจริงแทนที่การเรียนรู้ผ่านหนังสือ

นอกจากนี้ การเรียนรู้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นผลมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตส่งผลให้รูปแบบการเรียนรู้จะมีลักษณะเป็นการเรียนรู้หรือการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นสำคัญ (จินตนา สุขจรรย์, 2556 อ้างใน พัชราภา ตันติชูเวช, 2560, น. 53-54) จึงกล่าวได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้ในอนาคตที่เหมาะสมกับเจนเอเรชั่นแอลฟาน่าจะมีอยู่ 2 รูปแบบที่สำคัญคือ

1. Synchronous Teaching เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการนัดเวลา สถานที่ บุคคลในการเรียนการสอน มีการใช้เทคโนโลยีช่วยในการเรียนการสอน และผู้เรียนผู้สอนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ทันทีทันใด โดยผู้เรียนไม่ต้องเดินทางมาเรียนที่สถาบันการศึกษา แต่เรียนผ่านเครือข่ายตามกำหนดเวลาในสถานที่ต่าง ๆ ตามที่ผู้เรียนสะดวก เช่น การเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom)

2. Asynchronous Teaching เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลาที่ต้องการไม่จำเป็นต้องมีการนัดวันเวลา สถานที่ในการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้เรียนผู้สอนสามารถมีปฏิสัมพันธ์ได้หลายช่องทางแต่ต่างเวลา เช่น การเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web-based Learning)

ลักษณะการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ดังกล่าวสามารถส่งเสริมเยาวชนให้หันมาสนใจศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาได้ในลักษณะเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถกระทำการได้ทุกช่วงเวลาของชีวิตและการกระทำได้ในทุกสถานที่ ตั้งแต่เกิดจนตาย เพราะครอบคลุมการศึกษาทุกประเภททุกระดับ มีความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา มีวิธีการเรียนรู้ที่ผสมกลมกลืนไปกับการดำเนินชีวิตและมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันชีวิตทุกคน มีอิสระเลือกในสิ่งที่ต้องการ จะเรียนรู้จนเต็มศักยภาพ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมทั้งทักษะของการแสวงหาความรู้หรือมีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเยาวชนจะสามารถเรียนรู้ผ่านทางสื่อออนไลน์ได้ตั้งแต่อายุขัยต้น แต่สถาบันศึกษาก็ยังมีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบตลอดชีวิตในด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เนื่องจากสถาบันการศึกษาทุกระดับมีสถานภาพเป็นสถาบันหลักของสังคมแห่งการเรียนรู้และมีบทบาทหรือพันธกิจสำคัญที่จะต้องฟื้นฟู อนุรักษ์ ทำนุบำรุงและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมประจำชาติอันเป็นเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของความเป็นไทยให้ดำรงคงอยู่ตามเจตนารมณ์ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (จรรยาพรทอง-แสงอุทัย, 2555)

ดังนั้น แม้ว่าปัจจุบันเยาวชนจะหันไปให้ความสนใจกับสื่อออนไลน์ซึ่งเข้ามามีบทบาทแทบจะทุกขณะของการดำเนินชีวิต แต่ในขณะที่เดียวกันสื่อออนไลน์ก็สามารถนำไปใช้ในการเป็นสื่อการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้แบบตลอดชีวิตในด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา โดยมีสถาบันการศึกษา รวมถึงสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ช่วยกันส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อไม่ให้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่มีเอกลักษณ์ของไทยสูญหายไปเป็นที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1.1 จากปัญหาที่เยาวชนมีความสนใจเทคโนโลยีสื่อออนไลน์มากกว่าศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สถาบันการศึกษาควรพัฒนาสื่อการเรียนสมัยใหม่ โดยใช้สื่อออนไลน์เข้ามาช่วยให้มีความน่าสนใจ

มากขึ้น โดยสื่อที่ผลิตควรมีเนื้อหาที่เน้นให้เห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาต่อชุมชนและประเทศชาติ

1.2 ปัญหาเยาวชนไม่สนใจเรียนรู้และต่อยอดรวมถึงขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ สามารถแก้ไขได้โดยการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจจากครูในสถาบันการศึกษาที่จะชี้ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาประจำชาติ รวมถึงการใช้เทคนิควิธีสอนสมัยใหม่มาใช้ในการเรียนการสอนด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในที่นี้คือ การนำสื่อออนไลน์มาใช้ส่งเสริมการเรียนรู้แบบตลอดชีวิตของนักเรียนด้วย

1.3 ปัญหาไม่มีการสนับสนุนอาชีพหรือความมั่นคงทางด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาอย่างเป็นรูปธรรม เป็นปัญหาหนึ่งที่ควรแก้ไขมาจากนโยบายด้านการศึกษา และนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาระดับชาติ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณ ที่เพียงพอต่อการส่งเสริมการประกอบอาชีพของนักเรียน สถาบันการศึกษาควรได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ด้านงบประมาณและแนวทางส่งเสริมให้เยาวชนในสถาบันการศึกษาต่อยอดศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาในทุกรูปแบบ

1.4 ปัญหาการขาดหน่วยงานในชุมชนให้การสนับสนุน และไม่มีพื้นที่ในการแสดงออก สถาบันการศึกษาควรแก้ไขโดยทำให้ความสำคัญและสร้างเครือข่ายกับชุมชนโดยรอบ และหาแนวทางจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมจากเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มาจากความคิดเห็นเชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำไปสรุปผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยมุมมองจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาติเพิ่มเติม เพื่อให้ได้การวิจัยที่มีความลึกซึ้ง สามารถนำไปเป็นแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาติในระดับนโยบายได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2561). วัฒนธรรมกับการขับเคลื่อน
อย่างเป็นทางการ. *วารสารวัฒนธรรม*, 57(1), น. 17.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต*.
สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2562, จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=7178&Key=news13>
- กรีฑ ภัทรภาคิน และณัฐวัฒน์ จิตวัฒนา. (2561). *การศึกษา
รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นและแนวทางการพัฒนา
ศูนย์การเรียนรู้มีส่วนร่วมของชุมชน ในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ* (รายงานผล
การวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- จตุฎ หนูทอง-แสงอุทัย. (2555). *สถาบันการศึกษากับการ
อนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้าน* (2). สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม
2562, จาก <https://mgronline.com/south/detail/ชัยยศ อิมสุวรรณ์>. (2552). *การศึกษาต่อเนื่อง: องค์ประกอบ
สำคัญของการศึกษาดูตลอดชีวิต*. สืบค้นเมื่อ 18
กรกฎาคม 2562, จาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=8748&Key=news_research
- ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2561). *สถิติ
ประชากรจังหวัดนครศรีธรรมราช ณ เดือนธันวาคม
2561*. สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2562, จาก https://www.pokkrongnakhon.com/datacenter/detail.php?news_id=6069
- นงลักษณ์ ใจฉลาด. (2561). *บทบาทสู่การอนุรักษ์
วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น*. *วารสารศิลป
วัฒนธรรมศิลป์พิบูล*, 1(1), น. 33-42.
- พัชรภา ดันติชูเวช. (2560). *เจเนอเรชั่นแอลฟา:
เจเนอเรชั่นใหม่ในสังคมไทยศตวรรษที่ 21*.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กลยุทธ์การพัฒนาโรงแรมฮาลาล กรณีศึกษา จังหวัดกระบี่

The Strategic Development for Halal Hotel: A Case Study of Krabi Province

วารางคณา ตันทสิทธิ์สกุล¹ และเมธาวี ว่องกิจ^{1,*}
Warangkana Tantasantisakul¹ and Methawee Wongkit^{1,*}

รับบทความ 20 กรกฎาคม 2562 แก้ไข 12 กันยายน 2562
ตอบรับ 18 กันยายน 2562

Received 20 July 2019 Revised 12 September 2019

Accepted 18 September 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาโรงแรมฮาลาลเพื่อตอบสนองลูกค้าทุกกลุ่ม โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้บริหารระดับสูงโรงแรมฮาลาล ซึ่งเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายสมาคมโรงแรมฮาลาล จังหวัดกระบี่ (Krabi Halal and Muslim Friendly: KHMF) วิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลามมีแนวโน้มเดินทางในรูปแบบครอบครัวขนาดใหญ่มากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้ ที่ตั้งของโรงแรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรม รองลงมาคือ พนักงาน และ ห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงแรม สำหรับคะแนนรีวิวของผู้ใช้บริการโรงแรมผ่านระบบตัวแทนจำหน่ายห้องพักออนไลน์ (OTA) และการมีช่องทางการขายผ่านระบบตัวแทนจำหน่ายห้องพักออนไลน์ (OTA) เป็นการเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขัน อีกทั้ง การเป็นโรงแรมฮาลาล การได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากสถาบันฮาลาลที่มีชื่อเสียง การมีเอกสารหลักฐานรับรองมาตรฐานคุณภาพฮาลาล และการได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายฮาลาลได้นั้น เป็นกลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างให้กับโรงแรมได้เป็นอย่างดี การศึกษาในครั้งนี้สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการโรงแรมฮาลาล ควรมุ่งเน้นการพัฒนากลยุทธ์ 4 ด้านหลัก คือ กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ (Product Strategy) กลยุทธ์การจัดจำหน่าย (Place Strategy) กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด (Promotion Strategy) และกลยุทธ์พนักงาน (People Strategy)

คำสำคัญ: โรงแรมฮาลาล กลยุทธ์การพัฒนาโรงแรม กระบี่

¹ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง, ตรัง 92000

¹ Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University, Trang Campus, Trang 92000, Thailand

* Corresponding author, e-mail: methawee.w@psu.ac.th

ABSTRACT

This research was aimed at exploring the factors that are involved with developing the strategies for creating the Halal Hotel. Qualitative research methods and in-depth interviews with Semi-Structured Interview Questions were employed to collect the data. The participants of this study were the executive staff of a Halal Hotel in Krabi Province, which is registered as a member of the Krabi Halal and Muslim Friendly (KHMF). Content analysis was used to examine the data. The results revealed that Muslim travelers tend to travel in large groups with family members in comparison to other tourists. Furthermore, the hotel location appears to be the most important factor when travelers make decisions of where to stay, followed by the hotel staff, the room type, and the room facilities. In addition, the review score from the hotel's prior guests on the Online Travel Agent (OTA) system and the hotel's visibility on the OTA system can increase the competitive advantages of the hotel. Furthermore, being the Halal Hotel with a quality assurance certification from one of the more well-known Halal institutions is another strategy for standing out from the competition. To sum up, there are four strategies which should be emphasized in terms of developing Halal hotels namely; Product Strategy, Place Strategy, Promotion Strategy, and People Strategy.

Keywords: Halal Hotel, Hotel Strategic Development, Krabi

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยววิถีมุสลิมได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจัยด้านจำนวนประชากรมุสลิมที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดจนการส่งเสริมการเดินทางระหว่างประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (Organization of Islamic Cooperation: OIC) และความสามารถในการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวมุสลิมซึ่งมีการประมาณการว่าตลาดวิถีมุสลิมจะสามารถสร้างรายได้ถึงห้าแสนล้านดอลลาร์สหรัฐ (กันยปริน ทองสามสี, เอมอร เจียรมาศ, อิสระ ทองสามสี, ณีฐรัฐ หลักชัยกุล, เพ็ญพัทธ์ ทองแท้ และศรัณยา บุญนาค, 2561)

โรงแรมฮาลาลมักจะเป็นตัวเลือกแรกสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมเมื่อมองหาที่พักแรมในสถานที่ท่องเที่ยว ดังเช่น ธนิษฐ์ สังฆดวง และจิระนาถ รุ่งช่วง (2560) ได้อธิบายว่า หลักปฏิบัติทางศาสนาอิสลามที่เรียกว่า "ฮาลาล" นั้นไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะการผลิตสินค้าอาหารเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการให้บริการต่าง ๆ ที่จะต้องสอดคล้องกับหลักการทางศาสนา แต่การเป็นโรงแรมฮาลาลสมบูรณ์แบบอาจทำให้เกิดข้อจำกัดทาง

ธุรกิจ เพราะโรงแรมจำเป็นต้องรองรับลูกค้าที่หลากหลาย ดังนั้น การมีสถานเริงรมย์บ้างอาจสามารถกระทำได้โดยการแยกสัดส่วนพื้นที่ให้ชัดเจน แต่พื้นที่บริเวณห้องครัวนั้นจะต้องฮาลาลเต็มรูปแบบ 100% (เลขา เกลี้ยงเกลา, แวลีเมาะ ปูชู, และปกรณ์ พึ่งเนตร, 2557) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารโรงแรมอัล มีรอซ (Al Meroz) โรงแรมฮาลาลสมบูรณ์แบบแห่งแรก ระดับ 4 ดาวของประเทศไทยที่การให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารฮาลาลมีบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความปลอดภัยและสอดคล้องกับหลักความเชื่อทางศาสนาอิสลาม แต่โรงแรมแห่งนี้ไม่ได้เป็นโรงแรมสำหรับชาวมุสลิมเท่านั้น เพราะโรงแรมยังให้การต้อนรับลูกค้าต่างชาติจำนวนมากที่มองหาโรงแรมที่สะอาด ปลอดภัย น่าเชื่อถือ และมีการบริการที่ดีเลิศ (ตามตะวัน, 2560)

จังหวัดกระบี่มีประชากรที่เป็นคนมุสลิมอยู่ร้อยละ 50 จากจำนวนประชากรทั้งหมด และมีผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดซึ่งเป็นชาวมุสลิม

อีกจำนวนมาก จึงทำให้เข้าใจในวัฒนธรรม หลักปฏิบัติ และประเพณีของศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี (วรรณนิศา วิเชียรชม, 2559) อีกทั้ง จังหวัดกระบี่ยังเป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวมุสลิมให้ความนิยมในการเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (กาญจนา อายุวัฒนธรรณชัย, 2561) ดังนั้น จังหวัดกระบี่จึงมีศักยภาพในระดับสูงที่จะพัฒนาให้เป็น ศูนย์กลางการท่องเที่ยวฮาลาลในแถบทะเลอันดามัน (Halal Tourism Destination in Andaman Sea) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การพัฒนาโรงแรมฮาลาลในจังหวัดกระบี่ เพื่อนำเสนอแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการโรงแรมฮาลาลในประเทศไทยให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าในทุกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกใช้บริการโรงแรมฮาลาลของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาโรงแรมฮาลาลเพื่อรองรับลูกค้าทั้งที่นับถือศาสนาอิสลามและไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หมายเลขโครงการ HSc-HREC-61-13-08-1 ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้บริหารโรงแรมระดับสูงที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายสมาคมโรงแรมฮาลาล จังหวัดกระบี่ (Krabi Halal and Muslim Friendly: KHMF) และมีชื่อปรากฏบน หน้าเว็บไซต์ www.krabihalalhotels.com จำนวน 12 โรงแรม ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารระดับสูงของโรงแรมฮาลาลในจังหวัดกระบี่ที่ตอบรับการให้สัมภาษณ์เพียง 4 ท่าน จาก 4 โรงแรมเท่านั้น ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) ผู้วิจัยทำการทดสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยส่งประเด็นคำถามแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการตลาด จำนวน 2 ท่าน และผู้บริหารโรงแรมระดับสูง จังหวัดกระบี่ จำนวน 1 ท่าน เพื่อทดสอบและกลั่นกรองประเด็นคำถามที่ไม่เหมาะสมออก เมื่อผู้วิจัยทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงเริ่มดำเนินการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอเข้าพบและทำการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และใช้การตีความในรูปแบบนามิติกนิยม (Constructionism) ซึ่งให้ความสำคัญกับความคิดรวบยอดที่ได้จากการสรุปเนื้อหาที่สำคัญที่สุดจากประเด็นที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ผ่านการแยกประเด็นโดยการจำแนกเนื้อหาเป็นข้อ ๆ

ผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม มักจะเดินทางมาเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มครอบครัวขนาดเล็ก ซึ่งจะแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลามที่มีพฤติกรรมการเดินทางในรูปแบบครอบครัวขนาดใหญ่ ทั้งสองกลุ่มนิยมจองห้องพักผ่านทางตัวแทนจำหน่ายห้องพักออนไลน์ (Online Travel Agent: OTA) มากที่สุด รองลงมา คือ การจองผ่านตัวแทนการท่องเที่ยว (Travel Agent) สำหรับช่วงเวลาการเข้าพัก

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจากทวีปยุโรปและอเมริกา มักเข้าใช้บริการโรงแรมช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนเมษายน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมใช้บริการโรงแรมในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และช่วงวันหยุดเทศกาล แต่การใช้บริการโรงแรมของกลุ่มนักท่องเที่ยวจะขึ้นอยู่กับช่วงเวลาหรือสถานที่ที่ต้องเดินทางเพื่อทำงานเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงแรมหลายลาลมองว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมหลายลาลของนักท่องเที่ยวมีทั้งสิ้น 7 ปัจจัย ได้แก่

1. ที่ตั้งของโรงแรม: ลูกค้ามักจะมองหาโรงแรมที่มีที่ตั้งตรงกับความต้องการของตนเป็นอันดับแรก เช่น ลูกค้ากลุ่มนักท่องเที่ยว มักจะหาโรงแรมที่ตั้งอยู่ในละแวกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวและพิจารณาถึงประเด็นด้านการเดินทาง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสถานที่ท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย ในขณะที่ลูกค้ากลุ่มนักธุรกิจจะเลือกใช้บริการโรงแรมที่อยู่ใกล้หรือเป็นสถานที่จัดงานประชุมหรือสัมมนา เพราะต้องการประหยัดเวลาการเดินทาง สำหรับกลุ่มลูกค้าที่ต้องการที่พักเพื่อรอเดินทาง มักจะมองหาโรงแรมที่อยู่ใกล้ท่าเรือ หรือ ท่าอากาศยาน เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถเดินทางไปยังสถานที่เหล่านั้นทันตามกำหนดเวลาสำหรับลูกค้ากลุ่มทวีปยุโรป มักจะเลือกโรงแรมที่ห่างไกลจากชุมชน เนื่องจากลูกค้ากลุ่มนี้ไม่ชอบความวุ่นวายของพื้นที่ชายหาดและจะมองหาความเงียบสงบระหว่างการพักผ่อนขณะใช้บริการโรงแรมที่พัก

2. พนักงานโรงแรม: การให้บริการที่ประทับใจจะส่งผลต่อการพิจารณาเลือกใช้บริการโรงแรมของลูกค้า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 ท่านระบุว่า โรงแรมของพวกเขา มักจะได้รับชมเชยจากลูกค้าในด้านของพนักงานผู้ให้บริการในประเด็นของ ความสุภาพการเอาใจใส่ลูกค้า ความอ่อนน้อม การให้บริการที่เท่าเทียมกันในลูกค้าทุกกลุ่ม ความพยายามในการให้ความช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้า ตลอดจนการที่พนักงานสามารถสื่อสารภาษาของลูกค้าซึ่งทำให้ลูกค้ารู้สึกใกล้ชิดและสนิทใจ

3. ห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงแรม: ห้องพักสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพักและภายในโรงแรมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงแรมในกลุ่มลูกค้าที่

พักระยะยาว (Long Stay Guests) ลูกค้าผู้สูงอายุ (Senior Tourists) และลูกค้าประเภทครอบครัว (Family Group Tourists) เพราะกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับการพักผ่อนภายในโรงแรมเป็นหลัก สิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องตอบสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัวได้ทุกคน และลูกค้ากลุ่มนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญในการออกไปทำกิจกรรมภายนอกโรงแรม สำหรับกลุ่มครอบครัวที่นับถือศาสนาอิสลาม อาทิ ชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และครอบครัวชาวมาเลเซีย สถานที่ที่จอดรถจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกที่พัก เพราะลูกค้ากลุ่มนี้นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ และจะมองหาโรงแรมที่พักที่มีห้องชุดสำหรับครอบครัว เนื่องจากต้องการให้สมาชิกในครอบครัวพักรวมกันในห้องพักเดียวกัน

4. คะแนนรีวิว: คะแนนรีวิวของผู้ใช้บริการโรงแรมผ่านระบบตัวแทนจำหน่ายห้องพักออนไลน์ (OTA) มีอิทธิพลสูงมากต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม เพราะข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลจริงจากการที่ลูกค้าได้เข้าใช้บริการ ดังนั้น ข้อความและรูปภาพที่ได้มีการเผยแพร่ในระบบรีวิว จะเป็นข้อมูลที่สำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มลูกค้าที่ไม่เคยเดินทางมาใช้บริการโรงแรมมาก่อน อย่างไรก็ตาม กลุ่มลูกค้าที่เป็นกลุ่มลูกค้าประจำ (Repeating Guests) นั้น หากพวกเขาประทับใจโรงแรมแล้ว คะแนนรีวิวมักจะไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้บริการแต่อย่างใด

5. ช่องทางการจัดจำหน่ายห้องพักออนไลน์: การขายห้องพักผ่านระบบตัวแทนจำหน่ายห้องพักออนไลน์ (OTA) เป็นช่องทางการจัดจำหน่ายห้องพักที่สำคัญมากของทุกโรงแรม เนื่องจากลูกค้าสามารถเข้าถึงข้อมูลของโรงแรมได้สะดวกมีข้อมูลรีวิวของผู้ที่เคยใช้บริการประกอบการตัดสินใจ ได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมด้านราคาพิเศษ หากลูกค้าเป็นสมาชิกของระบบ รวมถึงสิทธิพิเศษจากการชำระเงินค่าห้องพักผ่านบัตรเครดิตของกลุ่มธนาคาร และสถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งลูกค้าสามารถเปรียบเทียบข้อมูลของแต่ละโรงแรมได้อย่างละเอียด

6. การสร้างความแตกต่างของโรงแรม: การผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากสถาบันหลายลาลที่มีชื่อเสียง

การมีเอกสารหลักฐานการรับรองมาตรฐานคุณภาพฮาลาล และการได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายฮาลาลได้นั้น เป็นการสร้างความแตกต่างให้กับโรงแรมได้เป็นอย่างดี อีกทั้ง ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกใช้บริการในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลามโดยเฉพาะ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยจากสามจังหวัดชายแดนและนักท่องเที่ยวต่างชาติจากประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัวที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามแต่เลือกใช้บริการโรงแรมฮาลาล เนื่องจากกลุ่มผู้ประกอบการมองว่า โรงแรมเหล่านี้ไม่มีนโยบายการขายเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์ภายในโรงแรม ดังนั้น บุตรหลานของพวกเขาจะไม่ได้รับอันตรายหรือเห็นภาพตัวอย่างที่ไม่ดีของแขกที่เมาสุรา จึงน่าจะมีความปลอดภัยสูงกว่าการเข้าพักโรงแรมทั่วไป

7. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและการจัดตั้งเครือข่ายพันธมิตร: ผู้ให้ข้อมูลทุกท่านให้ความเห็นว่า การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มเครือข่ายสมาคมโรงแรมฮาลาลจังหวัดกระบี่ (Krabai Halal and Muslim Friendly Association : KHMP) ตลอดจนการร่วมมือจัดตั้งเครือข่ายพันธมิตรกับทางหน่วยงานภาครัฐ อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา หน่วยงานของจังหวัด รวมถึงการจับมือร่วมกันในกลุ่มภาคเอกชนที่ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว สามารถช่วยสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมให้ลูกค้าได้รู้จักโรงแรมฮาลาลได้ดียิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลามมีแนวโน้มเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบครอบครัวขนาดใหญ่กว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมทำการจองห้องพักผ่านช่องทางตัวแทนจำหน่ายห้องพักออนไลน์ (Online Travel Agent: OTA) มากที่สุด โดยช่วงเวลาการเข้าพักโรงแรมจะแตกต่างกันตามลักษณะของผู้เดินทางและวัตถุประสงค์ของการเดินทาง

จากผลการศึกษาในประเด็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมฮาลาลของนักท่องเที่ยวสามารถสรุปได้ว่า กลยุทธ์การพัฒนาโรงแรมฮาลาลที่ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญมีทั้งสิ้น 4 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ (Product Strategy) กลยุทธ์การจัดจำหน่าย (Place Strategy) กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด (Promotion Strategy) และกลยุทธ์พนักงาน (People Strategy) สำหรับกลยุทธ์ที่เหลือ คือ กลยุทธ์ราคา (Price Strategy) กลยุทธ์การให้บริการ (Process Strategy) และกลยุทธ์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการโรงแรมฮาลาลควรให้ความสำคัญรองลงมา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นอาจกล่าวได้ว่ากลยุทธ์การพัฒนาโรงแรมฮาลาลที่ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญอย่างเร่งด่วนมีทั้งสิ้น 4 ด้าน ได้แก่

1. กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ (Product Strategy) ห้องพักโรงแรมควรมีรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ ห้องเตียงเดี่ยวหรือห้องครอบครัว และมีสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงแรมเพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างของลูกค้าในทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญด้านผลิตภัณฑ์ (Product Concept) อันจะนำมาซึ่งความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าต่อโรงแรมในระยะยาวนอกจากนี้ การเป็นโรงแรมฮาลาลยังเป็นการสร้างความแตกต่างของสินค้า (Product Feature) เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าของคู่แข่งอื่น เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าในหลายส่วนตลาดทั้งกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามและไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม หรืออีกนัยหนึ่ง คือ เป็นการเพิ่มลูกค้าตลาดกลุ่มย่อย (Niche Market) ของโรงแรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Battour และ Ismail (2016) ซึ่งได้แนะนำให้ประเทศที่ไม่ได้มีศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติแต่ต้องการจับตลาดลูกค้ากลุ่มนี้ ให้เร่งการพัฒนาสินค้าการท่องเที่ยวฮาลาลให้มีความแปลกใหม่เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวในทุกกลุ่มตลาดไม่ว่ากลุ่มคนเหล่านั้นจะนับถือศาสนาใดก็ตาม

2. กลยุทธ์การจัดจำหน่าย (Place Strategy) การที่โรงแรมอยู่ในทำเลที่ตั้งที่สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน หากโรงแรมไม่ได้ตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีบริการเสริม อาทิ บริการรถรับ-ส่ง เป็นต้น นอกจากนี้ การขายห้องพักผ่านระบบตัวแทนจำหน่ายห้องพักออนไลน์ (Online Travel Agent: OTA) สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในด้านการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าหรือสร้างฐานลูกค้าใหม่ได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Prasanphanich (2019) กล่าวคือ ตัวแทนการจัดจำหน่ายท่องเที่ยวออนไลน์ เป็นช่องทางการสำรวจห้องพักที่เพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ลูกค้า และสามารถเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้กับโรงแรม เนื่องจากโรงแรมสามารถขายห้องพักได้ตลอดเวลา

3. กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด (Promotion Strategy) คะแนนรีวิวซึ่งเป็นการตลาดแบบปากต่อปาก (Word of Mouth Marketing: WOM) และการขายห้องพักผ่านระบบตัวแทนจำหน่ายห้องพักออนไลน์ (Online Travel Agent: OTA) ซึ่งเป็นการตลาดเชื่อมตรง (Online Marketing) ยังคงมีบทบาทสำคัญต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของโรงแรมเพราะเป็นวิธีการติดต่อสื่อสารกลุ่มลูกค้าที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ และส่งผลให้เกิดการได้เปรียบในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคะแนนรีวิวซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลขั้นต้นในการพิจารณาที่พักในการขายห้องพักผ่านระบบตัวแทนจำหน่ายห้องพักออนไลน์ (OTA) โดยข้อมูลคะแนนดังกล่าวจะมีส่วนช่วยสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า และสามารถร่วมกับกลยุทธ์ส่งเสริมการขาย (Sale Promotion) อื่นได้เพื่อเพิ่มยอดขายห้องพัก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Litvin, Goldsmith และ Pan (2008) ที่อธิบายว่า การบอกเล่าแบบปากต่อปากแบบออนไลน์ ในธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวเป็นการทำการตลาดที่มีความสำคัญ เพราะเป็นแหล่งรวมข้อมูลของลูกค้าใช้ประกอบการตัดสินใจ ดังนั้น การบอกต่อแบบออนไลน์ (eWOM) จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

4. กลยุทธ์พนักงาน (People Strategy) การฝึกอบรมพนักงานผู้ให้บริการเป็นเรื่องสำหรับผู้ประกอบการโรงแรม

ควรให้ความสำคัญ การที่พนักงานมีความสุภาพ สามารถเอาใจใส่ลูกค้า และมีความเต็มใจในการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าอยู่เสมอ จะมีส่วนสำคัญต่อการสร้างความประทับใจและส่งเสริมให้เกิดการใช้บริการซ้ำของลูกค้า นอกจากนี้ การพัฒนาทักษะ ความรู้ และการมอบพลังอำนาจ (Empowerment) เพื่อให้พนักงานสามารถทำงานสำเร็จได้อย่างอิสระ และมีอำนาจในการตัดสินใจเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาให้ลูกค้าได้อย่างทันท่วงทีที่ปัจจัยเหล่านี้จะสร้างความประทับใจและการบอกต่อเรื่องราวของโรงแรมได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา สร้อยสิงห์ (2559) กล่าวคือ หากพนักงานรู้และเข้าใจความต้องการของผู้ใช้บริการ และผู้ให้บริการได้รับบริการที่แท้จริงแล้ว จะทำให้ผู้ให้บริการพึงพอใจต่อการตอบสนองความต้องการมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

หากโรงแรมฮาลาลสามารถให้บริการห้องพักด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ตลอดจนมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ และมีพนักงานที่มีทักษะความรู้และมีจิตใจที่พร้อมจะให้บริการ สิ่งเหล่านี้จะนำมาซึ่งความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าต่อโรงแรมในระยะยาวนอกจากนี้ การผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากสถาบันฮาลาลที่มีชื่อเสียง และการมีเอกสารหลักฐานการรับรองมาตรฐานคุณภาพฮาลาลจะเป็นการสร้างความแตกต่างให้กับโรงแรมฮาลาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบข้อจำกัดในด้านจำนวนของผู้ให้ข้อมูล ดังนั้น ผลการศึกษาอาจจะแตกต่างหรือไม่สอดคล้องกับพื้นที่การท่องเที่ยวอื่น ดังนั้น การศึกษาในครั้งถัดไป ผู้วิจัยควรขยายพื้นที่เพื่อให้มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลเพิ่มขึ้น หรือใช้การจัดทำวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงปริมาณควบคู่ไปด้วย ซึ่งจะช่วยให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ละเอียดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กันยปริญ ทงสามสี, เอมอร เจียรมาศ, อิศระ ทงสามสี, ณัฐวิ หลักชัยกุล, เพ็ญพักตร์ ทองแท้, และ ศรัณยา บุญนาค. (2561). ความต้องการรับบริการด้านที่พักของนักท่องเที่ยวมุสลิม. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 38(3), น. 127-147.
- กัลยา สร้อยสิงห์. (2559). ความคาดหวังและการรับรู้ต่อความพึงพอใจในคุณภาพการบริการของผู้ใช้บริการโรงแรมในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 10(1), น. 216-238.
- กาญจนา आयวัฒน์ธนะชัย. (22 พฤษภาคม 2561). *ทริปฮาลาล โอกาสของธุรกิจท่องเที่ยว*. โพสต์ทูเดย์. สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2562, จาก <https://www.posttoday.com/life/healthy/551948>
- ตามตะวัน. (27 กุมภาพันธ์ 2560). *มรดกฮาลาล "อัลมีรอซ"*. กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2562, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/741841>
- วรรณนิศา วิเชียรชม. (7 กันยายน 2559). *กระบี่ ผุดไอเดีย เก้าห้องเที่ยวฮาลาล ยกกระดับเมืองสู่มาตรฐานสากล กระตุ้นท่องเที่ยว*. ทีนิวส์. สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2562, จาก <https://headshot.tnews.co.th/contents/203582>
- ธนิษฐ์ สังข์ดวง และจิระนาถ รุ่งช่วง. (2560). การรับรู้ระดับการให้บริการของนักท่องเที่ยวมุสลิมต่อการจัดการการท่องเที่ยวแบบฮาลาลในจังหวัดกระบี่และภูเก็ต. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(1), น. 135-168.
- เลขา เกลี้ยงเกลา, แวลีเมาะ ปูชู, และปกรณ์ พึ่งเนตร. (16 พฤศจิกายน 2557). *อาหาร-โรงแรมฮาลาล 100% อีกหนึ่งโอกาสธุรกิจรับเออีซี*. กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2562, จาก https://www.isranews.org/content-page/67-south-slide/34425-hotel_34425.html
- Battour, M., & Ismail, M. N. (2016). Halal tourism; Concepts, Practices, Challenges and Future. *Tourism Management Perspectives*, 19, pp. 150-154.
- Litvin, S. W., Goldsmith, R. E., & Pan, B. (2008). Electronic Word-of-Mouth in Hospitality and Tourism Management. *Tourism Management*, 29(3), pp. 458-468.
- Prasanphanich, A. (2019). The Marketing Mix (4Ps) and Benefits of Online Travel Agency (OTA) in Marketing Promotions of the Hotels in NakornPhanom Province. *Journal of Thai Hospitality & Tourism*, 14(1), pp. 3-15.

ปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจ เพื่อการท่องเที่ยวท้องถิ่น อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

Problems in English Communication for Local Tourism Business in Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province

ภัชญาภา ทองใส^{1,*} และคมสิทธิ์ สิทธิประการ²
Patchayapa Thongsai^{1,*} and Komsit Sitipragan²

รับบทความ 23 สิงหาคม 2562 แก้ไข 18 ตุลาคม 2562

ตอบรับ 21 ตุลาคม 2562

Received 23 August 2019 Revised 18 October 2019

Accepted 21 October 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยวท้องถิ่นในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่น อำเภอชนอมจังหวัดนครศรีธรรมราชจากธุรกิจ จำนวน 4 ธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจที่พัก ธุรกิจนำเที่ยวและธุรกิจขนส่ง จำนวนทั้งสิ้น 75 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวท้องถิ่นในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่น มีปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านทักษะการฟัง ($\bar{X} = 3.85$) และด้านทักษะการพูด ($\bar{X} = 3.74$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษ คือ ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นควรฝึกภาษาอังกฤษจากภาพยนตร์ เพลง หรือรายการต่าง ๆ ที่สนใจทางยูทูป (YouTube) การเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์ และการอบรมทักษะภาษาอังกฤษจากสถานศึกษา เป็นต้น

คำสำคัญ: การสื่อสารภาษาอังกฤษ ธุรกิจการท่องเที่ยวท้องถิ่น ปัญหา

¹ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช 80110
Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Si Thammarat
Campus, Nakhon Si Thammarat 80110, Thailand

² คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช 80110
Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Si Thammarat
Campus, Nakhon Si Thammarat 80110, Thailand

*Corresponding author, e-mail: patchatous@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research was to investigate the problems and solutions to improve in English communication for local tourism business in Khanom district, Nakhon Si Thammarat province.

It was mixed method with quantitative and qualitative research. The instruments used for data collection was a questionnaire, in-depth interview and focus group discussion. The target group was 75 participants working in local tourism business in Khanom district, Nakhon Si Thammarat province from 4 businesses including restaurant, accommodation, tour and transportation business. Statistics used in data analysis were percentage, means and standard deviation (S.D.).

The results indicated that the problem in English communication for local tourism as overall was high ($\bar{X} = 3.80$). When each aspect was considered, it was found that workers in these businesses about local tourism have problem in English communication in listening skill ($\bar{X} = 3.85$) and speaking skill ($\bar{X} = 3.74$) were at high level respectively. The solution to improve in English communication was to practice English skill from movies, songs, other programs on YouTube, study English online, English training from university and so on.

Keywords: English Communication, Local Tourism Business, Problems

บทนำ

ปัจจุบันภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของผู้คนจำนวนมากจากอิทธิพลของความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารส่งผลให้ภาษาอังกฤษยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นอีกทั้งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ประเทศไทยพัฒนาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเพราะถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารรวมถึงการประกอบอาชีพ (ฟาภินา วงศ์เลขา, 2553) โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้นถือเป็นอุตสาหกรรมหลักที่ทำรายได้ให้ประเทศเป็นอันดับหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในชุมชนท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาค (Industrialnew, 2018) จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายโดยเฉพาะอำเภอขนอมเป็นอำเภอที่มีชายหาดที่สวยงามและชายหาดยาวที่สุดในจังหวัดนครศรีธรรมราช และมีอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่อำเภอขนอม คือ ปลายโลมาสีชมพูที่ออกมาให้เห็นกัน

ในหลายพื้นที่ของอำเภอขนอม รวมทั้งแอมเพ็ลมนูปาร์ตี้หรืองานราตรีพระจันทร์สูง จะจัดขึ้นในคืนจันทร์แรม 1 ค่ำของทุกเดือน (เมืองกระบี่, 2559) ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องประกอบไปด้วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากทั้งธุรกิจโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2548) ได้เสนอไว้ว่า ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องประกอบไปด้วยธุรกิจสำคัญ 4 ธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจอาหาร ธุรกิจที่พักธุรกิจนำเที่ยวและธุรกิจขนส่ง และซึ่งเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวในด้านการให้บริการต่าง ๆ การดำเนินธุรกิจดังกล่าวนี้บุคคลที่ทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ พิมพิจินดา อาการส และคณะ (2556) พบว่า คนไทยประสบปัญหาทางการพูดสื่อสารกับชาวต่างชาติ อาทิ ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องหลักไวยากรณ์ในการบริการลูกค้า ไม่เข้าใจความต้องการของลูกค้า เพราะรู้คำศัพท์น้อย อีกทั้งจากประสบการณ์ที่

ผู้วิจัยมีโอกาสได้เดินทางไปอำเภอชนอม จึงได้สัมผัสถึงปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับธุรกิจด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ อาทิ ธุรกิจขนส่งที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางโดยรถประจำทาง แต่เกิดปัญหาในการสื่อสารทำให้เกิดความล้มเหลวในการเดินทางครั้งนั้น ดังนั้นในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ที่ทำงานธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท่องเที่ยวถิ่นอำเภอชนอมจังหวัดนครศรีธรรมราชยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่สามารถสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับชาวต่างชาติได้อย่างไรก็ตาม พบว่า มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษของบุคลากรในหน่วยงานและสถานประกอบการต่าง ๆ อาทิ โรงแรม สนามบิน แต่ยังไม่มีการศึกษาถึงปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยวท่องเที่ยวถิ่น อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยวท่องเที่ยวถิ่นนี้ โดยข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวถิ่นอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อสามารถใช้ทักษะภาษาอังกฤษในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยวท่องเที่ยวถิ่น อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยวท่องเที่ยวถิ่น อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท่องเที่ยวถิ่น อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 139 คน ดำเนินการหา กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (ศิริลักษณ์ สุวรรณวงษ์, 2538) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ดังนี้

1.1 ธุรกิจร้านอาหาร	จำนวน 14 คน
1.2 ธุรกิจที่พัก	จำนวน 52 คน
1.3 ธุรกิจนำเที่ยว	จำนวน 2 คน
1.4 ธุรกิจขนส่ง	จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้

- 2.1 แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
  - 2.1.1 ข้อมูลประชากรศาสตร์
  - 2.1.2 ปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจของผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท่องเที่ยวถิ่น อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งตามประเภททักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ คือ ทักษะการฟังและทักษะการพูด จำนวน 8 ข้อ
  - 2.1.3 ข้อเสนอแนะ
- 2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างธุรกิจ ทั้ง 4 ธุรกิจ ๆ ละ 2 คน จำนวน 8 คน ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) จำนวน 3 คำถาม
- 2.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการคัดเลือกตัวแทนสนทนากลุ่มโดยมีตัวแทนของธุรกิจทั้ง 4 ธุรกิจ ๆ ละ 2 คน รวมจำนวน 8 คน เพื่อทำการสนทนากลุ่มในประเด็นปัญหาในการ

สื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจของ ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้งทักษะการฟังและทักษะการพูด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยขอเข้าพบผู้จัดการทั่วไปของแต่ละธุรกิจเพื่อขออนุญาตในการทำวิจัย

3.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ความสำคัญของการศึกษานี้ให้กับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละธุรกิจ

3.3 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างแต่ละธุรกิจ

3.4 ผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.5 ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแต่ละธุรกิจโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และทำการจัดบันทึกลงแบบสัมภาษณ์

3.6 หลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์เสร็จในแต่ละธุรกิจแล้วนั้น ผู้วิจัยเชิญตัวแทนในแต่ละธุรกิจ ๆ ละ 2 คน เพื่อมาทำการสนทนากลุ่ม และจัดบันทึกข้อมูล

3.7 ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดกลับมาวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถาม เป็นการใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและอธิบายข้อมูลประกอบ

4.2 แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม โดยนำเสนอในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นในภาพรวม (n = 75)

ทักษะภาษาอังกฤษ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านทักษะการฟัง	3.85	0.85	มาก
ด้านทักษะการพูด	3.74	0.97	มาก
รวม	3.80	0.91	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นมีปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่น มีปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านทักษะการฟัง ($\bar{X} = 3.85$) และด้านทักษะการพูด ($\bar{X} = 3.74$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ 2 ปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นด้านทักษะการฟัง (n = 75)

ทักษะการฟัง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ท่านมีปัญหาในการฟังเนื่องจากสำเนียงของชาวต่างชาติที่แตกต่างกัน	3.84	0.90	มาก
2. ท่านมีปัญหาในการฟังเนื่องจากท่านไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ เมื่อชาวต่างชาติพูดเร็ว	3.87	0.91	มาก
3. ท่านมีปัญหาในการฟังเนื่องจากรู้คำศัพท์จำกัดถ้าชาวต่างชาติใช้คำศัพท์ยากเกินไป ทำให้ไม่สามารถฟังเข้าใจได้	3.84	0.90	มาก
4. ท่านมีปัญหาในการฟังเนื่องจากขาดความรู้ในด้านไวยากรณ์	3.88	0.85	มาก
รวม	3.86	0.89	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นมีปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านทักษะการฟังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.86$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ข้อ ได้แก่ ท่านมีปัญหาในการฟังเนื่องจากขาดความรู้ในด้านไวยากรณ์ ($X = 3.88$) ท่านมีปัญหาในการฟังเนื่องจากไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้เมื่อชาวต่างชาติพูดเร็ว ($X = 3.87$) ท่านมีปัญหาในการฟังเนื่องจากสำเนียงของชาวต่างชาติที่แตกต่างกัน ($X = 3.84$) และท่านมีปัญหาในการฟังเนื่องจากรู้คำศัพท์จำกัดถ้าชาวต่างชาติใช้คำศัพท์ยากเกินไป ($X = 3.84$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นด้านทักษะการพูด (n = 75)

ทักษะการพูด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ท่านมีปัญหาในการพูดเนื่องจากการออกเสียงเน้นหนักคำผิด	3.61	1.01	มาก
2. ท่านมีปัญหาในการพูดเนื่องจากท่านขาดความรู้ด้านไวยากรณ์ ทำให้ไม่สามารถสื่อสารเป็นประโยคได้	3.76	1.05	มาก
3. ท่านมีปัญหาในการพูดเนื่องจากท่านไม่มั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ	3.56	0.95	มาก
4. ท่านมีปัญหาในการพูดเนื่องจากท่านใช้คำศัพท์ผิด จึงทำให้ชาวต่างชาติเข้าใจผิดได้	3.68	1.09	มาก
รวม	3.65	1.03	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นมีปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านทักษะการพูดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ข้อ ได้แก่ ท่านมีปัญหาในการพูดเนื่องจากท่านขาดความรู้ด้านไวยากรณ์ ทำให้ไม่สามารถสื่อสารเป็นประโยคได้ ($\bar{X} = 3.76$) ท่านมีปัญหาในการพูดเนื่องจากท่านใช้คำศัพท์ผิด จึงทำให้ชาวต่างชาติเข้าใจผิดได้ ($\bar{X} = 3.68$) ท่านมีปัญหาในการพูดเนื่องจากการออกเสียงเน้นหนักคำผิด ($\bar{X} = 3.61$) และท่านมีปัญหาในการพูดเนื่องจากท่านไม่มั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นแต่ละธุรกิจ จำนวน 8 คน พบว่า ทุกคนต่างมีปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษเหมือนกันโดยเฉพาะปัญหาด้านทักษะการฟัง ตัวอย่างเช่น

ผู้ทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวท้องถิ่นคนที่ 1 กล่าวว่า ตนมีปัญหาทักษะการฟังมากที่สุดเนื่องจากสำเนียงของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติแต่ละคนแตกต่างกัน ทำให้สับสนและเกิดการเข้าใจผิดในการสื่อสารเป็นประจำ จึงมีวิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้โดยการใช้แอปพลิเคชันแปลภาษาและการให้นักท่องเที่ยวเขียนสิ่งที่ต้องการสื่อสาร

ผู้ทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวท้องถิ่นคนที่ 2 กล่าวว่า ตนมีปัญหาทักษะการพูดมากที่สุด เนื่องจากรู้คำศัพท์น้อยและไม่สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้มากนัก จึงมีวิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้โดยการใช้คำความหมายของคำศัพท์จากแอปพลิเคชันในโทรศัพท์ การใช้ภาษากายโดยใช้ท่าทางประกอบในการสื่อสารร่วมกับการสนทนา และการใช้ภาพประกอบในการสื่อสาร

ผู้ทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวท้องถิ่นคนที่ 3 กล่าวว่า ตนมีปัญหาทักษะการฟังมากที่สุด เนื่องจากมีความรู้ด้านไวยากรณ์น้อย ทำให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวบ่อยครั้ง จึงมีวิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้โดยการถามนักท่องเที่ยวซ้ำ ๆ และนักท่องเที่ยวจะพูดเน้นคำสำคัญที่ต้องการสื่อสาร

จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับตัวแทนกลุ่มของผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นแต่ละธุรกิจ จำนวน 8 คน พบว่า ผู้ทำงานในธุรกิจอาหาร ธุรกิจที่พักธุรกิจนำเที่ยวและธุรกิจขนส่งนั้นถึงแม้ว่าตัวแทนกลุ่มดังกล่าวจะมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยวท้องถิ่นเป็นเวลาหลายปี แต่ยังมีปัญหาในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทั้งปัญหาด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษอยู่บ้าง ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุหลัก ๆ คือ มีความรู้ภาษาอังกฤษน้อย ทั้งพื้นฐานการเรียนภาษาอังกฤษ การใช้ไวยากรณ์ และด้านคำศัพท์ อีกทั้งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติบางคนไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้

ในส่วนวิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ของตัวแทนกลุ่มผู้ทำงานในธุรกิจดังกล่าวนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมากนักเป็นการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และทำให้เสียเวลาในการสื่อสาร ดังนั้น จึงมีการสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้

1. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านทักษะการฟัง พบว่า ผู้ทำงานในธุรกิจดังกล่าว ควรฝึกการฟังภาษาอังกฤษจากวิดีโอเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ภาพยนตร์ เพลง รายการข่าว หรือรายการที่สนใจทางยูทูป (YouTube) ซึ่งรายการต่าง ๆ เหล่านี้ผู้ฟังสามารถที่จะฟังสำเนียงให้คุ้นชินได้หลากหลายประเทศ สามารถเรียนรู้หลักไวยากรณ์ และสามารถดาวน์โหลดไว้เพื่อฝึกทักษะการฟังได้ตลอดเวลา

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านทักษะการพูด พบว่า ผู้ทำงานในธุรกิจดังกล่าวควรฝึกการพูดภาษาอังกฤษด้วยวิธีการดูภาพยนตร์ การใช้แอปพลิเคชันฝึกพูดภาษา การเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์ การฝึกพูดคุยกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งแนวทางเหล่านี้ทำให้ผู้ทำงานในธุรกิจดังกล่าวได้พัฒนาการออกเสียงเน้นหนักเบาในคำศัพท์ (Stress) เกิดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นมีความต้องการให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดอบรมทักษะด้านการฟังและทักษะการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยวท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นมีปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้งทักษะการฟังและทักษะการพูดอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีปัญหาทักษะการฟังมากกว่าทักษะการพูด โดยมีปัญหาในการฟังเนื่องจากขาดความรู้ในด้านไวยากรณ์ ($\bar{X} = 3.88$) ไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้

เมื่อชาวต่างชาติพูดเร็ว ($\bar{X} = 3.87$) สำเนียงของชาวต่างชาติที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 3.84$) และเนื่องจากผู้คำศัพท์จำกัด ถ้าชาวต่างชาติใช้คำศัพท์ยากเกินไป ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ ส่วนปัญหาในการพูดเนื่องจากขาดความรู้ด้านไวยากรณ์ ทำให้ไม่สามารถสื่อสารเป็นประโยคได้ ($\bar{X} = 3.76$) ใช้คำศัพท์ผิด จึงทำให้ชาวต่างชาติเข้าใจผิดได้ ($\bar{X} = 3.68$) การออกเสียงเน้นหนักคำผิด ($\bar{X} = 3.61$) และเนื่องจากไม่มั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ สาเหตุเกิดจากผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นในอำเภอชนอมันั้น มีความรู้ภาษาอังกฤษน้อย ทั้งพื้นฐานการเรียนภาษาอังกฤษ การใช้ไวยากรณ์ และด้านคำศัพท์ ทำให้ผู้ทำงานธุรกิจดังกล่าวแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการค้นหาความหมายของคำศัพท์จากแอปพลิเคชันในโทรศัพท์ การใช้แอปพลิเคชันแปลภาษา การถามนักท่องเที่ยว ฯลฯ การให้นักท่องเที่ยวเขียนสิ่งที่ต้องการสื่อสาร การใช้ภาษากายโดยใช้ท่าทางประกอบในการสื่อสารร่วมกับการสนทนา การใช้ภาพประกอบในการสื่อสาร เป็นต้น ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ ผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้งด้านทักษะการพูดและด้านทักษะการฟังในระดับที่สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดอบรมด้านภาษาอังกฤษเพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเทียบเท่ากับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ อาทิ ป่าตอง อ่าวนาง และสมุย เป็นต้น

อภิปรายผล

ระดับปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นในด้านทักษะการฟังอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าแต่ละข้อมีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ มีปัญหาในการฟังเนื่องจากขาดความรู้ในด้านไวยากรณ์ มีปัญหาในการฟังเนื่องจากไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ เมื่อชาวต่างชาติพูดเร็ว มีปัญหาในการฟังเนื่องจากสำเนียงของชาวต่างชาติที่แตกต่างกัน และมีปัญหาในการฟังเนื่องจากผู้คำศัพท์จำกัด ถ้าชาวต่างชาติใช้คำศัพท์ยากเกินไป

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภิตา กาฬสินธุ์ และนิสากร จารุมณี (2558) ได้กล่าวว่า ทักษะการฟังภาษาอังกฤษมีความจำเป็นมากที่สุดในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้บริการลูกค้าชาวต่างชาติและในขณะเดียวกัน พิมพิจินดา อากาส และคณะ (2556) พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับเรือโดยสาร บริเวณหาดอ่าวนาง มีปัญหาในการสื่อสารด้านทักษะการฟังมากที่สุดเช่นเดียวกัน คือ มีปัญหาในการฟังนักท่องเที่ยวพูดไม่เข้าใจหรือสำเนียงฟังยาก แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านทักษะการฟัง คือ ควรฝึกการฟังภาษาอังกฤษจากวิดีโอเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ภาพยนตร์ เพลง รายการข่าว หรือรายการที่สนใจจากยูทูป (YouTube) ซึ่งรายการต่าง ๆ เหล่านี้ผู้ฟังสามารถที่จะฟังสำเนียงให้คุ้นชินได้หลากหลายประเทศ สามารถเรียนรู้หลักไวยากรณ์ได้

ระดับปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวท้องถิ่นในด้านทักษะการพูดอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าแต่ละข้อมีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ มีปัญหาในการพูดเนื่องจากขาดความรู้ด้านไวยากรณ์ ทำให้ไม่สามารถสื่อสารเป็นประโยคได้ มีปัญหาในการพูดเนื่องจากใช้คำศัพท์ผิด จึงทำให้ชาวต่างชาติเข้าใจผิดได้ มีปัญหาในการพูดเนื่องจากการออกเสียงเน้นหนักคำผิด และมีปัญหาในการพูดเนื่องจากไม่มั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นงสมร พงษ์พานิช (2554) พบว่า คนที่มีความรู้และความสามารถทางด้านภาษาที่จำกัดจะเป็นอุปสรรคในการสื่อสารด้วยวาจา และ ยุพภรณ์ พิริยศศิลป์ (2557) พบว่า ทักษะการพูดมีความจำเป็นในสาขาอาชีพรวมถึง ฉัตรกุล ธรรมสอนและปวีตร ช่อมศิลป์ (2556) พบว่า บุคลากรภายในคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยกำแพงเพชรมีปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษ และ สุภาพร เจริญสุข และคณะ (2561) พบว่า พนักงานขายทัวร์ในจังหวัดตรังมีปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและด้านการฟังการซื้อขายทัวร์มากที่สุดแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านทักษะการพูด คือ ควรฝึกการพูดภาษาอังกฤษด้วยวิธีการดูภาพยนตร์ การใช้แอปพลิเคชันฝึกพูด

ภาษา การเรียนภาษาผ่านออนไลน์ การฝึกพูดคุยกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งแนวทางเหล่านี้ทำให้ผู้ทำงานในธุรกิจดังกล่าวได้พัฒนาการออกเสียงเน้นหนักเบา (Stress) ในคำศัพท์ เกิดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผู้ที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรได้รับการพัฒนาทักษะการฟังและทักษะการพูด โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจากสถาบันการศึกษาเพื่อสามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มควรมีการบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์และการสนทนาเพื่อป้องกันข้อมูลไม่ให้เกิดความผิดพลาด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษของสถานประกอบการในแต่ละส่วนนั้น ควรมีการศึกษาด้านความต้องการใช้ภาษาอังกฤษ รวมถึงกลยุทธ์ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับชาวต่างชาติด้วย

2.2 ควรมีการศึกษาลึกในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวท่องเที่ยวถิ่นร่วมด้วยกับปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง

- ฉลองศรี พิมลสมพงษ์. (2548). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉัตรกุล ธรรมสอน และปวีศรี ซ่อมศิลป์. (2556). ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารของบุคลากรภายในคณะวิทยาการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์*, 19(2), น. 71-78.

- นางสมร พงษ์พานิช (2554). การศึกษาปัญหาของการพูดภาษาอังกฤษในการสื่อสารด้วยภาษาของนิสิตคณะวิทยาการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ตุลาคม 2550 ถึง กันยายน 2551. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 18(1), น. 86-97.
- พิมพ์จินดา อากาส และคณะ. (2556). *การสำรวจปัญหาและความต้องการพัฒนาทักษะการฟัง-การพูดภาษาอังกฤษของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถโดยสาร บริเวณหาดอ่าวนาง จ.กระบี่* (วิทยานิพนธ์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา).
- พัญญา วงศ์เลขา. (2553). *พัฒนาภาษาอังกฤษเตรียมเด็กไทยสู่เวทีโลก*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2019, จาก <http://www.moe.go.th/moe/th.news/detail.php?NewsID=21571&Key=hotnews>.
- เมืองกระบี่. (2559). *สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2019, จาก <http://district.cdd.go.th/khanom/about-us/ประวัติความเป็นมา/>
- ยุพภรณ์ พริยศิลป์. (2557). ความต้องการทางด้านภาษาอังกฤษของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดขอนแก่น. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 9(2), น.16-30.
- ศิริลักษณ์ สุวรรณวงษ์. (2538). *ทฤษฎีและเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุภาพร เจริญสุข และคณะ. (2561). ปัญหาและความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษของพนักงานขายทัวร์ในจังหวัดตรัง. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยธนบุรี*, 12(28), น. 256-269.
- สุภิตา กาฬสินธุ์ และนิสากร จารุมณี. (2558). ความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าของโรงแรม ในพื้นที่ท่องเที่ยวภาคใต้ของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2558. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 7(2), น. 1-22.
- Industrialnew. (2018). *อุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว ธุรกิจทำเงินเข้าประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 7 มีนาคม 2019, จาก <http://industrialnew.com/อุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว/>.

การเปลี่ยนแปลงของสถานีบริการน้ำมันในจังหวัดนครราชสีมา

Change the Business Gas Station in Nakhon Ratchasima Province

สุทธิพงษ์ แสงวิเศษ^{1 *}, มนตรี ศรีราชเลา²
และบุญช่วย พาณิชย์กุล²
Sutthipong Sengwiset^{1 *}, Montree Sriladlao²
and Bunchuy Panitkun²

รับบทความ 4 มีนาคม 2562 แก้ไข 6 มิถุนายน 2562
ตอบรับ 12 กรกฎาคม 2562
Received 4 March 2019 Revised 6 June 2019
Accepted 12 July 2019

บทคัดย่อ

“พลังงาน” นับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจและพลังงานเป็นการสะท้อนความเป็นจริงของการที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้น การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และมีรูปแบบการศึกษาเก็บข้อมูลแบบผสมรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีความมุ่งหมายของงานวิจัยเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการประกอบธุรกิจด้านผลิตภัณฑ์และบริการของสถานีบริการน้ำมันหลัง พ.ศ. 2540 ในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัยสถานีบริการน้ำมันในจังหวัดนครราชสีมาแต่เดิมช่วงก่อน พ.ศ. 2540 ที่มีเพียงการให้บริการผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง ห้องน้ำ และจุดบริการเติมลมยาง ต่อมาภายหลัง พ.ศ. 2540 พบลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการประกอบธุรกิจด้านผลิตภัณฑ์และบริการของสถานีบริการน้ำมันในจังหวัดนครราชสีมาเป็นการเปลี่ยนแปลงการให้บริการที่หลากหลายขึ้น มีร้านสะดวกซื้อที่มีสินค้าครบครันต่อการอุปโภคบริโภค ทำให้ผู้ใช้บริการมีความต้องการซื้อสินค้าเพื่อใช้ในระหว่างการเดินทางสามารถเข้าไปซื้อผลิตภัณฑ์และการบริการภายในสถานีบริการได้ครบภายในทีเดียว

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลิตภัณฑ์และบริการ สถานีบริการน้ำมัน

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม 44000
¹ Program in Cultural Science, Faculty of Cultural Science Mahasarakham University, Mahasarakham 44000 Thailand
² คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม 44000
² Faculty of Cultural Science Mahasarakham University, Mahasarakham 44000 Thailand
*Corresponding author, e-mail: suttisuttipong819@gmail.com

ABSTRACT

“Energy” is one of the most important factors in driving the development of economic growth in the increased competition. This research is a qualitative research and a mixed-format study model. It leads to the rapid growth in economy and energy that is a reflection of the reality. This research is a qualitative research and has a mixed data collection study, quantitative research format. The purpose of the research is to study the changes that affect the business of products and services of gas stations after 1997 in Nakhon Ratchasima. The research results of gas stations in Nakhon Ratchasima, originally before 1997, which only provided fuel products, toilets and tire inflation service points. After, 1997, there were social and cultural changes, which effected the business operations, also the business of products and services of the gas stations in Nakhon Ratchasima province. There are convenience stores that have had a full range of products for consumption, that allow the users who preferred to buy products and services while traveling, within the service station in one place service.

Keywords: Social change, Products and services, Gas stations

บทนำ

การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจและพลังงานเป็นการสะท้อนความเป็นจริงของการที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้น โดยน้ำมันจัดเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติชนิดหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนความมั่นคงทางการทหาร กล่าวได้ว่า น้ำมัน คือ แหล่งพลังงานทางธรรมชาติที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่ช่วยเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็วและทันสมัย (วไลพร เจริญพร, 2546, น. 25-27) ปัจจุบันมีการแข่งขันในด้านของพลังงานสูงมาก โดยเฉพาะการตั้งสถานีบริการน้ำมันของแต่ละยี่ห้อในตลาด สามารถแบ่งกลุ่มสถานีบริการน้ำมันได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ สถานีบริการน้ำมันที่อยู่ภายใต้เครื่องหมายการค้าและสถานีบริการน้ำมันอิสระ อีกทั้งยังมีพลังงานทางเลือกที่มีเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ ก๊าซแอลพีจี ก๊าซเอ็นจีวีที่สามารถนำไปใช้ได้กับเครื่องยนต์และเครื่องจักรต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละยี่ห้อก็พยายามที่จะหากลยุทธ์ในด้านการตลาดบริการ รวมทั้งการเพิ่มจำนวนสถานีบริการน้ำมันของตนเองให้มีมากขึ้นเพื่อที่จะได้บริการลูกค้าได้ครอบคลุม เพื่อสร้างคุณค่าให้กับยี่ห้อของตนเองให้มากที่สุด นอกจากการเพิ่ม

จำนวนสถานีบริการให้มีมากยิ่งขึ้นแล้วบริษัทผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงต่างก็ให้ความสำคัญในการสร้างผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของลูกค้า รวมถึงกลยุทธ์การให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพอใจในการเลือกใช้สินค้าของตนเอง

บริษัทด้านพลังงานปิโตรเลียมบริษัทแรกที่เข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศไทยคือ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เข้ามามีบทบาทในการประกอบธุรกิจปิโตรเลียม ปตท. ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2521 ตามพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2521 เพื่อดำเนินธุรกิจหลักด้านปิโตรเลียมและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับปิโตรเลียม ปตท. ลงทุนในธุรกิจสำรวจและผลิตปิโตรเลียม จากนั้น บริษัท เชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด ได้เข้ามาดำเนินกิจการ โดยเชลล์ได้เริ่มกิจกรรมสำรวจหาปิโตรเลียมในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2522 โดยจัดตั้งบริษัท ไทยเชลล์เอ็กซ์พลอเรชั่นแอนดีโปรดักชั่น จำกัด ขึ้นมาเป็นผู้ดำเนินการ และในปี พ.ศ. 2524 ได้มีการค้นพบแหล่งน้ำมันในเชิงพาณิชย์ แห่งแรกของประเทศไทยที่อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร และได้รับพระราชทานนามว่า “แหล่งน้ำมันสิริกิติ์” น้ำมันดิบที่

ผลิตจากแหล่งน้ำมันสิริกิติ์นี้ ได้ชื่อว่า “น้ำมันดิบเพชร” ตามชื่อของจังหวัด (อนรรฆ พิทักษ์ธานิน, 2556) นอกจากนี้ บริษัทธุรกิจน้ำมันทั้งสองบริษัทดังกล่าว ยังมี บริษัท บางกอกปิโตรเลียม จำกัด ก่อตั้งขึ้นมาในธุรกิจปิโตรเลียม บริษัทบางกอกได้ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2528 และจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2536 เป็นบริษัทพลังงานไทยที่ดำเนินงานเคียงคู่กับการดูแลสิ่งแวดล้อม และสังคม (บริษัท บางกอกปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน), 2558, น. 17-19)

ในโลกยุคปัจจุบันมีสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่สูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น เทคโนโลยี สภาพอากาศ วัฒนธรรมการกิน การอยู่ การใช้ชีวิต การประกอบสัมมาอาชีพ เปลี่ยนไปมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความทันสมัยเพราะมีการเปลี่ยนแปลงการผลิตตามแบบดั้งเดิมในยุคสังคมเกษตรกรรมไปสู่การผลิตแบบอุตสาหกรรมและแบบเมือง ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนระบบการผลิตจากการใช้แรงงานมนุษย์ไปสู่การใช้แรงงานจากเครื่องจักรกล ใช้ระบบการทำงานแบบอุตสาหกรรมและบริเวณใดที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมย่อมมีแนวโน้มกลายเป็นเขตเมือง เพราะมีการอพยพแรงงานจากชนบทเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม การทำงานในกิจกรรมต่าง ๆ เปลี่ยนรูปแบบไปสู่ความเป็นระบบราชการ เกิดเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีการจัดการที่เป็นทางการ (Everett, 1996, pp. 102-105) รวมทั้งการเกิดลักษณะการบริหารงานในรูปแบบบริษัทข้ามชาติ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อประกอบธุรกิจอย่างเช่นธุรกิจการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง เมื่อมีการแข่งขันที่สูงขึ้น บวกกับผลกระทบทางด้าน การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม ทำให้ผู้ประกอบการด้านธุรกิจน้ำมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานีน้ำมันที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางด้านธุรกิจสูง จะต้องหากกลยุทธ์หรือวิธีการจัดการให้ธุรกิจของตนเองสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ หากแต่กลไกที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้นั้น นอกจากการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ ออกมาอย่างต่อเนื่องแล้ว กลุ่มคนที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การ

ประกอบธุรกิจประสบความสำเร็จก็คือ ทรัพยากรบุคคล หากสามารถปลูกฝังแนวความคิดที่ดี ปลูกฝังแนวทางปฏิบัติที่ดีในการทำงานและการบริการ หมายถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีมีคุณภาพเพื่อนำมาเป็นตัวช่วยในการพัฒนาศักยภาพของตัวบุคคลให้สามารถดำเนินงานตามเป้าหมายของสถานประกอบการแต่ละแห่ง

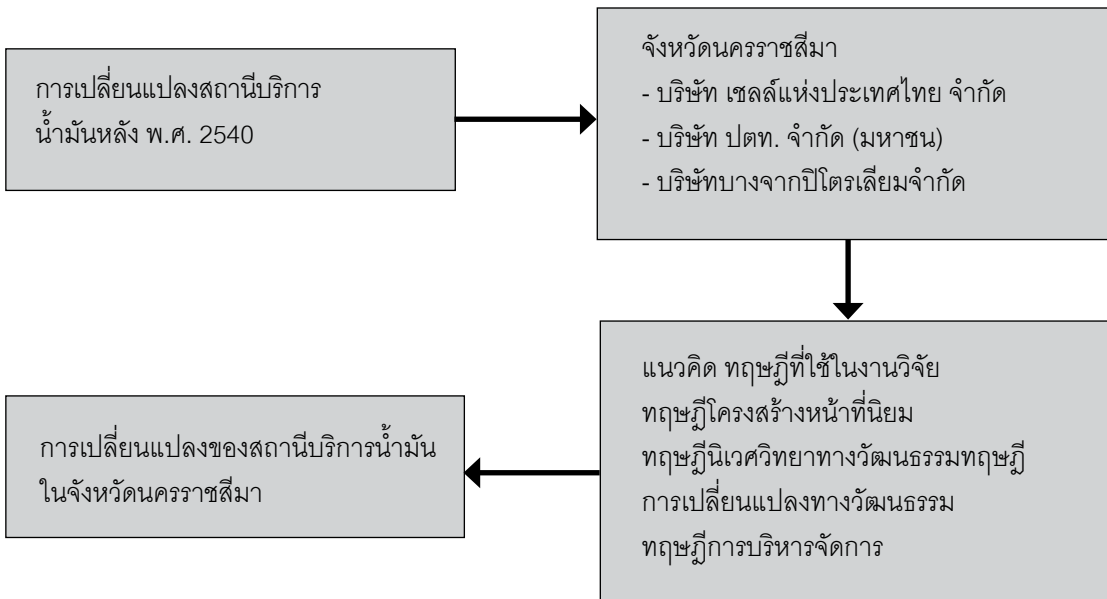
จากที่มาและความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น การประกอบธุรกิจปิโตรเลียมโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจสถานีบริการน้ำมันนั้นมีการแข่งขันกันทางธุรกิจสูงมากขึ้น เป็นลำดับตลอดมา จำเป็นที่บริษัทต้องพัฒนากิจการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์และบริการซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมให้ธุรกิจน้ำมันมีรายได้เพิ่มขึ้น ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีได้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาค้นคว้าลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในภาคอีสานเนื่องจากเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญเพื่อไปสู่อินโดจีน โดยเลือกพื้นที่เป้าหมายจังหวัดหน้าด่านของอีสาน คือจังหวัดนครราชสีมาที่ถือว่าเป็นจังหวัดแรกที่เป็นทางผ่านเข้าไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ในภาคอีสานและเป็นจุดหมายยอดนิยมสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเพื่อสัมผัสวัฒนธรรมและชนวิถีแบบดั้งเดิมโดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสถานีบริการน้ำมันหลังปี พ.ศ. 2540 เนื่องจากวิกฤตปี 2540 ตามที่เสาวณี จันทะพงษ์ และ นิธิสาร พงศ์ปิยะไพบูลย์ (2560, น. 1) ยกให้เป็น “จุดเปลี่ยนครั้งใหญ่ของไทย” ที่ผลักดันให้เกิดการปฏิรูป เพื่อวางโครงสร้างเชิงสถาบันและพัฒนาให้เข้มแข็งเป็นลำดับช่วยให้เศรษฐกิจไทยผ่านบทพิสูจน์สำคัญมาได้ หลายครั้ง ทั้งวิกฤตการเงินโลกในปี 2551 และมหาอุทกภัยของไทยในปี 2554 บทเรียนสำคัญที่ไทยได้รับจากวิกฤต ปี 2540 คือ การสร้างสมดุลทางนโยบายและให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง การสร้างความเชื่อมั่น (Public Trust) ของระบบเศรษฐกิจ และการแก้ไขปัญหาเชิงระบบและพร้อมดำเนินนโยบายแบบยืดหยุ่น นอกจากนี้ยังนำไปสู่การปรับโครงสร้างเชิงสถาบัน (Institutional Reform) อย่างขนานใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลจากการเก็บข้อมูลมาจัดการด้านผลิตภัณฑ์และบริการของสถานีน้ำมัน ให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการประกอบธุรกิจด้านผลิตภัณฑ์และบริการของสถานีบริการน้ำมันหลัง พ.ศ. 2540 ในจังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีสาระสำคัญตามกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสถานีบริการน้ำมันในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยยึดหลักข้อมูลที่มีลักษณะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยสามารถตอบคำถามของการวิจัยได้ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจน้ำมัน ในประเทศไทยและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย โดยวิธีการสำรวจจากแบบสำรวจ การสัมภาษณ์

2. พื้นที่ในการวิจัย การคัดเลือกพื้นที่วิจัยมีความสำคัญต่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอต่อการอธิบายปรากฏการณ์ที่ต้องศึกษาลักษณะของพื้นที่ต้องสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ปัญหาการวิจัย และกรอบแนวคิดการวิจัยในการกำหนด

พื้นที่ในการวิจัยคือ นครราชสีมา โดยใช้การเลือกพื้นที่วิจัยแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นพื้นที่ที่มีความต้องการใช้น้ำมันสูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากสถิติสถานีบริการน้ำมันปี พ.ศ. 2558 จังหวัดนครราชสีมา มี 1,104 แห่ง และจากสถิติปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ปี พ.ศ. 2558 จังหวัดนครราชสีมา 1,229,386.14 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ระหว่างการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม การค้าและการบริการมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอย่างเด่นชัดที่สุด

3. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ประชาชนทั้งหมดในที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ทำธุรกิจสถานีน้ำมันทั้ง 3 บริษัทในจังหวัดนครราชสีมา โดยกลุ่มผู้รู้ (Key Informants) คือ ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบผลสำเร็จทางด้านการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์และบริการของสถานีน้ำมัน จากองค์กรของรัฐและเอกชน ใช้การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์จำนวน 14 คน โดยแบ่งเป็น 1) เจ้าหน้าที่รัฐ (ผู้บริหาร) จำนวน 5 คน 2) ผู้ประกอบการธุรกิจ (ผู้บริหาร) จำนวน 9 คน ที่อยู่พื้นที่การทำธุรกิจสถานีบริการน้ำมัน ในจังหวัดนครราชสีมา ต่อมากลุ่มผู้ปฏิบัติหรือกลุ่มเกี่ยวข้อง (Casual Informants) คือ ผู้ปฏิบัติและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจผลิตภัณฑ์และบริการของสถานีน้ำมัน ใช้การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ และการสังเกตจำนวน 50 คน ประกอบด้วย 1) เจ้าหน้าที่รัฐ (เจ้าหน้าที่) จำนวน 20 คน 2) ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องภายในสถานีบริการ จำนวน 30 และคนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป คือ ลูกค้าที่มาใช้บริการธุรกิจด้านผลิตภัณฑ์และบริการของสถานีน้ำมัน ใช้การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ และการสังเกต รวมทั้งสิ้น 300 คน ประกอบด้วย 1) ลูกค้าเข้าใช้บริการในสถานีน้ำมัน แบ่งได้ ดังนี้ 1) สถานีบริการน้ำมัน ปตท. 100 คน 2) สถานีบริการน้ำมันเชลล์ 100 คน และ 3) สถานีบริการน้ำมันบางจาก 100 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบสุ่ม กลุ่มลูกค้าที่เป็นลูกค้าที่เลือกเข้ารับบริการในสถานีบริการนั้น ๆ โดยกระจายแบบสัมภาษณ์ออกเป็นสถานีบริการน้ำมันบริษัทละ 100 ชุด แบบไม่เจาะจงบริษัทละ 3-4 สถานีในเขตพื้นที่ทำการวิจัย สุ่มจนครบจำนวน และแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้บริการในพื้นที่ได้แก่กลุ่มอาชีพธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มอาชีพข้าราชการและพนักงานประจำ และกลุ่มลูกค้านอกพื้นที่ จัดอยู่ในกลุ่มนักเดินทาง

4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ในการจัดทำกับข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาเอกสารและข้อมูลภาคสนามมาจัดข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ มาศึกษาอย่างละเอียด

พร้อมจัดระบบหมวดหมู่ ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้

5. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษารายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษาศาภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการทำธุรกิจด้านผลิตภัณฑ์และบริการ โดยแบ่งออกเป็น 3 บริษัท ดังนี้

1. บริษัท เชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด
2. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
3. บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม มีผลต่อการประกอบธุรกิจประเภทโดยเฉพาะธุรกิจด้านพลังงาน ซึ่งเป็นธุรกิจต้นทุกที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอื่น ๆ ทุกประเภท โดยผู้วิจัยเลือกจังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงมีผลต่อการประกอบธุรกิจด้านผลิตภัณฑ์และบริการของสถานีบริการน้ำมันในจังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บริษัท เชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสถานีบริการน้ำมันของบริษัท เชลล์แห่งประเทศไทยจำกัด หลัง พ.ศ. 2540 เป็นไปอย่างต่อเนื่องด้วยความต้องการในการใช้พลังงานทางด้านพลังงานเชื้อเพลิงที่สูงขึ้นตามการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางสังคมและได้เข้ามาพบกับวิกฤติทางน้ำมันอีกครั้งในช่วงปี พ.ศ. 2552 เกิดวิกฤติ ราคา น้ำมันแพง ส่งผลให้ธุรกิจบริการสถานีน้ำมันเกิดการชะลอตัว เกิดความต้องการด้านพลังงานทางเลือก พลังทดแทนเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านการบริการภายหลังการเปลี่ยนแปลงสถานีบริการน้ำมัน หลัง พ.ศ. 2540 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภคที่มีความต้องการขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามยุคสมัยนอกจากผลิตภัณฑ์ที่ต้องมีความหลากหลาย

เหมาะสมกับรูปแบบของยานพาหนะที่มีลักษณะความจำเพาะของการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีความหลากหลายโดยมีการเพิ่มด้านบริการ ดังนี้ 1) ร้านสะดวกซื้อเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเลือกเข้ารับบริการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตอบสนองของความต้องการผู้ใช้บริการเพื่อความสะดวกสบายในการเดินทางใกล้ส่วนมากกลุ่มบริษัทในเครือเชลล์จังหวัดนครราชสีมาจะใช้ร้านสะดวกซื้อที่ทางเจ้าของสถานีบริการนั้นสร้างขึ้นมาเอง 2) สถานีบริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องที่ได้รับความนิยมเชื่อมั่นว่าเป็นสถานีบริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันที่มีคุณภาพสูง มีการพัฒนาที่มีบริการและทีมช่างให้มีความรู้ความสามารถอยู่อย่างสม่ำเสมอ 3) ร้านกาแฟและร้านอาหาร ร้านกาแฟภายในสถานีบริการน้ำมันของบริษัทเชลล์แห่งประเทศไทย ได้รับความเชื่อมั่นเป็นอย่างมากในด้านคุณภาพจากแบรนด์แบล็คแคนยอนคอฟฟี่ (Black Canyon Coffee) และ 4) ห้องน้ำ (บริษัท เชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด, 2559)

2. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาพบว่าสถานีบริการในเครือบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา พบว่าด้านผลิตภัณฑ์และด้านบริการ ด้านผลิตภัณฑ์ น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่นด้านการบริการภายหลังการเปลี่ยนแปลงสถานีบริการน้ำมัน หลัง พ.ศ. 2540 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภคที่มีความต้องการขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามยุคสมัยนอกจากผลิตภัณฑ์ที่ต้องมีความหลากหลายเหมาะสมกับรูปแบบของยานพาหนะที่มีลักษณะความจำเพาะของการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีความหลากหลาย ยังรวมไปถึงรูปแบบการใช้ชีวิตของประชากรที่เข้ารับบริการที่มีความต้องการในการบริการเพิ่มมากขึ้นในการอำนวยความสะดวกภายในสถานีบริการน้ำมัน สถานีบริการน้ำมันในเครือบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จังหวัดนครราชสีมาได้มีการปรับตัวภายหลังการเปลี่ยนแปลงสถานีบริการหลัง พ.ศ. 2450 โดยมีการเพิ่มด้านบริการ ดังนี้ 1) ร้านสะดวกซื้อโดยมากจะร่วมมือกับเซเว่น อีเลฟเว่น (7-Eleven) ของบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) และร้านสะดวกซื้อจ๊อบที (Jiffy) 2) สถานีบริการ

เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง 3) ร้านกาแฟผลิตภัณฑ์แบรนด์ "อเมซอน" และในส่วนของร้านอาหารที่มีไว้บริการภายในสถานีบริการ เช่น ร้านเคเอฟซี ร้านขนมเค้ก ร้านชาหมูหินคาดในพื้นที่สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในช่วงหลัง พ.ศ. 2540 และ 4) ห้องน้ำ

3. บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด

บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) หลัง พ.ศ. 2540 พบลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสถานีบริการน้ำมันถึงการพัฒนาแนวทางที่ชัดเจนของตัวผลิตภัณฑ์สถานีบริการน้ำมันในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาได้รับเอาตัวผลิตภัณฑ์มาขายสู่ผู้บริโภคเกิดเป็นกระแสที่ส่งผลต่อการเลือกเข้ารับบริการสถานีบริการของสถานีบริการในเครือบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) การเปลี่ยนแปลงด้านผลิตภัณฑ์และบริการ จากการศึกษาพบว่า สถานีบริการในเครือบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาด้านผลิตภัณฑ์และด้านบริการ ด้านการบริการภายหลังการเปลี่ยนแปลงสถานีบริการน้ำมัน หลัง พ.ศ. 2540 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภคที่มีความต้องการขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามยุคสมัยนอกจากผลิตภัณฑ์ที่ต้องมีความหลากหลายเหมาะสมกับรูปแบบของยานพาหนะที่มีลักษณะความจำเพาะของการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีความหลากหลาย โดยมีการเพิ่มด้านบริการ ดังนี้ 1) ร้านสะดวกซื้อ พบร้านสะดวกซื้อ 2 แบรินต์ ได้แก่ ไบจาก และ Mini Big C 2) สถานีบริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง 3) ร้านกาแฟและร้านอาหาร และ 4) ห้องน้ำ บทบาทของสถานีบริการน้ำมันในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมายุคหลัง พ.ศ. 2540 มีการเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยน และพัฒนาการเป็นอย่างมากด้วยการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจในภาคอีสานที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่ทางผ่านในการขนส่งต่าง ๆ จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือตะวันตก เข้าสู่ภาคอีสานทำให้การขยายตัวของระบบธุรกิจทางด้านพลังงานมีความเติบโตอย่างรวดเร็วและด้วยการเติบโต เพื่อให้เกิดการเลือกเข้ารับบริการของ

กลุ่มประชาชนทั้งในพื้นที่และนักเดินทางสถานีบริการน้ำมัน แต่เดิมช่วงก่อน พ.ศ. 2540 ที่มีเพียงการบริการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง ห้องน้ำ และจุดบริการเติมลมยาง จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เกิดความน่าสนใจทางด้านพลังงาน ทางด้านบริการแก่ผู้เข้ารับบริการภายในสถานีบริการน้ำมันของเครือบริษัทของแต่ละแบรนด์ ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาขึ้นอยู่กับพื้นที่ตั้งของสถานีบริการนั้น จำแนกออกไป

สรุปการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีผลต่อการทำธุรกิจด้านผลิตภัณฑ์และบริการ คือรูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการเข้ารับบริการภายในสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมีผลต่อการตัดสินใจต่อการเลือกรับบริการ เป็นผลต่อธุรกิจบริการเป็นอย่างมากต่อการเข้ารับบริการและเป็นผลต่อรายรับในการทำธุรกิจด้านสถานีบริการ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สามารถส่งต่อกันได้ภายในครอบครัว ชุมชน หรือกระทั่งรูปแบบวัฒนธรรมการเลือกใช้ในระบบการทำงาน ความเชื่อมั่นที่มีต่อตัวผลิตภัณฑ์และต่อระบบการบริการภายในสถานีบริการเป็นองค์ประกอบ

จากการศึกษาข้อมูลจากสถานีบริการในเครือบริษัท เชลล์ ประเทศไทย จำกัด เครือบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และเครือบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา พบว่ารูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อผลิตภัณฑ์และบริการที่มีความแตกต่างกัน ตามผู้ที่เข้ารับบริการภายในสถานีบริการในเครือของบริษัทนั้นหลัก ๆ คือความเชื่อมั่นที่มีต่อคุณภาพในผลิตภัณฑ์ที่มีต่อสถานีบริการน้ำมันในเครือบริษัท เชลล์ประเทศไทย ที่ได้รับความเชื่อถือเป็นอย่างมากว่าเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพ สามารถรักษาเครื่องยนต์และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเครื่องยนต์สูงสุด ความเชื่อด้านบริการภายในสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีความสะดวกสบาย ต่อมาในสถานีในเครือ ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่มีความพร้อมมีความหลากหลายในด้านการบริการ มีความรวดเร็ว มีมาตรฐานด้านการบริการและมีเพียงพอต่อปริมาณผู้คนที่เข้ารับบริการภายในสถานีบริการน้ำมัน อีกทั้งยังมีรูปแบบโปรโมชั่น อันเป็นที่ดึงดูดต่อ

ผู้ใช้บริการเป็นอย่างดี ตลอดจนได้รับการกล่าวขานว่าเป็นพลังงานเชื้อเพลิงที่สะอาดเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และพื้นที่ในการวิจัยสุดท้าย คือ สถานีบริการน้ำมันบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ที่มีระบบที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติตั้งแต่การเริ่มกระบวนการผลิตน้ำมัน ขนส่ง และภายในสถานีบริการน้ำมัน เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพสูงสามารถช่วยให้เครื่องยนต์ทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันกลุ่มผู้เข้ารับบริการมีความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง มีความสนใจในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือสร้างมลภาวะให้น้อยที่สุดตลอดจนการเข้ารับบริการภายในสถานีบริการ หากเพิ่มประสิทธิภาพของน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยังมีการพัฒนาคุณภาพภายในสถานีบริการน้ำมันให้มีรูปแบบด้านบริการให้ครบวงจร ก็จะเป็นการเพิ่มโอกาสให้เกิดการเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในด้านผลิตภัณฑ์และบริการที่มีต่อสถานีบริการนั้น ๆ และส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นต่อการทำธุรกิจการทำสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงให้ประสบความสำเร็จต่อไป

อภิปรายผล

การเปลี่ยนแปลงของสถานีบริการน้ำมันในจังหวัดนครราชสีมาหลังจากวิกฤตการณ์การเงิน พ.ศ. 2540 หรือที่เรียกว่า ภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ โดยอัมมาร สยามวาลา (2542) ได้ให้นิยามคำว่า “ฟองสบู่” ไว้ว่า “การขยายตัวของเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนั้นเป็นภาพมายาและดังนั้นจะเป็นการขยายตัวที่ยั่งยืนต่อไปได้ไม่นาน” ที่บ่งชี้ถึงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ คือปัญหาการลดลงของส่งออกที่เกิดขึ้นตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นที่สงสัยว่าเกิดจากปัจจัยด้านอุปทานหรืออุปสงค์ ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยผู้วิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ลักษณะและการเปลี่ยนแปลงของสถานีบริการน้ำมัน หลัง พ.ศ. 2540 บริษัท เชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด พบการเปลี่ยนแปลงด้าน ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ แบ่งเป็นด้านผลิตภัณฑ์ ประกอบไปด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง

น้ำมันหล่อลื่น ด้านบริการ แบ่งเป็น ร้านสะดวกซื้อ สถานีบริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง ร้านกาแฟและร้านอาหาร และห้องน้ำ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พบการเปลี่ยนแปลงด้านผลิตภัณฑ์และด้านบริการ ด้านผลิตภัณฑ์ น้ำมันเชื้อเพลิง และน้ำมันหล่อลื่น ด้านบริการ ร้านสะดวกซื้อ สถานีบริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง ร้านกาแฟ ร้านอาหาร และห้องน้ำ และบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด พบการเปลี่ยนแปลงด้านผลิตภัณฑ์และด้านบริการ ด้านผลิตภัณฑ์ น้ำมันเชื้อเพลิง และน้ำมันหล่อลื่น ด้านบริการ ร้านสะดวกซื้อ สถานีบริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง ร้านกาแฟร้านอาหาร และห้องน้ำ บทบาทสถานีบริการน้ำมันยุคหลัง พ.ศ. 2540 มีการเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยน และพัฒนาการเป็นอย่างมากด้วยการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจในภาคอีสานที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่ทางผ่านในการขนส่งต่าง ๆ จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือตะวันตก เข้าสู่ภาคอีสานทำให้การขยายตัวของระบบธุรกิจทางด้านพลังงานมีความเติบโตอย่างรวดเร็วและด้วยการเติบโต เพื่อให้เกิดการเลือกเข้ารับบริการของกลุ่มประชาชนทั้งในพื้นที่และนักเดินทางสถานีบริการน้ำมันแต่เดิมช่วงก่อน พ.ศ. 2540 ที่มีเพียงการบริการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง ห้องน้ำ และจุดบริการเติมลมยาง จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เกิดความน่าสนใจทางด้านพลังงาน ทางด้านบริการแก่ผู้เข้ารับบริการภายในสถานีบริการน้ำมันของเครือข่ายของแต่ละแบรนด์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่ตั้งของสถานีบริการนั้นจำแนกออกไป บทบาทสถานีบริการน้ำมันยุคหลัง พ.ศ. 2540 ด้านสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของประชากรในพื้นที่จำนวนหนึ่งเนื่องจากสถานีบริการนั้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลายและครบครัน ทำให้กลุ่มประชากรที่มีความต้องการซื้อสินค้าเพื่อใช้ในครัวเรือนหรือต้องการพักระหว่างการเดินทาง สามารถเข้าไปใช้บริการภายในสถานีบริการได้ภายในคราวเดียว เช่น ร้านสะดวกซื้อ ร้านกาแฟ ร้านอาหาร ร้านของฝาก ร้านขายเสื้อผ้า ร้านขายยา ร้านนวด ร้านซ่อมรถ เป็นต้น การปรับเปลี่ยนเหล่านี้เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านจำนวน

ประชากรและอาชีพในพื้นที่บริการของแต่ละสถานีบริการที่ตั้งอยู่และมีแนวทางที่จะมีการพัฒนาเพิ่มหลังจาก พ.ศ. 2560 สอดคล้องกับงานวิจัยของเดือนเด่น นิคมบริรักษ์ (2555, น. 1) ได้เสนอรายงาน “โครงการการส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า” รายงานฉบับดังกล่าวเสนอสภาพปัญหาเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าที่รัฐวิสาหกิจบางแห่งประกอบธุรกิจแข่งขันกับเอกชน และมีพฤติกรรมที่เข้าข่ายการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้าบทบาทสถานีบริการน้ำมันยุคหลัง พ.ศ. 2540 ด้านวัฒนธรรม ประกอบไปด้วยปัจจัยหลายปัจจัยที่เข้ามามีส่วนร่วมสอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศไทยที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ววัฒนธรรมต่อบทบาทของสถานีบริการน้ำมันหลัง พ.ศ. 2540 นั้นเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงตามระบบความเชื่อของการเข้ารับบริการต่างกันออกไปตามเครือข่ายที่เลือกเข้ารับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้ประกอบการหรือผู้บริหารสถานีบริการควรมีการจัดการรวมตัวจัดตั้งกลุ่ม เพื่อเป็นการพัฒนาระบบการให้บริการแก่ลูกค้าให้มีมาตรฐานในการบริการที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าและพฤติกรรมของผู้เข้ารับบริการ การเลือกในการเข้ารับบริการ เพื่อนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เข้ารับบริการ

เอกสารอ้างอิง

เดือนเด่น นิคมบริรักษ์. (2555). *การปฏิรูปเพื่อลด*

การผูกขาดและส่งเสริมการแข่งขันในเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพฯ: เชนไทย.

บริษัท เชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด. (2559). *เกี่ยวกับเชลล์ โดยสังเขป*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2559 จาก <http://www.shell.co.th/th/aboutshell.html>.

- บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน). (2558)
งบการเงินระหว่างกาล. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน
2558, จาก [http://bcp.listedcompany.com/misc/
FS/20150805-bcp-fs-2q2015-th.pdf](http://bcp.listedcompany.com/misc/FS/20150805-bcp-fs-2q2015-th.pdf)
- บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). (2558). *ความเป็นมาของ
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)*. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน
2557 จาก [http://www.pttplc.com/TH/About/
pages/Background.aspx](http://www.pttplc.com/TH/About/pages/Background.aspx).
- วไลพร เจริญพร. (2546). *คุณภาพชีวิตการทำงานของ
พนักงานที่ทำงานเป็นกะในระดับปฏิบัติการ: ศึกษา
กรณีไทยไวร์ แอนด์ เคเบิล เซอร์วิสเซส จำกัด
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา)*.
- เสาวณี จันทะพงษ์ และนิธิตรา พงศ์ปิยะไพบูลย์. (2560).
20 ปีวิกฤตเศรษฐกิจ 2540: บทเรียนสู่เส้นทาง
เศรษฐกิจที่สมดุลและยั่งยืน. *FOCUSED AND
QUICK (FAQ)*. 115, น. 1-14.
- อนรรฆ พิทักษ์ธานิน. (2556). *ก่อนจะเป็น ปตท:
ประวัติศาสตร์อุตสาหกรรมน้ำมันปิโตรเลียม
ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2489 ถึง 2521.
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย)*.
- อัมมาร สยามวาลา. (2542). *นักเศรษฐศาสตร์ฝรั่ง
มองวิกฤตเอเชีย: บทสำรวจความรู้ กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย*.

สารสนเทศสำหรับการส่งบทความตีพิมพ์

นโยบายและวัตถุประสงค์

วารสารราชพฤกษ์ เป็นวารสารระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งเป็นวารสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานด้านวิชาการสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์/ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในรูปของบทความวิชาการหรือบทความวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งในและนอกสถาบัน และเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ประสบการณ์ผลงานระหว่างอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ โดยกำหนดเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

เกณฑ์การตีพิมพ์

1. บทความที่ส่งมาเพื่อเผยแพร่ ต้องเป็นบทความใหม่ ที่อยู่ในสาขาวิชา ดังนี้ คือ สาขาวิชาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/จิตวิทยา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงานหรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ ต้องผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนจะได้รับวารสารฯ จำนวน 2 เล่ม

2. ผลงานวิจัย/วิชาการ ที่รับพิจารณาตีพิมพ์ ต้องพิมพ์ด้วยกระดาษขนาด A4 หน้าเดียว เว้นขอบซ้ายและด้านบน 1.5 นิ้ว (4 ซม.) เว้นขอบขวาและด้านล่าง 1 นิ้ว (2.5 ซม.) อักษร Cordia New ขนาด 16 point ความยาวประมาณ 8-10 หน้า (กรณีที่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดกองบรรณาธิการจะไม่รับพิจารณา) โดยมีส่วนประกอบดังนี้

3. บทความที่เป็นบทความวิจัย ต้องมีองค์ประกอบเรียงตามลำดับ ดังนี้

3.1 ชื่อเรื่อง (Title) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.2 ชื่อผู้แต่ง (Authors) ทุกคน พร้อมระบุสถาบันการศึกษา/หน่วยงาน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.3 บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยความยาวประมาณ 300 คำ และให้จัดโครงสร้างบทความวิจัย ดังนี้ คือ บทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยในแต่ละตอนของบทคัดย่อทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย ต้องมีคำสำคัญ (Keywords) ประมาณ 3-5 คำ

3.4 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วยบทนำ (ครอบคลุมความสำคัญ และที่มาของปัญหาการวิจัย) วัตถุประสงค์กรอบแนวคิดในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล/ทดลองวิธีดำเนินการวิจัย/ทดลอง) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ และเอกสารอ้างอิง

3.5 อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่อง กองบรรณาธิการได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการอ้างอิงเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นตามมาตรฐานสากล จากเดิมการอ้างอิงในส่วนของเนื้อเรื่องแบบ นาม-ปี (author-date in-text citation) ให้เปลี่ยนการอ้างอิงเป็นรูปแบบ APA style และรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมด ที่ผู้เขียนใช้อ้างอิงที่ปรากฏเฉพาะในบทความเท่านั้น และจัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง

3.6 หากรูปแบบการพิมพ์ไม่เป็นตามกำหนดข้อ 3.1-3.5 ทางกองบรรณาธิการจะไม่รับลงตีพิมพ์ในวารสาร

3.7 ผู้ส่งบทความวิจัยต้องมีคำรับรองว่าบทความของตนไม่เคยตีพิมพ์ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่นตามแบบฟอร์มของกองบรรณาธิการ

การติดต่อสอบถามในการจัดส่งบทความ

กองบรรณาธิการวารสารราชพฤกษ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย 0-4427-2827 ต่อ 14

ผู้สนใจส่งบทความสามารถลงทะเบียนส่งบทความได้ที่

<http://www.tci-thaijo.org/index.php/Ratchaphruekjournal>

“บทความและข้อความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป ในกรณีที่มีการลอกเลียนหรือแอบอ้างโดยปราศจากการอ้างอิงหรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานของผู้เขียน กรุณาแจ้งให้ทางกองบรรณาธิการทราบด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง”

การเขียนอ้างอิงตามรูปแบบ APA Style (American Psychological Association)

1. การอ้างอิงในเนื้อหา

1.1 การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ

ตัวอย่าง

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545).

นงลักษณ์ วิรัชชัย, ดร.ณัฏฐ์ รัชพัฑฒ และสุวิมล ว่องวานิช. (2544).

นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2545).

Hoban, J. P. (2001).

Hoban, J. P. & Sydie, R. A. (1989).

Hoban, J. P., Yadin, D. & Tabory, M. (1999).

1.2 การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ

ตัวอย่าง

(ทรรคนะ ใจชุ่มชื่น, 2543)

(ประภัสสร พูลโรจน์, 2543)

(อมร รักษาสิทธิ์, 2544, น. 39-45)

(Poole, 2002, pp. 278-279)

2. การลงรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรม

2.1 หนังสือ

ตัวอย่าง

จุมพต สายสุนทร. (2552). *กฎหมายระหว่างประเทศ* (พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

Harris, M. B. (1995). *Basic statistics for behavioral science research*. Boston: m Allyn and Bacon.

ปิยะ นากสงค์ และพันธุ์วี วรสิทธิกุล. (2545). *คู่มือฟังเพลงเล่นเกมร้อง คาราโอเกะ*. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.

Magee, J. & Kramer, J. (2006). *Concurrency state models & java programs*. West Sussex, UK: John Wiley

Magee, J. & Kramer, J. (2006). *Concurrency state models & java programs*. West Sussex, UK: John Wiley.

สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชชะนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2551). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และ พฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. กรุงเทพฯ: มิสชั่น มีเดีย.

2.2 หนังสืออ้างอิง

ตัวอย่าง

- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
วงศ์ วรรณพิเชฐ. (2548). พจนานุกรมตัวอย่าง ประโยค วลี ภาษาอังกฤษ พร้อมคำแปล. กรุงเทพฯ: ไทยเวสต์ พับลิเคชั่น.
สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2548). กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.
Encyclopedia of software engineering. (1994). New York: John Wiley & Sons.
Webster's New World Dictionary of computer terms. (1998). New York: Wester's New World.

2.3 วารสาร

ตัวอย่าง

- ลำดวน เทียมธนิกุล. (2552). เส้นทางเสด็จเยี่ยมราชสำนักต่างประเทศ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ปี พ.ศ. 2443-2444 (ร.ศ. 119-120). *วารสารฐานุสรณ์สาร*, 28(4), น. 29-39.
ปิยะวิทย์ ทิพรส. (2553). การจัดการป้องกันและลดสารให้กลิ่นโคลน Geosmin ในผลิตภัณฑแปรรูปสัตว์น้ำ. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 24(72), น. 103-119.
Siriwongworawat, S. (2003). Use of ICT in Thai libraries: An overview. *Program: Electronic Library and Information Systems*, 37(1), pp. 38-43.
Tandra, R., Sahai, A. & Veeravalli, V. (2011, March). Unified space-time metrics to evaluate spectrum sensing. *IEEE Communications Magazine*, 49(3), pp. 54-61.

2.4 รายงานการวิจัย

ตัวอย่าง

- ธนิดา ผาติเสนะ. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา การคิดเชิงระบบ ของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ มหาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาการพัฒนาศาสนาชุมชน (รายงานผลการวิจัย). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
กิตติพงษ์ ลือนาม. (2553). การพัฒนารูปแบบการสอนสอดแทรกความรู้ ด้านจริยธรรมเน้น การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เรื่อง การทดสอบสมมุติฐาน: รูปแบบผลงานระเบียบวิธี (รายงานผลการวิจัย). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
Chitnomrath, T. (2011). *A Study of factors regarding firm characteristics that affect financing decisions of public companies listed on the stock exchange of Thailand* (Research report). Bangkok: Dhurakij Pundit University.

2.5 เอกสารการประชุมวิชาการ

ตัวอย่าง

- ซัชพล มงคลิก. (2552). การประยุกต์ใช้กระบวนการลำดับชั้น เชิงวิเคราะห์ในการจัดตารางการผลิตแบบพหุเกณฑ์: กรณีศึกษาโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยา. ใน *การประชุมวิชาการ การบริหารและการจัดการ ครั้งที่ 5* (น. 46). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธมนวรรณ กัญญาหัตถ์ และศรีณยพงศ์ เทียงธรรม. (2554). ความพึงพอใจของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อ ประโยชน์ของสมาร์ตโฟน. ใน *สนธิสัญญา กังคานนท์ (บ.ก.), กระบวนทัศน์ มหาวิทยาลัยไทยบนความท้าทายของเอเชีย ปาซิฟิก* (น. 119-121). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Krongteaw, C., Messner, K., Hinterstoisser, B. & Fackler, K. (2010). Lignocellulosic structural changes after physic-chemical pretreatment monitored by near infrared spectroscopy. In S. Saranwong, S. Kasemsumran, W. Thanapase & P. Williams (Eds.), *Near infrared spectroscopy: Proceedings of the 14th International Conference* (pp. 193-198). West Sussex, UK: IMP.
- พนิดา ไพรรณารี. (มีนาคม 2554). *การจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด กาฬสินธุ์*. การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- Phadungath, C. & Metzger, L. E. (2006, July). *Effect of sodium gluconate on the solubility of calcium lactate*. ADSA-ASAS Joint Annual Meeting. Minneapolis, MN.

2.6 วิทยานิพนธ์

ตัวอย่าง

- สมหญิง ชูชื่น. (2559). *การสังเคราะห์อนุพันธ์ของแนพโทควิโนน* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- วันชนะ กลั่นพรมสุวรรณ. (2554). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในกองทัพบกไทย* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- Nickels, D. W. (2005). *The relationship between IT-business alignment and organizational culture: An exploratory study* (Doctoral dissertation, University of Memphis).

2.7 หนังสือพิมพ์

ตัวอย่าง

- พนิดา สงวนเสรีวานิช. (24 เมษายน 2554). *พระปลัดสุชาติ สุวัฑฒโก ปกาเกอญอ นักพัฒนา. มติชน*, น. 17-18.
- รังสรรค์ ศรีวรศาสตร์. (28-29 เมษายน 2554). *มารู้จัก DRG. สยามรัฐ*, น. 16.

2.8 เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่าง

สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย. (2554). จัดระเบียบสำนักงานทนายความ. สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2554, จาก <http://www.lawyerscouncil.or.th/2011/index.php?name=knowledge>
CNN Wire Staff. (2011). *How U.S. forces killed Osama Bin Laden*. Retrieved May 3, 2011, from <http://www.cnn.com/2011/WORLD/asiapcf/05/02/bin.laden.raid/index.html>

2.9 วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่าง

บงการ หอมนาน. (2551). เทคโนโลยีกับการควบคุมด้วยตรรกะฟัซซี่ ตามขั้นตอนและฟังก์ชันสมาชิก. *ไมโครคอมพิวเตอร์*, 26(271), น. 153-156. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2554, จาก <http://www.dpu.ac.th/laic/page.php?id=5753>
Judson, R. A. & Klee, E. (2011). Big bank, small bank: Monetary policy implementation and banks' reserve management strategies. *Journal of Economics and Business*, 63(4), pp. 306-328 Retrieved June 23, 2011, from <http://www.sciencedirect.com/sscience/article/pii/S0148619511000142>

แบบรับรองการพิจารณาผลงานวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารราชพฤกษ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เรียน บรรณานิการวารสารราชพฤกษ์

ตามที่ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว .....

ตำแหน่ง/สถานภาพ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ดร. อาจารย์ นักศึกษาระดับ ..... สาขาวิชา .....

หลักสูตร ..... มหาวิทยาลัย .....

อื่นๆ ระบุ .....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน ..... โทรศัพท์มือถือ .....

โทรสาร ..... e-mail : .....

มีความประสงค์ขอส่งผลงานวิชาการ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย) .....

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ) .....

.....

ประเภทของผลงานวิชาการ บทความวิจัย บทความวิชาการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผลงานนี้ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว

เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในผลงาน

มาเพื่อขอให้พิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการของหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความที่ส่งมาเผยแพร่เป็นบทความใหม่ โดยไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ .....

(.....)

ลายมือชื่อเจ้าของบทความ

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

**แบบรับรองบทความวิจัย (วิทยานิพนธ์/ปริญญาโท/ดุษฎีนิพนธ์)
เพื่อเสนอพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารราชพฤกษ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**

เรียน บรรณาธิการวารสารราชพฤกษ์

ข้าพเจ้า ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ดร. อาจารย์

ชื่อ-สกุล .....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....
.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน ..... โทรศัพท์มือถือ .....

โทรสาร ..... e-mail : .....

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบบทความวิจัยจากวิทยานิพนธ์/ปริญญาโท/ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย).....

.....
ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ).....

.....
ชื่อ-สกุล นักศึกษา.....

สาขาวิชา ..... มหาวิทยาลัย .....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....
.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน ..... โทรศัพท์มือถือ .....

โทรสาร ..... e-mail : .....

ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

ลงชื่อ .....

ลายมือชื่อ

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

วารสาร
ราชพฤกษ์

Ratchaphruek
Journal

<http://www.tci-thaijo.org/index.php/Ratchaphrukjournal>